

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୧୯୯୯

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

୫୫ମ ଭାଗ

୧୨ଶ ସଂଖ୍ୟା

ଆଷାଢ଼-ଶ୍ରାବଣ

ବୁଲାଇ- ୧୯୯୯

ଶ୍ରୀ ଜୟତ କୁମାର ଦେବ

ଦମିତ୍ରନର ଚୋରା ଶାସନ ପରିଚିତ
ସୁବଳା ଓ ଲୋକ ଗର୍ବ ବିଳାସ, ଚଢ଼ିଆ

ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗାମାଧବ ଦାଶ

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ

ଶ୍ରୀ ମହେଶ୍ୱର ମୁଳିଆ

କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସମ୍ପାଦକ

ଶ୍ରୀ ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ

ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ମଲିକ

ପ୍ରକାଶନା ପଦ୍ଧତି

*****

ଶ୍ରୀ ସୁବର୍ଣ୍ଣକ ଦାସ ମହାପାତ୍ର (କୋରୁ ପଟ୍ଟା ଶୁଣିବ, ପୁରୀ)

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ଗେଣ୍ଡ (ପଞ୍ଜୀ)

ଶ୍ରୀ ଆଶୁତୋଷ ସିଂହ, ପୁରୀ

ପଦ୍ମବତୀ

ଶ୍ରୀ କରଦେବ ମହାପାତ୍ର

ଶ୍ରୀ ମାଳବିକା ଜୟକ

କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ : ଟ. ୨୦.୦୦

ପ୍ରତିଭା : ଟ. ୨.୦୦

“ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ” ଚଢ଼ିଆ ବରଜାତର ସୁବଳା ଓ ଲୋକ ଗର୍ବ ବିଳାସ ଚଳଣିରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ଚଳଣି ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ମତାମତ ଓ
ବିଶ୍ଳେଷଣ ସବୁ ପ୍ରକାରେ ଚଢ଼ିଆ ବରଜାତର ଲୋକୀ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଚଢ଼ିଆ ପଦ୍ମବତୀର ସୁବଳା ଓ ଲୋକ ଗର୍ବ ବିଳାସ ପୁରୀ ପ୍ରକାଶିତ

ଚଢ଼ିଆ ପଦ୍ମବତୀ ପ୍ରକାଶନା, କଟକ-୧୦ ରେ ପ୍ରକାଶିତ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥାଷ୍ଟକ

ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗନ୍ନାଥ ବିପିନ-ସଙ୍ଗାତକବଳା
ମୁଦାଦା-କାଶା-ବଦନ ଜଗନ୍ନାଥ-ମଧୁରା
ଚମା-ଶମ୍ଭୁ ବୁଦ୍ଧବିଘ୍ନ ଗଣେଶଚିତ ପଦେ
ଜଗନ୍ନାଥା ସୁମା ଜୟନୟନା ଉଦୟ ଶେ

୧୧

ଭୁବେ ପଦେ ଶେଷ ଶିବସି ଶିବପୁରା ଜଗନ୍ନାଥ
ବୁଦ୍ଧା ଶେଷାବଳୀ ଶେଷା-ବିଶ୍ଵେଶ
ସଦା ଶ୍ରୀମତ୍, ବୁଦ୍ଧାବଳୀ ବସନ୍ତ ଶାଳା-ପରିଚୟେ
ଜଗନ୍ନାଥା ସୁମା ଜୟନୟନା ଉଦୟ ଶେ

୧୨

ମହାଶୟପଦେ ଜଗନ୍ନାଥବିଶେଷ ଜଗନ୍ନାଥ
ବସନ୍ତ ପ୍ରାୟାଶର ଶେଷ ଜଗନ୍ନାଥ ବିପିନା
ବୁଦ୍ଧା ମଧୁରା ଉଦୟ ବୁଦ୍ଧାବଳୀବଳେଶ
ଜଗନ୍ନାଥା ସୁମା ଜୟନୟନା ଉଦୟ ଶେ

୧୩

ବୁଦ୍ଧାବଳୀବଳୀ ଶେଷାବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀ
ଜଗନ୍ନାଥାବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀ
ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀ
ଜଗନ୍ନାଥା ସୁମା ଜୟନୟନା ଉଦୟ ଶେ

୧୪

ଜଗନ୍ନାଥାବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀ
ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀ
ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀ
ଜଗନ୍ନାଥା ସୁମା ଜୟନୟନା ଉଦୟ ଶେ

୧୫

ପରବୁଦ୍ଧାବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀ
ବିକାଶ ଜଗନ୍ନାଥ ବିପିନ ଜଗନ୍ନାଥବଳୀବଳୀ
ଜଗନ୍ନାଥା ସୁମା ଜୟନୟନା ଉଦୟ ଶେ

୧୬

ନ ଶେଷ ଶାଳା ନ ଶେଷ ଶାଳାବଳୀ ବିପିନ
ନ ଶାଳାବଳୀ ଶାଳା ଶେଷ ଶେଷାବଳୀ
ସଦା ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରାୟାଶର ଶେଷ ବିପିନ
ଜଗନ୍ନାଥା ସୁମା ଜୟନୟନା ଉଦୟ ଶେ

୧୭

ସଦା ବୁ ଶାଳା ବୁଦ୍ଧାବଳୀବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀ
ସଦା ବୁଦ୍ଧାବଳୀ ବିପିନବଳୀ ଶାଳାବଳୀ
ପାଶା ଶାଳାବଳୀ ବିପିନବଳୀ ବିପିନବଳୀ
ଜଗନ୍ନାଥା ସୁମା ଜୟନୟନା ଉଦୟ ଶେ

୧୮

ଜଗନ୍ନାଥାବଳୀ ସୁମା ଶାଳାବଳୀ ଶ୍ରୀବଳୀ
ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ବିପିନବଳୀ ଶାଳାବଳୀ
ଶ୍ରୀବଳୀବଳୀବଳୀ ବିପିନବଳୀ ଶାଳାବଳୀ

୧୯

ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ

ଶ୍ରୀ ୧୬କ୍ଷତ୍ର

ଜନତା ଦଳର ସିନାଟୀ ଭବି
ପ୍ରକାଶି କରନ୍ତେ ଅଭିଳାଷ ଛଡ଼ି,
ମଣ୍ଡିଣ ଜଗତ ସୁଦର୍ଶନିତରେ,
ସଜାଜା ଧରଣୀ ନବ ଆକରଣେ,
ମୁଁ ଜଗତକୁ ନିରୁଦ୍ଧ ଚରଣ
କଦାଓ ଚରଣୀ ଉପରେ ମଜାଜା,
ଜଗତର ଯେତେ କାଣି ଦୁଃଖନାଶି
ପ୍ରକାଶେ ସିନାଟି ଶେଷ ପରେ ଆସି ।

[illegible]

ଉତ୍ତର ଦେଶ ଉପର ଉପର
ବହୁତା ବଢ଼ି ଉପ ବହୁତା
ଉତ୍ତରୀଣ ଫୋକ ଗୁଡ଼ିକରୁ ଧରା
ମହାବଳରେ ଆଗୁଆର ଉପା ।
ଶୁଭ ବେଳା, ମୁଖ୍ୟ-ବାହାଣ
ବିଶୁଦ୍ଧି ଆସା ଉଦ୍ଦେ ମନେନା ।

ଉତ୍କଳ-ବର୍ଣ୍ଣ ବିଳାସ ଯେଉଁ
 ଶୋଭାପାଳି ନାହିଁ, ତାହାକୁ ଚାହିଁ
 ଆଜି-କାଲିରୁ ବିଦ୍ୟା-ବେଦ,
 ଲେଖ-ଶିଳ୍ପର ବିଳାସ ବିଲେଖ
 ଶାସ୍ତ୍ର-ଆଦର-ପଦ୍ୟ-ଆଦର
 ବାଦର ବଦଳ ନାହିଁ, ତେଣୁ
 ଶୋଭା ବିଳାସ ଅବଶିଷ୍ଟ ଯାହା
 ଆଜି, ଶୋଭା ଚାହିଁ ଆଜି ବିଳାସ ନାହିଁ ।

[illegible]

ହିମାଚଳପ୍ରଦେଶରୁ ନ୍ୟୁଜିରାଣ୍ଡା ଏ
କାଳରେ ଯେତେ ଯବନ ଭଜାଏ,
ସେ କେବେ ଉଡ଼ିବ-ଫୋଡ଼ିବ-ଭାବୁଛି
ରବିବି-ଫୋଡ଼ିବୁ-ଦାଣ୍ଡିବ
ତୋ'ର ଚର୍ଚ୍ଚି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ-ବୈଜୟନ୍ତ
ଭବନ ଭିତରେ ଅର୍ପଣ କରାଯିବ ।

ପଦ୍ମ ପଦ୍ମ ଚାର୍ଯ୍ୟ-ପାତ୍ରାନ୍ତ
 କିନ୍ତୁ କଲେକ୍ଟର କଲି କଲେକ୍ଟର,
 ଶତ ବ୍ୟାପ୍ତି କଲି-ଅବଶେଷ,
 କଲେକ୍ଟର କଲି କଲେକ୍ଟର କଲି କଲେକ୍ଟର,
 କଲି କଲି-କଲି କଲି କଲି କଲି,
 କଲି କଲି, କଲି କଲି କଲି କଲି,
 'କଲି କଲେକ୍ଟର' କଲି କଲି କଲି
 କଲି କଲି କଲି କଲି କଲି କଲି ।

ସମାଜନୀତିର ଉତ୍ତୁକ ନିଶ୍ଚୟ,
ପଞ୍ଜିତ ପାତକ ପଳେଇ ଉଠାନ ।
ହାହୁଣ ଦହାଉ ବସି ଏକାକରେ
କରନ୍ତି ଆହାର ଆନର୍ଦ୍ଧିତ ମନେ ।
କାନ୍ତି ଧର୍ମନିର୍ବହେଷେ ବର୍ଦ୍ଧନ
ଏକାଧାରେ ବସି କରନ୍ତି ଭୋଜନ ।
ପଞ୍ଜିତ ପାତକ ବାଜା ଫାଟଫାଟ
କହି ପଞ୍ଜିତରୁ ଚାଲେ ନିରାଶନ ।
ଆହୁ ବହୁଳ କରତ ଗୋସାଇଁ
ପାପକୁ ବାଲୁକି ନିଆରିବା ପାଇଁ ।

ଧନ୍ୟରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚୋର କହୁଠାରୁ,
ଉଦ୍ଧବ ମାତାଙ୍କ ବୁଝି ସାର ଧର ।
ଚୋରାଣୀ ଉଦ୍ଧବ ଦିଶାଟି ଚଳେ,
ନୋହିଲେ ରହିଣି ଅଥାତା ସୁପରେ ।
ଜାଣୁ ଏ ଉଦ୍ଧବ ଚୋର ଧର୍ମକୁହଟ,
କାଲକୁ ଚଳେଟେ ଏକ ଉପକାରେ ।
ଚୋର ସାଧୁଶିକ୍ଷା ଶିଖା ଉଦ୍ଧବରେ,
ଚଳନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ଚୋର ଧର୍ମ ବଳରେ ।

● କାଗଜର ମହାବଳ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା

ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀକଳାଧର,

ଅନାଦି କାଳରୁ ତମେ ଏ ବିଶ୍ୱ ବହୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭୟ ଓ ଉଦ୍‌ଘୋଷିତ ହୋଇ ରହିଛ । ମୁନି-ରାଷି-ତନ୍ତ୍ରବର୍ଣ୍ଣମାଳେ ତମର ଆଦି-ଅନ୍ତ ଶୋଭି ପାଇନାହିଁ । ଦେବତାମାନେ ତମ ଦିବ୍ୟ-ସ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନ କରି ପାରି ନାହାନ୍ତି । ଛାଇ ମଣିଷ କାହିଁ ଘେନ କରିପାରିବ ତମର ସେ ଅନ୍ତର ଉଦୟ । କେତେ ମତ, କେତେ ଚନ୍ଦ୍ର, କେତେ ଧର୍ମ, କେତେ ବର୍ଣ୍ଣ, କେତେ ବୈଦିକ୍ୟ, କେତେ ବିଶେଷାନ୍ତରାସ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ତମେ ହୋଇ ଉଠିଛ, ଆହୁରି ଅବ୍ୟକ୍ତ, ଅବିଦ୍ୟ ଓ ଜଳନାଶାତ । ତମ ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠି ହୋଇଛି, କେତେ ପୁରାଣ, ଇତିହାସ, ସାହିତ୍ୟ-ସାସ୍ତ୍ରୀ, ଶିଳ୍ପଶାସ୍ତ୍ର । ତମାଦି ଅଶେଷ ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ଗହୁରା ଘୋର ମାନବକାନ୍ତି ।

ତମେ ତ ଲାଳନୀୟ । ଅବତାରମାନଙ୍କର ଅବତାରୀ । ପୁଣେ ପୁଣେ ଅବତାର ନେଇ ସଂସାରର ସକଳ ମୋକ୍ଷ କରି ଆସିଛ । ବୃଷସ୍ପତିଙ୍କୁ ଜଣିଛ । ସାଧୁ-ସଭାକୁ ପରିତ୍ରାଣ ଦେଇଛ । ତାଳ, ଦୁଃଖୀ, ଦୁର୍ଗତଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦୂର କରିଛ । ଉଷ୍ୟ ଯୁଗରେ ନୃସିଂହନାଭାୟଣ, ଉଦୟରେ ଶ୍ରୀରାମ, ଦ୍ୱାପରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ପୁଣି କଳିଯୁଗରେ ଶ୍ରୀକଳାଧର ଦୂପରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ କେତେ ଅଲୌକିକ ଲୀଳା ପ୍ରକାଶ କରିଛ । ତାହାପରେ ତାହା ପରିତ୍ରାଣ କରିଛ ପରାକ୍ରମ ବ୍ରହ୍ମପ ।

ତନ୍ତ୍ରବର୍ଣ୍ଣମାନଙ୍କ ବୃକ୍ଷରେ, ତମେ ଶୂନ୍ୟ, ନିର୍ଗୁଣ, ନିରାକାର ବିଭୁ ସାଧାରଣ ଉଚ୍ଚ ପାଖରେ ସମୁଦ୍ର, ଉଦାନ । ପରମପୁରୁଷ ପୂର୍ବୋକ୍ତ, ପରିତ୍ରାଣକ । ଆର୍ତ୍ତହାରୀ । ତୟାଧିପ । ତଳବହୁ । ବରୁଣାସନ । ଅନାଥର ନାଥ ସର୍ବମଙ୍ଗଳ ଶ୍ରୀକଳାଧର । ତମେ ବିଭୁ ବହୁକ୍ଷେତ୍ର ଅଧାର । ପୃଷ୍ଠିପୁଟି ସଂହାରକ କାଳଶ । ସୁଦ୍ଧା ନାଭୀୟ । ଦୁମ ପାଖରେ ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱ ଦୁଃ । 'ବିଶ୍ୱସେ ମିଳଇ ଶକ୍ତି ତଳେ ଚନ୍ଦ୍ରବୁଦ୍ଧ ।'

ବିଶିଷ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ଏକତ୍ର ତମର ଅନନ୍ତ ଲୀଳାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ତମକୁ ନେଇ ଚାନ୍ଦିନୀ, ଶାମ ଓ ଶମ୍ଭୁଦେବ ସାସ୍ତ୍ରୀ । ସଂସ୍କୃତି ଓ ବ୍ୟାକରଣ ମହାକାବ୍ୟରେ ଅନୁଗଣିତ ହୋଇଗଠିଛି, ତମର ପବିତ୍ର ପାଦ । ତମ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ଉଦ୍‌ଘୋଷ-ବେଦାନ୍ତ ସମାବେଶ । ତମକୁ ନିଏ କେତେ ଦୂପରେ ଦେଖୁଛି । କେତେ ଭାବ, ଭକ୍ତି ଓ ଉପଦାନରେ ଗପାନ୍ତନା କରୁଛି । ସବୁ ଧର୍ମର ସାଧୁସଭାମାନେ ତମାଦିପାତ୍ର ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି, ନିଜର ଗପାନ୍ତନା ଦେବତାଙ୍କ ସଭା । ତମର ଶାଶ୍ୱତ ସାସ୍ତ୍ରୀର ସଭାରେ ବିଭାବ ହୋଇଯାଇଛି ସବୁ ଧର୍ମ, ମତ ଓ ବିଶ୍ୱାସର ଧାର । ତମେ ସର୍ବନାମ । ଯିଏ ଯେଉଁ ନାମରେ ଡାକିଛି ସେହି ଦୂପରେ ତାହା ଦେଖାଦେଇଛି । ଦୁମେ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ, ସର୍ବମୟ, ସର୍ବନିୟତା, ଅସର୍ବସୀ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଅନ୍ତରର ଉଦ୍‌ଘୋଷ । ଯିଏ ଯାହା ନାମନା କରିଛି, ଅନୁଗୁଣ ବିଭରେ ତା'ର ମନୋବାଞ୍ଛା ପୂରଣ କରିଛ ।

ତମର ଅନୁଗମୟ ଦେବତାରେ ପଡିଛି ବିଶ୍ୱର ସବୁ ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ, ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ମତର ଅନୁଗତ ସମୟ । ଶବର, କୈଳ, ବୌଦ୍ଧ, ଶାକ, ବୈଷ୍ଣବ, ଗାନ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ, ସୌର- ସବୁ ଧର୍ମ ଓ ସଂପ୍ରଦାୟର ତମେ ଆଲୋଚନା ଦେବତା । ତମର ସାସ୍ତ୍ରୀ ବିଶ୍ୱ ସାସ୍ତ୍ରୀ, ଧର୍ମ ମାନବଧର୍ମ । ତମେ ଆର୍ଯ୍ୟ- ଅବଧାର୍ଯ୍ୟ ପରମାତ୍ମା ।

ତମ ଉପାସନାରେ ମୁଁ ତବ ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । କାନ୍ତି, ଧର୍ମ, ସଂପ୍ରଦାୟର ଘେନ ନାହିଁ । ତମ ପାଦରେ କାନ୍ତି-ଆନନ୍ଦ, ଧନ-ଗରିବ, ବଡ଼-ସାନର ବିଭାବ ନାହିଁ । ତମ ପାଖରେ ବିଭୁ ସବୁ ବିଭେଦ, ବ୍ୟବଧାନ । ତମେ ଶରଣଦେବତା, ଶରଣର ଠାକୁର । ଉତ୍ତର ଶିବ-ବିଶ୍ୱାସ, ଏକାକାର ହେବାକୁ, ଘୋରାନ୍ତର ବୁଦ୍ଧାଦି ଶୁଣିବାକୁ, ଦୁଃଖମୋଚନ କରିବାକୁ, ଧର୍ମ ଆସ ଗହୁଡ଼ିଆନ୍ତର ମୋର ଛାଡ଼ି, ଧୂଳିପତ୍ର ବହୁଦାୟ ।

ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ମଣିଷ ଜାତିକୁ ତମେ ପ୍ରେମ, ମୈତ୍ରୀ, ସାହଚି ଓ ସହନଶୀଳତା ଦେଇ ଆସୁଛ । ତମ ସିଂହଦୁର ଦୁଃଖ, ଗର୍ଭ, ପାପ, ତାପ ଅନ୍ୟସ୍ଥ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟମେଲା । ତମ ବଡ଼ତାଣ୍ଡରେ ରାଜା-ପୁରୀ, ଧନୀ-ଗରିବ, ବ୍ରାହ୍ମଣ-ଦାସ୍ୟାଳ, ହିନ୍ଦୁ-ମୁସଲମାନ- ସମ୍ମିଳନ ଅପୂର୍ବ ମେଲା । ତମ ଆଗରେ ଅହମିଆ, ଅହଲୀ, ଆରବୀୟ, ଆକ୍ସବର୍ଡିମାନ ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ବିଶ୍ୱାବସୁଦାୟ ଇନ୍ଦୁଧ୍ୟାମୁଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ରାଜଦେରଠାରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚଳ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଠାରୁ ତମର ପ୍ରିୟ ସନ୍ତାନ । ତାହିଆ ବାଉରା ହାତରୁ ତମେ ନଈଆ ଛତେଇ ଖାଇଛ । ଜଗଲ୍‌ର ତାହୁଣ୍ଡ ଉଠିବେ ମହୋତ୍ସବକୁ ସାତଲକ୍ଷି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖ ଆଣିଛ । ଛଦ୍ମ ଇନ୍ଦ୍ରଦେବ ବେଶରେ 'ଗାତଗୋବିନ୍ଦ'ର ଅପୂର୍ବ ପଦ ପୁରଣ କରିଛ । ଇନ୍ଦ୍ର ମୁଦି ବନ୍ଧା ଦେଇ ମାଣିକ ଗଜକୁଣ୍ଡଳରୁ ତହିଁ ଖାଇଛ । ଇନ୍ଦ୍ରଧ୍ୟାମୁଖ ପୁରୁ ବୁପେ ପୟା ଶ୍ରାବଣେ ପିଣ୍ଡଦାନ କରିଆସୁଛ । ଗଜପତିଙ୍କ ପାଇଁ ଶକ୍ତି ଅବିଯାଳରେ ଯାଇଛ । ରାଜଗୋଷ୍ଠରେ ରୁଷ୍ଟ ବେଗାମ ତାହୁଣ୍ଡ ପାଇଁ ନବିପୋଷ ଛାଡ଼ି ଦାନି ଆଣିଛ ବାଞ୍ଛା ମୁହାଣ ବାଲିରଥକୁ । ଲକ୍ଷ ଯୋଜନରୁ ରଜ ତାନ ଶୁଣି କହୁଦେଶି ନକୁ ନାଶ କରିଛ । ଗଜ ପୁରୁଷର ପାର୍ଶ୍ୱନାରେ କୃଷିକୁ ଗୁପ୍ତରେ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁର ବକ୍ଷ ଦିଦାରିଛ । କୁରୁସରାରେ କେଶିବସୁ ପୁରାଣ କରି ଗୌପତ୍ୟ ମାନ ରକ୍ଷା କରିଛ । ପୁରସ୍ତ ଜନରୁ ରାଣି ମାର୍କଣ୍ଡେୟଙ୍କୁ ଗଦାଦାନ କରିଛ । କିପୁରୀରେ ବାହାକୁ, ଲକ୍ଷ୍ମଣେ ରାବଣକୁ ନିଧନ କରିଛ । ବାଞ୍ଛା ସାଥୀ ସୁଦାମାକୁ ଶିଶୁର୍ଯ୍ୟଶାଳୀ କରିଛ । ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରି କୁକୁରୁଦ ଦିନାଶ କରିଛ । ଏମିତି କେତେ ଅକ୍ଷୟକିର ଲାଭରେ ତମେ ନିଜର ଉତ୍ସବସୁଦତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରିଛ ।

ବନ୍ଧା ଶବରର ଶରୀରରେ ତମେ ଶରୀର ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲ । ତଥାପି ତା'ରି ବାଉର ବିଶ୍ୱାବସୁକୁ ଦେଇଛ ନୀଳମାଧବ ରୂପରେ ତମର ଆବିର୍ଭବକଳ ମର୍ଯ୍ୟାଦା । ବିଶ୍ୱାବସୁ ବାଉର ଚକ୍ରତାଳରେ ଭୁମର ସାଜି ଭବରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ଏବେବି ଦେବାନତ । ଅପୂର୍ବତମର ଗଦାଗଡ଼ା, ମହାଲୁଭବତା ।

ତମେ ବିଶ୍ୱ ମୈତ୍ରୀ ଓ ମାନବିକତାର ପ୍ରତୀକ । ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଅମର ଆଦର୍ଶ ହୋଇ ରହିଛ । ତମର ପ୍ରାଚୀନତା ଜାତନୟାତ୍ରରେ ଅମର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ, ସ୍ୱାସ୍ତି ଓ ପରାଜୟର ପ୍ରତିଫଳନ । ତମର ପାଣିପାତ୍ର, ବେଶି ଓ ପର୍ବପର୍ବାଣୀରେ ଆମ ପରିବାରର ପରିବର୍ତ୍ତନ । ସେହିପରି ତମ ଘଟିତ ଅମର ଏବେ ଆତ୍ମାୟତା, ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ।

ପ୍ରଭୁ, ଅମରପତି ତମେ କେତେ ସହୟ, ସମ୍ବେଦନଶୀଳ, ଜଗନ୍ନାଥ । କିନ୍ତୁ ତମର ଦିବ୍ୟପଦେଶ, ଜାତନାଦର୍ଶ ଓ ମାନବୀୟ ଲାଭକୁ ଏବେବି ଆମେ କିଛି ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିପାରିନୁ ନାହିଁ । ଅମର ଦିକ୍ଷା, ଦେବତା, ବେଶି ଓ ବର୍ଗିତରେ ଫସ୍ତାନ ଆସିପାରିଲା ନାହିଁ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁର୍ଘଟ ଓ ଘୌରୀର ବିକାର ପାଇଁ ଆମେ ଅହରହ ପରମ । ଅମର ସମାଜିକ, ସ୍ୱାସ୍ତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଜାତନରେ ଉଚ୍ଚ ଆଦର୍ଶ ଏବଂ କୈବିତ୍ୱ ଓ ମାନବିକ ମୁଦାବେଧର ପୋର ଅଭାବ ଓ ଅବସ୍ଥା ଦେଖାଦେଇଛି । ଅନାତି, ଅନାଦାର, ଦୁର୍ନୀତି, କୃଷ୍ଣଚାରରେ ଜମାଜି ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଅହମିଆ, ଅହଲୀରେ ଆମେ ଉଲୁଆ । ଉର୍ଦ୍ଧା, ହିନ୍ଦୀ, ବିହାରୀ ସମାଜକୁ ଗ୍ରାସ କରିଦେଇଛି । କେଶି କୋଟି ଆର୍ତ୍ତ, ଅନ୍ଧାର, ଦରିଦ୍ର, ମୃତ ଜଗନ୍ନାଥ କୈବଲ୍ୟ ଦିବେ ପାଇଁ ତମ ପାଖରେ ଆରୁଦ ନିବେଦନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଭୁ, ମଣିଷ ଜାତିକୁ ଏ ଅଧୋଗତିକୁ ଉଦ୍ଧାର କର । ଆମ ମନରୁ ଉନ୍ମତ ଶୁଦ୍ଧତା, ଆବିରତା ଓ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ଦୂର କର । ମୈତ୍ରୀ ଓ ମାନବିକତାର ମହାଭାବରେ ଏବଂ ଶାନ୍ତାନ୍ତରା ଓ ସମପ୍ରାଣତାର ସନ୍ତାନ- ଦେବତାରେ ଆମ ଦୃଢ଼ତାକୁ ନିର୍ମଳ ଓ ସମୁଦ୍ଧ କର, ତମ ନିକଟରେ ଆମର ଏକତ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ମହାଶୟମୁନିଆ

ସେ କୋଣ ପାଇଁ ଏ କାହିଁ ସୁର ସୁର ଧରି ଗାଧାଉ କରୁ ଆସିଛି ।
 ଶେଷରେ ଆସିଛି ଆସୁଛି । ଆସୁ ଚଳୁଛି କରୁ ଆସିଛି ।
 ସେହିପରି ଏ କାହିଁ ଉଦ୍‌ବେଗରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ତାକୁକୁ
 ଶେଷରେ ଏ କାହିଁ ଉଦ୍‌ବେଗରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଉଦ୍‌ବେଗରେ
 ଶେଷରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେଖା ଆମର ଉଦ୍‌ବେଗରେ ଆମ
 ଉଦ୍‌ବେଗରେ ପର । ପୁରୁଷ ଦେଖ ଆମର ସ୍ବରାଜ୍ୟର ତାଙ୍କ
 ଶେଷରେ ପରାପାତ୍ର ଶେଷ କିଲୋମିଟର ସବୁ ଧାମ ଉଦ୍‌ବେଗରେ
 ଶେଷରେ ସବୁ ମନରେ ମନରେ ।

ଆମ ପାଇଁ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରର ପୂର୍ବ ସୁନିକଟା ପରମପବିତ୍ର
-“ସ୍ବପ୍ନାଗର” । ଆମର ବରାଦ ଦିଗରେ ନିଶିତ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଶୁଖିଲା
ରା ଅବିଚାରିଏ ଆମର ପରମ ନିର୍ମାଳୟ । ମୃତ୍ୟୁ ବେଳର ଅନ୍ତକାନ୍ତ
ସ୍ବେଦିତ ଶେଷ ହୋଇବି ଆମର ଆକାଂକ୍ଷା ଜଗିଥାଏ, ଅପେକ୍ଷା
ଶୃଙ୍ଖଳିତ ନିର୍ମାଳୟ ମିଶ୍ରିତ ପାଣି ଟେପାଏ ପାଳ ଜଳିବାପାଇଁ ।
ଭେଦର ସେ ବେଳରେ କେହି ଆମ ପାଦରେ ବେଇତେରେ ଆମର
ଘଣ୍ଟକାୟ ଶେଷିଏ ମାତ୍ର ନିଶ୍ଚାୟରେ ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଦୂତି ଛାଡ଼ି ପରମ
ନିର୍ମଳ ଆରପାଶିନି ଦାନିପାଏ । ପୂର୍ବି ଏହିଆଁ ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥାଏ, ତା’ର ଶବ୍ଦଟି ଯେପରି ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରର ବେଳାକୁନିରେ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ସୂଚି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରେ ଗୁରୁତ୍ବାପାତରେ ଭସ୍ମାତୁର ହୋଇ ସେହି
ବିଶ୍ୱକର୍ମାରେ ନିଶିକ୍ଷେତ୍ର-ସୁନିରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରି ଚେୟୁଲାଣି
ନେଇ ଅନ୍ତରାତ୍ମା ପୂର୍ବଦିନ ଆକୃତି ନକୃଥାଏ -

[illegible]

ମାଲି ମାଲିରେ ଦେଖିଲେ କୁ ପ୍ରତ୍ୟାପନ ।

ମିତ୍ରମୁଖର କଥାଟା ମୋ ମନ-ନିଜି ଦେହପ୍ରତି ଲାଗୁଛି ମଧ୍ୟରେ
 ଏହା ଲୋକ ବୋଧ । ଆମର ଜି ଅନା, ଜି ମାଳା, ଜି ଚକ୍ରା, ଜି ପ୍ରଭା,
 ଜି ଚକ୍ରା, ଜି ସାରା ଦେହରେ ଲାଗିଲେ ଏପରି ଯଦୁ ଚକ୍ରା ମୁହୂର୍ତ୍ତ
 ଲାଗିବ- କହାଉ ନାହିଁ ମନ ପ୍ରାଣ ଶରୀରର ଯଦୁ ଅଭାବିତା
 କାହାରିରେ ରହିବ ହୋଇଉଠିବ । ଉନ୍ମତ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା'ର
 ଲାଗିଯାଉ ଯଦୁରାମାୟା ଏ ମହି ହୋଇଯାଏ ଯଦୁ ରାଜା ଯଦି ଶହାସ
 ଯଦି ଶହ ଯଦୁ-

ଓଡ଼ିଆ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ଗଡ଼ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ଗଡ଼ !

ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ମୋ ମନ
ସେଇଠି ରହେ ।

ଆଜ୍ଞାପତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଅଛି ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଚିଡ଼ି ବାଲୁଆଡ଼ି ।

[illegible]

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଟି ଆରମ୍ଭ ହେବ ।

ମୁଁ କେବଳ ଏହି...

ଅନ୍ତରାଳ ବଦଳା ଅଞ୍ଚଳ ନିଜେ ଗଢ଼ାଉଥିବେ

ଉପରୋକ୍ତ ଶ୍ରୀ ଉଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କୁ ଏହି ପଦାବଳୀ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ଉଦାହରଣ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କରି ଦେଖାଇ

ମାତ୍ର । ଶୁଣି ପାଇବ କହୁଁ, ଆଜି ମୋର ଏହି

ପ୍ରାୟ ୧୫, ଅଫି ରାଜ୍ୟର ୧୦୫

ଫେରିବି ଅଇଁ-ଆସୁଆ ନଇଲେ ସେ ନାହିଁ-ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ।

କଟକରୁ ପଶି ନବେ ଚାଲନ୍ତୁ

၁၀၂၅ ၁၀၂၆ ၁၀၂၇

ସେ ଦି କୁହୁଡ଼ି ସ୍ମୃତିର ବାଉଁଶ ଚାକଣି

၇၇-၆၆ ၆၆၀-၆၆ ၇၆၆

କଣ୍ଠି କଣ୍ଠି । କଟକରୁ ପଶି କୋଣାର୍କ

မေတ္တာ ရသေ့ ? ဂုဏ် ဝေဒါ ဓါဝရ် မေတ္တာရ် ?

ଉତ୍ତର : ଚଳେ ପୁରୁଣା କଳା ରଙ୍ଗର ଚାଉଳ ନିଜାମୀ ଶିଳା ପରିସ୍ଥିତି ?

ସେ କଣ କେବଳ ପ୍ରଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ସହିତେ ମହାପ୍ରଭୁ ? ସମାଜମାନଙ୍କ
ସିତଲେ କିଏ ପାନ୍ଦ ? ସେ ମଧ୍ୟ ଆମ ଆଖିରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଚୁରୁର ଶତରେ
ଭରଜଣ । ଉଡ଼ି ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ସିତଲେ ମଧୁରତମ । ଓ ପରା-

ଜଣେ ଜଣେଙ୍କୁ ତା' ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ !

১৯৭৭ ১৯৭৮ ১৯৭৯

କଟକ ଟେକ୍ସଟାଇଲ ମିଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍

© 2012 Pearson Education, Inc. or its affiliate(s). All rights reserved.

ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ଆନନ୍ଦପୁରୀ - ଚନ୍ଦ୍ର କୁନ୍ଦିନୀବେ ଘର

ପୂର୍ବ ଉଲ୍ଲେଖ ମାନ ଦେଖନ୍ତୁ ।

ସେ ଯେଉଁଙ୍କ ଉପର ଆକାଶ ପୁଣି ଖସିଯିବ

ଉତ୍ତର ଉତ୍ତରୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ।

ଉତ୍କଳ ଉଚ୍ଚ ନିକଟ ଆଶ୍ରମ-ବିଭାଗର ବୃଦ୍ଧ ଶେଷୀ

உயிரின வளர்ச்சி மற்றும் பராமுனை

ସେହିଭାବେ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଧ୍ୟାନକୁ ନିଜ ଭବନେ ପିଠି

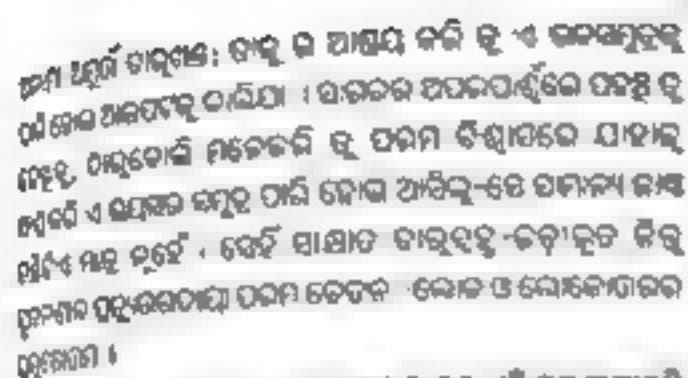
ଏହା ହେବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ବେଢ଼ା ମଧ୍ୟୁକଳାରେ ଅନ୍ୟତମ ଆକାଶର
 ଚରିତ୍ର ଭେଦାର୍ଥୀ ହୋଇ ଅପେକ୍ଷା କରି ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ଦାମ୍ଭାପୁରର
 ଚରପୁରୀ, କଳାପୁରର ମଙ୍ଗଳା, ହାଟୁରୀ ବାଗଲୀ, ସୁନାପୁରର
 ଗାନ୍ଧୀବାସୀ, ଦାମର ଚାନ୍ଦିଆ, ବରଗଡ଼ର ବଜ୍ର, ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଗୌରୀ-
 ପଦ୍ମାବତୀମାନେ କଲକତ୍ତାରେ ଉପମାନ ଆଉ ପିଣା ପାଣେଇ ପିଟିବା
 ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । କଲକତ୍ତା ଅବଦୃଶ୍ୟ ମହାପୁରୀ
 ବେଢ଼ା ଚାହିଁବା ପାଇଁ ଲୋକନିହୁ ହୋଇ ଚାହିଁଥାନ୍ତି ।

[illegible]

ବେଶ-ମାଣା ବିବିଧ ଯେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଆଦର ଏହି ପୁତ୍ର ପୁରାତନ
 ଯେବେ ଶାନ୍ତି, ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳ ଯାହାକିରୁଣିତ କୁରୁମିତାକୁ ଅପାଳନ
 ଯି ଅନ କୁଳକୃଷ୍ଣ ଚାହିଁଥିବେ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଆଦର ପୁତ୍ର
 ପୁଣିପୁଣି ଶେଷକଣ୍ଠ - ଜୋର ମାରିବ ଯାଉ ନି ନିଆର, ଅଧରା ମୋର
 ଶିଶୁରାଜ୍ୟ ଚିନ୍ତା-ମୋ ପାଦରେ ଛପନପୋତି ଦେଇଗଲିବେଦ୍ୟ
 ନା ଶାନ୍ତି ଚାହେଉ-ମୋ ନିକଟରେ ଛାଡ଼ିବି ପାଦର ଶେଷକାଳା
 ନିଶ୍ଚିତ ମଙ୍ଗଳ-ମୋ ପାଦ ବାଜିବାପରେ ପେଟପଟ ଅନୁଭବ ହେଉ
 ନି ଶେଷ-ଭାଗ ପଶିଯାଉ ଯିଅଉ ମୋହିଁ ନି ବାହୁ ମୋହିଁ ଚନ୍ଦ୍ର-
 ଚନ୍ଦ୍ରା ଶାନ୍ତି ଯି ପଦର ପାଦରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଜଗନ୍ନାଥ ପାଦ ନି ବାଜିବା
 ନିଶ୍ଚିତ ନିଶେ ଅଧେ ମାତ୍ର ଚାହୁ ଅବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ-କହେ ମାତ୍ର ପ୍ରେମା ନି
 ଶାନ୍ତି ଶୁଭେ ଚାହୁ ଅବା ବାଜିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ କହାକାଳ ଏହି
 ମୋର ନିଶେ ଅଧେ ମାତ୍ର ଚାହୁ ଅବା ବାଜିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ କହାକାଳ ଏହି
 ଶାନ୍ତି ଶୁଭେ ଚାହୁ ଅବା ବାଜିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ କହାକାଳ ଏହି

ଆମେ ଉକ୍ତ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛୁ । ଯଦି
 ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ତେବେ ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିବା । ଏହା ଏକ
 ନିୟମିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ । ଯଦି କୌଣସି ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ତେବେ
 ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିବା । ଏହା ଏକ ନିୟମିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଟେ ।

କେବଳ କେତାନ୍ତି ନାହିଁ ପ୍ରୟୋଗ
ଉପରେ କେତା ଶିଖେ ନାହାଣ୍ଡି
ଏବଂ ସବୁ ଜାଣି ଗୁରୁ ଭଜନ
ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ଦେବାକୁ ଆର୍ଥ ହେ
ଉଚ୍ଚ ପାଦର ଗୀତ ପଢ଼ି, ଉଡ଼ିଆ
ଏହାକରି ଶାନ୍ତିରା ରଖେ କେହି ନାହିଁ ହେ

ଆମାରି ପୁସ୍ତକ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଉପହାର ନାହିଁ

၁၉၆၆ ခုနှစ် ၆၀ ဖိနပ်-ဖိနပ် ၁၀၀ ခု

[illegible]

ମାତ୍ର ୧୫୦ ଟଙ୍କା ମାତ୍ରରେ କିଣି ପାରିବେ ।

ବିଦ୍ୟାବଳୀ ପଢ଼ି ଯାଉ ।

0000000000000000

1. *Chlorophyll a* (Chl *a*)

पुस्तकें पढ़ा पाठ्यक्रम !

କେତେ ଧୂଳିକଣ୍ଠ ଗର୍ଜି ଗାଲ ଗାଲ

କୃଷକ ଖେତର କେ-ପାଟଣା ।

010066 681 1600 602 0401 1

ଏ କଳା ଉତୁଟି ନିଜେ ନାହାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ପରେ ମହାପୁର
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କେ ଦର୍ଶାନ୍ତି । ଏହି କଳାଦେବୀ କେଶବୀରାଜ
 ମହାପୁରର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । ଶେଷି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସେ ଦୁଇଟି ବହୁନାମକୁ,
 ଉଦ୍ୟାନୀୟ, ପାପନାଶୀ, ଦୁଃଖନାଶୀ ପଦ୍ୟ ଦ୍ଵୟରେ ପରମେଶ୍ଵର
 ଦେବ, ଆଉ ଆଉ ' ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀ ପାପନାଶୀ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
 ପଦ୍ୟ ଦ୍ଵୟ ଆଉ । ଧର୍ମାଧର୍ମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀ ପାପନାଶୀ ।
 ଶେଷି ଉପରେ ଏକାକୀ ଦ୍ଵୟ, ଏକାକୀ ଦ୍ଵୟ ଶ୍ରୀ । ଶ୍ରୀ ଦ୍ଵୟ ଦ୍ଵୟ
 ଦ୍ଵୟ ଦ୍ଵୟ ଦ୍ଵୟ ଦ୍ଵୟ ଶ୍ରୀ । ଶ୍ରୀ ପାପନାଶୀ ଶ୍ରୀ ଦ୍ଵୟ
 ଶ୍ରୀ ଦେବ ।

“ପଢ଼ାନ୍ତୁ ଧନେ ଚଳେ କଲେ ପାଠାଣି ଥାଏ ।

“ମାତାଙ୍କୁ କହୁଛି ଯେଉଁ ଗାଁ ଗଢ଼ିବ ।”

આ બેઠકમાં ૧૦૦થી વધુના સભ્યો હાજર રહ્યા હતા.

୧୫୫୫ ଓ ୧୫୫୬ ମସିହାରେ ପୁଣି ୭

पुस्तकें

6.9 6.7 6.5 6.3

କଟକ ପୁରୀରେ ଉପସ୍ଥାପନ ।
କଟକରେ ଏହି କଳା ଉତ୍ସବ ଆମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଚଳୁଥିବ ।

ଏହି ବିଶ୍ୱ-ମହିମା-ପ୍ରଶଂସିତ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପରିବେଷଣ ବାଳା
ଗଡେଟି ଆମକୁ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେଇ ଆସୁଛି-

"ଓଲ ମୁଡ଼ ! ଡେଲୋ ଡେଲୋ ବାଳା

ଦୁନି ଅଛ, ଆମି ଅଛି, ଗତ୍ୟ ଅଛେ ହୁଏ ।"

ଓଁୟ ବୁଦ୍ଧାନ୍ତ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଡ଼ିଆ ଭର୍ତ୍ତି ଏ ପେରାସ, ଏ ପାଲୁର
ଆଉ ଏ ବାଳାକୁ ଡେବଡ଼ ବନ୍ଧ୍ୟା ଉପତରେ ବେଶ୍ କାହିଁ ଚାଲ ଅଗ୍ରର
ଚିତ୍ରରେ ବାଁ ଡେହୁଛି । ନାଲବରୁର ଡେଇ, ଉଦ୍‌ଗ୍ରାହ ବିତରେ ଅବା
ପ୍ରମୁଦ ଶ୍ୟାଣିର୍ମୟ ଦୁନି । ତାହା ଡିଗରେ ଉପିତି ମଣିମୟ ରବୁ- ମରା
ଏ ଗର୍ବି ଆକାଶ ବେର୍ତ୍ତ-ହୁଅଁ ପୁରୁଷ, ପୁରୁଟି, ମହାକାଳ ଅବା ଦୁର୍ବି
ବର । ଡେହୁର୍ମିୟ ଦୁନିର ଶିଖର ଡେହେର ଗହୁଛି ମୁଣ୍ଡି ବା ଶୋଷ ବା
ନିର୍ଦ୍ଦିଗ ପତାକ । ଅଗ୍ରହୁର୍ବି ଡେହେର, କୁଣ୍ଡଳିତା ଚାନ୍ଦ୍ରତ ଡେହେରରେ,
ଅଗ୍ରବେ ଡେରି ଗଲେ ଗହାଣି ନିଶ୍ଚାତ ବୁଦ୍ଧାଳ ପାଣିରେ, ବେ ବୁଦ୍ଧା
ବେ ବାଳା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଗଡ଼ ।

ଡେହ, ଉହୁଛିରେ ନାଲବର ପୁରେ ବାଳା....

ନାଲବରୁରେ ବାଳା ଉହୁଛିରେ..

ନାଲବରେ ଡେ ! ଡେହ ଉହୁଛି ବାଳା ।

ପଡ଼ିତ ଜନକୁ ଉଦ୍‌ନିବା ପର୍ତ୍ତ ଗହାଣ ଅଛ ପଡ଼ାଳା...

ପରିବେଷଣ ବାଳା ଡେହ ପାଲପାଲ ଅବା
ଗଡ଼େ ପାଲ ପାଲ ।

ଆକାଶର ଲାଗିଛି ତା ମାଥ ।

ବଡ଼ ଡେହାରେ ବିଡେ କରାଉଅ ।

ନାଲବରୁରେ ବାଳା ଉହୁଛି ଡେ ଉଦ୍‌ନା । ଡେହ, ଡେହ,
ତାହାଁ : ତାହାଁ ତାହାଁ, ନାଲବରୁରେ ଲେନିଟି ବାଳା ଉହୁଛି ।

ଆଲେ ପୁଅ ! ନାଲବରୁରୁ ଅବା-ଉହୁଛି ବାଳା ।

ବାଳା ଡେହ ଡେ ! ନାଲବରୁରେ ଗଲେବେଳେ ବାଳା ଉହୁଛି :
ଉଷା ଡେହ ଡେ ! ନାଲବରୁରେ ଉହୁଅଛି ବାଳା ।

ଡୋହେର । ଗପରୁ ବାହାରେ ବାଳା ଉହୁଛି ନାଲବରୁରେ ପୁଅ
ବିତରୁ ଅଲେଲେ ଡି ଡେନିଟି ବାଳା ଉହୁଛି ।

ନାଲବରୁରେ ବାଳା ଉହୁଛି- ପୁରୁରେ, ମୁଖରେ, ପାଶରେ ।
ବାଳା ଉହୁଛି ପୁଣି ମନରେ, ହୃଦୟରେ, ପାଦୁକାରେ । ସେଇ ବଳରୁ
ଇୟା ଜାଣିଅଥା କରତେ । ଡେହ ବାଳା ଗପରେ ଲେଉଟା ଉହୁଅଛି ।

ଡେ କରାଉଅ । ଦୁମ ଡେହେର ନାଲବରୁ ଉପରେ ଏ ବାଳା ଶିଖି
ଉହୁଅଥା ଉହୁଅଥା । ଦୁମ ବାଳା ଡେହ ଉପିଅଥା ଅନନ୍ତ ଅନନ୍ତ
ମହାପୁରୁ । ଦୁମ ବାଳା ଡେହ ଉହୁ ।

୧୮୭, ଉଦ୍‌ଗ୍ରାହ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୨

ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ପୁରୀ

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଅମୃତମଣୋହି ବାଳ ଓ ମୂଳପାଣ୍ଡି ବାଳ ଯୋଜନାରେ ଅଣ ଗ୍ରହଣାତ୍ମକ ଉତ୍ତମାଳୟ ନିର୍ମିତ ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ।
(ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପ୍ରଶାସନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ)

ଅମୃତମଣୋହି ବାଳ ଯୋଜନା

ଶୋପାନବନ୍ଧୁର ଲେଉ	ଟ. ୧,୦୦୦/-
ବହୁତିବାଳ ଲେଉ	ଟ. ୩,୦୦୦/-
ବଳାଧୁର ଲେଉ	ଟ. ୫,୦୦୦/-
ବଳାଧୁର ଲେଉ	ଟ. ୧୦,୦୦୦/-
ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଲେଉ	ଟ. ୨୦,୦୦୦/-
ପାନିଚ ଲେଉ	ଟ. ୩୯,୦୦୦/-

ମୂଳପାଣ୍ଡି ବାଳ ଯୋଜନା

ପୁରୀ ବାଳା	ସର୍ବନିମ୍ନ ଏକଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
ପୁରୀପାଞ୍ଚ ବାଳା	ସର୍ବନିମ୍ନ ଦଶଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
ଉପରୋକ୍ତ ପର୍ମ ଓ ପର୍ବମଣେ ବିଭିନ୍ନ ନିମ୍ନ ଠିକଣାରେ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।	

ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରେ ପ୍ରାପିତ 'ହୁଣ୍ଡି'ରେ ବାଳ କରନ୍ତୁ

ପ୍ରଶାସକ, ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ପୁରୀ
ବହୁବାଣ୍ଟ, ପୁରୀ, ପିନ୍-୭୫୨୦୦୧ (ଓଡ଼ିଶା)
ଫୋନ୍: ୯୮୧୭୭୫୭, ୨୨୦୦୭, ୨୩୦୦୭,
ଫାକ୍ସ: ୯୮୧୭୭୫୭ ୨୦୧୦୦

● ପ୍ରଥମ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ନିଶ୍ଚୟ

ପଦ୍ମ କାନ୍ଦକ ପରଶିଲେ ଦିଶେ କରୁଥାଉଛି ଥାଉର ଗଛର କୁଦସ-ଉଧବ
 ପ୍ରଶ୍ନ କର । ଏହି ଚେତନା କି ଶେଷେ କାହାକୁ ଗାନ୍ଧବ ଯୋ ପୂର୍ବପାତକ
 କୁଳରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଲେ କିଆଁରୀ ଶରଣ ଗର୍ଭ ପପୁଲେ ? ମହାଭାରତ
 ପୁର ଅପରାଧପାନ ପରାୟଣ ଶୁକ୍ଳସିଦ୍ଧି ରାଜାଶାମରାଜ ଏ କି ଶ
 ଅବସ୍ୟ କହା- ଅସ୍ତି କିନ୍ତେ ? ଏ କି ଶାଳସିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧ ? ଗଜନ
 ନାକରାଜ ମଣି ? ବାହୁର୍ଦ୍ଧ ନାକମାଧବ ? ଗଜପତି କୁନ୍ଦ ?
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରୁଷେନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀରାମ ? ଅର୍ଜୁନାଶ୍ରୁ ? ଅନ୍ଧ ଚୈତନ୍ୟ ?
 ବର୍ଷାକାଳିନୀ ? ମହାବ୍ୟାଧୂତି ପାଦ ?

ପ୍ରତିକାଳେ ଶ୍ରୀ ଶେଷ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଶେଷ ଗୃହାଣ୍ଡ
ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ଅନେକ ଅନେକ ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୁଙ୍କୁ କାଳେ, ପ୍ରାଣ ଶେଷେ ନିଆଯାଉ
ଶେଷ ପ୍ରାଣେ ଦେଲେ । ନିଶ୍ଚୟ ଅନ୍ତରେ ଅଧିକ ଅବକାଶେ ସେ
କଳାଳୟ ପ୍ରାଣେ ଶେଷରେ ଶ୍ରୀ ଶେଷ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଶେଷରେ
ଦେଇ ଦେଲେ— ପ୍ରାଣେ ଅଧିକାଳେ ଶ୍ରୀ ଶେଷ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଶେଷରେ
ଦେଇ ଦେଲେ ଶେଷରେ ଶେଷରେ ଶ୍ରୀ ଶେଷ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଶେଷରେ ।

ନାହିଁ କିମ୍ବା ନିଜପକ୍ଷରୁ ଓ ଖୋଜିବାରେ ନିଜେ ଖୋଜିଥାଏ । ସାବଧାନତା
 ଗୋଟିଏପକ୍ଷରେ ଗୋଟିଏପକ୍ଷରୁ ପ୍ରତ୍ୟାକ୍ଷରେ ହୁଏ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟାକ୍ଷ
 କେବଳ ଦୂର ଅବସ୍ଥାରେ ହୁଏ । ପ୍ରତି ପ୍ରକାଶ ଓ ଆଲୋଚନା ଏବଂ ବିଜ୍ଞାନ
 ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଗୋଟିଏ ଆଲୋଚନା ପ୍ରକାଶ କରି ନିଜପକ୍ଷର ସମସ୍ତେ ମୁଁ
 ଯେତେବେଳେ ପ୍ରକାଶ ଆକାଶ କରି, ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଅବସ୍ଥା ଗୋଟିଏ
 ଦୃଷ୍ଟିରେ ହୁଏ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ପ୍ରକାଶ “ ଆମ ଗୋଟିଏପକ୍ଷର ଗୋଟିଏ
 ଗୋଟିଏପକ୍ଷର ଗୋଟିଏପକ୍ଷର ଗୋଟିଏପକ୍ଷର । ଆମ ଗୋଟିଏପକ୍ଷର ଗୋଟିଏ
 ଗୋଟିଏପକ୍ଷର ଗୋଟିଏପକ୍ଷର ଗୋଟିଏପକ୍ଷର ।

[illegible]

ଅର୍ଥକୁ ପ୍ରାୟ ୭୦୦ଟି ଟଙ୍କା ଘରକୁ ନିଆଯୁଥିବା ବ୍ୟତି ଆଉ କିଛି
କେତେ ଏ ନିୟୋଜିତ ଗ୍ରାହକ ନିରାଶହୁଅନ୍ତି ପ୍ରାୟତଃ ଘରକୁ। ଆଉ
କିଛି, ଖାଲି କିଛି ପୂର୍ବସ୍ଥାନୀ ଶିଶୁମାରଙ୍କ ପ୍ରାଣକୁ ବେତରା ଯେଉଁ

ଲେକ୍ସିକନ୍ ପୁସ୍ତକର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶବ୍ଦାର୍ଥର ଯେଉଁ ବ୍ୟାପକତା ବଢ଼ିଯିବ ସେହିପରି ।
 ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ 'ପୁର' । ୧୯୩୭ ମସିହାରେ ଏହା ପ୍ରଥମ
 ୧୬ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳରେ ଏହା ପୁଣି ଯେଉଁ
 ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଲା ସେହିପରି ଏହା ପୁଣି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳରେ ଏହା
 ୨୪ଟି ଅନ୍ତର୍ଗତ (୧୯୮୦ ମସିହା ଓ ୨୦୦୦ ମସିହା) ଏବଂ ୧୯୮୦ ମସିହା ପୁଣି
 ଉପର ଓ ଏହାର ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦ ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଏହା ପୁଣି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଲା
 ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦ ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଏହା ପୁଣି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଲା । ଏହା ପୁଣି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଲା
 (ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦ ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା) । ଏହା ପୁଣି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଲା । ଏହା ପୁଣି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଲା ।
 ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦ ଶବ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଏହା ପୁଣି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଲା । ଏହା ପୁଣି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଲା ।

ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ବର୍ଣ୍ଣର ଅଧିକ ଦେବ ଜୀବନପୁର୍ବର ଦେବତା । ପ୍ରଥମେ
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଓ ପରେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର ଦୁଇଜଣ ପୁଅ ପାଲଟେ । ଆର୍ଯ୍ୟ
 ବାପୁଜୀଙ୍କର ସେ ଜଣେ ଯୁଦ୍ଧ ବିଦେଶରେ । ଶୁଣିବା ମଧ୍ୟରେ
 କୋଣାର୍କରେ ଗାଆ ଗୁଡ଼ିକ ଓ ରାଜା କରୁଥିବା କର୍ମକଳରେ
 ସେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ଓ ପରେ ଜାଣିଲେ ବାହୁଦେବ ଗଣେଶଙ୍କର
 ଅବତାର । ଶୁଣିଲେ କରୁଥିବା କର୍ମରେ ବିଚଳ କଲେ । ଦୁର୍ବଳ ପ୍ରାୟ
 ମାତାଙ୍କର ଘର ଗାଆ ମଧ୍ୟରେ ବିଚଳ କଲେ । ପୁଅକୁ ମୋହନ
 ହେଲେ ଯେ ଦିନକୁ ଥିଲେ ବୋଲି କେତେକ କହନ୍ତି । ବର୍ଣ୍ଣର ରାଜା
 ପରାଜିତ । ମିଳିବ କୁହାକ୍ତ ଅନଳ କୋଟିରା । ଗାୟ ବୋଲି କହିଲେ
 ସେ କେତେକ ଘୋଡ଼ା ଗାୟ । ବର୍ଣ୍ଣରାଜାଙ୍କୁ ଏକ ମିଳିବ ଗୋଟି
 ଯାଗରେ ପୁଣି ଅନଳ କୋଟିରା ।

[illegible]

ଲେଖକ ଯେ ଯାହା ଯାହା, ତାହା ତାହାହୀ କାଳକ୍ରମେ ଲେଖନୀର ଶ୍ରୀ
ଦେହରେ ଯାହା ତାହା କଳା ନା, ତାହା ଲେଖନୀର ଶ୍ରୀ
ଦେହରେ ଯାହା କଳା ନା, ତାହା ଲେଖନୀର ଶ୍ରୀ

ଏହି ଅନୁର ପିଣ୍ଡାକାଶର କବି-କବ୍ୟର ନିଜେ ଚିନ୍ତାରେ ଅନୁର
 ଶେଷ ଅନୁରାଗ, ଅକର୍ଷ, ପ୍ରାଣର ଦେବ-ପୂଜା-ମାନବତାକୁ ଅନୁର
 ନିରବୁଦ୍ଧ ଧାରଣା କବି ଆପତ ଦିନରେ ପ୍ରାଣର ପାତ୍ରରେ ଉପ
 ହୋଇପାରୁଛି ଭବିଷ୍ୟ ମନେ ନିଜ ଦିନ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁର
 ପ୍ରାଣରେ ସେ ପ୍ରାଣୀ ଭାବରେ - ଯେ, ଅନୁରାଗ ନୁହେଁ, ପ୍ରାଣ
 ତାକୁ ଯେଉଁ ଲୋକ ନିଜ ନେତୃତ୍ବ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁରାଗରେ ଉପ
 ଦର୍ଶନେ ମାନବ ଧର୍ମ ସେ ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଉପଦେଶ
 ଦେଇ ଅନୁରାଗରେ ପ୍ରାଣର ପାତ୍ର ଅନୁରାଗ । ଯେତେବେଳେ
 ଉପଦେଶ ନୁହେଁ ଓ ନିରବଚନରେ ନିଜ ପ୍ରାଣରେ ଉପଦେଶ ନୁହେଁ
 ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କବି ନିରବଚନରେ ପ୍ରାଣରେ ପିଣ୍ଡାକାଶ
 ଭାବରେ ପ୍ରାଣରେ ପ୍ରାଣ କବି କବି । ଯେ ପ୍ରାଣ ।

ଏହି ବିବରଣିତ କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ଅଧିକତମ ଭାବରେ ଚିହ୍ନିତ ହେବା ସମ୍ଭବ । ତାହା ତଥା ବୈଷୟିକ ଶାସ୍ତ୍ରାୟତ୍ତର ସ୍ପର୍ଷ ଅନୁଭବରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉଥିବା କଥା ।

ପାଣି ଯୋଗ୍ୟାହୁ, ପଟିତପାତକ ଯାହୁ । ଭ୍ରାଣୀକର
ଭବଭୂତିକାମରୁ ଉତ୍ତର ପାନ୍ଥଦାନେ ... ସୁଖ ପଟେଇ ପଟିତର ପେ
ପଥୁକ ଆହୁରି କେତେକରୁ ବନ୍ଧୁ ଭଣେ । ସଦା ନିଜର ଶାନ୍ତିପଥୁ ।
କଟେଇକର ଅକର ମନର, କେବେ କେବେ ଦିଅଁ କଣେ ଶକ୍ତି
କରାଣିହୁଏ । ମହେନ୍ଦ୍ରର ଗୋଲକ କି କେଳାହୁରିର ନିହୁନ ପ୍ରାଣିକ
କେବେକେ, ପିଣ୍ଡହୁରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । ମାରିକ ପାଣି ମାରିକେଇକର କେ
କେବେକେ ମୋରୁ କେବେକେ ପାଣି ହୁଏ । ଭାବେକେ ଦିଶେ ପଥୁ
ହୁଏ ଆହୁରି କେବେକେ ।

ମୋରାଡ଼ ଦେବୀ କୁଣି ଦେବୀ ତଥା ମୋରାଡ଼ିଚରୀ ଶ୍ରୀମତୀ
ପ୍ରଭାତ ଦେବୀ, ଯେଉଁ ଧର୍ମେ ଧର୍ମେ ଅବତୀରଣକରି ଗୋଟିଏ
ପଦ୍ମ ଦେବୀ ହୋଇ କାଳୀ କାଳୀ ବସନ ଏହି ବସନ ଦେଖି ଦେଖି
ଦାଉରା, କାଳୀ ପାଇଁ ଶ୍ରୀମତୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ପଦ୍ମ ପାଦୁକା
ଅର୍ପଣକରି ପାଇଁ, ଶ୍ରୀମତୀମାନଙ୍କ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରଭାତ ଦେବୀ
ଦେବୀଙ୍କୁ ଦେଖିବ ବସନ-ବସନ ପାଇଁ

[illegible]

ଏହା ଓ ବେଦାନ୍ତ ନିଆଁରା ତଥା ଦାବିତ ଅନୁଗାମୀଙ୍କ
 ଉପ ବେଦର ଚଳମାନ ମାନବଗୁଣିକ ଗ୍ରହଣେ ଥିବା ନୀତି
 ଗୁଣି ଗାନ୍ଧୀ ଓ ବୈଶ୍ଵାସ୍ପତି । ଯେତେ ଓ ମନବର ଏହି ଅନୁର୍ ପ୍ରାଣିମାନ
 ନିଜର ମୁକ୍ତିପଥ ଅଧିକ ଦାବିତ ଓ ଦାବିତ ନୀତି ଗୋଟିଏ ଦେଖିବା
 ଦେଖିବାକୁ ଅନାଗତ ଯାଗତ ।

உலகம் உயர்ந்த மனதில்

୧ - ଉତ୍ତୁନାଥ ବେଶ

କାକାୟବଳନ ବେଶ - ୪

୨ - ହାତୀ ବେଶ

ଉଷ୍ଣୀନାଭାୟଣ ବେଶ - ୫

୩ - ସୁନା ବେଶ

ବାଙ୍କବୁଡ଼ ବେଶ - ୬

୧ - ବାମନ ବେଶ

ପଦ୍ମ ବେଶ - ୧୦

୮ - ନୃସିଂହ ବେଶ

ଚକ୍ର ରତ୍ନାକର ବେଶ - ୧୧

୯ - ଶ୍ରୀଜୀ ବେଶ

ବହୁସିଂହାର ବେଶ - ୧୨

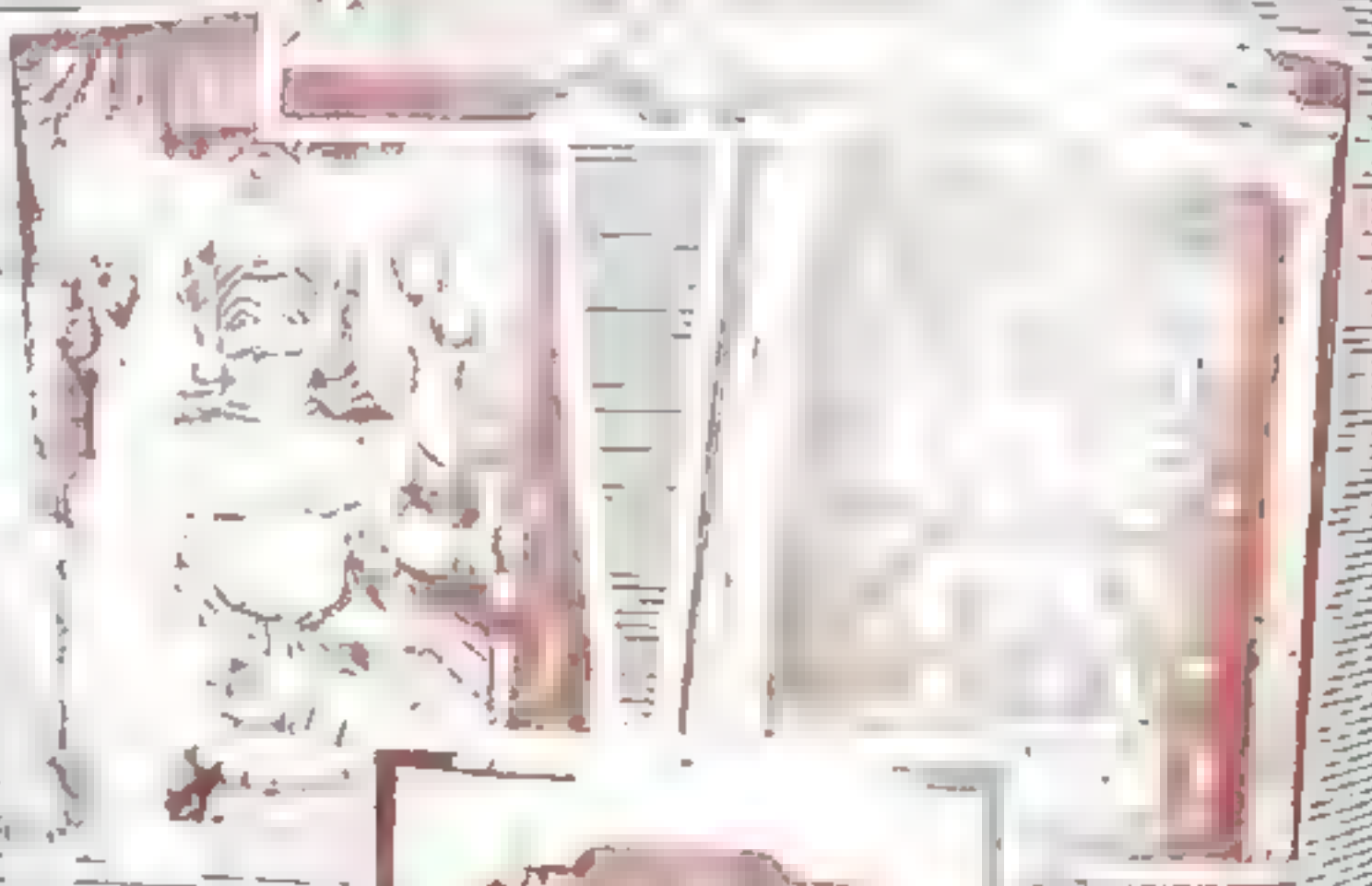

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଓ ପୁରୀ ମନ୍ଦିର

ରଥର କେତେକ ପାର୍ଶ୍ୱ ଦେବତା

ବଡ଼ ଦାଣ୍ଡରେ ରଥ ନିର୍ମାଣ

ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ରଥ

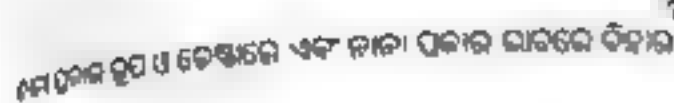

ସାମବାଦୀମାନଙ୍କର ତାହାପରେ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ କହିବା ପରେ ସେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶେଢ଼ି ଓ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପ୍ରସାଦ ନାମରେ କିଛି ଟଙ୍କା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାହା ଗ୍ରହଣ କରି -

“ସୁରକ୍ଷାପାଳ ଶେଷ ସେ କେହିଁସେ ଟାଣି ଦେଇ
ବିଲେ ଚାଲି କେଉଁଠାକୁ ଚାଲିବେ ସେ ଚିନ୍ତା

ସୁଦୃଢ଼ାବଳ ଉତ୍ତମ ଯେଣୁ ସୁଦୃଶୋତ୍ତମ ଜନ
ପରାଜୟ ପ୍ରାୟ ଅଧୀନ ଉଦ୍‌ଭାବଣ" ।

ଫୁଲ ନାହିଁ ତାହା ପର୍ବରେ ନାହିଁ ଶାନ୍ତନୁ ବାସ ଶ୍ରୀରାମାୟଣରେ
ମୈତ୍ର ମାତା ମଧୁ ସୁରାସୋତମ ଜଳ ଗପରେ ସୁରାସୁ ଆଗେଇ
ଗଲେ । ନିଶ୍ଚୟ ଶ୍ରୀରାମ -

“କସ୍ତୁରୀ ନାୟକ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଗାନ୍ଧୀ
ଉତ୍କଳ ନାୟକ ପ୍ରବଳ ପଟ୍ଟାଭୂଷଣ”

[illegible]

ଡାକ୍ତରୀ - "ହେଉ ଶ୍ରୀମୁଖପାତ୍ର ! ସେଇଭଳି ପିଲାଟି
ଦୁଃଖୀ । ତୋ କଣ୍ଠସ୍ଥ ଦାସ । ନିଜଗରେ ବିଷୟରେ ଜିନିଷ
ନାହିଁ । ମୋତି ବ୍ୟବସାୟ ।

ପ୍ରତିଦିନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଆମକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା । ଏହାକୁ ଆମର ଦୈନିକ ଜୀବନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ।

“ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀମତୀ ଚୋରାବଳୀଙ୍କୁ ଚୋରାବଳୀ
 ଚୋରାବଳୀ ଚୋରାବଳୀ ଚୋରାବଳୀ ଚୋରାବଳୀ
 ଚୋରାବଳୀ ଚୋରାବଳୀ ଚୋରାବଳୀ ଚୋରାବଳୀ

ଆଜି - "ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଅତିଥି ଭାବେ ଆସିବି।"
 ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ମୁଁ ଲେଖି, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ (ଆପଣଙ୍କ) ଲେଖିବି।

ପୁରୀରେ ଆସନ୍ତେ) ତ ଦେବରେ ମୁଁ ପ୍ରଭୁପୋଷାକ ଛାଡ଼ିଲେ ପୁଣ୍ୟତ
ହେଉଛି” ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା ପ୍ରକଳ୍ପ -

X X X X - ଏହି ଯେ ପୁରୁଷାତମ
ପୁରୁଷ ପାଳନ କରନ୍ତି । ପୁଣି ଏ ପୁରୁଷ ଅବସ୍ଥିତି
ଏହି ଯେ ଶେଷରୁ ପୁରୁଷ । ତଳ ସ୍ଥାନ ଏ ବିଶେଷ ,
(କରଣୀୟ କରଣୀୟତ-୨୯ ଅଧ୍ୟାୟ)

“ඔබ වහන්සේවහුනු | ඔබ් ඔබ්හිනු ඔබ් වහන්සේ |

(କଟକର ବର୍ଦ୍ଧନ-୧୨ର ଅଧ୍ୟାୟ)

ଅନୁସନ୍ଧାନର ଫଳାଫଳ ଶୁଦ୍ଧତାପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଓ ବର୍ଦ୍ଧନ।

ବିଦିଶ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦଙ୍କୁ । ବର୍ଦ୍ଧିତ ଭାଷାରେ

ନିମ୍ନଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଶ୍ରେୟାଙ୍କୁ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଯାଉଅଛି ।

ସବୁଦିନେ ସୁଖରେ ଯୁଦ୍ଧ ହେଉ 'କଳା'

ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ବାବୁଜୀ ଏହି ଉପକ୍ରମ ନକା ଦେଖି “ଶ୍ରୀ ନିବାସୁର ଦୁର୍ଗାମଣି” । ଏହାର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶକ୍ତିରୁ ନିବାସୋତ୍ତମ ନକାରେ ପାରିତ ହେଉଅଛି । ଚନ୍ଦ୍ର ଗଣେଶ ଗଣିତଟି -

¹⁴ ଯେ ଶେଷରେ କେବଳ ଚାହିଁ ଉଠୁଛନ୍ତି ତାହା

ସେଇ ମାତ୍ର ନାହିଁ ତିନି ରୂପକୋଷର ଗୁଣନା ।

[illegible]

“ପିଲା ଚଳେ” ଉପକ୍ରମର ଶେଷଭାଗ

ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ତେବେ ସେହି ସମୟରେ ଶୁଣିବା ।

‘କରିବେଲା’ କାହାଣୀ ପଢ଼ିବା ଶ୍ରାବଣ ଶ୍ରାବଣାଧିକାରୀ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସଙ୍କ ବର୍ତ୍ତମାନ କବିତା : ମହାଦାସଦଳରେ ସେ
ଶ୍ରାବଣାଧିକାରୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ, ଚଉକର୍ମପାଠା, ତାଲୁକା ଓ
ଶ୍ରାବଣାଧିକାରୀ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ରଚନା -

"ସବୁ କଥା କେବଳ କେବଳ କେବଳ"

ଧର୍ମ ଅର୍ଥ ବଳ ଖ୍ୟାତି ବୃଦ୍ଧିବୀରୀ

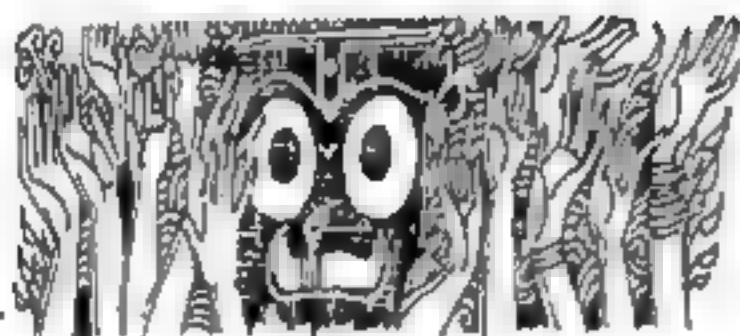
११७७७७७ ७७ ७७७ ७७७ ७७७७७७

“ॐ नमो भगवते वासुदेवाय” ।

[illegible]

ငါ့အဖေ၊ ငါ့အမိ၊ ငါ့အဘိုးအဘွား

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣସ୍ବରୂପୀ
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ରଥଯାତ୍ରା

● ପ୍ରଥମ ସମସ୍ୟା ପାଇଁ

[illegible]

(ବିଜ୍ଞାନ-ର ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ ୧-୨ ପୃଷ୍ଠା)

ଏହି ପୁରାଣରେ ଲୁଣିତା, ଶବ୍ଦୀୟ ଲୁଣିତା (ଅନ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କ
ପ୍ରାପ୍ତିପରେ ଲୁଣିତ) ଦେବୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ପୁରାଣକାଳ ପ୍ରସିଦ୍ଧ
ଶ୍ରୀରାମାୟଣର ଉପାଦେୟତା ଦର୍ଶାଇବା ନିମନ୍ତେ ଅନେକ ପଦ୍ୟ ରଚିତ
ହୋଇଛି । ସେ ପଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ସ୍ତୋତ୍ର, ବିଦ୍ୟାମାଳା ଓ ପୁରାଣ
ଦେବୀ ଉପାସନା ଇତ୍ୟାଦି ଶ୍ଳୋକରେ ପ୍ରାପ୍ତ । ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ସ୍ତୋତ୍ର
ବର୍ଣ୍ଣନା ଅନୁସାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶ୍ଳୋକରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।
ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଶ୍ଳୋକଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :-

କଲମ୍ବିଆ, ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପ୍ରାୟ ୧୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବ
ତତ୍ତ୍ୱ ଗବେଷଣା କରୁଥିବା ସମୟରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ

(ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ)

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଲିଷ୍ଟ କର୍ମାଳୟ ଓ ଅଫିସ୍ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ନାମ ଓ ଉପାଧି ଲିଖିତ ହେଉଛି -

ଶିକ୍ଷିତମାନେ ବିଦେଶର ବୃତ୍ତୀ ପ୍ରମାଣିତ
କୃଷକମାନେ ପଦ ଶାସ୍ତ୍ର ପଦ୍ମପଦ୍ମରେ ଶିକ୍ଷା
ଆଦିବିଦ୍ୟାଳୟର ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ।

(අනුබන්ධ 8.-89 දේ-87-88)

ବିଶ୍ୱାସୀ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

(ရက္ခ- ၁. ၄၄-၆၆-၆၆-၆၆)
(ရက္ခ- ၁. ၄၄-၆၆-၆၆-၆၆)

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ର ନିର୍ବାଣୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏହି ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକଟି
 ଗୋଟିଏ ବୃତ୍ତେ ଗଢ଼ା-ବୁଦ୍ଧି-ଭାଷା-ସାହିତ୍ୟ-ସମ୍ପାଦକ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

ସଂସ୍କୃତ ବିଶ୍ୱକୋଷ-୧୯୮୯

କୃଷକମାନଙ୍କର ଅବତାର ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଖେତ
ଅବତାର କୃଷକଙ୍କୁ ଅବତାରୀ ପରିଗଣିତ କରିବାକୁ ଚିନ୍ତା କରିବା
ଏବଂ ତା' ଅନ୍ତରାଳ ବୃଦ୍ଧରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ଯେଉଁ ଲାଭ
ହୋଇଥିଲା, ତାହାକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କୃଷକମାନଙ୍କ ପ୍ରାଧିକାରୀ ପଦ୍ଧତି
ପରିଗଣିତ କରିବାକୁ ସ୍ୱଳପ ନିଗମିତକର ଚିନ୍ତାକୁ କୃଷକ
ନିଅନ୍ତା। କୋର୍ସ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା, ଲାଭକର ମହାବଳୀ
କୃଷକଙ୍କ ମନେ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା।

[illegible]

(ଭାରତ ମହାବଳୀ- ୧ମ ଭା- ଅ-ସା, ଶ୍ଳୋ-୨୭, ୨୮)

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି- ପ୍ରାଣୀ ତା ଦିଷ୍ଟ ଦେବତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖ
ରେ ପଶି ପ୍ରଣାମ କରିବା । ନିଜର ସ୍ୱଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ
ପାଇଁ ଶାନ୍ତି, ଶେଷପରି ସମ୍ପାଦନାକୁ ଚାହୁଁ ଶାନ୍ତି, ସଦ୍‌ ମନ, ପ୍ରାଣ
ଶାନ୍ତି, ମନୁଷ୍ୟ, ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖେ ନିଜ ଦେହାନ୍ତ କରି । ଶେଷ
ରେ ଶାନ୍ତି ସହିତ ତା ନିଜର, ନିଜର ଦେହାନ୍ତ ହେବା ଆଶା କରି
କୃଷ୍ଣଦେବତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖେ ନିଜର, ଅର୍ଥାତ୍ ତେଜ ନିଜର ପରିତ୍ୟାଗ
କରିବା କଥାକୁ କହୁଛି । ତା ଅନୁରାଗର ଦୃଷ୍ଟି ଅନୁରାଗର
ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେହାନ୍ତ ହେବା, ଦେହାନ୍ତକରିବା ହେବା ଦିଷ୍ଟ ଅନୁରାଗ
କରିବା । ଏହି କଥା ଗୀତାରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସମ୍ମୁଖେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ କହିବା
ଦେଖିବା ।

ଭାରତର ପୂର୍ବ ଗର୍ଭରେ 'ପୁଷ୍ପ' ଶବ୍ଦର ସ୍ୱର
 ଗୋପାଳପାତ୍ର । ଏଠାରେ 'ପୁ' ବା ପୁରୁଷ ଶବ୍ଦର ସ୍ୱର
 ପ୍ରକାଶକର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ସେ କେତେକ ପୁରୁଷଙ୍କ
 ଦେବତା ଶବ୍ଦଗୁଣୀ, ଗୋପାଳ, ଗୋପାଳ ପୁରୁଷ ଶବ୍ଦର ସ୍ୱର
 କେହି ଦେବ ଶବ୍ଦର । କାରଣ ଏହି ଭାରତରେ ଶ୍ରୀ ଶକ୍ତିର ସ୍ୱର
 ଗୋପାଳ ଶବ୍ଦର ସ୍ୱର ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି-

“କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ବୁଝା ଉଠୁଛି, ସେଠାରେ ମନେପଡ଼ିଛି
କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ବୁଝା ଉଠୁଛି, ସେଠାରେ ମନେପଡ଼ିଛି ।”

(ଭାରତ-ବିଦେଶ-ପତ୍ର)

ପୁରାଣେ କାହିଁ । ଆଶାମୟ ଚୈତନ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚି ଶ୍ରୀଧର ଚନ୍ଦର୍ପି ଯୋଗ୍ୟ
ସୁନୁତା କାର୍ତ୍ତବୀ ପଦାବଳୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଷାରେ ରଚନା କରିଛନ୍ତି ।
ପରିଚ୍ଛେଦ ପ୍ରମୁଖ ବା ଗୁଡ଼ିକା ଦେବାନାଗ ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହି
ପୁରୁଷା ଦେବା ପର୍ବଗୋବିନ୍ଦୀନା ଶୂଳେ । ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟା କରିଥିଲେ
ଏ ଗାୟତ୍ରୀ ପଦ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଶୂଳେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଫାଶ ଲେପନାଦିକାଳୀନ
ତରୁ ଖେଳି ପୁରୁଷା ମଣିଷକୁ ବିଦ୍ୟା କରିଥିଲେ । ତାହାଣି ସ୍ମରଣ
ପାଇଁ ପୁରାଣ ଗଣପାତ୍ରୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଉପାଖ୍ୟାନ ମଧ୍ୟ
ଭାବବୋଧୀ ପୁରାଣାଳଙ୍କରେ କାହିଁ । ସେହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାବଳୀର ଗଣପାତ୍ରୀ
ପ୍ରାୟ ପୁରାଣେ କୃଷ୍ଣ କୃପାରେ ନାଆଁ କରିଥିବା ଗଣପାତ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦକୃଷ୍ଣ
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର କୃପାବଳୀର ଲାଭା କୁହେଁ । ପୁରୋହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟଗୁଣ୍ଡଳ
ଲେଖକ ଇଚ୍ଛାନ୍ତି । ପରାକୃଷ୍ଣକୃପା ଏ ପୁରୁଷୋତ୍ତମକୃପା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
କରିଥିଲେ ପାପମାନଙ୍କୁ ଫାତର ବନ୍ଧନକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ପାଇଁ

ଯେଉଁ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା ପୂର୍ବର ଦେଖାଗଲା, ସେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା
ଦେଖାଗଲା ଯେଉଁ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା ଦେଖାଗଲା । ଏହା ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା
ଦେଖାଗଲା ଯେଉଁ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା ଦେଖାଗଲା ।

ପୁରୀପୁରୀରେ ଏହି ଯାତ୍ରାକୁ ମହାଶବ୍ଦା ମହୋତ୍ସବ ବୋଲି
 କୁହାଯାଇଛି । ଯାତ୍ରା ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ମହାଶବ୍ଦା କୁହାଯିବା ଦୃଷ୍ଟ
 ହୋଇ ମହାଶବ୍ଦା ବର୍ଷାରୁ ଜଣାଯାଏ । ମହାଶବ୍ଦାରେ ବରପୂର୍ଣ୍ଣ
 ଉତ୍ସବ ଆଦି ଯେ ଖାତା ଯୁକ୍ତିର ଚାଳିର ବରପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ସବ ଖାତା
 ରଖିବାର ପଦାର୍ଥକୁମେ ଏହି ମହାଶବ୍ଦାରେ ଆବଦ୍ଧମାନୁଷ୍ଠ
 ପଦ୍ମପୁରୀର ପରିସର । ଉତ୍ସବର ଶୁଭିକା ମଧ୍ୟରୁ ଯେ ମହାଶବ୍ଦ
 ହୋଇପାରେ । ଏହାର ପରିସର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ସବ
 ଶୁଭୁକ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କେତେକ ଉତ୍ସବ ଆବଦ୍ଧମାନୁଷ୍ଠ ପରିସର
 ଖାତା ହିଁ ଉତ୍ସବର ପରିସର ଖାତା ।

୧୯୯୭-୯୮, ୨୩

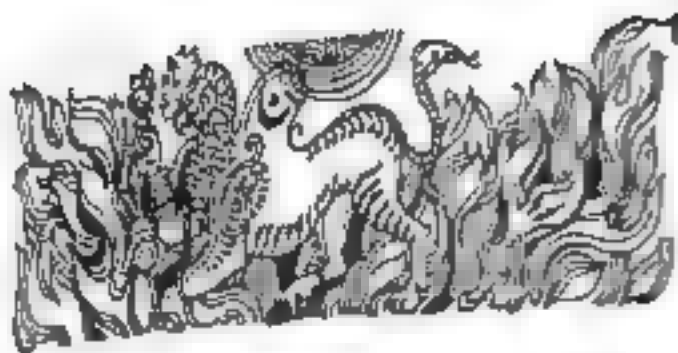

ଜମାଣି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ

● ବୁଦ୍ଧାଭିଷେକ ଅଭିଷେକ ପ୍ରଥମ

[illegible][illegible]

၁၀၀၀၊ ၁၀၀၀
 ၁၀၀၀၊ ၁၀၀၀
 ၁၀၀၀၊ ၁၀၀၀
 ၁၀၀၀၊ ၁၀၀၀

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ରୂପ ପରିକଳ୍ପନାରେ ଇତିହାସ ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ

● ଡକ୍ଟର ଗମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଚିନ୍ତରା

ହୁଏ ଶେଷ ଦେବତା ରୂପାରୁ ଆପୂର୍ବ ସ୍ୱରୂପ ଓ ଅଭିନବ ଏହି
ଦେଶର ପ୍ରତିକଳ୍ପନା କେପଥରେ ଯେଉଁ ଇତିହାସ ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ
ସମ୍ବନ୍ଧେ ତାହାର ସମ୍ବଳେଷଣକଲେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦାକ୍ଷିଣ୍ୟରେ
ମୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ପ୍ରୋଫାଣ୍ଡିଜ, ଆର୍. ଡି. କେ. ଏଡିଂଫିଲ୍ଡ ଓ
ମିନେଟାମ୍ବର ।

ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପୌରାଣିକତା ଯାହାଙ୍କର ସ୍ୱରୂପରାଜା, ବୃହସ୍ପତି, ଉପସାହ, ବୃଦ୍ଧି, ବାହୁଡ଼ା, ନାଲାର୍ଦ୍ଦି ମହୋଦୟ ଓ କାଳଦ ପୁରାଣ
ପ୍ରଭୃତି ନାମ ଲେଖିଛନ୍ତି । ଏତଦ ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଆରେ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ
କେତକ ପୁରାଣର ମଧ୍ୟ ଭାଗର ଅନ୍ତରାଳରେ ଲେଖିଛନ୍ତି ପ୍ରଫେସର
ବିଏ. ଶୋରସ୍ତି 'ସ୍ୱରୂପ ପୁରାଣ'ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ଅବଗତ
କରି ଉଦ୍‌ଭୁକ୍ତ ଏ ବିଶେଷ ନାଗରାଜ ଯଦିଓ ଉତ୍କଳରୁ ନାଲମଧ୍ୟର
ସର୍ବ ମିମିତ୍ର ଯାଇଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାୟତଃ ପରେ, ପୂର୍ବରୁ ପୁରୀ
ଠାରୁ ଆସୁଥିବା ନାଲମଧ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ଏହାପରେ
ତାହା ନାଲମଧ୍ୟର ପରାଜାଣରେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଯଜ୍ଞ
କ୍ଷେତ୍ର ଦେବା ଦିନ ରାତିରେ ସେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଜାଣିଲେ ଯେ ଏହି ଉଦ୍‌ଭୁକ୍ତ
ଶାସ୍ତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧେ ଭାସି ଆସିବ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଆସି
ପୂର୍ଣ୍ଣଗଠନ କରି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ହେବ । ତତନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ
କାର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରି ନାଲମଧ୍ୟର ବୃଦ୍ଧ ବେତଳା ସ୍ୱପ୍ନରେ ଆସି ମହାବେଦୀ
ଆସୁଥିବା ମଣିଷର ଦିହାନ୍ତକୁ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକାଶରେ ମୂର୍ତ୍ତି
ନିର୍ମାଣ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏହା ଶ୍ରୀମତୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ସେ ଏକେଇଶ ଦିନ
କାନ୍ଦି ଥାନ୍ତି କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ପଞ୍ଚଦଶ ଦିନ ଶେଷରେ ପ୍ରକାଶର
ସ୍ୱପ୍ନ ଶେଷିତ ହୋଇଗଲା ବନଭକ୍ତ, ସୁଭଦ୍ରା, ଜଗନ୍ନାଥ ଓ ବୃଦ୍ଧବେତଳା
ଏହିପରି ତାହାଙ୍କୁ ମୂର୍ତ୍ତି ଅବତୀର୍ଣ୍ଣକଲେ ଶେଷରେ ବିରାଜମାନ
କରିଗଲେ । ଏହାପରେ ଯାହା ଏହି ଦେବତାଙ୍କୁ ନିର୍ମାଣ କଲେ ଓ ନାଲମଧ୍ୟର
ସମ୍ପର୍କରୁ ଉଦ୍‌ଭବ ହେବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆସି ଉକ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା
କରିଥିଲେ ।

'ବୃହସ୍ପତି'ରେ ଅନୁରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ ଶ୍ରୀ ତାଳବନ୍ଧୁ ମୂର୍ତ୍ତି
ପରିବର୍ତ୍ତେ ପିନେଟି ମୂର୍ତ୍ତି ନିର୍ମିତ ହେବା କଥା ଲେଖିଛନ୍ତି । 'ନାଲମ
ପୁରାଣ'ରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଏହି ବିଷୟ ଉଲ୍ଲେଖ । 'ସ୍ୱରୂପ ପୁରାଣ' ବ୍ୟତୀତ
ଅନ୍ୟ ପୁରାଣମାନଙ୍କର ପିନେଟି ମୂର୍ତ୍ତି ବିଷୟର ଉଲ୍ଲେଖ ନାହିଁ ।
'ସ୍ୱରୂପ ପୁରାଣ'ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ଡକ୍ଟର ମୂର୍ତ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ
ପ୍ରାୟତଃ ଓ କଳକର ଡକ୍ଟର । ଡକ୍ଟର ଶାନ୍ତ, ବହୁ ଘରା ଓ ପଦ୍ମ
ଧାରୀ କରିଛନ୍ତି ସୁଭଦ୍ରା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସୁଭାଷିଣୀ ସୁଭ ସ୍ତ୍ରୀ ବିଶିଷ୍ଟ । ତାଙ୍କର
କୋଟିଏ ହସ୍ତରେ ପଦ୍ମ ଓ ଅନ୍ୟ ହସ୍ତରେ ଅସ୍ତ୍ର ମୁଦ୍ରାରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ।

ବୃହସ୍ପତିରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଓ ବନଭକ୍ତ
ସୁଭ ସ୍ତ୍ରୀ ବିଶିଷ୍ଟ । ଏ ପାଦରେ ଏତେକ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ
କେଶାବରେ ଶୋଭିତ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ଦ୍ୱିଗୁଣ ବିଶିଷ୍ଟ ବର୍ଣ୍ଣନା
କରାଯାଇ ମୂର୍ତ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣିତ ଏହି ଶୋଭିତ ମୂର୍ତ୍ତିର ସାଦୃଶ୍ୟ ରହିଥାନ୍ତି ।

ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅନୁସାରେ ପୂର୍ବକାଳରେ ବିଷ୍ଣୁ ଧରଣୀ
ପର୍ବତର ଏକ ଅସୁର ବୃଦ୍ଧ ମୂଳରେ ଶବ୍ଦକଲେ ଶବ୍ଦର ନାଲମଧ୍ୟର
ସ୍ୱପ୍ନରେ ପୁରୀ ଉଦ୍‌ଭବ । କାହିଁକି ନାଲମଧ୍ୟର ଶବ୍ଦର ନାଲମଧ୍ୟର
ଧରଣୀରୁ ନାଲମଧ୍ୟରୁ ଆସି ପୁରୀ କଲେ ଯେତେବେଳେ ଶବ୍ଦର
ପଦ୍ମରେ କାନ୍ଦାବଦ୍ଧ ରହିଲା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପିଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ କର୍କିତ
ଉଦ୍‌ଭବରେ ସେ କେଶାବ ନିକଟରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । ବିରାଜତା
ରାଜା ମଧୁବେଶରୀଙ୍କ ପୁତ୍ର ଉଦ୍‌ଭୁକ୍ତ ନାଲମଧ୍ୟରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବେ
କେହି ଶୁଣି ବିଶ୍ୱାସରୁ ନାମକ ଦାହୁଣୀ ହେଲା ଯେତେବେଳେ ଏକ ମଣିଷ
ନିର୍ମାଣ କଲେ ଯାହାରେ ଜଗନ୍ନାଥ ନାଲମଧ୍ୟରୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଆବତୀର୍ଣ୍ଣ
ହେଲେ ଯେ ସେ ବୌଦ୍ଧ ସ୍ୱପ୍ନରେ ନାଲମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବେ ।
ତୋଡ଼ିଣୀ ବୃଦ୍ଧରେ କାନ୍ଦା ବଦଳାଇ ବୌଦ୍ଧ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କାନ୍ଦି
ହେଉଥିଲେ । ଶିଳ୍ପିଦିନ ପରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଗୋବିନ୍ଦାଙ୍କୁ ଶାନ୍ତପୁରରେ
ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ । ତାହାପରେ ଓ ନାଲମଧ୍ୟର, ଏ ଦୂର୍ଗତ ହେଲା ବାହୁରୁ
ବୃଦ୍ଧ ମଧ୍ୟରୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଆସିଲେ । ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ତାହା ଶବ୍ଦର ସର୍ବତ୍ର
ମୂର୍ତ୍ତି ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ । ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନ୍ତେ ମଣିଷର ଚରୁ ଦ୍ୱାର
ବନ୍ଦ ହେବା ଓ ମୂର୍ତ୍ତି ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦ୍ୱାର
ନିଖୋଲିତ ରହି ଅବଦେଶ ହେଲା । ପ୍ରାୟ ଦିନ ପରେ ଗୋବିନ୍ଦ ଶବ୍ଦ
ବୃଦ୍ଧ ନାଲମଧ୍ୟରୁ ଉଦ୍‌ଭବ କରି ରାଜା ମଣିଷ ଦ୍ୱାର ଗୋଲି ଦେବେତେ,
ଜଗନ୍ନାଥ, ବନଭକ୍ତ, ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୂର୍ତ୍ତିସ୍ୱୟ ବିଦାୟର ଗପରେ
ବିରାଜମାନ କରିଗଲେ । ସେହିଦିନଠାରୁ ଜଗନ୍ନାଥ, ବନଭକ୍ତ, ସୁଭଦ୍ରା
ଚଳିମୂର୍ତ୍ତି ସେହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଶ୍ରୀମଣିଷରେ ପୁରୀ ଠାରୁ ଆସୁଥିଲେ ।
ଜଗନ୍ନାଥ ହେଲେ ବିଷ୍ଣୁ, ବନଭକ୍ତ ହେଲେ ଶିବ ବା ରୁଦ୍ର ଓ ସୁଭଦ୍ରା
ହେଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ସ୍ୱୟତ୍ତ ପୁରୀର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅତିବିଶିଷ୍ଟ ଶବ୍ଦର
କାନ୍ଦାଣ୍ଡ ସ୍ୱପ୍ନରେ ପୁରୀ ବିରାଜତା ରାଜା ମଧୁ ବେଶରୀଙ୍କ ପୁତ୍ର
ଉଦ୍‌ଭୁକ୍ତଙ୍କୁ ବୃଦ୍ଧ ନାଲମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ, କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅପାହୃତିର ତାହା
ସ୍ୱପ୍ନରେ ଗୋବିନ୍ଦ ବୃଦ୍ଧରେ ପ୍ରାୟ ପାଳନ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ
ହୋଇଥିବା କଥା ସାରଳା ଦାସ ତାଙ୍କ ମହାଭାରତରେ ଲେଖିଛନ୍ତି ।

ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ପଦବର୍ତ୍ତୀ କରି ନାଲମଧ୍ୟର ଦାସ ତାଙ୍କ
'ବେଦାନ୍ତତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ' ପ୍ରକଳ୍ପରେ ମୂର୍ତ୍ତିଗଠନ ଶେଷରେ ଯେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି

[illegible][illegible]

ପଞ୍ଚମୀ ପୂର୍ବରୁ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରୁ ପ୍ରାୟ ୨୦ ଶହ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
‘କାନ୍ଥା’ରୁ ପ୍ରାୟ ୧୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଗ୍ରହ ହେବ ବୋଲି
ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଉଛି ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ
ସମ୍ପର୍କରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଉଛି ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଉଛି ।

ଚନ୍ଦ୍ରବ୍ୟାସ ସ୍ଥାନଠାରୁ ବାରିଷ୍ଠଙ୍କ ଘେନି ଦୂରରେ ଥିବା ନାଗବିନ୍ଦ ଶିବପୁ
 ଦୁର୍ଗଦ୍ଵାରାରେ ପିଣ୍ଡ ତାହା ଜଣିବାକୁ ପୁର ଜଣିଛନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟାସ
 ଏବଂ ତାଙ୍କ ଚିଆଣି ତଳେ ଶେଥିରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଶୁଆଇ ଚାହୁଁଥିବୁ
 ଆସିଛନ୍ତି । ଏହାପରେ ନୀଳଦୁରଇ ବଣକୁ ବାଟକୁ ନାମ ଥାଣି ଶେଥିରେ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୁଦ ଶରୀର ରଖି ଅଗ୍ନି ସାପୋଷା ଜଣିଛନ୍ତି । ପିଣ୍ଡ ଦିଶୁ ଅନୁର
 ଦଶୁ ହେଲା ନାହିଁ । ଏପରିକି ଗୋଟିଏ ଗୋପା ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ନାହିଁ ।
 ଏହି ସମୟରେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାଣ୍ଡା ଶୁଣିଲେଲା । ଏ ପିଣ୍ଡ ଅଗ୍ନିରେ ବ୍ୟାପି ହେବ
 ତାହା, ଏହାକୁ ଉତ୍ତୁପରେ ମେଲିଦିଅ । 'ଦୁର୍ଲ୍ଲଭାଣ୍ଡା ପ୍ରଭାସରେ
 ପାଣ୍ଡବମାନେ ପ୍ରମୁଦରୁ କହ ଆଣି ଅଗ୍ନି ଶାନ୍ତ କର ପିଣ୍ଡକୁ ନିଶ୍ଚୟ
 ଖୋଲି ଦେଲେ । ନିଶ୍ଚିତ ପରେ ଏହି ପିଣ୍ଡ ଆସି ବୁଦରେ ଲାଗିଲା ।
 ଦିନେ ବହୁ ଉଦକ ମୁଣ୍ଡା ଗଣିବାକୁ ଯିବା ସମୟରେ ଦାଲ ମୁଣ୍ଡ
 ଚିକଟରେ ପିଣ୍ଡକୁ ଉତ୍ତୁପିବାରେ ବୋହୁଲା । ଏହା ପରେ ସେହେଁ ପିଣ୍ଡ
 ଆଣି ଗୋଟିଏ ବୁଦ ନିକଟସ୍ଥ ବଡ଼ ପୁରରେ ଗଢ଼ିଲା ଏବଂ ସେହିପ୍ରକାର
 ଜଳପୁର ଗୋଟା ଗୋଟା ପୁର ଲାଗିଲା । ଚନ୍ଦ୍ରବ୍ୟାସ ରାଜା ଲେଖୁଥିବୁ
 ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ବୁଦ୍ଧିଶାଳୀଙ୍କୁ ବାଣି ଦିଅନ୍ତୁ ପେଟଣା ନେଲେ ପୂର୍ବଦିନେ
 ଆସିଥିବା ବାହୁଣୀ ଶବଦଠାରୁ ବଦଳୁଅ ଗୁଳରେ ଶିଷ୍ଟ ପୁର ପକ୍ଷପକ୍ଷ
 ତାଣି ଲାଜାକୁ ଡାକିବା ଦେଲେ ଏବଂ ରାଜା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ବୋହୁ
 ସେଠାରୁ ଦିଶୁଥିବା ଅବସ୍ଥାନ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ରାଜା ଏହା ଲାଜୁ
 ମନଦୁଃଖରେ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ରାଜିରେ ଧୁମ୍ଫାକଟଣ ପାଗରେ ଯେଉଁ
 ମୁହାଣରେ ଏବଂ ତାହା ତାଣି ଆସିବା ତାଙ୍କୁ ଆଣି ମୂର୍ତ୍ତି ନିର୍ମାଣ କରି
 ପ୍ରାୟତଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ହେବ । ରାଜା ସେ ତାହାକୁ ପାଣି ପ୍ରଦାନ
 ମଧ୍ୟରେ ରଖିଲେ । ଶୋଳ ଦିନ ପରେ ଜବାଟ ଖୋଲି ଗୋଟିଏ
 ବହୁର୍ଥାଣ୍ଡା ବିରାଜମାନ କରିଛନ୍ତି । ବଙ୍ଗଳା ମୁଣ୍ଡପକ୍ଷରେ 'କରଣ
 ମହାଦ' ଚନ୍ଦ୍ରବ୍ୟାସ ମଧ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ନିର୍ମାଣ ସାପକ୍ଷରେ ପିଣ୍ଡ ଏହା ଗୋଟିଏ
 କୋପାଳପଣି । କଳକଣୀ ତାଙ୍କୁ 'ପେଟାଳକୋଳା' ବୋଲି ନିର୍ମାଣ
 ବାପକ୍ଷରୁ ଦିଶୁ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଦିଶୁ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ । କଳି ଦିଗରେ ପକ୍ଷ
 ତାହାଙ୍କ 'କଳାକଣୀ ଦଳିତାମୁକ' ବୋଲି ଲାଜାକଣୀକୁ ବହୁର୍ଥାଣ୍ଡା ଖୋଲି
 କରିଛନ୍ତି ।

[illegible]

[illegible]

“ସ୍ବପ୍ନସ୍ବପ୍ନାକ୍ଷେପେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରତିପା ନିର୍ମଳା ନିମିତ୍ତା ଗାତା ନିବିଡ଼ାମ୍ବୁ
ବିକ୍ରମନୀରୂପା ପରାକାଶ୍ୟା ବିଦ୍ୟେତା ଦେବତା ଶେଷେ ନାଗର
ପୁରାଣ ଯେ ଉପାଦାନ ବିଷ୍ଣୁ ବାହୁଣୀ ଦେବତା ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ
ସ୍ବାହୁଣୀଦେବୀ ବିଶ୍ବଜର୍ମାଙ୍କୁ ପ୍ରତିପା ନିର୍ମଳା ଉପାଦାନ ଆଶ୍ରୟଣ
ଦେଉଥିଲେ । ତା’ପରେ ଏହି ଚିନ୍ତାରେ ପ୍ରତିପା ଶିଖରୀମାତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ
ନିର୍ମଳା ଦେବତାଙ୍କୁ ଓ ଉପାଦାନ ଚିନ୍ତା ବିଶ୍ବଜର୍ମା ବିଶାଳାକା ଉପାଦାନ
କରାଣୀ ନିର୍ମଳା ଦେବତାଙ୍କୁ ମିଶ୍ରଣ ଆଶ୍ରୟଣ ଦେଖି ପ୍ରତିପା ନିବିଡ଼ା
ସ୍ବପ୍ନସ୍ବପ୍ନାକ୍ଷେପେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିଶ୍ବଜର୍ମାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ- ଶ୍ରୀ ନାଗ ପର୍ବତରେ ଏକ
ସ୍ବପ୍ନାକ୍ଷେପେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କୁ ଉପାଦାନ ଦେଖିଲେ ଏକ ପୂର୍ବ ବିଶାଳାକା
ପର୍ବତ ଉପାଦାନ ପୂର୍ବଦେବତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ବିଶାଳାକା
ବିଶ୍ବଜର୍ମା ଶାଶ୍ବତ ଶାଶ୍ବତ ନିଗାତ ସାଗ ଦେବତା ଓ ନିଗାତ ପୂର୍ବ
ପର୍ବତର ପୂର୍ବ ଦେବତା ପାଦପୁର । ନିଗାତ ଶ୍ରୀମତୀ ମଧ୍ୟ ଦେବତା
ପାଦପୁର । ଏହି ପର୍ବତ ବିଶ୍ବଜର୍ମାଙ୍କୁ ପର୍ବତପର୍ବତ ଶାଶ୍ବତ ଦେବତା
ନିଗାତପୁର ।

[illegible]

‘ହୃଦୟଟାକୁପୋ, ଭାବନ
ମୁହଁଟା ଦେଖିବାକୁ
ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧେ ନି ଭବନ
ପଦାନ୍ତରଣେ ନି କେଶର’ ।

[illegible]

ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଦିଅଁ, ଉଦ୍ଦି ଦୁଇପକ୍ଷେ ଉପସ୍ଥାନ ପାଇଁ ବିବକ୍ଷାପ
ହୁଏ । ପରି ପଦ୍ମାକାଶ ମଧ୍ୟରେ ବୁଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥାପିତ ହେବା ବାବଦୁ
ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ପଷ୍ଟିତ । ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥାନ୍ତି । ନବବେଦନେ କେବଳେ
ପ୍ରକାଶ ହେଉଥିବା ଦୃଶ୍ୟ ନବବେଦନକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ ଦୃଶ୍ୟ
ପ୍ରକାଶପିତ କରାଯାଏ । ବିଦ୍ୟା ଅବସ୍ଥାରେ ନିଆଁରେ ଉପସ୍ଥାନ
ପ୍ରକାଶମୟ ପରିବେଶରେ ଏହି ବେଦନ କାର୍ଯ୍ୟ ତାହା ହେଉଥିବା
ବେଦନ ମେଡ଼ାପ୍ରକାଶ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅବସ୍ଥା ଏହାପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶରେ
ହେବ ନ ଥାନ୍ତି ।

ଯୋଡ଼ା ଆକାଶ ପୃଷ୍ଠା ବର୍ଷ କରୁଥିବା ନୂତନ ନବ କଳାକାର
 ଦେଖି ଏହି ପାଠକର ମନ। ତେଣୁ ଏହିପରି ଓ ପୂର୍ବ କାଳରୁ
 ଯେଉଁ ଶାସ୍ତ୍ର ଆଦିର କେତେକ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ଶିଳ୍ପକଳା
 ବିବରଣୀ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏହିପରି
 ପୂର୍ବରୁ ଏହି ପୃଷ୍ଠା ମଧ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ କେତେକ କଳାକାର
 ୧୯୦୯, ୧୯୧୫, ୧୯୨୦, ୧୯୨୫, ୧୯୩୦, ୧୯୩୫, ୧୯୪୦,
 ୧୯୪୫, ୧୯୫୦, ୧୯୫୫, ୧୯୬୦, ୧୯୬୫, ୧୯୭୦, ୧୯୭୫,
 ୧୯୮୦, ୧୯୮୫, ୧୯୯୦, ୧୯୯୫, ୨୦୦୦, ୨୦୦୫, ୨୦୧୦,
 ୨୦୧୫, ୨୦୨୦, ୨୦୨୫, ୨୦୩୦, ୨୦୩୫, ୨୦୪୦, ୨୦୪୫,
 ୨୦୫୦, ୨୦୫୫, ୨୦୬୦, ୨୦୬୫, ୨୦୭୦, ୨୦୭୫, ୨୦୮୦,
 ୨୦୮୫, ୨୦୯୦, ୨୦୯୫, ୨୧୦୦, ୨୧୦୫, ୨୧୧୦, ୨୧୧୫,
 ୨୧୨୦, ୨୧୨୫, ୨୧୩୦, ୨୧୩୫, ୨୧୪୦, ୨୧୪୫, ୨୧୫୦,
 ୨୧୫୫, ୨୧୬୦, ୨୧୬୫, ୨୧୭୦, ୨୧୭୫, ୨୧୮୦, ୨୧୮୫,
 ୨୧୯୦, ୨୧୯୫, ୨୨୦୦, ୨୨୦୫, ୨୨୧୦, ୨୨୧୫, ୨୨୨୦,
 ୨୨୨୫, ୨୨୩୦, ୨୨୩୫, ୨୨୪୦, ୨୨୪୫, ୨୨୫୦, ୨୨୫୫,
 ୨୨୬୦, ୨୨୬୫, ୨୨୭୦, ୨୨୭୫, ୨୨୮୦, ୨୨୮୫, ୨୨୯୦,
 ୨୨୯୫, ୨୩୦୦, ୨୩୦୫, ୨୩୧୦, ୨୩୧୫, ୨୩୨୦, ୨୩୨୫,
 ୨୩୩୦, ୨୩୩୫, ୨୩୪୦, ୨୩୪୫, ୨୩୫୦, ୨୩୫୫, ୨୩୬୦,
 ୨୩୬୫, ୨୩୭୦, ୨୩୭୫, ୨୩୮୦, ୨୩୮୫, ୨୩୯୦, ୨୩୯୫,
 ୨୪୦୦, ୨୪୦୫, ୨୪୧୦, ୨୪୧୫, ୨୪୨୦, ୨୪୨୫, ୨୪୩୦,
 ୨୪୩୫, ୨୪୪୦, ୨୪୪୫, ୨୪୫୦, ୨୪୫୫, ୨୪୬୦, ୨୪୬୫,
 ୨୪୭୦, ୨୪୭୫, ୨୪୮୦, ୨୪୮୫, ୨୪୯୦, ୨୪୯୫, ୨୫୦୦,
 ୨୫୦୫, ୨୫୧୦, ୨୫୧୫, ୨୫୨୦, ୨୫୨୫, ୨୫୩୦, ୨୫୩୫,
 ୨୫୪୦, ୨୫୪୫, ୨୫୫୦, ୨୫୫୫, ୨୫୬୦, ୨୫୬୫, ୨୫୭୦,
 ୨୫୭୫, ୨୫୮୦, ୨୫୮୫, ୨୫୯୦, ୨୫୯୫, ୨୬୦୦, ୨୬୦୫,
 ୨୬୧୦, ୨୬୧୫, ୨୬୨୦, ୨୬୨୫, ୨୬୩୦, ୨୬୩୫, ୨୬୪୦,
 ୨୬୪୫, ୨୬୫୦, ୨୬୫୫, ୨୬୬୦, ୨୬୬୫, ୨୬୭୦, ୨୬୭୫,
 ୨୬୮୦, ୨୬୮୫, ୨୬୯୦, ୨୬୯୫, ୨୭୦୦, ୨୭୦୫, ୨୭୧୦,
 ୨୭୧୫, ୨୭୨୦, ୨୭୨୫, ୨୭୩୦, ୨୭୩୫, ୨୭୪୦, ୨୭୪୫,
 ୨୭୫୦, ୨୭୫୫, ୨୭୬୦, ୨୭୬୫, ୨୭୭୦, ୨୭୭୫, ୨୭୮୦,
 ୨୭୮୫, ୨୭୯୦, ୨୭୯୫, ୨୮୦୦, ୨୮୦୫, ୨୮୧୦, ୨୮୧୫,
 ୨୮୨୦, ୨୮୨୫, ୨୮୩୦, ୨୮୩୫, ୨୮୪୦, ୨୮୪୫, ୨୮୫୦,
 ୨୮୫୫, ୨୮୬୦, ୨୮୬୫, ୨୮୭୦, ୨୮୭୫, ୨୮୮୦, ୨୮୮୫,
 ୨୮୯୦, ୨୮୯୫, ୨୯୦୦, ୨୯୦୫, ୨୯୧୦, ୨୯୧୫, ୨୯୨୦,
 ୨୯୨୫, ୨୯୩୦, ୨୯୩୫, ୨୯୪୦, ୨୯୪୫, ୨୯୫୦, ୨୯୫୫,
 ୨୯୬୦, ୨୯୬୫, ୨୯୭୦, ୨୯୭୫, ୨୯୮୦, ୨୯୮୫, ୨୯୯୦,
 ୨୯୯୫, ୩୦୦୦, ୩୦୦୫, ୩୦୧୦, ୩୦୧୫, ୩୦୨୦, ୩୦୨୫,
 ୩୦୩୦, ୩୦୩୫, ୩୦୪୦, ୩୦୪୫, ୩୦୫୦, ୩୦୫୫, ୩୦୬୦,
 ୩୦୬୫, ୩୦୭୦, ୩୦୭୫, ୩୦୮୦, ୩୦୮୫, ୩୦୯୦, ୩୦୯୫,
 ୩୧୦୦, ୩୧୦୫, ୩୧୧୦, ୩୧୧୫, ୩୧୨୦, ୩୧୨୫, ୩୧୩୦,
 ୩୧୩୫, ୩୧୪୦, ୩୧୪୫, ୩୧୫୦, ୩୧୫୫, ୩୧୬୦, ୩୧୬୫,
 ୩୧୭୦, ୩୧୭୫, ୩୧୮୦, ୩୧୮୫, ୩୧୯୦, ୩୧୯୫, ୩୨୦୦,
 ୩୨୦୫, ୩୨୧୦, ୩୨୧୫, ୩୨୨୦, ୩୨୨୫, ୩୨୩୦, ୩୨୩୫,
 ୩୨୪୦, ୩୨୪୫, ୩୨୫୦, ୩୨୫୫, ୩୨୬୦, ୩୨୬୫, ୩୨୭୦,
 ୩୨୭୫, ୩୨୮୦, ୩୨୮୫, ୩୨୯୦, ୩୨୯୫, ୩୩୦୦, ୩୩୦୫,
 ୩୩୧୦, ୩୩୧୫, ୩୩୨୦, ୩୩୨୫, ୩୩୩୦, ୩୩୩୫, ୩୩୪୦,
 ୩୩୪୫, ୩୩୫୦, ୩୩୫୫, ୩୩୬୦, ୩୩୬୫, ୩୩୭୦, ୩୩୭୫,
 ୩୩୮୦, ୩୩୮୫, ୩୩୯୦, ୩୩୯୫, ୩୪୦୦, ୩୪୦୫, ୩୪୧୦,
 ୩୪୧୫, ୩୪୨୦, ୩୪୨୫, ୩୪୩୦, ୩୪୩୫, ୩୪୪୦, ୩୪୪୫,
 ୩୪୫୦, ୩୪୫୫, ୩୪୬୦, ୩୪୬୫, ୩୪୭୦, ୩୪୭୫, ୩୪୮୦,
 ୩୪୮୫, ୩୪୯୦, ୩୪୯୫, ୩୫୦୦, ୩୫୦୫, ୩୫୧୦, ୩୫୧୫,
 ୩୫୨୦, ୩୫୨୫, ୩୫୩୦, ୩୫୩୫, ୩୫୪୦, ୩୫୪୫, ୩୫୫୦,
 ୩୫୫୫, ୩୫୬୦, ୩୫୬୫, ୩୫୭୦, ୩୫୭୫, ୩୫୮୦, ୩୫୮୫,
 ୩୫୯୦, ୩୫୯୫, ୩୬୦୦, ୩୬୦୫, ୩୬୧୦, ୩୬୧୫, ୩୬୨୦,
 ୩୬୨୫, ୩୬୩୦, ୩୬୩୫, ୩୬୪୦, ୩୬୪୫, ୩୬୫୦, ୩୬୫୫,
 ୩୬୬୦, ୩୬୬୫, ୩୬୭୦, ୩୬୭୫, ୩୬୮୦, ୩୬୮୫, ୩୬୯୦,
 ୩୬୯୫, ୩୭୦୦, ୩୭୦୫, ୩୭୧୦, ୩୭୧୫, ୩୭୨୦, ୩୭୨୫,
 ୩୭୩୦, ୩୭୩୫, ୩୭୪୦, ୩୭୪୫, ୩୭୫

[illegible]

୧୫୭୮ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ପଞ୍ଚାବତାର
ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ହଟ୍ଟା ପାତ୍ରରେ ତାଙ୍କି ନେଇ ଗଙ୍ଗାକୁଳରେ ପୋଡ଼ିବା ୫
ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବରୁ ବହୁ ଜାତିରେ ଦେଶର ମହାଶୟ ଲୋକ ଯେଉଁ
ମୁଦ୍ରା ଲେଖ ମଧ୍ୟରେ ପୂରାଣ ଆଶି ଚିତ୍ରକୁଳାରେ ଲେଖା ଯାଉଥିବା
ଦେଖି ନେଇ ମହାଶୟ ଲୋକେ ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଶୁଦ୍ଧି ଲେଖ
କରି ଲେଖକରେ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଯୋଗୁଁ ଦେଖି ଦେଖି ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ
ଆସିଲା । ତା' ପୂର୍ବରୁ ଲେଖକ ଲୋକେ ଲେଖିବା ଯେଉଁ ଯେଉଁ
ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଦେଖି ଦେଖି ଲେଖିବା ଆସିବା ନ ଥିଲା ।

ଦର୍ଶନ ଯୁକ୍ତ କାବ୍ୟରେ କବି ଲୋକନାଥ ବିଦ୍ୟାଧର ଦେବ-
ନାଥଙ୍କ ପଦପାଠୀ ନିଜ ଯୁଗ କାବ୍ୟରେ ଖ୍ୟାତ ନାମରେ ଥିବା ହେତୁ
କିମ୍ଭୂତ ବ୍ୟାପାର ସାବଧାନତା ଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହି
ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭାବେ କୌଣସି କିତାବ ମିଳେନାହିଁ ।

ବିଭିନ୍ନ ଅନାବଦ୍ୟ ଓ ଅନାବଦ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କେତେକେକେ କେତେକେ
ପଦର ପଦର ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିବା କେତେକେକେ ଅନୁଷ୍ଠାନ
ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରକାରର ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅନୁଷ୍ଠାନ
କି ଭାବେ ପଦର, କେତେ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅନୁଷ୍ଠାନ
ପଦର ପଦର କେତେକେ ବିଷୟ ।

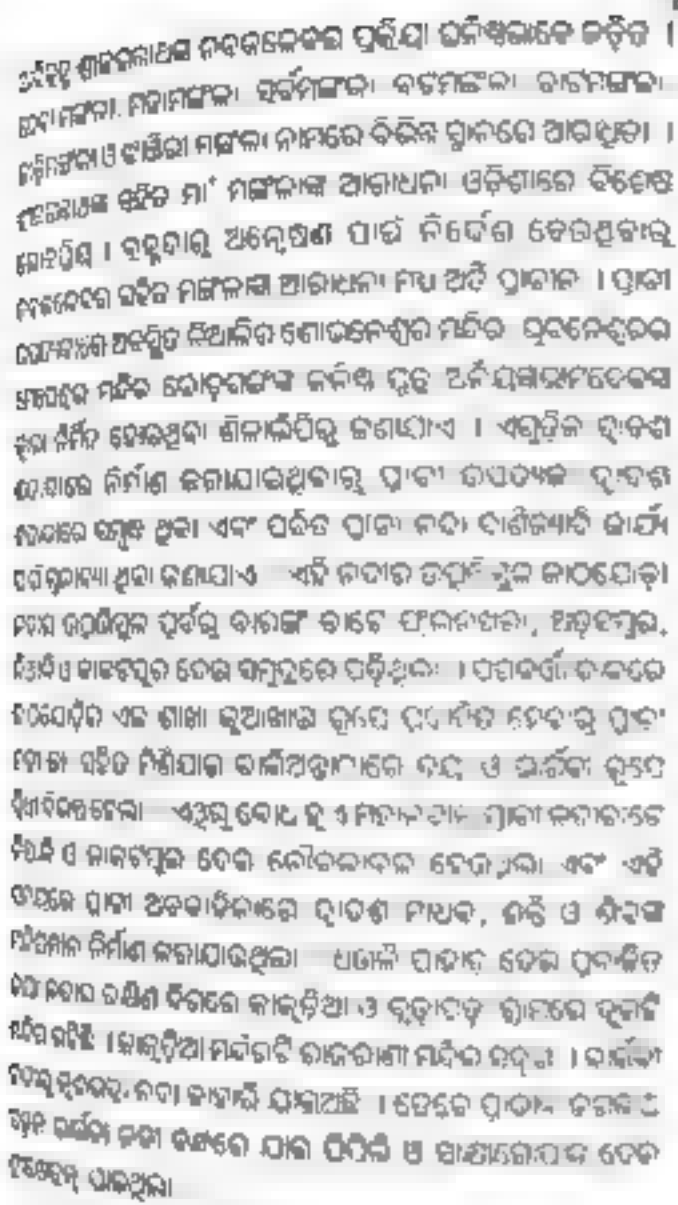
ନବନବୋଦିତ ପାଟଣା ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତମାନେ ବୃହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ସେବାଧାରା ପ୍ରଦାନ କରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ ସହର ଓ ଗ୍ରାମ
କମିଟିଦ୍ୱାରା ଏହି ନବ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତମାନେ ପ୍ରଦାନ ଅନୁକୂଳ ଏକୋକ୍ତ
ପ୍ରାକୃତ ଅନୁବନ୍ଧ ପ୍ରତିଦାନରେ ପଡ଼ିଛି । ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ଏପରି ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇ ଅଧିକାରୀ ଶ୍ରେୟ ଶ୍ରେୟେନ୍ ପରି ପ୍ରଦାନ
ହେବ ।

ଏହି ବୁଦ୍ଧି ଯେହି ଗାୟକ ଯାହା, ଯେଉଁ ଦୃଶ୍ୟର
ବିବରଣ ଓ ଯେଉଁ ଗୋଟି ଶାବ୍ଦିକ ଶିଳା ଯେଉଁ ବସ୍ତୁ ଯେଉଁ
ଏକପକ୍ଷରେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଶାବ୍ଦିକ ଶିଳା ଯେଉଁ ବସ୍ତୁ ଯେଉଁ
ପରି ଶାବ୍ଦିକ ଯେଉଁ ଶାବ୍ଦିକ ଶିଳା ଯେଉଁ ବସ୍ତୁ ଯେଉଁ
କାହାଣୀ ଯେଉଁ ଶାବ୍ଦିକ ଶିଳା ଯେଉଁ ବସ୍ତୁ ଯେଉଁ
କାହାଣୀ ଯେଉଁ ଶାବ୍ଦିକ ଶିଳା ଯେଉଁ ବସ୍ତୁ ଯେଉଁ

ଆମେରିକାରେ କିଛି ପ୍ରକାର ମାଂସର ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ଚର୍ମ ବ୍ୟବହାର
ମାଂସର ପ୍ରାଣୀକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ କିଛି ନିୟମ ରହିଛି ଏବଂ ସେହି
ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କିଛି ପ୍ରକାର କିଛି ନିୟମ ରହିଛି । ଏହି ନିୟମ
ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ପ୍ରକାର ମାଂସର ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ଚର୍ମ ବ୍ୟବହାର
କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ।

ଏହିପରି ଭାବର ଚଢ଼ିଲେହାରେ ରହି ଏହା ଏ ସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତି ବା ଅବସ୍ଥା ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ?

ନବଜନ୍ମେ ଦେବତା ଶିଳ୍ପି ଦେବତାଙ୍କ ଯାହା ଓ କାଳଦେବତାଙ୍କ
ନିଠରେ ଭର୍ତ୍ତି ଦେବତାଙ୍କ ନାମ ମଙ୍ଗଳା ପାଞ୍ଚାଙ୍ଗୀର ଅନ୍ତର୍ଗତ
କଳା : ପୁରୁଷାତ୍ମା ନିଜେ ତାଙ୍କର ଶରୀର ଭର୍ତ୍ତି ଶରୀର ନିଜେ
ପୁରୁଷାତ୍ମାତ୍ମା ତାଙ୍କ ନାମ ଶରୀର ପାଇଁ ପୁରୁଷାତ୍ମା ପାଇଁ
ଅନ୍ତର୍ଗତ ପାଞ୍ଚାଙ୍ଗୀର ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିଜ ନାମାତ୍ମା ଶରୀର

[illegible][illegible]

ସମସ୍ତ ବିଶେଷତା-୧୯୮୯

ଭୁବନେଶ୍ୱର ସମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏ ପ୍ରକାର ଶୈଳୀ ଗଠନ
ଧାରଣା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧର୍ମ ଗ୍ରନ୍ଥ ଉପରେ ଥିଲେ
କିମ୍ବା ପୂର୍ବ ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ଥିଲେ ଶୈଳୀ ଏବଂ ତାହା ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍
ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମିଶ୍ରଣ କରିଥିଲେ ।

କହିବ କିଶ୍ବଚିନ୍ତାମୟରେ ସୁରକ୍ଷିତ ପୁରାତନ ପଣ୍ୟୋପା-
ନିତ୍ୟପୁରୁଷ କୁହେ ପ୍ରାୟ ମହାନାପାତିର ଆଗେ ନିଜର ହୋଇଥିବା
ଏକ ପଦରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି “କିନ୍ତୁ ଆମେ କେବଳ ମୂର୍ତ୍ତି ଉପାସନାକୁ
କୋଇଲେ ପୁରାତନ ସ୍ମରଣରା ଶୈଳୀ ନିବନ୍ଧା କରୁ ଯେଉଁ ପାଦାର୍ଥ
କରିଲେ ଯୋଗ୍ୟ ତ କେହି ନ ଦେଖିବେ ନ ଦେଖିବେ । ସ୍ବର୍ଗଦତ୍ତ ପୁରା-
ତନ ପାଦାର୍ଥ କୃତ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରନ୍ଥକରି ଜଣାଥାଏ ଏହି ଆଲୋଚନା
ପାଦାର୍ଥ କେବଳ କେବଳ ଯୋଗ୍ୟ କରିବେ । ‘ ଶଙ୍ଖା ଯାଗଦତ୍ତ
ପେଟକମାନେ କେବଳ ପୁରାତନ ପାଦାର୍ଥ ପ୍ରାକାରୀତି ପ୍ରାକାରୀତ
ମହୋପାଧ୍ୟକ୍ଷ କହାଯାଏ । ପ୍ରାକାରୀତି ପାଦାର୍ଥ କହୁବା ତଥାକୁ କୋଶିତି
ତଥା କହାଯାଏ । ଶ୍ରୀକଳାକାନ୍ତ ଉକ୍ତ କିନ୍ତୁ ଉପାଦେୟ ପାଦାର୍ଥ
କେବଳ ପ୍ରାକାରୀତି ନିବନ୍ଧା କୋଶିତି କହାଯାଏ ମହୋପାଧ୍ୟକ୍ଷ କହା
ପ୍ରାକାରୀତି କେବଳ କୋଶିତି କହାଯାଏ ଉପାଦେୟ ପାଦାର୍ଥ କହାଯାଏ-

‘ବିଦ୍ୟାପତି ଚିନ୍ତାମଣି ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନା’

୧୯୭୩-୭୪ ୭୧୫ ୧୧୭।

ଡ଼ାକ୍ତରୀ ଡେପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ମିଲିଟରୀ ହସ୍ପିଟାଲ

১৯৭৭-৭৮ সালে ১৯

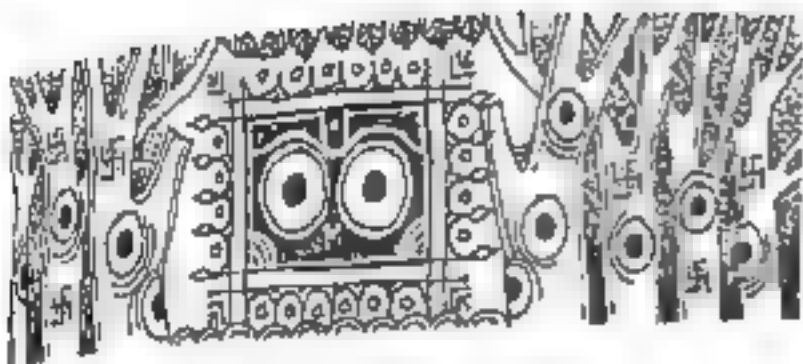
ଏମା ଯଦାନ୍ତିକ ଦୁଇ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ହେବାପରେ ନୟାପଲ୍ଲୀ-
ପାଟ ଘାଟରାଏ ପୁରୀ-ପୁରୀ ଅବସରରେ ଡେବା ବିଜୟାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଚଣ୍ଡୀରେ କାର୍ତ୍ତିକ ଶୁକ୍ଳ ନବମୀ ବୁଦ୍ଧପୁର୍ଣ୍ଣିମା ଯାତ୍ରାରେ
ନାଟକରମଣି ବିକ୍ରମଙ୍କୁ ଫେରି ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଥାପି ନାମଜଣଙ୍କୁ
ବର୍ଷର ଚକ୍ର । ଗରୁଡ଼ାୟତନ ଶୁକଳାଣୀ ଶୈଳନାଥ ଗୁଣପାଠରେ ଛତା-
ପତାକା ନର୍ତ୍ତକ । ଯେତେବେଳେ ହିମାଳୟ ଶିଖର ଅନେକପାତ ଘେରିବ ନୂର୍ତ୍ତି
ଗୋ- ମହାଦେବ ପଦା ପାଠ ଗାୟକ । ଯେତେବେଳେ ଦ୍ଵାଦଶାଶ୍ଵତ୍ଥ
କଣ୍ଠାପାଠକଙ୍କୁ ଏକ ଅବସରରେ ମୁଖ ଖାଲେ ଖାଲ ହୁଏ । ଏହିପାଠକୁ
ପୁରୁ ଅବସରରେ ଗଲେ ।

ଆଦାର୍ଯ୍ୟ ବାବଦ (୨୮୮-୮୭୦) ନବମ ଭାଗ୍ୟାଳ ପୃଷ୍ଠା
ପାଇଁ ପୁରୀ ଆଣି ଡୋକ୍ଟରଙ୍କ ନଠ ପ୍ରାଣୀ କରି ଚଳାଉ ଶିଖା
ପଦ୍ମକଟାପ୍ରସ୍ତୁ ପୃଷ୍ଠା ନଠାପାଠ କରାଯିବେ । ଆଦାର୍ଯ୍ୟ ବାବଦ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ପଦ୍ମପାଠ ପଦ୍ମପ୍ରସ୍ତୁ ପ୍ରାଣୀ କରିଥିବେ । ନାମକ ପାଠକେ
ଆଦାର୍ଯ୍ୟ ବାବଦ

[illegible]

ସ୍ଥାନ ଓ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଯାତ୍ରାର ରହସ୍ୟ

• ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ନନ୍ଦ

ପରବ୍ରହ୍ମ ଶ୍ରୀକଳାଧରାଙ୍କର ଲେଖା ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ଆଦିତ୍ୟବିଂଶତି
ପ୍ରଳୟ କାଳୀୟାଏ ଏହାକୁ ସ୍ଥାନାୟାକୁ କୁହାଯାଏ ଏହି ଆଦିତ୍ୟବିଂଶତି
ପ୍ରଳୟ ପରେପରେ ବାହୁବଳୁଙ୍କର ପତିତପାବନ ଯାତ୍ରା ବ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଯାତ୍ରା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ଶ୍ରୀକଳାଧରାଙ୍କର ଦ୍ଵାଦଶ ଯାତ୍ରା ମଧ୍ୟରେ କେବଳ
ଏହି ପ୍ରଳୟ ଯାତ୍ରାରେ ସ୍ଵୟଂ ବାହୁବଳୁ ଭବିଷ୍ୟତବାସୁ ବାହାରିଥିବା ଯାତ୍ରା
କ୍ଷେତ୍ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯାତ୍ରା ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଓ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଯାତ୍ରାରେ ସ୍ଵୟଂ ବାହୁବଳୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଶେଷୁଣ୍ଣ ବାହାରେ ଜନପଥାଭ୍ୟାସ
ଧରି ଲେଖାଅଛି

ସ୍ଥାନାୟାତ୍ରାର ପରମ୍ପରା

ଲେଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟନାଥଙ୍କୁ ଯେଉଁ ମଣ୍ଡପାଳ କରାଯାଏ,
ତାହା ଶତାଧିକ କାଳୁଟିଏ ଏକ ମୌଳିକ ବିଭବ ବୃଦ୍ଧି ଶାକ୍ତ ଫୋରଟି
ଏହା ଲେଖ ସ୍ଥାନ, ଶେଷସ୍ଥାନ ନିୟା ମଣ୍ଡପାଳ ନୂଆଯାଏ । ଦ୍ଵାଦଶ
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପରବ୍ରହ୍ମ ବୃଦ୍ଧି ଏହା ପାଳନ କରାଯାଏ । 'କଳାଧର
ଲେଖ' ପ୍ରକରେ ଯଥାର୍ଥରେ ନୂଆଯାଉଛି :

"ମହେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଗର୍ଭାବସ୍ଥାରେ ଶାୟନା ବାୟନା ତ
ପାର୍ଶ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଯୁଗଳ ନିବୃତ୍ତି ପାରୁଛି ପୁଣ୍ୟ ପୂଜା
ଭାବରେଟି ଦମାଳ ମହାଶାସ୍ତ୍ର ପୂର୍ବ ଦୂତାୟା
ଏହା ପାତ୍ର ବୁଦ୍ଧବିଚିତ୍ରା ବାବଶିତା କରେହା"
କିଛି ଲୋକମାନେ ବିଦ୍ୟାଧର ଏହାର ଅନୁକରଣରେ "କଳାଧର
ଲେଖ" ବାବଶରେ ଲେଖାଅଛି :

"ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ଶାୟନ ଯାତ୍ରା ଅଟେ ଅୟନ
ସାକ୍ଷୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଗତସାପନ ଓକ୍ତଣ
ସାକ୍ଷୀ ଅଭିଷେକ ତୋର ବନବନ ବନ୍ଦନ
ଏ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପୂଜଣ ଗାହବ ଏକ ଏକେ ଯୁଗଳ ॥"
ପ୍ରାଚୀନ କୌଣସି କବିଙ୍କର ମଧ୍ୟ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ସ୍ଥାନାୟାତ୍ରା
ପରେ ଲେଖରେ ସୂଚନା ମିଳେ , "ପ୍ରଭୁ ପୂଜା"ରେ ସ୍ଥାନାୟାତ୍ରାର
ଲେଖ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଯଥା -

"ମହା ପ୍ରଳୟର କର୍ତ୍ତା ହୋଇଛାନ୍ତେ ମୋତରମ୍
ଲେଖ ଯନ୍ତ୍ର ପିତେ ସ୍ଥାନା ମହେନ୍ଦ୍ର ଅବଲୋକିତମ୍"
ଅର୍ଥାତ୍-ଏହି ଲେଖ ଯନ୍ତ୍ରଟିରେ କବିଙ୍କର ସ୍ଥାନାୟାତ୍ରା ପର୍ବର
ଲେଖା ଲିଖିତା-୧୯୯୯

ଅଷ୍ଟମୀ ମୋକ୍ଷପତ୍ର ଶ୍ରେୟାନ୍ ଅଥା ବିଶ୍ଵ ନାହିଁ ବାହାରେ ବାହୁବଳୁଙ୍କ
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଦେବେ ଏହି ସ୍ଥାନ ଗାହବରୁ ଆଦିତ୍ୟବିଂଶତି
ସ୍ଥାନାୟାତ୍ରା ବୃଦ୍ଧି ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧି ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ହେ
ବାହୁବଳୁଙ୍କ ଆଦିତ୍ୟବିଂଶତି ଏହି ସ୍ଥାନ ପରମ୍ପରା ବାହୁବିଂଶତି
କରାଯାଇଛି । ଏହା ଏକ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ । ଏ ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ମତ
ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମ ମତଟି ବିଶ୍ଵବିଦ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ପିଣ୍ଡ
ତଳରେ ରାଜ୍ୟାଳ ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ କେତେକ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
କେତୁ, କେତାଧି ବିନ କେତୁଧ୍ୟାତ୍ର ଗାହାବର ନାମ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ
ରାୟାଣାଦାର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା ଶ୍ରୀରାଜାଙ୍କେ କଳାଧର ବିଶ୍ଵବିଦ ଯୁଗରେ
ଲେଖିତ ବୃଦ୍ଧି ପିଣ୍ଡ ତଳରେ ରାହୁବଳୁ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଅଛି

ଅତେ ଯଦ୍ ବାହୁ ପୁରତେ ବିଶ୍ଵୋତ୍ତମେ ଅପୁରୁଷମ୍
ତତ୍ତ୍ଵାବସ୍ତୁ ହୃଦୟେ ତେନ ଗତ ପଦସରମ୍ । ଗହବେଦ,
କୈବର୍ତ୍ତାସ୍ତ୍ର ଶ୍ରୁତିରେ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ।

"ଅତେ ଯଦ୍ ବାହୁ ପୁରତେ ବିଶ୍ଵୋତ୍ତମେ ଅପୁରୁଷମ୍
ତତ୍ତ୍ଵାବସ୍ତୁ ହୃଦୟେ ତେନ ପାଦି ପଦା ଶ୍ରୁତମ୍"

ପ୍ରକୃତ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ନାୟାତ୍ରା ପାତ୍ର ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିଛି ନିଶ୍ଚିତ-
ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିଲେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନାମର ଦେବତାଙ୍କ ଶରୀର ବାହୁ
ଉପରେ ଦେବତା ରାହୁବଳୁ । କେହି ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ସେ
ଅର୍ଥୋକ୍ତ । ଯେଉଁ ବାହୁ ଏହି ବାହୁ ଦେବତାଙ୍କ ଉପାସନା କରାଅଛି
ସେ ବିଶ୍ଵୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଦମାଳ କରାଅଛି ଏହି ଉପର ଲିଖିତ ଶ୍ରେଣୀପ୍ରକୃତ
କେତୁ ପ୍ରକାର ଅର୍ଥରେ ମଧ୍ୟ ବାହୁବଳୁ ତଳରେ ରାଜ୍ୟାଳ ଏକ ବିଦ୍ୟା
ବାହୁବଳୁଙ୍କ ଅର୍ଥରେ ଅସ୍ଥାନ କରାଯାଇ ପାରିବ କହି । ଏହି ବାହୁ
ତଳରେ ରାଜ୍ୟାଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଅବସ୍ଥାରେ ବୋଲୁଥିବା ବାହୁବଳୁଙ୍କ
କେତୁର ବୃଦ୍ଧି ଲେଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ସ୍ଥାନାୟାତ୍ରା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଛି
କେତେ ରାଜ୍ୟାଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସ୍ଥାନ ମଞ୍ଚରେ ବିଶ୍ଵବିଦ ବାହୁବଳୁ
ରାହୁବଳୁଙ୍କୁ ବୃଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି ୧୦୮ ଗାହାବରେ ବାହୁବଳୁଙ୍କ ମଣ୍ଡପାଳ
କରାଯାଇ ତାହା ଆଦିତ୍ୟବିଂଶତି ପୂଜଣ କରାଯାଏ ।

ବିଷୟ ମତଟି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରମ୍ପରାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଅବସ୍ଥାନରେ
ଦେବତାଙ୍କୁ ଉପରେ ସ୍ଥାନ କବିଙ୍କର ସ୍ଥାନାୟାତ୍ରା ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରକାର କରାଯାଏ ।
ଉପରମତେ ଲେଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ଦିନ ନିକଟ ଦେବତାଙ୍କୁ ବାହାବର
ବିଶ୍ଵବିଦ ସ୍ଥାନକୁ କେତେ ବାହୁବଳୁ କବି ସ୍ଥାନ କରାଯାଆନ୍ତି । ପୂର୍ବ
କାଳମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କର ଉପା ବିଶ୍ଵବିଦ ସ୍ଥାନାୟାତ୍ରା ଉପାଦିତ

କେତକିରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଟୋପା ପୁରୁଣା ଦିନ ଗପଗମନେ ନିଜର
ଦେହପାଇଁ ସ୍ନାନ ନିରାକାରାପାଇଁ ତଳ ସାଗର ବଳଇ । ବିଶେଷତଃ
ସରଳା ସାପତାକ୍ତରେ ଏହା ଦେଖିବ ଚାହିଁ । ଏହି ଏହିକି ସାପତକାକୀ
ସେ ନାମାଧିପତିପତି ଚାଲୁଦେବତା "କେତକି" କି ହିଁ ଅବତରଣ କର
ଟୋପା ପୁରୁଣା ଦିନ ଚାହିଁବା ନିମନ୍ତେ ଗୋପାଳକର । କେତକି
ଶବ୍ଦର ମନ୍ତ୍ର ଓ କାଳରେ ଗପଗମନ ଚାଲୁଦେବତା ଦୁଇଟି ଧର୍ମର
ପ୍ରକାଶରେ 'ପୁରୁଷୋତ୍ତମ' କୁପେ ଗପ ଶିଳ୍ପ ଦେବେ । ନିଜ
ସାଧୁଶାସନାଦିର ଧାରା ଓ ମନ୍ତ୍ର ଗପଗମନ ପ୍ରକାରର ସନ୍ତେ
କେତକିଦେବତା ମୋକ୍ତିର ଆଦିଶାସନ ସାଧୁଶାସନ ଚାଲୁଦେବତା ସ୍ନାନ
ପ୍ରକାଶକାଳିକୁ ପ୍ରତିମାକିର ନିଜ ଦୁଇଟି ଗପଗମନ ଧାରା ଓ ଧାରା
ଗପଗମନ ମଧ୍ୟରେ ଅବତରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ଦୁଇଟିରେ
ଅଧିକ ବିଶ୍ୱାସର ଶବ୍ଦର ଗପଗମନ ସାଧୁଶାସନ କୁପେ କେତକି
ଗପଗମନକର ନିଜ ସ୍ନାନ ଗପଗମନ ପ୍ରତିମାକର ନିଜାଦିଶାସନ ।

ସ୍ବାମୀ ଉପବନ୍ଧୁ ଦିଅଁ ବର୍ଣ୍ଣନା

‘ମାଲତୀ ମହାଭାରତ’ରେ କବି ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଗ୍ରନ୍ଥ
ସାହାର ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ପୂର୍ବୋକ୍ତ ପ୍ରବନ୍ଧର ଅନ୍ତର ଦେଖିବା
ପିତ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କ ମଝିର ପଞ୍ଜୀକରେ ଏହା ‘ପୁରାତନ’ ରୁ ପାଠି ଲେଖା
ଯାଏ । ପୂର୍ବୋକ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରେ ଲେଖି କୁଅରୁ ୧୦୮ ଗୋଟି ଅଧ୍ୟାୟର
ଗୋଟାଏ ପ୍ରକର ଲେଖାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ଓ ପ୍ରକାଶିତମାନ ଗୋଟି
ଲେଖା ଦିଶିଥାଏ । କବି ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ, ଦକ୍ଷ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଗୋଟି
ଓ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ମୂଳ ନିଶାନ୍ତରୁ । ଗ୍ରନ୍ଥ ମଧ୍ୟରୁ ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶର ବିଷୟ
ମଧ୍ୟ ଲେଖାଯାଏ ।

[illegible][illegible][illegible]

ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା - ୧୯୮୯

[illegible][illegible]

ଉତ୍କଳାକୂଳ ଉତ୍ସବ

ପଞ୍ଚଶାସ୍ତ୍ରର ପ୍ରଶଂସା

ବିପ୍ଳବ କଲେ ହେଁ ପରୋଧାର ବୁଦ୍ଧିବାନ ଗଣଗୋଷ୍ଠି
କଥା ଉଠୁଥା ଯେ, ମାର୍ଗରେ ନ ଯି ଘାକୁଟି ମରୁଥା ॥

x x x x

ହେ ନରନାଥ ପୁଣ୍ୟ ସମୟ ନିକଟେ ହୁ ଯା
ହେ ପୁରାଣି ଯା ପଞ୍ଚାଙ୍ଗ ବୁଲେ ବଞ୍ଚିଗଲୁଣି ।

ବାସରେ ସ୍ଥାନଯାତ୍ରା ଆଧାର୍ଯ୍ୟ ବୃତ୍ତିକୋଣରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମାତ୍ମକ ଶାନ୍ତିରାଜ ଚିନ୍ତାମଣିଙ୍କ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ଗୀତା
ପ୍ରଥମ ଆଧ୍ୟାୟ ଯାତ୍ରା ନାମ ନବି ଜନ୍ମଦିନର ଶୁଭକାଳ ଓ ଭକ୍ତି
ବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀରାମାୟା ମନେ ଜଗନ୍ନାଥ

ଏକ ଏକ ଜଗନ୍ନାଥପତି ଚନ୍ଦ୍ର ପୁରୀ ପୁରୀ

କୃଷ୍ଣକୃଷ୍ଣାଦି ସ୍ବପନ ଦର୍ଶନ କରିମୁକ୍ତିଦାୟକ । (ପୁରୀ)

ଏହି ଆବିର୍ଭାବ ଗ୍ରନ୍ଥକାର ପରେ ପରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ପାଠା ବା
ପାଠ୍ୟାଦି ଅନୁଷ୍ଠାନ ହୁଏ ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ପବିତ୍ରପାଦନ ଯାତ୍ରା ।

ଗୁଣ୍ଡିଚା ପାଠନ

ବାଲୁବୁଦ୍ଧ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଶୁଣି ଦୈତ୍ୟାଦି ଦିନ ଯେଉଁ
ପୁରୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ "ଗୁଣ୍ଡିଚା" ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଛି, ସେ ଖ୍ୟାତରେ ବହୁ
ଜଗନ୍ନାଥପତି ଚନ୍ଦ୍ର ପୁରୀରୁ ହୋଇଛି । ବାସରେ ପ୍ରାୟତଃ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପୁରୀରୁ ଚାଲି ଆସି ମାଳବୀ ସମାଜରେ ଉପାସ୍ୟ ଦେବତା
ବୃଦ୍ଧେଶ୍ଵର ନାମ ପାରିଛି । ଯେଉଁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ଏହି ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଦର୍ଶନେ ଗଙ୍ଗୋତ୍ତମାଦି ଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣ ଓ ଭକ୍ତିବାନର ଆଶ୍ରୟ ନେତ
ହେଉଥାଏ ପ୍ରକାଶ କରି ଆସୁଛି । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ମନେ
ଏକ ପୃଷ୍ଠ ଉପେ, "କହିଲି ଏ ଗୁଣ୍ଡିଚା ? ବାସରେ ପ୍ରାୟତଃ
ବୈଦିକ ଯୁଗରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ପ୍ରକଳନ ହେଲା । ଗୁଣ୍ଡିଚାରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ହେଉ ଏହି ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ପ୍ରକଳନ ଯେଉଁକି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀରାମାୟା
ଦର୍ଶନାର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉପନିଷଦରେ ଚତୁର୍ଥାନ୍ତ
ଦର୍ଶନେ ପ୍ରକଳିତ ଗୁଣ୍ଡିଚା ପ୍ରକଳନ ଗୁଣ୍ଡିଚା କହି 'ଆତ୍ମା'କୁ ଗୁଣ୍ଡି ଓ
ଦେହକୁ ଗୁଣ୍ଡିଚା କହିବେଳେ କରିବା ପାଇଁ ହେବା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଗୁଣ୍ଡିଚା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଚ୍ଚନା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ହୋଇ ମହାଭାରତ
ପୁରାଣ ଅବତାର ହୋଇଥିଲେ । ଅର୍ଜୁନ ମାଳବୀ ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରକଳ ଓ
ଗୁଣ୍ଡିଚା ପ୍ରକଳନ ଆତ୍ମା ଗୁଣ୍ଡିଚା ହୋଇ ଅନେକ ଏହାର ଦର୍ଶନକ
ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଥାନ୍ତି

ଗୁଣ୍ଡିଚା ପ୍ରକଳନ

ଶ୍ରୀ ବାଲୁବୁଦ୍ଧ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଜଗନ୍ନାଥ ଶ୍ରୀ ଶେଷରେ ବୁଦ୍ଧ
ଦେହରୁ ଓ ଗୁଣ୍ଡିଚା ମାଳବୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଗୁଣ୍ଡିଚା ପ୍ରକଳନ ଦୃଶ୍ୟରେ
ଅବତାର । ଏହି ଏକ ଚନ୍ଦ୍ର ବାସରେ ପ୍ରକଳନଯୋଗ୍ୟ ବେଳେ କେହି
ଏହି ପ୍ରକଳନେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ତାଙ୍କ ଉପେ ଦିନରେ ପାଦପିପୁଡ଼ରେ
ଏକ ଗୁଣ୍ଡିଚା ନେଇଥିଲେ । ତାହା ଏକ ଗୁଣ୍ଡିଚା ପ୍ରକଳନ ପ୍ରକଳନ
ହେଲା । କେତେ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଗୁଣ୍ଡିଚା ନେତା ଦିଶୁଥିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ
ନେତାପତି । କିନ୍ତୁ ବାସ ପ୍ରକଳନ ପ୍ରକଳନ ଗୁଣ୍ଡିଚା ପ୍ରକଳନ ଏକ
ଗୁଣ୍ଡିଚା ନେତା ଦିଶୁଥିଲେ ଯେଉଁ ପ୍ରକଳନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିଶୁଛି,
ଗୁଣ୍ଡିଚା ଦିଶୁଥିବା ପ୍ରକଳନେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଗୁଣ୍ଡିଚାରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଦେଖା ଯାଉ ପ୍ରକଳନ କରିବାକୁ ଗୋଟି ଗୁଣ୍ଡିଚାପାଠ୍ୟ । ବାସରେ

ଗୁଣ୍ଡିଚା ମହାପାତ୍ର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପ୍ରକଳ ଏକଦିନେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଦର୍ଶନା କରାଯାଇଛି । ଏହାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯଶୋବତୀରୁ ମହାଭାରତ
ଦୃଶ୍ୟାସ । ଗୁଣ୍ଡିଚା ମାଳବୀ ପ୍ରକଳନ ଗୁଣ୍ଡିଚା ପ୍ରକଳନ ଦୃଶ୍ୟାସ ଏହି
ଯଶୋବତୀ ପ୍ରକଳନ ହୋଇଥିଲା । ଏହେ ଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀରାମାୟା
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଗୁଣ୍ଡିଚା ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ ଏହାକୁ ଜନ ଖ୍ୟାତକୁ ଅର୍ପଣ
କରିଥିଲେ ଓ ଆତ୍ମ-ବିପ୍ଳବ ହୋଇ ନିଶାମ ନିବୃତ୍ତ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଜାବନ
ଯାବନ କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରକଳନେ ପ୍ରକଳନେ ଦୃଶ୍ୟାସ ପ୍ରକଳନ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ପ୍ରକଳନ ବେଳେ ଗୁଣ୍ଡିଚାପ୍ରକଳନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀରାମାୟା ଗୁଣ୍ଡିଚା ମାଳବୀ
କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଅବସରରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଉପେ ନାମରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଆହୁରଣ ହେଉଥାନ୍ତି ।

"ହେ ନରନାଥ ପୁଣ୍ୟ ସମୟ ଅବିଶ୍ଵାସ ଅବିଶ୍ଵାସ, ପ୍ରକଳନ
ଚନ୍ଦ୍ର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶେଷରେ ହେଉଛି ପ୍ରକଳନ କରି ଗୁଣ୍ଡିଚା
କରି ଆତ୍ମ-ବିପ୍ଳବ ହୋଇଥାଏ । ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଅବିଶ୍ଵାସ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ
ଦେବତାକୁ ପ୍ରକଳନ କରି ଯଶୁ ବୃଦ୍ଧେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ନାମ ପ୍ରକଳନ କରି ଓ
ଗୋପାଳଙ୍କ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଆତ୍ମ ଉପର୍ଜନ କରି । ମୁଁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନିଶ୍ଚୟ ଗୁଣ୍ଡିଚା
କରିବି" ଗୁଣ୍ଡିଚା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆତ୍ମା କେଉଁକି । ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଅବତାର ହୋଇ ଦିଶୁଥାଏ ଓ ମୋହନ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଆତ୍ମା
ଦିଆଯାଇଥିଲା, ତାହା ବେଳେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ପାଇଁ
କେଉଁକି କରିଥିଲା । ଏ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ଆତ୍ମା ନାମକ
ପ୍ରକଳନ ହୋଇ ନିଶା, ଅବିଶ୍ଵାସ ଅବିଶ୍ଵାସ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଶ୍ରୟ
ନେଉଥିବା ଗୁଣ୍ଡିଚାକୁ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଅବିଶ୍ଵାସ ନାମକ ଗୁଣ୍ଡିଚାକୁ ଗୁଣ୍ଡିଚା,
ଧର୍ମ, ଶାନ୍ତି, ଏକତା ଓ ଶାନ୍ତି ପ୍ରକଳନ ଦିଆଯାଇ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା
କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକଳନେ ଏହି ଗୁଣ୍ଡିଚାକୁ କରୁଛି

କେତାକିନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଓ ଗୁଣ୍ଡିଚା ମଧ୍ୟରେ ଏକ
ଅନୁରାଗ ହୋଇଥାଏ । ଗୁଣ୍ଡିଚା ବାସ ପ୍ରକଳନେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଏ
ଗୁଣ୍ଡିଚା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅବତାର ଓ ଅବିଶ୍ଵାସ ଆତ୍ମାପ୍ରକଳନ ଗୁଣ୍ଡିଚା ନାମ
କେତେ ଅବତାର ଗୁଣ୍ଡିଚା ଓ ଗୁଣ୍ଡିଚା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଏହି
ପ୍ରକଳନ ହୁଏ । ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଆତ୍ମାପ୍ରକଳନ ଗୁଣ୍ଡିଚା ନାମ
ଏହି ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ନିଶା ଗୁଣ୍ଡିଚା ମଧ୍ୟରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଏହାକୁ ନାମ ଏକ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଆତ୍ମାପ୍ରକଳନ ଓ ଅବିଶ୍ଵାସ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଅବତାର କେତେ । ଏହିପାଇଁ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା

ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ମଧ୍ୟରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା

"ଗୁଣ୍ଡିଚା ଆତ୍ମା"ରେ ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା
ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା ଗୁଣ୍ଡିଚା

ପର୍ବ ପ୍ରମେୟ ଚର୍ଚ୍ଚି ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳେ
କାହିଁ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି ନିଶ୍ଚୟରେ”

କହୁଥିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟାଙ୍କର ସାଙ୍ଗିତମାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
କେତକୀଙ୍କୁ ଏପରି କହୁଥିଲେ କହିଥିଲେ ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ
ସେ ଯେଉଁଠାରେ ନାମାଚରଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟାଙ୍କର ନିଶ୍ଚୟ ଅବସ୍ଥିତିକୁ
ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରୁ ଥିଲେ । ଯେଉଁଠାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟା କହୁ ଦୂର
ଦୂରାନ୍ତରୁ ଆସିଥିବା ଯେ ଯେକିଏ ଏହି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଆସୁନା ଦେଖିଥାନ୍ତି ଓ
ନିଜର ଉପାଦାନ ଯଦି ଯଦି ଯେଉଁ ଯେଉଁ ନିଶ୍ଚୟରେ
ନିଶ୍ଚୟରେ ଉପାଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଥାନ୍ତି ।

କାହାଣୀର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟାଙ୍କର ସୁଖ କାହାଣୀ ଉପାଦାନ

କହୁଥିଲେ କେତକୀ ମହାଶୟ ଶେଷାଞ୍ଚଳା କହିଛି ଓ
କହିଥିଲେ କେତକୀଙ୍କର କହୁଥିଲେ କହୁଥିଲେ କହୁଥିଲେ କହିଲେ
ପାରିଥାନ୍ତି । ଏ କାହାଣୀର କହୁଥିଲେ କହୁଥିଲେ କହୁଥିଲେ କହିଲେ
କହୁଥିଲେ କହୁଥିଲେ କହୁଥିଲେ କହୁଥିଲେ କହିଲେ ଏ
କାହାଣୀର କାହାଣୀ କେତକୀ କହୁଥିଲେ କହିଲେ । କାହାଣୀର ସୁଖ
କହୁଥିଲେ ଏ କାହାଣୀ ଓ କେତକୀ କହୁଥିଲେ କହିଲେ । ଏପରି
ଅପରାଧୀୟ କହୁଥିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ ଏହି କହୁଥିଲେ କହିଲେ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କେତକୀ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟା ଓ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟା କେତକୀ ଓ ଧନା କେତକୀ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ ପାଇଁ ଆମରେ ଯାହା କହିଥିଲେ କହିଲେ ପ୍ରକାର କହିଲେ ।
ଯାହାକି ଉପାଦାନ କହିଥିଲେ-

କେତକୀ କହିଲେ କହିଲେ ପ୍ରକାର

କେତକୀ କହିଲେ କହିଲେ କାହାଣୀ

ଏହି କହୁଥିଲେ ପ୍ରକାର କହିଲେ କହିଲେ ପାଇଁ କହିଲେ କହିଲେ
ଆମର କହିଲେ କହିଲେ, ପ୍ରକାର, କହିଲେ, କହିଲେ ପ୍ରକାର
କହିଲେ, କହିଲେ କହିଲେ, କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ ଏକାକୀ କହିଲେ ଏ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
ଏହି କହିଲେ ପ୍ରକାର କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କାହା ପ୍ରକାର କହିଲେ କହିଲେ । ଏହି କାହାଣୀ ମହାଶୟ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

“କହିଲେ କହିଲେ” କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

ଏହି କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

“କହିଲେ କହିଲେ ଏ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ
କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

[illegible]

ଆମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଉଚିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନେବା ଏକ ସ୍ଥାନ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଉପାସନା ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେଉଥିଲା । ଏହି ସ୍ଥାନରୁ ଶରଣା ନାରାୟଣ ଓ ନାରାୟଣ ଭ୍ରମଣରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବୃନ୍ଦେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ନିର୍ବାସିତ ହେଲେ । ତେଣୁ ଏହି ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନ ଓ ଏହାର ଉପାସନା ପ୍ରକଳ୍ପ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଉପାସନା ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପରେ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଛି । ଏହି ସ୍ଥାନ ଉପରେ ବୋଲି ମତ ଦିଆଯାଏ ।

[illegible]

ଅନ୍ଧାର ଚାନ୍ଦା। ଦେବକୁ ଉଦ୍ଧାର ନାଶାଯେଇ, ନାଶନାସକ,
ବହୁଧାର ମଧୁକ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଧାର, ବୁଦ୍ଧ, ଗାନ୍ଧୀ ଏ
ପରି ସ୍ତ୍ରୀ-ବିଶେଷଙ୍କ ବିଶେଷତ୍ବରେ ବିଦ୍ୟାର ଶୋଭାପାଇ, ଏ ଶାସ୍ତ୍ରରେ
ପ୍ରାଚୀନ ଉତ୍କଳ ପର୍ବତ ବାଣୀ ରାଗରେ ପ୍ରଣା-ବର୍ଣ୍ଣିତ (ଗୋପାଳ),
ବୋଧିଦାୟକର ପର୍ବତ ମୁକୁନ୍ଦରାଜ ଆଦି, ଶଙ୍ଖୋତ (ବିଶ୍ୱକର୍ମା)
ରମାଆର୍ତ୍ତ) ବର୍ଣ୍ଣିତ କୋରର (ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପର୍ବତ) ନାମରେ ବିଭକ୍ତ
ହୋଇଥିଲା। ତଥାପି ପ୍ରାଚୀନରୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରୀ ବିରାଜିତ ପର୍ବତର
ପୁରାଣ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ।

କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ନିଜ କର୍ମା ଚଳା ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ
ଅନୁରୋଧରେ କୋରସ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗଦେବାକୁ ଚୋରସ
ଓ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକତ୍ର କରି କର୍ମା ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗଦେବା (ଅଧିକାରୀ
ଯୋଗଦେବା) କୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗଦେବା
ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମା ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମା ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ
କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମା ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମା ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ
କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମା ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମା ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ

ପଦନିର୍ଦ୍ଦେଶନା: ଶ୍ରୀମୁଖର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାନୁସାରେ ଶ୍ରୀମାତା ଆଦିତ୍ୟ କୁମାରଙ୍କୁ
ସ୍ୱାଗତକରିତା କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କମିଟିର ସଭ୍ୟମାନେ ଅନୁରୋଧ କରୁଛନ୍ତି।

ଅବଶିଷ୍ଟତାରେ ରହି ପ୍ରାୟ ୧୧୦୦୦ ବର୍ଗ ଫୁଟ ପରିମିତ
ଭାଗରୁ ଶ୍ରାବଣର ପୂର୍ବଦିନ ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇଥିବାର
ଜଣାପଡ଼େ । ଶ୍ରାବଣର ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ଗ୍ରହଣହୀନ ଗଣ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ପୂଜା ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରାବଣ ନାମକରାଯିବାର
ମିଶ୍ରଣ ଅର୍ଥରେ ଶ୍ରାବଣ ନାମକରାଯିବାର ଜଣାପଡ଼େ । ଏ ନାମକରଣର
ଉତ୍ତରାଧିକାର ଅବଶିଷ୍ଟତା ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଶ୍ରାବଣ
ନାମକରେ ଏହି ଶ୍ରାବଣର ଗଣ ନାମ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ଗ୍ରହଣ
ହେଉଛି - ଶ୍ରାବଣ ଗଣନାସ୍ଥଳରେ ଗଣନା

ଜମାଦ୍ଦୀ ଚନ୍ଦ୍ର ଚିତ୍ରରେ ଖୋଦିତହୁଏ

ନିମ୍ନଲିଖିତରେ କେଉଁ କେଉଁ ଶବ୍ଦ ଉପଯୁକ୍ତ ?

සබැඳි ප්‍රවෘත්ති: [සබැඳි ප්‍රවෘත්ති](#)

ଏ ଶ୍ରେଣୀରୁ ଉଦ୍‌ଗୀତକେତା, କଳାକା, ଚମକ ଚରୁ ମଧ୍ୟ
ମହାକାବ୍ୟରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ ପୁତ୍ର ଦୋର୍ଦ୍ଦି ଉଦ୍‌ଗୀତକେ । ଶ୍ରେଣୀ
ମହାକାବ୍ୟରୀ ବା ଶ୍ରୀକାବ୍ୟାଳୟ ଧାରଣାର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଧର୍ମୀ
ବିକାଶକୃତି ଫଳ ଉଦ୍‌ଗୀତା ଦେବରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟିକାଣୀ , ଏହା ଅନୁକ
କରାଯାଇ ପାରେ ।

ପ୍ରବେଶ ଚେତୁରତା ନିଶ୍ଚୟେ ନିଶ୍ଚୟେ ବୁଝି ଶୁଣି ଗାଧ
ପଦ୍ୟକୁ ପୁଣି ପଢ଼ିବା କରିବୁ ।

ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଦେଶାନ୍ତରାଳୀୟ

ଅଠି ଚତୁର୍ଥ ସାହସରାଜେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମାନ୍ୟତା ଦେଉଥିବେ

[illegible]

(୧) ଅବର୍ଦ୍ଧିତ କାନ୍ଥକାର ଓ ବଡ଼ ଦୁର୍ଗତିର
ପ୍ରଭୃତିମାନଙ୍କ ମଠର ସମୁଦୟର ନୋଟ ଅଇଁନା ରେଳ ଶୁଳ୍କ
ନିଶ୍ଚୟ କରିବାକୁ :

(୨) ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ନାମକ ବାଳକ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ କବି
ସାହେବଙ୍କ ଭଉଁସଂଗ୍ରହରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ସହିତ ତାଙ୍କ ନାମ ଲେଖନୀ
ପଦ୍ୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆଦି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବାରୁ

ଏଠାକୁ ଭାବିବାରୁ ଟିକେଇରୁ କାନ୍ଥ କଟିବି ।"

The name of Puri derived from Purusottama. His temple kheta which is the seat of lord purusottama. His temple was located on the seashore. Before he was removed to a newly built temple to a higher ground level in or about the tenth Century A.D. (Inscriptions of the temple of Puri and Origin of the Purusottama Jagannath-p-45)

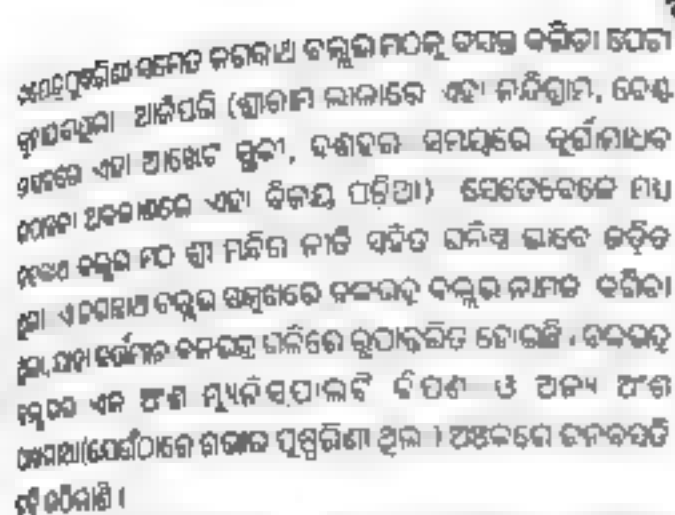

୧୮୦୩ ମସିହା ଡେସେମ୍ବର ଅଠରା ତାରିଖରେ ଚଉଦଶିଆ
କୌଣସି ସ୍ଥଳରୁ ଅନୁଭବ ଓ ମଣିଷ ଧର୍ମିତାଦରା ଦାୟିତ୍ବ ନେବାପରେ
ହେଉ ଯାଉ ଯାଉ ଆଶାପାଶ ଅପ୍ରାଣ ବଢ଼ି ମାହଲ ନାମରେ ନାହିଁ
ସେ। ଡେସେମ୍ବର ଉପରାୟ ଲାଭି ସେଇସମ୍ବନ୍ଧ ମତ ମଣିଷ
ଘେନିବାରେ କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନକରିବାକୁ ତଥା ବାହ୍ୟମାନଙ୍କୁ
ଫର୍ମିଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧିବାଦ ରୋଗ ବ୍ୟାଧି ଗଣିବାକୁ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ଦେଇ ବାହ୍ୟମାନଙ୍କ ଶିଳା ଭର / ଶାସନରେ ଲୁଚିବାକୁ ରୋଗ
ନିରାଶୁ ଅଟେ। ପ୍ରକାଶ କଲେ । ତେଣୁ ତହିଁ ଦିବାନ ଦିନିକିପରେ
ମହାରାଜାଙ୍କପୁଅ ଏକ ବଂଶୀ ଗାୟଣୀ ଆର୍ଯ୍ୟ ଡେସେମ୍ବର ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଓ
ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ର ଚଳି ମାହଲ ନାମରେ ନାହିଁ ହେଲା ।

ଏହି ଜଗତରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ପର୍ବନାମାଟା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆଜତ
ପାଠାମାନଙ୍କର ପୁଣିଥା କରି ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଦେବ ଲାଗି
ସନ୍ତୋଷରେ ଶ୍ରୀ ୧୮୧୨ରେ ଅଠନଳା ପାଖରେ ବଢ଼ି କୃପ ଓ
ଦୁଇଟି ପ୍ରଭାସା ପାଣ୍ଡବପୁରୀ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଜଗତରେ
ଦେବତା (ବର୍ତ୍ତମାନର ବାଲେଶ୍ଵର ଜିଲ୍ଲାରେ) ଠାକୁ ପୁରାଣୋପ
ଦେବନାଥ ଘରକୁ ୧୮୧୨-୧୮୨୫ ମତାକରେ ୧୮୨୨-
୧୮୨୫ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଭୁବନୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ପ୍ରତିଷ୍ଠି
ଭବନବିଜିତ ପାଠକୁ କହୁ ଚଳାଇବା ଆରମ୍ଭ କଲା । ଏ ଘର ମୁକ୍ତିପଦ
ପାଠ ୧୮୩୩ ମସିହାରେ ଗଠିଆହୁଏରେ ଖଣି ହଜାର ଯାହା
ହୋଇଥିଲା । ଗବେଷକଙ୍କେ ୧୮୪୦ ମସିହାରେ ଯାହାକର ଉପାଦ
କରୁଥିଲେ ଏ ପାଠରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଜନସଂଖ୍ୟା ୨୩୩୩୭
ଅପର ୪୮୭୪ ଏକର, ଆକାଶ ସଂଖ୍ୟା ୫୨୨୦ ପ୍ରକାର
ମାପକ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରେ ବୁଦ୍ଧିଗତ ଉଚ୍ଚତ ଚିନ୍ତା ଜାତିପ୍ରକାର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ
ଯୋଗୁଁ ଲୋକ ଏ ଲୋକ ଏ ବୁଦ୍ଧିର ଲୋକ ଏକତ୍ର ଆବଦାନ କରୁଥିଲେ ।
ଆଦେଶ, ଚରିଆ ଚାନ୍ଦି, ପାଚରା ପାଚି ବିତକାର ଯାନ୍ତି, ଚକ୍ର ସାଦି

୧୮୪୦ ମସିହାରେ ଯାହାକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପରେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରକୁ
ପ୍ରମାଣିତ ଯାହାଙ୍କ ଦେଖା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଥିଲା । ଏ ଯାହାମାନେ ଲୋକନାଥ
ପାଟ, ବାଲିପାଟ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯିବା ଉପରେ) ବୁଦ୍ଧିଶାଳୀ ପାଟ (ଲୁଣାଗପଡ଼ା
ଆଦି ନିକଟରେ) ବୁଦ୍ଧିଶାଳୀ ପାଟ (ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରର ପାଣିମ ଉପରେ ଚିରରେ
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ମଧୁପୁର ନିକଟ/ମାଟିଆ କର/ନିକଟରେ) ଏ ପ୍ରାଚୀନ ନିକଟକୁ
ବିକଳପଡ଼ା (ଓଡ଼ିଶା), ବାଣି ମୁଦ୍ରା ପାଟ ଦେଇ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରବେଶ
କରୁଥିଲେ । ଏ ପାଟମାନଙ୍କରେ ମଙ୍ଗଳା, ଆସାମନାଥ, ଶଙ୍ଖନାଥ,
ପାଟ ମଙ୍ଗଳା ପ୍ରଭୃତି ପାଟ ଉପା ପାଟ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ
ଏ ପାଟଗୁଡ଼ିକରେ ପାଟ ପଡ଼ିଆର (ପାଟ ବୁଦ୍ଧି ନାମରେ ନାମିତ) ଓ
ପାଟ ପାଟାୟା କରବାକୁ ପାଟମାନେ ପଡ଼ି ଯାହା ଏ ପାଟର ଦୁଇଆ
କରୁଥିଲେ ।

ମଙ୍ଗଳପାଟ୍ଟ ପାଖର ପାଳିକପାଣି , ଦଳେଇପ୍ରସୂନ ପକ୍ଷିକଟ
ଖେଉଡ଼ି ଓ ପୁରୀ ବନ୍ଧି ଏହାକୁ ନେତେଇ ଗରାଉଛନ୍ତି । ଏ ପାଟରେ
ପାଟ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ଯାହା କପଡ଼ି ଓ ପଞ୍ଜା ନିଜ ଯାହା ବାହାରି ନିରୁପକ୍ଷେ
ପାଟ ପୃଷ୍ଠାମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଲବଣି ପାଇଁ ପାଟ ପତ୍ର ଥିଲା । ପୁରୀର
ଭୂଗର୍ଭୀ ନଦୀପଥ ଥିବାରୁ ପାଟାଳୀର ଦଳେଇମାନେ ସାରି ନାହାନ୍ତି
ତେଜା କରୁଥିଲେ ।

ଯାହାକି ଗବେଷକ ପକ୍ଷେ ୧୮ ଖବର ୫ ଲକ୍ଷ ୧୨ ହଜାର ୧୮ ଶହରେ ୨ ଲକ୍ଷ ୧୦ ହଜାର ଯାହା ଉପଯୋଗୀ ଉପାୟରେ ଗ୍ରହଣରୁ ଆସିଥାଏ ।

[illegible]

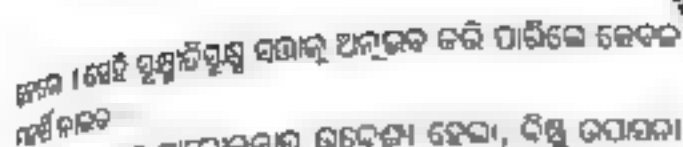
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ, ବାଣୀ, ପୁରୀ ଗଙ୍ଗ-୨

ସର୍ବନାମ ସାମାନ୍ୟତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା, ବିଷ୍ଣୁ ଉପାସନା
 ଶର୍ବାଙ୍ଗ କୃତେ ବୈଦିକ ଯୁଗର ଯାଗଯଜ୍ଞରେ ଯେଉଁ ପୃଷ୍ଠ
 ଯଜ୍ଞାନ୍ତୁ ଆବାହନ କରାଯାଉଥିଲା ତାକୁ ଅଗ୍ନି, ମିତ୍ର ବରୁଣ, ଇନ୍ଦ୍ର
 ପୃଥିବୀ ଶିବ ନାମ ଦେଲେ ନାମ ଆର୍ଯ୍ୟ ଚେତ୍ତି ଏକମେକା ଦ୍ବିତୀୟ
 ତ୍ରୟ ଚେତନାରେ ଅଧିଭୁବ୍ କରାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ
 ଶିବଙ୍କ ଶାନ୍ତତା ଶିବା ଓ ଶକ୍ତିରୂପା ସ୍ତ୍ରୀକଳା ପୂଜା ହେଲା । ବୌଦ୍ଧ
 ପୁରୁଷମାନେ ଶିବାଙ୍କ ଆକାଶ ଶୋଭା ବହୁ ଦେବଦେବୀ ପୂଜା ପାଇଲେ ।
 ଦୁର୍ଗା ବୈଦିକ ଯୁଗର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେବତା ରାଧା ବିଷ୍ଣୁଙ୍କଠାରୁ ଶୋଭା
 ଲାଭଲେ । ଶର୍ବନାମ ସର୍ବପ୍ରଧାନ ହୋଇ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପୂଜିତ ହେଲେ ଓ
 ତାଙ୍କୁ ସ୍ବପ୍ନ ରୂପ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇପାରିଲା ।

ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବତା: ସ୍ୱାଭାବିକ ବିଷ୍ଣୁ
 ଶବ୍ଦରେ ଗୁଣିତ ବିଷ୍ଣୁ ନୁହଁନ୍ତି ।

[illegible]

ପ୍ରଥମେ ଇନ୍ଦ୍ର ନାଭିଙ୍କଠାରୁ ଗର୍ଭ ଗୁଳ୍ମାଦିର ଉତ୍ପତ୍ତିରେ ପ୍ରକୃତିକ
କିମ୍ବା ଦୃଶ୍ୟ ଚିତ୍ରଣ । ଏହା ପ୍ରକୃତିକ କାହାଣୀରେ ହେଲା । ଉଦାହରଣରେ
ଏକ ଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରକାଶକ ବାହନ ଜଣେ ସେ ଜାହାଜର ପ୍ରତୀକ ବିଶେଷ ରୂପେ
କିମ୍ବା ଉଦାହରଣ ଓ ଉଦାହରଣ ପ୍ରାୟତଃ ହୁଏ । ପ୍ରକୃତିକ ଚିତ୍ରଣରେ ।
ଅର୍ଥାତ୍ ଅନାମକ ପରେ ତାହାରେ ସାମାନ୍ୟତା ବାହୁର୍ତ୍ତୀ ଗୋଟିଏ ହେଲା ।
ହୁଏତ ସେହି ଉଦାହରଣ ଓ ଉଦାହରଣ ପ୍ରକୃତିକ ଚିତ୍ରଣର ବିଶେଷ ଚିତ୍ରଣ
ପ୍ରକାଶକରେ ହୁଏ ପାରିଲେ ହୁଏତ ସେହି ଉଦାହରଣ ପରେ ତାହା
ପ୍ରକାଶକରେ ତାହା ପାରିଲେ ହେଲା ।

[illegible][illegible]

ଶିଳା, ପୁରୀର ଚାଷ ପଦ, ଅଳ୍ପ ପୁରୁଷ ଏ ବେଳେ । ଏ ଧାରଣା ବସ୍ତ୍ର, ପୁଣି ପୁନଃ ପାତ୍ର । ଏଇଟି ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୁରୁ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମାଙ୍କ ଚୈତନ୍ୟ । ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନନ୍ଦକୃଷ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମରେ ବହୁପାଳ ଗୋରୁର ପ୍ରତିପାଳକ ଇତି ପଦ୍ମ ପାର୍ଥନା କରାଯାଉଛି -

ପରମେଶ୍ୱର, ପରମବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ, ପରମୋତ୍ତମ, ପରମେଶ୍ୱରୀ, ପରମେଶ୍ୱରୀ, ପରମେଶ୍ୱରୀ, ପରମେଶ୍ୱରୀ

ଅଫିସ ପାଇଁ ସୁବିଧାଜନକ ସ୍ଥାନରେ ଥିବା

ପରମ୍ପରା ସ୍ୱରୂପ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମିଳାବତୀ

ପଞ୍ଜାବୀ-ପଞ୍ଜାବୀ ପଞ୍ଜାବୀ ପଞ୍ଜାବୀ ପଞ୍ଜାବୀ

ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ କଲେ ଏ ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶ
କଲେ କଲେ କଲେ—

⁴⁴କଳିଙ୍ଗର ଲେଖକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଥମ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଲେଖକମାନଙ୍କ

ଆଉ ହୁଏନସେ ଏହି ଲେଖକଙ୍କ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

ଦତ୍ତା ଚର୍ଚ୍ଚିତେ, ମୁଁ ଓ ଆପଣ ଏଇ ଅଭିଳାଷୁ । ଆପଣଙ୍କୁ ଏ ମତେ ମୁଁ ପ୍ରୟାସ କରୁଛି । ପଦ୍ମାବତୀ ବା ପ୍ରଭୁସ୍ଥାନ ଅଧିକା ମାତ୍ରେ ଚୋରାଚର, ଚୋରାଓ ପରାପାର୍ଶ୍ବେ ଯେଉଁ ଗଣେଶପତି । ସେଇ ଭାବରେ ଭାବିତ ଦତ୍ତା ଚର୍ଚ୍ଚିତେ—

"କମଳାକାନ୍ତ" ଡକ୍ଟର ନିୟା, ବିଜୟପୁର ପଢ଼ା"

ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଁ ଏବଂ ଏ ପରମ ଜଗତ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମାୟା ମୟ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ “ବିଶ୍ୱାସୁର” ବୋଲି ପରିଚ୍ଛେଦନ କରି ନାହାନ୍ତି, “ସାତେ ରୁଣି ବିଲାସରେ ବସୁ ଉପେକ୍ଷିତେ” ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରମୁତ ଭାବରେ ସେ ଜଣାଉଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଉପେକ୍ଷିତ କରୁନା। ଭଲ, ଜଗତ ଓ ଆପଣଙ୍କ ନିଜେ ଧାରଣା ଦିଅନ୍ତୁ ବୋଲୁଥିବେ।

ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଲୋକଙ୍କ ଅପରାଧ ଗଣନା ପ୍ରକାଶ ହେବା ପରେ
ଅନିର୍ଦ୍ଦେଶନାରେ ଗଢ଼ାଯାଇ ବିଚାର ହେଉଛି । ଗଣନା ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତି
କରିବା ପରେ । ପ୍ରକାଶ କରିବା- ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ 'ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ହେଉଛି ଲୋକଙ୍କ ଗଣନା କରିବା ।

ଭାରତର ଅନ୍ୟ ଡାକ୍ତରୀନିଗ୍ରହ ମନୋଜାତ ଅବସ୍ଥାବଳୀ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି
 ଓ ବୁଦ୍ଧି ପୂର୍ବକା ଚାହୁଁନାହିଁ ଏ ଭାରତୀୟ ଡାକ୍ତରୀ ନିଗ୍ରହରେ ନାଥା
 ନାହିଁ । ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶେଠୀଙ୍କ ଗର୍ଭ ଏ ପ୍ରାଣୀନା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୋରୁ
 ଗୁଆୟିତ ହେଉଛି । ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶେଠୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଅବସ୍ଥା
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ ଆଦି ବିଶେଷ ।

“କେଉଁ କିଛି?” ଜାଣି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଦୁଃଖ ଧାରଣର

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଭାତ, ନବଯୋଗୀ ଶିଳ୍ପୀମାନେ

“କଠକ ଶିଳପ କେତେକି ଆପଣେ ବିଚାର ପକେଇ

ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାକୁ ଚଢ଼଼ି: ଦେଖାନ୍ତି ଉପାଦେୟ

ପ୍ରକାଶକ ଶ୍ରୀ, ନବରଙ୍ଗପୁର ଜିଲ୍ଲା: ପୁରୀର ପାଠ, ପୁରୀ ଶାନ୍ତି ପ
ନବରଙ୍ଗପୁର ନିକଟରେ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଯୋଗାଣ, ପ୍ରସ୍ତୁତି ଶୁଭପ

* 'କେନ୍ଦ୍ରୀୟ' ଗଣନା କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରାୟ ୧୫ କି.ମି.ରୁ ଅଧିକ

[illegible]

ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତିରେ ଜାଗତିକ ଲୀଳା

● ଚନ୍ଦ୍ର କବିରାମ ବାବ

ପୁରୀରୁ ଓଡ଼ିଶା ଗେଜେଟ୍ ଦେବା ଓ ଗେଜେଟ୍‌ର ଦେଶ କେଉଁ
ପୁରୀରୁ ଜାଲକୁ, ଏ ଦେଶରେ କେଉଁକି ତଥା ପୌରାଣିକ ଦେବ-
ତାଙ୍କ ସହିତ ବହୁ ଲୋକ ଦେବ-ଦେବୀ ମଧ୍ୟ ଜପାସିତ ହୋଇ
ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାରେ 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଗେଜେଟ୍ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ।
ଓଡ଼ିଆ ଜଗନ୍ନାଥ ମାନବିକତାରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ବଡ଼ ପାତ୍ରର ରାଜ୍ୟରେ
କେବଳ ନୁହଁ ପରମ ଆତ୍ମାୟ ଗାୟନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।
କେତେକ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତିରେ ନିତ୍ୟ ପୂର୍ବିତ ହୋଇଥାଏ କାଳକ୍ରମେ
ନାମକ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ବକ ।

ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ଏକ ବିଶାଳ ସଂସ୍କୃତି । ଏଥିରେ ଓଡ଼ିଶାର
ମାନବିକ ଗାୟନେ କଲଣି, ଗୋକାଳା ଓ ପଦାପଦା, ସବୁକିଛି
ଆତ୍ମା ହୋଇପାରିଥାନ୍ତି । ମହୋତ୍ସବ ପରି ଏହି ସଂସ୍କୃତିର ବିଶ୍ୱାସ ଓ
ନିରନ୍ତର ଏବେ ବ୍ୟାପକ ଯେ କେତେକ ଆଦିବାସୀ ଜଗନ୍ନାଥ ନାମକ
ଆତ୍ମାକୁ ଆଜି ନିଜର ଗୋକାଳାକୁ ପଡ଼େ । ଜାତୀୟ ଗାୟନା-
ଗୋଥା ଏହି ସଂସ୍କୃତି ଦ୍ୱାରା କେବଳ-ସାଧୁ ପଣରେ ଯାହା ନିଜ ପରମ,
ପରା ନିଜ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଯାହା ନିଜ ସାଧନ, ତାହା ପରମ ଆଦର ଓ
ଶ୍ରଦ୍ଧା ସହିତ ଗାୟନ କରନ୍ତି । କେତେକ ଏହି ସଂସ୍କୃତି ସାଧନର
ନିମ୍ନେ ଏକ ଜଗନ୍ନାଥ ଓ ମହାନ ପରମ୍ପରା ଏହି ସଂସ୍କୃତିରେ ପରିଣତ
ହୋଇଛି । ଏହି ମହାନତା ଓ ନିରନ୍ତରତା ଯୋଗୁଁ କି କେତେକ ପିଠିପାଣି
ମହାନତା ଆଦର ଆଦରରେ ଆଦରଣ କରନ୍ତି । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର
ବେଳ-ପୂଜା ବିଧାନ ଓ ବିଶେଷ ଜାଣି-ଯାହା କେତେକ ଏହି ଗାୟନ ଅନନ୍ୟ
ହୋଇ ।

ବଡ଼ ପାତ୍ରର ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଓଡ଼ିଶାର ଜପାପଦା ଦେବତା କେବଳ
ନୁହଁ, ସେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ଗାୟନ । କେତେକ ଆତ୍ମାମୟ ଗାୟନ
ଘଣ୍ଟା ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ମଧ୍ୟରେ ଅପରାଧ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ
କେତେକେ ଗାୟନା କରି ଉଠିଥାନ୍ତି । କେତେକେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ
ଓ ଏକାକୀ ମଧ୍ୟରେ କରନ୍ତି କେତେକେ କାଳି କହିବାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ କେତେକେ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱାସ ଓଡ଼ିଶା ତାହା ଗାୟନେ ଓଡ଼ିଆ
ସଂସ୍କୃତି ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥାନ୍ତି । ପରମ୍ପରା ମଧ୍ୟରେ
ହୁଏ ସମର୍ଥ ସାଧନର ସାଧନ ଓ ବିଭେଦ କୁଣ୍ଡ, ସମ୍ପଦ ଗାୟନାରେ
ହୁଏ କେତେକେ ଗାୟନାରେ ଓ ତାହା ପାଦରେ ଓଡ଼ିଶାର କେତେକ
ଜାତି କହିଥାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ସାଧନର ଜଗନ୍ନାଥ ପାତ୍ର ଆଦର କରି
ସାଧନ ଗାୟନ ପାଦରେ, ସାଧନର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଓଡ଼ିଶାର ନାମ
ଓ ଗାୟନାରେ ପରିଣତ । ସେ ମଣିଷ । କେତେକେ ତାହା
ଘୋଷଣା ପାତ୍ର ପୁଣି ଗାୟନା ପାଦରେ ପରିଣତ ହୁଏ ବିଧାନରେ
କେତେକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ମହାନତା ପାଦରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଚନ୍ଦ୍ର ମାୟାରେ

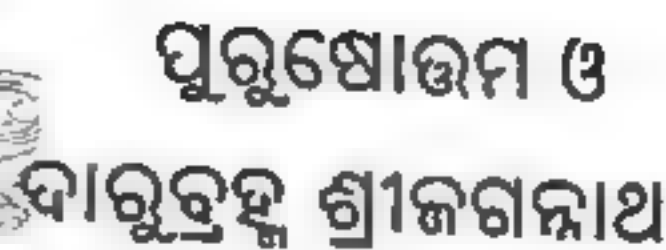
ମହାନତା ପାଦରେ କହିଛନ୍ତି, ' ଓଡ଼ିଆ ପଦାପଦା ଦେବତାମୟ
ମଧ୍ୟରେ ଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରକୃତ ଗାୟନେକତା । ଏହି ବିଶାଳ
ଜପାପଦାରେ ଗାୟନେ ଦେବତାମୟ ଗାୟନେ ଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି
ଏକାକୀ ଦେବତା, କେବଳ ସାଧନର ଗାୟନା ଆତ୍ମାକୁ ଆତ୍ମାକୁ
କି ଉତ୍ତର +++ ଓଡ଼ିଶାର ଜଗନ୍ନାଥର ଯଦି ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ
ଦେଶାନ୍ତରେ ଦେଶାନ୍ତରେ ଗାୟନା ମହାନତା ଦୂରା, ବିଶେଷ ଗାୟନ
ଜପାପଦା ହୋଇଥାନ୍ତି, କେତେକ ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ
ଆଦର । କେତେକ ବିଶାଳ ଗାୟନେ ସାଧନର ପ୍ରକୃତ ମାୟା ଥିଲା ।
ଅର୍ଥାତ୍ ଗାୟନା-ମହାନତାମାନେ ଦେଶାନ୍ତରେ ଗାୟନା କରି ମନ
ଗାୟନେ ଗାୟନାରେ ବାଧ୍ୟତା ସାଧନ କାନ୍ଦି ଜଗନ୍ନାଥ ମହାନତା
ନିଜରୁ ମିଳିଥାଏ ବ୍ୟାସ (ହୁଏ) କେବଳ ବିଶାଳ ଥିଲା । ଜଗନ୍ନାଥ
ମହାନତା ଏହିପରି ଗାୟନେ ନିଜର ସଂସ୍କୃତି ଦୃଷ୍ଟି ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ
ଓ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ସହିତ ଗାୟନେ କେତେକେ ହୁଏ । କେତେକ ଓଡ଼ିଆମାନେ
ମଧ୍ୟ ନିଜ ସଂସ୍କୃତିର ବହୁ ନିଜ ଗାୟନା ନିଜର, ଯଥା- ନୃତ୍ୟ ଓ ଗାୟନ
କହିତ, ଗାୟନ ପ୍ରକାଶ ଓ ବିଶାଳ ବ୍ୟାସ କେବଳ ମନେ
କରିଥାନ୍ତି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସେବାରେ ବିଶେଷ କରି
ହୋଇଛି ।

ଜାତୀୟତାରେ ଯେତେ ଆଏ ନିତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଗାୟନା ଓ
କେତେକେ ଯେ କେତେକ ଗାୟନା ପଦା ଗାୟନେ ଗାୟନା
ସାଧନ ଗାୟନେ କି ନିଜର ଗାୟନା-ଗାୟନା କାୟନା ସାଧନ
ହୋଇଥାଏ, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନିତ୍ୟ କେତେକେ ଗାୟନାରେ ମଧ୍ୟ କେତେ
ବ୍ୟାସରେ ସାଧନର କାୟନାରେ । ଏକ ନିଜର ଗାୟନାରେ ଶ୍ରୀ
ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପଦା ସାଧନରୁ ଅତି ପାତ୍ରର ପଦା କହିତ । ଶ୍ରୀ
ମହାନତା ଏହି ପଦାକୁ ସାଧନର 'ଗାୟନାରେ' । ଏହି ଗାୟନ
ମଧ୍ୟରେ କେତେକେ ବ୍ୟାସ କେତେକେ ବିଶାଳ ପ୍ରକାଶ ହୋଇଛି
ଓଡ଼ିଆ ବିଶ୍ୱାସେ କେତେକେ ହୋଇ ବିଶାଳ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ ଅତି
କିନ୍ତୁ ଆଦରର ଦୃଷ୍ଟି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରକାଶ ପାଦଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ବିଶାଳରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, ଚନ୍ଦ୍ର କବିରାମ ବାବ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ
ପ୍ରକାଶ କେତେକେ କେତେକେ, ଅର୍ଥାତ୍ ତାହା ପାଦରେ ସବୁକେତେ
କେତେକ ନିଜର ପ୍ରକାଶ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ । ମହାନତା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପ୍ରକାଶ
କେତେକେ ମଧ୍ୟ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମାନରେ ପ୍ରକାଶ ପାଦାନ୍ତ । ଜାତୀୟ, କେତେକେ-
କେତେକେ କେତେକେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତିର ପରିଣତ । ତାହା
ସାଧନର ମାନରେ ଗାୟନେ ପାଦ-ଗାୟନା ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ମଧ୍ୟରେ
ସାଧନ ବିଶାଳ, ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତିରେ ତାହା ପାଦାନ୍ତ କେତେକେ
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି ।

[illegible]

ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଗହପ୍ୟ : ଯେଉଁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ହିଁ
 ଏହାଙ୍କ ପଦ୍ମପୁରୁ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ରୂପେ ଆବିର୍ଭୂତ ହେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରତିପ
 ଦିନ ସ୍ନାନ ଶୁଦ୍ଧି ପାଇଁ ଗଙ୍ଗାରେ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
 ଯୋଗ୍ୟ ଧର୍ମରେ ମୁଦ୍ରଣ ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ନାନ ଶୁଦ୍ଧି ପାଇଁ ଗଙ୍ଗାରେ ଜଳପ୍ରସ୍ଥ
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଅନାଦି କାଳରୁ ଏହିପରି
 ଯେଉଁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯୋଗୁଁ ବା ଯୋଗ୍ୟତାରେ "ପୁରୁଷୋତ୍ତମ"
 ଯୋଗ୍ୟ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନାମରୁ
 ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଏହିପରି ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଯୋଗ୍ୟତାରେ "ପୁରୁଷୋତ୍ତମ"
 ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଯୋଗ୍ୟତାରେ
 ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଯୋଗ୍ୟତାରେ

ନିଜ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନାମକରଣ ସ୍ୱାଗତ୍ୟୟ ପାଇବା
ଦେଖ ପରିଚାଏ ମନ୍ତ୍ରଣ କରୁ। ତଥା ନିବର୍ତ୍ତକଶ୍ରୀ
ପ୍ରତି ପଦରେ ବୁଝାଯାଇଛି -

“ସୁଖେ ଶରଣାଗତାଃ ସୁଖେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତାଃ ସୁଖେ
ନିଶ୍ଚିନ୍ତାଃ ସୁଖେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତାଃ ସୁଖେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତାଃ”

“କେଉଁଠି ଯିବୁ ? କେଉଁଠି ଯିବୁ ?”

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ଦେବା ପାଇଁ ଏହି ପୁସ୍ତକଟି ପଢ଼ନ୍ତୁ ।

ପ୍ରକାଶନ : ଶ୍ରୀମତୀ :

[illegible]

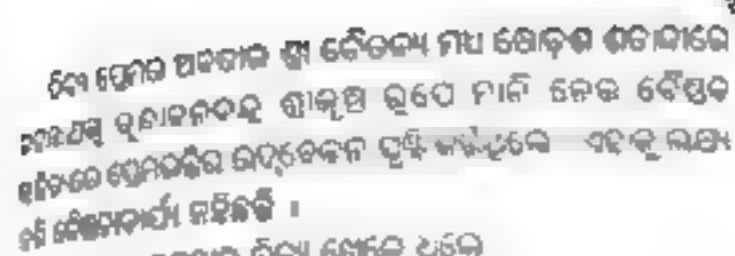
‘ପ୍ରଭୁ ପ୍ରଦାନ’ରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବସ୍ଥାରେ କେବଳ ପୂର୍ବରୁ ଚିହ୍ନିତ ପୁରୁଷେ-ଭଗବତ୍ କୃପେ ଶବ୍ଦଭରାତା ବିଶ୍ୱାସପୁରୁଷ ଦ୍ୱାରା ଉପାସିତ ହେଉଥିଲେ ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଘଟଣା । ଯଥା :-

ଯେ ନାମପୁରୀ ଚିକିତ୍ସାକର
 ଧାରଣି ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନକାରୀ
 ତେ ଅନୁକୃତି ପ୍ରଦାନି ଚିକିତ୍ସା
 ପ୍ରଦାନି ଚିକିତ୍ସା ଚିକିତ୍ସା

ସାଧାରଣଜନଙ୍କ ଓଡ଼ିଆ ମାଧ୍ୟମରେ ଖବର ମଧ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ଚର୍ଚ୍ଚା ଗ୍ରହଣିତ । ସେଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଜାତୀୟତା ପ୍ରସାରମାନେ ଖୁବ୍‌ରେ ଇତିହାସକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ପିତୃ ପାତ୍ର ଉପାସନା ପ୍ରାୟନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ଶ୍ରୀମାତା ମାଧବ ନାମପର୍ବରେ ପୁରୀ ପ୍ରାନ୍ତର ସେହି ନାମାଧାରକୁ ନେବାକୁ ଆସିଲେ ଓ ତାହାର ବ୍ୟବହାର ବିନାଶ କଲେ । ତାହା ପରେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ତାହା ଫେରି ଡୁଙ୍ଗନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କଲେ ଓ ସ୍ବପ୍ନାଦି ବେଳେ ଗୁରୁତ୍ବେ ଦେଖାଦେଇ ପ୍ରଜା ଆସି ପାରିବେ ଏ ଉପାସନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ।

ଉତ୍ତରୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କର "ବୃକ୍ଷ, ଚାନ୍ଦିନୀ, ଗୁଡ଼ା, ଇ
ଅନୁକରଣେ ଉତ୍ତରୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀ 'ମହାବୀର ପ୍ରଭାତ' ନାମରେ ଗୋଷ୍ଠୀ-
ବୈଷୟ ଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଗୋଷ୍ଠୀର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବରାଜୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ପ୍ରଭାବର ବୃଦ୍ଧି ଓ ବୃଦ୍ଧିର ପରିଚିତ କରାଯାଇଛି । ଏ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଏକ
ଆହାରିକାର ଅବତାରଣା କରାଯାଇଛି । ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଧିକ
ବିଦେଶୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଅବତାର ଗୋଷ୍ଠୀର ବୃଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି
ଅବତାର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ବୃଦ୍ଧିର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର
ଗୋଷ୍ଠୀର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର
ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର
ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର ଗୋଷ୍ଠୀର

“ଆମେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ
ଦିନରେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଗୋଟିଏ ଦିନ

[illegible]

ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳରୁ କେହି କେହି ଶ୍ରାବ୍ୟୁତ୍ତର ଗୋଲୁକରୁଣା ଶ୍ରାବ୍ୟୁତ୍ତରକୁ
ମଧୁରାଞ୍ଚଳରୁ ଶ୍ରାବ୍ୟୁତ୍ତରକୁ ଶ୍ରାବ୍ୟୁତ୍ତରକୁ ଶ୍ରାବ୍ୟୁତ୍ତରକୁ ଶ୍ରାବ୍ୟୁତ୍ତରକୁ ।

ଭବନୀଧର ମଧ୍ୟରେ ଯମସ୍ତ ଅବତାରରେ ଲାଗିଲେ ଶରୀର ପରିଚିତ ;
ସାମ୍ୟ, ମୈତ୍ରୀ ଓ ବିଶ୍ୱସ୍ତେଷର ଏବଂ ଅବତର ପ୍ରବନ୍ଧ ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି ।
ସେ ଏକାଧାରରେ ପିତା, ମାତା, ଗୁରୁ, ଭ୍ରାତା, ଭଗବାନ, ଶୁପେ
ସଜନବେତନୀୟ ପାର୍ଶ୍ୱବେତ, ପ୍ରକାଶ ବେଶ୍ୱେଶ୍ୱି । ଏହି ସମସ୍ତର
ରୂପରସରେ ଭଗବାନଙ୍କ ଲାଭ। କୈବର୍ତ୍ତ୍ୟ ଆଶ୍ୱାସନ ଭଗବାନଙ୍କ
ଜଗତ୍-ପ୍ରଭୁତ୍ୱବଳରେ ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀରେ, ପ୍ରଭୁତ୍ୱବଳରେ ପେଟରେ
ପ୍ରଭା କୈବର୍ତ୍ତ୍ୟ ପତ ଲାଭ ଭଗବାନ ଏବଂ ଅଧିକରେ ଲୋଭ,
ହେଉ, ବ୍ରହ୍ମ ପିତାବିତର ହୁଏ ।

ଏହା ଅନୁଷ୍ଠାନରେ । କେବେ ଚି ବହୁତା ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ
ପରିଚ୍ଛେଦ । ମନମୋହନ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ତାଙ୍କର କେହି ବିପତ୍ତି
ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କେତନାହିଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରିଚ୍ଛେଦକେତନା । ପରିଚ୍ଛେଦକ
କେତନା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କେତନା ପରିଚ୍ଛେଦ ପରିଚ୍ଛେଦ । ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ
କେତନା କେତନାଙ୍କେ ମଧ୍ୟ କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ । ଏହି କେତନା
ମାନଙ୍କ ପରିଚ୍ଛେଦକେତନା କେତନା କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ । ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ । କେତନାଙ୍କେ
କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ । କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ
କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ କେତନାଙ୍କେ ।

ମାଟଙ୍ଗ ଟୋ/ଓ. ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୨

[illegible]

www.pearsoned.com

ଆଫଗାନ ଆକ୍ରମଣ ଏକ ଧର୍ମଯୁଦ୍ଧ ନଥିଲା । ବଙ୍ଗବନ୍ଦୀ ପୁନର୍ଗତ ବୁଦ୍ଧମାନଙ୍କ ନାମା ଓ ଓଡ଼ିଶାର ଗଜପତି ରାଜା ମୁକୁନ୍ଦ ଦେବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିଳ୍ପ କଳା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ ଗାନ୍ଧର୍ବଶୈଳୀ ପଦ୍ୟକୁ ନେଇ ଉଭୟ ଉପକ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପଡ଼ିଥିଲା । ଆଫଗାନମାନେ ଯୁଦ୍ଧରେ ବିଜୟ ହୋଇ କଟକ ବଜାର ଭରି ୧୫୮୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ରାଜତ୍ବ କରିଥିଲେ । ଗଜପତି ମନ୍ଦିର ଆକ୍ରମଣ କରିବା ଆଫଗାନମାନଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା । ଯଦି ଆଫଗାନ ବଙ୍ଗରୁ କିମ୍ବା ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ଦିର ଆକ୍ରମଣ ହେବା ପରେ ତାହାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଓଡ଼ିଆ ଶାସକମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଆଫଗାନମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଶାସକଙ୍କୁ ଉପହାସପାତ୍ରରେ ଗ୍ରହଣକରି କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବଞ୍ଚିଯାଇ, ବଦଳକୁ ଯାଇଥିଲେ ? ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ କବଳଦେବତାଙ୍କ ପୂଜାପାଠ ପାଇଁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ? ଧର୍ମାନ୍ଧ ଆଫଗାନ ମୁସଲମାନ ଶାସକ ଗଜପତି ଏବଂ ବଙ୍ଗରାଜାଙ୍କୁ ଚ୍ୟୁତ କରିଥିଲେ ?

ଆଫଗାନ ଆକ୍ରମଣରେ ଶାସକଙ୍କର କିଛି ବିବାହର ଦୃଶ୍ୟ ପଡ଼ିଥିବା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଜପତି ରାଜା ନଥିଲେ । ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ନବନବୋଦ୍ଧ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ଶାସନ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଓଡ଼ିଶାରେ ଗଜପତି ଉପରୁ ପାଞ୍ଚ ହୋଇଥିଲେ । ତାହାକୁ ଗଜପତି ପରାମର୍ଶ ଦେଇ କାହିଁକି ନୁହେଁ । ପରଲୋକରେ ଗଜପତି ରାଜା ମୁକୁନ୍ଦଦେବଙ୍କ ସୁରାସ୍ତ୍ର, ଅନୁଗତ ପୁରୀ ଓ କଟକ ବହୁ ରାଜା ଓ ରାଜବର୍ମାଦିମାନେ ତାହାକୁ ଗଜପତି ଡିକ୍ଲେର କରିଥିଲେ । କେତେ ଓଡ଼ିଆ ଗଜପତିଙ୍କର ରାଜତ୍ବ ଦେବଙ୍କୁ ନୂତନ ଗଜପତି ରାଜା ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବାପାଇଁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପୁରୀ ବହୁ ପ୍ରକାର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବହୁ ଅପପ୍ରକାର କରାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଗଜପତିଙ୍କର ରାଜତ୍ବ

ଦେବଙ୍କ କାହିଁ ଓ ଦେବତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନକାରୀ ଯାଗ ଅଧିକାରୀ ରୂପେ କରାଯାଇଥିଲା ବେଳେ କେତେକ ପଦ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କବିରାଜଙ୍କୁ ଅପକୀର୍ତ୍ତ । ଅତିଶୃଙ୍ଖଳିତ ଓ ଅବ୍ୟକ୍ତ କାବ୍ୟ ହୋଇ ତାହାକୁ ଦେବଙ୍କ ଗାନ୍ଧର୍ବଶୈଳୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ହାତର ପାଣି ଉଦ୍ଧୃତ ହେଲା ।

ଶ୍ରୀରାମର ଓଡ଼ିଆ କାବିର ସ୍ୱାମିନାଥ ପ୍ରମୋଦ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆରେ ଓଡ଼ିଆ କାବିର ରାମଚନ୍ଦ୍ର କହିଲେ । ଅତ୍ୟଧିକ ଦେବ ଶକ୍ତି କବିରାଜାଙ୍କର ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଆକ୍ରମଣ ଓ ତାହା ବିରାଟ ସହ ବିରାଟର ଅବସ୍ଥା କାବ୍ୟର ଗପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ । ଏ ଅନ୍ଧାରରେ ଅନ୍ଧାର ଗପର ଗପ-ରୂପିନ ଦେଖିବାକୁ ଓ ବିଚାରାୟ । ଦର୍ଶନ ପଥ ଓ ବିରାଟର ଆଧାର କାହିଁ ଓଡ଼ିଆ କବିରାଜାଙ୍କର କବ୍ୟରାଜ୍ୟକୁ ଏ ଓଡ଼ିଆ କବିର କହିବ କୁହେ ପ୍ରକାଶ କରିବା କେତେଦୂର ଖ୍ୟାତି ଦିଆଯାଏ ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥ

- ୧-The History of the Gajapati Kings of Orissa-Prabhat Mukherjee Kitab Mahal
- 2-History of Orissa-K. G. Panigrahy, Kitab Mahal
- ୩-ପ୍ରାଚୀନ ଗଜପତିରାଜା, ଚନ୍ଦ୍ର ଆର୍ତ୍ତବିରାଟ ମହାଶୈବ ସୁରାସ୍ତ୍ର- ରାଜ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ।
- ୪ ମାତଙ୍ଗ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ଓ କଳା-ଅଧ୍ୟାପକ କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ଶାମ୍ବାନାଥଙ୍କ ଦୃଶ୍ୟରାଶି ।
- ୫-ଓଡ଼ିଆ କବିରାଜା କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ମହାପାତ୍ର, ଶ୍ରୀବତ୍ସ ସାହିତ୍ୟ ୧୯୪୮

କୋହଲ, ୨୫୪୦୨୨

ଦର୍ପ ଦଳନ

ସୁରାସ୍ତ୍ର ରାଜ ଦର୍ପଦଳ ଦେବତାଙ୍କ ପ୍ରତି । ଏହାର ଉଚ୍ଚତା ୩୧ ଫୁଟ । ୫୮୩ ଖଣ୍ଡ କାନ୍ଥର ଶିଖର । ୧୨ଟି ଚକ । ଏହାର ଗର୍ଭର ଉପରୁ । ଧୂଳିରେ ଛିପୁରା ସୁରାସ୍ତ୍ର ବିରାଟମାନ । ଅଧ୍ୟୁ-ପଦ୍ମରୁ । ଗର୍ଭର ଆକାରକୁ ଗୁଣିଲେ ଖିଚି । ଗର୍ଭ ଶିଖର ଦେବତା ଦେବେ ଉପରୁ । ତାହା ଗର୍ଭର ଉପରୁ ଦେଖିବା ହେବା । ଏ ଗର୍ଭର ପାର୍ଶ୍ୱ ଦେବତାମାନେ ଦେବେ ଦିନା, ତାହା, ବହୁକା, ବହୁକା, ମହା, ବାହା, କାତ୍ୟାୟିନୀ, ନୟାଦୁର୍ଗ, ରାଜା । ଗାନ୍ଧାରୀ ନାମ ଅର୍ଜୁନ । ଉପରୁ ଏ ଗର୍ଭକୁ ଗଣ୍ଡା କରନ୍ତି । ଏ ଗର୍ଭର ୪ଟି ଅସ୍ତ୍ର ଦେବେ ଗୋଟିଏ, ଗୋଟିଏ, ନିଜ ଓ ଅପରାଧିତା । ଦୃଢ଼ରୁ ନାମ ନାମ ଏ ଗର୍ଭର ଗଣ୍ଡା ଦେବେ । ଗର୍ଭର ମୁଖ ଗର୍ଭର ବହୁକା । ଗର୍ଭର ଦେବତା ହା, ବୁ । ଏହାର ଗର୍ଭର ନାମ ଶ୍ରୀ-ଗର୍ଭରାଜା ନାମ ମହାବଳ । ଗର୍ଭର ନାମ ଗୋଟିଏ-ଶିବିନୀ । ଗର୍ଭର ନାମ ଅଧ୍ୟୁରା ଦେବେ -ଶିବି, ବା, ବିବି, ଗୋରା, ଅପରା, ବୁଝା, ଶାନ୍ତ । ଗର୍ଭରାଜାଙ୍କୁ ବୁଝା, ବୁଝା, ବୁଝା, ବୁଝା, ବୁଝା ନାମ ଗର୍ଭର ଶିବି ବିରାଟମାନ କରନ୍ତି । ଗର୍ଭର ନାମ ଅଧ୍ୟୁରା, ଗୋରା, ଗୋରା ଶିବି । ଦୃଢ଼ର ଗର୍ଭର ବୁଝା, ବୁଝା, ବୁଝା, ବୁଝା, ବୁଝା । ଗର୍ଭର ନାମ ଗୋରା । ଗର୍ଭର ନାମ ଗୋରା ।

ମହାବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଶରୀରକୁ ଗୁଣା କରାଯାଇଥିବାକୁ ଗମ୍ଭୀର ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ଚିନ୍ତାକୁ ପଞ୍ଚାଙ୍ଗ ବା ପାଞ୍ଚ ଆକାଶ ହୋଇଥାଏ ।

ପୁରୋହିତ ବାହ୍ୟାଂଶରେ ବୃହତ୍ ପକ୍ଷ ଥାଏ । ପଞ୍ଚ-ବୃହପକ୍ଷ ଓ ବୃହସ୍ପତି । ତେବେ ମାସର କେଉଁ ପକ୍ଷଟି ପଞ୍ଚମ ଏବଂ କେଉଁ ପକ୍ଷଟି ଦ୍ଵିତୀୟ, ତେ ଗଣନାରେ ଏହିମନ୍ତ୍ୟ ନାହିଁ । ଗ୍ରହର ଚର୍ଚ୍ଚଣ ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ବାହ୍ୟାଂଶ ପକ୍ଷର ସେତେବେଳାକୁ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷଟି ମାସର ପଞ୍ଚମ ପକ୍ଷରେ ଗୁଣାତ ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀକଳାଶଙ୍କ ଯେଉଁ ପୁରାଣର ଏହି କ୍ରମ ଅନୁସୂଚ ହୋଇ ନଥାଏ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଶ୍ରୀକଳାଶଙ୍କ ଯେଉଁ ପୁରାଣ ନିମନ୍ତେ ବାହ୍ୟାଂଶର ଶେଷ ଦିନଟି ହେଉଛି 'ପୂର୍ଣ୍ଣିମା' । ବୃହତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ମାସ ହିଁ କଳାଶଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । (୧୩) ଏହି ବିଧାନକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଶାଳା ଓଡ଼ିଶାର ପଞ୍ଚାଙ୍ଗରେ ପଞ୍ଚମ ପକ୍ଷଟି ବୃହସ୍ପତି ଏବଂ ଦ୍ଵିତୀୟ ପକ୍ଷଟି ଶୁକ୍ଳ ପକ୍ଷରେ ଗୁଣାତ ହୋଇଥାଏ । ବାହ୍ୟ ମାସ ବୃଷ ପୂର୍ବପକ୍ଷରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ଶେଷ ହୁଏ । (୧୪)

ଉତ୍ତରଯୋଗବର୍ଷ (୩୨୫ ଦିନ) ଏବଂ ବାହ୍ୟବର୍ଷ (୩୫୪ ଦିନ)ର ଗଣନାରେ ମିଳେ 'ଭୋଗିଷ୍ଠ ଶାବ୍ଦ'ରେ ଏବଂ 'ବୃତ୍ତି'ରେ ମହାମାତ୍ରର ଅବତାରଣା କରାଯାଇଛି । ଭୋଗିଷ୍ଠ ବର୍ଷରେ ବାହ୍ୟବର୍ଷଠାରୁ ଯୋଗବର୍ଷ ୧୧ ଦିନ ଅଧିକ । ଏହି ଦିଗରେ ଯୁଗବର୍ଷ ଆଠମାସ ଶେଷର ଦିନ ବ୍ୟବଧାନ ମଧ୍ୟରେ ୩୦ ଦିନ ବିଶିଷ୍ଟ ଭୋଗିଷ୍ଠ ମାସ ଅଧିକ ହୁଏ । (୧୫) ଯେଉଁ ବର୍ଷ ଯେଉଁ ମାସରେ ଏହି ୩୦ ଦିନ ବିଶିଷ୍ଟ ବାହ୍ୟବର୍ଷ ଅଧିକ ହୁଏ, ସେହିବର୍ଷ ଗୋଟି ଅଧିକ ମାସରେ ଗୋଟି ଶାବ୍ଦିକ ପଡ଼େ ନାହିଁ । କାରଣ ବାହ୍ୟାଂଶରେ ବାହ୍ୟ ବାହ୍ୟି ଶିଷ୍ଟାବଧାନରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଏହି ଅଧିକମାସ ନିମନ୍ତେ ଆଉ କେତା ଶାବ୍ଦି ନଥାଏ । ବାହ୍ୟି ଦିନର ମାତ୍ର ଅଧିକ । ଏହି ଅଧିକତାରେ ଗୋଟି ଶୁଭ ବାର୍ଷିକ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଯେଉଁ ଅମାବାସ୍ୟାକୁ ବାହ୍ୟାଂଶର ଅଧିକ ଦିନ ଗଣନାରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ସେହି ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ପୂର୍ବପକ୍ଷ ଚିନ୍ତାକୁ ଆକାଶ କରି ଅମାବାସ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହାମାସ ହୁଏ ଏବଂ ତା'ପରେ ବୃହମାସ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଶ୍ରୀକଳାଶଙ୍କ ଯେତାପକ୍ଷରେ ରହିଛି ନାହିଁ । ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବର୍ଷରେ ଭୋଗ୍ୟାଂଶ 'ମହାମାସ' ହୋଇଅଛି । କଳାଶଙ୍କ ଯେଉଁ ପୁରାଣ ବାହ୍ୟାଂଶର ପଞ୍ଚମ ପକ୍ଷ ବୃହସ୍ପତି ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଦ୍ଵିତୀୟପକ୍ଷ ଗୁଣାତ ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ମହାମାସ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ପଞ୍ଚମ ପକ୍ଷ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଏବଂ ଦ୍ଵିତୀୟ ପକ୍ଷ ବୃଷ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭୋଗ୍ୟ ମାସର ପଞ୍ଚମ ବୃଷ ପକ୍ଷ ଶୁଭ ପକ୍ଷରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ (୧-୫-୯୯-୧୫-୫-୯୯) ପଞ୍ଚମ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ (ତା ୧୨-୫-୯୯ରୁ ୩୦-୫-୯୯ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଓ ତ 'ପକ୍ଷେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବୃଷପକ୍ଷ (ତା ୩୧-୫-୯୯ରୁ ୧୩-୬-୯୯ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) କୁ ମିଶାଇ ଭୋଗିଷ୍ଠ ମାସ ମହାମାସ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଅଛି । ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭୋଗ୍ୟ ମାସର ଦ୍ଵିତୀୟ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷଟି (ତା ୧୪-୬-୯୯ରୁ ତା ୨୮-୬-୯୯) ଶୁଭ ପକ୍ଷ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବାକୁ ଧର୍ଯ୍ୟ ଦିନ ବିଶିଷ୍ଟ ରାତ୍ର ଭୋଗ୍ୟାଂଶର ପଞ୍ଚମ ପକ୍ଷର ଦିନ ଶୁଭ, ଶେଷ ପକ୍ଷର ଦିନ ଶୁଭ ଏବଂ

ଚତୁର୍ଥରେ ୩୦ ଦିନ ବିଶିଷ୍ଟ ଭୋଗିଷ୍ଠ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଭୋଗ୍ୟାଂଶ ପ୍ରାୟତଃ ହୋଇଥିବାକୁ ତଥା ମହାମାସ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ଯୋଗ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚାବର୍ଷ ବୃଷ ବାହ୍ୟି ମାସ ୧୫ ଦିନରେ (ଭୋଗ୍ୟ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ) ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଶାବ୍ଦିକ ହୁଏ, ୧୫ ଦିନରେ ପଡ଼ିଥିବାକୁ ମା ୧୬ ଦିନ (ଭୋଗ୍ୟ ପଞ୍ଚମ ଶୁକ୍ଳପୂର୍ବପକ୍ଷ) ଠାରୁ ହୁଏ, ୧୩ ଦିନ (ଦ୍ଵିତୀୟ ଅମାବାସ୍ୟା) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହାମାସ ହୋଇଅଛି । ଅନ୍ୟ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏହିପରି ଭାବରେ ପ୍ରଚାରିତ ନହୋଇ କେବଳ ଶ୍ରୀକଳାଶଙ୍କ ଯେତାପକ୍ଷ ନିମନ୍ତେ ରାତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବାକୁ ଗମ୍ଭୀର ଓଡ଼ିଶା ପଞ୍ଚାଙ୍ଗମାନଙ୍କରେ ଏତାଦୃଶ ଶୁଦ୍ଧାକୃତି ନାହିଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବର୍ତ୍ତମାନର ନିମନ୍ତେ ରାତ୍ର ହୋଇଅଛି ।

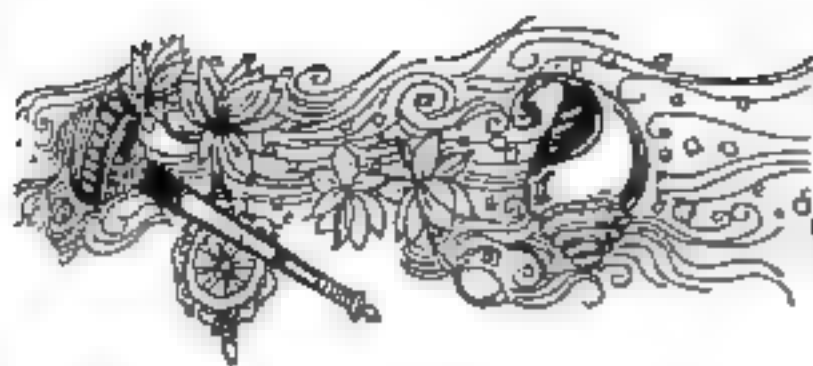
ସାଧାରଣତଃ ଭୋଗ୍ୟ ବୃଷ ପକ୍ଷରେ ଶ୍ରୀକଳାଶଙ୍କ 'ଅବତାର ଅନୁକୃତ' ହୁଏ । ଯେଉଁ ବର୍ଷ ଆଷାଢ଼ ବାହ୍ୟାଂଶ ଅଧିକ(ମାସ ୧୫) ବର୍ଷ ନବବେଳରେ ଅନୁକୃତ ହୁଏ । ଏବର୍ଷ ଅବତାର ନିମନ୍ତେ ଗୋଟି ପକ୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ ୪୫ ଦିନ ଏକାଧିକମାସ ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ୪୫ ଦିନରୁ ପଞ୍ଚମ ପକ୍ଷର ଦିନ (ଅର୍ଥାତ୍ ଶୁଭ ବୃଷ ପକ୍ଷ) ଗୁଣାତ ପରି ସମସ୍ତ ଅବତାର ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ୩୦ ଦିନ (ମହାମାସ) ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । (୧୬) ଭାଗତର ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷର ପରି ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ମା ଏହି ପୁରାଣେ ଗୁଣାତ ହେଉ, ତେବେ ମାସ 'ମାସର' ଭୋଗ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପଡ଼ିବ ଏବଂ ତା' ପରେ ଭୋଗ୍ୟ ବୃଷପକ୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯିବ । ମହାମାସ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନବବେଳରେ ନିମନ୍ତେ ମାସ ୫ ଶୁଭ ମିଶ୍ର ଅଧିକ ମାସର ୪୫ ଦିନ ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ଆମାବାସ୍ୟା ନାହିଁ ଆଷାଢ଼ମାସର ୩୦ ଦିନ ମାସ ମାସ ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନାହିଁ । ଯା ହୋଇ ଭୋଗ୍ୟବୃଷ ପକ୍ଷକୁ ମିଶାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଶେଷର ନବବେଳରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦିଅଁ କହିଦେଇ କେବଳ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ମାସ ହିଁ ଏହି ଆଷାଢ଼ ୪୫ ଦିନ ଏକାଧିକମାସ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୁଏ (ଶୁଭ ଆଷାଢ଼ ବୃଷପକ୍ଷ + ମାସ ଆଷାଢ଼ ଶୁଭ ପକ୍ଷ + ମାସ ଅଧିକ ବୃଷପକ୍ଷ = ୪୫ ଦିନ) ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ମାସ ହିଁ କଳାଶଙ୍କ ଯେତାପକ୍ଷ ପଡ଼ି ଉପଯୋଗୀ । ଏତାଦୃଶ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟତାକୁ ଉପଲକ୍ଷ କରି ଓଡ଼ିଶାର ପଞ୍ଚାଙ୍ଗରେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ମାସ ବର୍ଷାଧ୍ୟାୟର ଶେଷ ଦିନ ଧର୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଅଛି ।

ମହାବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଶରୀରକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ପଞ୍ଚାଙ୍ଗର ଆକାଶରେ ଗ୍ରହଣ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାକୃତ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ଶ୍ରୀକଳାଶଙ୍କ ଯେତାପକ୍ଷରେ ଗୋଟି ଗ୍ରହଣର ନିମନ୍ତେ ଆକାଶ ବର୍ଷର ଶେଷରୁ ପରାମର୍ଶ ପାଉଥିବା । ଶ୍ରୀକଳାଶ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜବେଳା ହୋଇଥିବା ରାଜାମୁଖ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାଜଭୋଗିଷ୍ଠା ରାଜଗଣନା କରି ଗୋଟି ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରାକୃତ ଅଥାଚି ପୂର୍ବବର୍ଷର ଶେଷ ଦିନରେ ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ପ୍ରାକୃତ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ବର୍ଷର ଶେଷ ଦିନ, ତା'ପରେ ବିବେଚନା ଅଭାବ ହୋଇଥିବାକୁ ଏହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷର ଦିନ । ଏ ପରାମର୍ଶକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଗୋଟିପୂର୍ଣ୍ଣିମା ହୋଇଗୋଟି ହୋଇଥିବା ବାହ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପ୍ରାୟତଃ ଗ୍ରହଣରୁ (୧୭) ଶ୍ରୀକଳାଶଙ୍କ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶାଳା ଓଡ଼ିଶାରେ

ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ କ'ଣ ଉତ୍କଳର ରାଜା ?

● ବସନ୍ତ ସୁରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମିଶ୍ର

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-ବଳରାଜର ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ କଣେ ପୌରାଣିକ ରାଜା ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନ ପ୍ରଭୃତି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାଚୀନ କବିନାହିଁ । ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କର କାହାଣୀ
ଯୁଦ୍ଧବିର ପୁରାଣ ରହିଛି ନା ପୌରାଣିକ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ, ତାହା ଉପରେ
କେତେକାନ୍ତ ହୁଏ ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଅନେକ ଐତିହାସିକ ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କୁ
ଏକ ଯେଉଁ ଚିହ୍ନରେ ପଞ୍ଚସିଂହାସି ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇନାହିଁ ।

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ସେ ଅନ୍ତରାତ୍ମା ଏବଂ ଉତ୍କଳର ରାଜା ହେବାବେଳେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର କେବଳ ଅବତାର ରାଜା ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମନରେ ପାଦଦର୍ଶନ ସେ ଶୋଷିତାନ୍ତରା । ପୂର୍ବରୁ ମନରେ
ମାୟାବଦ୍ଧ ହେଉଥିବା ଉତ୍କଳର ପୁରୁଷ ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ ହେଉଛନ୍ତି ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ ।
ମଧୁ ପୌରାଣିକମତରେ ଲିଖିତ । ଐତିହାସିକ ମତ ହେଉ, କୌଣସିଟି
ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ ଭାବରେ ଶୋଷ ମତ ବୋଲି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମାନ୍ୟ ହୋଇ
ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ 'କେତାବତୀ ଶତପୁରାଣ' (ଯାହାକି ପ୍ରାଚ୍ୟ ବିଦ୍ୟା
ଅନାମ, ହରିଦ୍ୱାର ପ୍ରସନ୍ନ ସ୍ୱାମୀଙ୍କଦ୍ୱାରା ଓ ବେଦାନ୍ତରା ଯିପିରେ
ବିଷ୍ଣୁ ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ ଉପରେ ଏକ ନୂତନ ତଥ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଛି ।
ସା. ଶ୍ରୀ ପ୍ରବଚନ ମୁଖ୍ୟ ଅବତାରଙ୍କ ବିଷୟ ।

ଇନ୍ଦୁ ପୁରାଣଟି ସ୍ୱାମୀଙ୍କଦ୍ୱାରା ଆକାଶରେ ଲିଖିତ । ମଧୁ ଉପ-
ପ୍ରାଣ ବିଷ୍ଣୁ ଶ୍ରୀପ୍ରଭୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯାଇ ନାମ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମନେହୁଏ
ବିଶେଷତଃ ବିଷ୍ଣୁ ହୋଇ ଥିବା ବେଳେକି ପ୍ରାଚ୍ୟ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପୁରାଣ
କି ଶେଷ ଏକ ପ୍ରାଚ୍ୟ ପୁରାଣ । କିନ୍ତୁ ପୁରାଣର ବର୍ତ୍ତମାନର
ଅବସ୍ଥା ଅନେକଦିନ ହୋଇଛି ।

ପୁରାଣରେ ବିମାନର ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।
ବେଦାନ୍ତରା, ମାନ୍ଦବ୍ୟରା, ବେଦାନ୍ତରା, ବେଦାନ୍ତରା ଏବଂ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଯା ମଧ୍ୟରୁ 'ବେଦାନ୍ତରା', ସୁଦ୍ଧା ପୁରାଣ ଅନ୍ତର୍ଗତ
ବେଦାନ୍ତରା ଆମ ନାହିଁ । 'ବେଦାନ୍ତରା' ପୁରାଣର ଶେଷରେ "କବି
ସୁପ୍ରଭାତ ବେଦାନ୍ତରା".....ବୋଲି ଲେଖାଯାଇଛି । ମାତ୍ର
ସୁପ୍ରଭାତ ବେଦାନ୍ତରା ବିଷୟବସ୍ତୁରୁ ଏହି 'ବେଦାନ୍ତରା
ପୁରାଣ' ବିଷୟର ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଦିନ ଲାଗୁଛି । ଏହା, 'ବ୍ୟାସ'ଙ୍କ ଶିଷ୍ଟ
ସ୍ୱାମୀଙ୍କ । ଉପରୋକ୍ତ ଅନ୍ୟ କେଉଁ ଶିଷ୍ଟପୁରୁଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ।
ଏହା ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରବଚନୀ ନାମରେ ଲିଖିତ ହୋଇଥିବାର
ଲେଖ୍ୟ

ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ବିମାନରୁ 'ବେଦାନ୍ତରା' ବର୍ଣ୍ଣିତପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି । ଯୁଦ୍ଧ
କାହାଣୀର ବୁଝାଯାଇଛି, ଯେଉଁଠାରେ ଉତ୍କଳର କଳରାୟ ବିଷ୍ଣୁ
ଉତ୍କଳର ବିଶେଷତା-୧୯୯୯

ବିରାଜମାନ, ଯେଉଁଠାରେ ମନର ପରମରାଜି ପ୍ରାୟ ହୁଏ ।

ବିନାୟକଙ୍କ ବେଳେକି ଲେଖି, ଯାହା ପ୍ରାୟ ନାହିଁ ।

ଯଦୁ ବେଳେ କଳରାୟ, ନିତ୍ୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଉପର ।

(କେ.ଶ.ପୁ : ୩୧୪୯/୨୨)

ବେଳେ ଏହି କଳରାୟ ଉତ୍କଳର ବିରାଜମାନ ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ
ବିଦ୍ୟାୟତର ରାଜା ବୁଝେ ହୋଇଛି କି ସେ 'କଳରାୟ' ରାଜା ହିଁ
ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

ପୁରା କୃତୟରେ ରାଜ୍ୟ ବସନ୍ତ ନୂତନରାଜା ।

ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ କବି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉପରେ ମୁନିବ୍ରତମ ॥୧୫୯/୩॥

ଏବେକା ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ ପ୍ରାୟ ହିଁ ବିମାନର 'ବିରାଜମାନ' ମୁନିଙ୍କ
ଆଶ୍ରମରେ । ବିରାଜମାନଙ୍କ ନିଜର ପରିବାର ବେଳେ ଯାଇ ବିରାଜି-
ଆପଣ ରାଜ୍ୟରାଜା ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ ନାମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ମୁଁ ହେଉଛି କେଉଁ
ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ । ଆପଣଙ୍କୁ ଅବିରାଜନ କରୁଛି ।

ଉତ୍କଳର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ! ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ କବି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ

ପ୍ରାୟୋଗୀ ହାତୁଣୀଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରାଣିକାନ୍ତରେ ॥୧୫୯/୧୫॥

ନିଜର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ମହାମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରାଣରେ ମୁଁ ଆଜି
ରାଜ୍ୟପ୍ରାୟ ୧୫୯/୧୬) । ପୁରାଣର ପ୍ରାଣ ଅବିରାଜନରେ ଅଛି ।
ରାଜ୍ୟପ୍ରାଣ ପ୍ରାଣ 'ବେଦାନ୍ତରା'ରେ ନାମାନ୍ତରା ବେଳେ ହିଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ପ୍ରାଣ ବୋଲି ବିରାଜମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାଣି ବେଦାନ୍ତରା ନାମ କରିଛନ୍ତି ।
କଳରାୟ ପ୍ରାଣରେ ବିଶିଷ୍ଟ ଯାଇ କରିଛନ୍ତି ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ । ସେ ଯେଉଁ
ବିଶିଷ୍ଟ ଯାଇ କରି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ଦୁଃଖ ଯାଇ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ଆଜି ମଧ୍ୟ
'ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ' ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରାଣରେ ପରିବର୍ତ୍ତ ।

ତପସ୍ୟାରେ ବସନ୍ତ ହୋଇ ସୁଦ୍ଧା କାଳାୟତା ତାଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣିତ
ବେଳେକି । ନାମାନ୍ତରା ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ସେ ରାଜାହୀନ ହୋଇ ଏବଂ
କରିଛନ୍ତି, ନାମାନ୍ତରା ପ୍ରାଣାନ୍ତରାରେ କେଳେ (୧୫୯/୪୦, ନାମାନ୍ତରା
ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କ ବଳ ମାଗିବା ପାଇଁ କବିବେଳେ ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ ମାନସିକ
ପ୍ରାଣରେ ବାହ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଯାଇଛି । ରାଜ୍ୟ ଲାଭ ତାହା ପାଇଁ
ହୁଏ ମନେ ହୋଇଛି । ସେ ମାନସିକ କବି ।

ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରାଣ ତାଙ୍କୁ ଉପରେ ବେଳେକି - "କଳରାୟ ମନେ
କାର୍ଯ୍ୟକରି କରି ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କର । ନାମାନ୍ତରା ହୁଏ ପାଇଁ ଶେଷ ।
କୁମାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଆଜି ବର୍ଣ୍ଣନା ହେବ ନାହିଁ । ବୁଝେ ବର୍ଣ୍ଣନା ।"

ଇନ୍ଦୁଦ୍ୟୁମ୍ନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅବିରାଜନ ବେଦାନ୍ତରା ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ । ରାଜ୍ୟର
ବିଷୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରାଣାନ୍ତରା କବି 'ମହାବଳ' ବୁଝେ ପ୍ରାଣ ନିଜର

ବସନ୍ତ ସୁରେନ୍ଦ୍ର

କବିସମର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବେ । ନିଜ ଦୂରଦର୍ଶନ ମହାପୁରୁଷ ସ୍ତରର
କବି ଆନ୍ତରୀକ୍ଷ ସ୍ୱ-ମିଶ୍ରଣରେ ରାଜ୍ୟସଭା କରିଛନ୍ତି ।

ତୁମ୍ଭେ ଗପଟା ହିଁ ଗପଟାୟା ପୋହୁଥି ।

ମୁହଁରେ କାଳକେଶରୀ ହିଁ ଗପଟାୟା ହିଁ କାଳକେଶରୀ । (୧୫୮/୨୦)

ପୁରୁଷୋତ୍ତମରାଜ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଉତ୍କଳରାଜ୍ୟରେ ନିଜାନ୍ତର୍ଗତ
ହୋଇ ଯେଉଁ ପିନପାୟ କରିଛେ । ସେହି ଦେଶ (ଉତ୍କଳ)
'ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମକ୍ଷେତ୍ର' ରୂପେ ପରିଚିତ ଭାବେ ଭାବେ ।

କିନ୍ତୁ କେହି ଗପଟାୟା ହିଁ ଗପଟାୟା ପୋହୁଥିବେ ।

କାଳାକେଶରୀରୁ, ରୁ ଦେଶରୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ।
(୧୫୮/୨୧)

ଏହି ପୁରାଣ ଉତ୍କଳ ଦେଶକୁ ଗଣ୍ୟ କରି କେ 'ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ
କ୍ଷେତ୍ର'ରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ
ଅବସ୍ଥାନ କରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ରହୁଥିବା ଗପଟାୟା । ସେ ପୁଣି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
କ୍ଷେତ୍ରରେ 'ପୁରୁଷୋତ୍ତମ' ନାମରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କେଉଁଠି । ସେ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମକୁ ଉକ୍ତ ପୁରାଣ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ 'ନିରାଶ' ରୂପେ (୧୫୮/୨୨)
ବିବୃତ୍ତ କରି ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତି ଅବସ୍ଥାରେ କରିଛନ୍ତି । ଅତୀତ
ଶ୍ରୀକଳାୟାମୟରୁ ଶ୍ରୀକଳାୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିବ୍ୟରୂପରେ 'ଉତ୍କଳ'
ନାମ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିଛି । ତେଣୁ କିଛି 'କବି' ଓ କିଛି 'ପୁରୁଷ' ହେବା

'ଉତ୍କଳ' ରାଜ୍ୟର ଚରଣାନ୍ତର ଗପଟାୟା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପୁରାଣ
କବି । ଏହା ରହୁଥିବା କିଛି ଦେଶ ଗପଟାୟା ରହେ । ମଧ୍ୟରେ
ଚରଣାନ୍ତର ଉତ୍କଳରେ ରହେ ନାହିଁ 'କାଳାକେଶରୀ' ଏବଂ ଅନ୍ତରାଳ
କାଳ ହେବ । ଯେ କେହି 'କାଳାକେଶରୀ' ଆଗରୁ ଆସିଲେ 'କାଳାକେଶରୀ' ମଧ୍ୟରେ
ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବାପରି । ଯେ କେହି ଉତ୍କଳର ରାଜା ହେଉଥିଲେ
'ଉତ୍କଳ' ନାମରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେଉଥିଲେ । ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ
କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛି ଅନ୍ତରାଳ ପରସ୍ପର ନିଆଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ଏହା
ପରସ୍ପର ଦୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ସେତେବେଳେ 'ଉତ୍କଳ'ର ନାମ ହେଉଛି
ହାତୁଣ୍ଡି ଗୋଟି । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟକୁ ବିଚାରିତ ହେବା ପୁଣି ୧୫୮
ବର୍ଷରେ ବଦାୟା ନାମେ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
ପ୍ରାପ୍ତି କରିଥିବା ଦେଶ ରହୁଥିବା ନାମଧାରୀ ରାଜା ନିଜ ୨୦
ଶ୍ରୀକଳାୟା ପ୍ରାପ୍ତି କରିଥିବା (ପୌରାଣିକ ମତରେ) ରହୁଥିବା
ଉତ୍କଳକୁ ରୁପିଥିବା । ତେଣୁ ସେ ଉତ୍କଳର ରାଜା ବୋଲି ପୁରାଣ
କେଉଁଠି କେଉଁଠି ପୁଣି ନାମରେ କି ଅବସ୍ଥାରେ ରହୁଥିବା କେଉଁଠି
ନିରୁପ୍ତ ହେବା ରହୁଥିବା ଆମକୁ ଠିକ୍ କରିବାକୁ ହେବ । ଓଡ଼ିଆ
ଦେଶ 'ଉତ୍କଳ' ଏକ ଅକଳାୟା ନାମ ନା ବାହା ନା । ଏହି
ବଦାୟା ଅନେକ ଉତ୍କଳ ନାମର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କବିପାତ୍ରଙ୍କ ଶେଷରୁ
ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ରହୁଥିବା ଉତ୍କଳର ରାଜା ରୁପିଥିବା ହେବ ।

ଗପଟାୟା, ଅଧ୍ୟାୟ, ଶ୍ରୀକଳାୟା ଗପଟାୟା
ଶ୍ରୀ କଳାୟା ପୁଣି

ଚକାଆଣ୍ଟ

ଚକା ଆଣ୍ଟ!

କାଳର କଳା କରୁଥିଲେ

କାଳି ହୋଇଥାଏ

ଏ କାଳର କଳିହୋଇ ଉପ

ତୁମେ କାଳ,

କେତେ ଦୀର୍ଘ ଏ କାଳର କଳିହୋଇ,

ଖାଲ, ଦିନ, କରୁଥିବ ପଥ ।

ଅତୀତ ପୁରାଣର ରାଜା

ଏ କାଳର ମଧ୍ୟରୁ ଅବସ୍ଥା

ତୁମେ ତ କେଉଁଠି କାଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଅବସ୍ଥା

ତୁମ ଆଖି ପୂର୍ବ କରୁ,

ପୁରାଣର ଅପୂର୍ବ ପିତା ।

ଓଡ଼ିଆ, ଓଡ଼ିଆ, ଓଡ଼ିଆ

ତୁମେ ଅଧିକ କରୁଥିବ

ପୁରାଣର କବିତା କାଳର ଅବସ୍ଥା ମୁହଁରେ

କେଉଁଠି କେଉଁଠି କେଉଁଠି କେଉଁଠି

ଅତୀତ ପୁରାଣର, କିନ୍ତୁ କେଉଁଠି

ତୁମ ପୁରାଣର ଶ୍ରୀକଳାୟା

ତୁମ ଆଖିରେ ଦିନର ମାଳ

ତୁମ ଆଖିରେ ପୋକାୟା

ମୋ ଆଖିରେ ଶ୍ରୀକଳାୟା

କଳାଆଣ୍ଟ ।

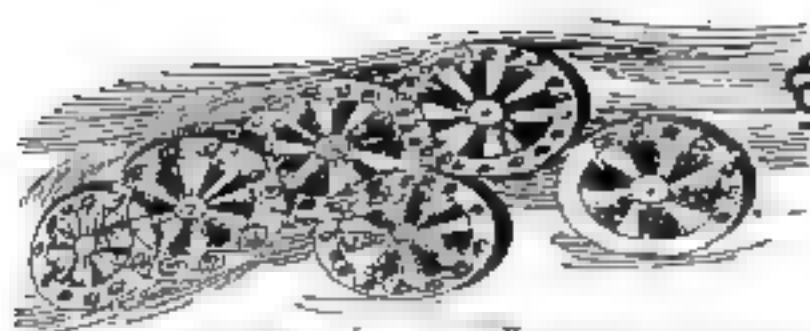
ମୁଁ ତୁମ ଆଖିରେ କିରନ

ତୁମ ଭାବ କଳାରେ

ମୁଁ କାଳ କଳା..... ।

ଅଧ୍ୟାୟ, ଅଧ୍ୟାୟ କଳା
ଅଧ୍ୟାୟ ପୁରାଣର ମଧ୍ୟରୁ
କଳାୟା, କଳାୟା, - ୧୯୫୦

(୨) ନୈବେଦ୍ୟ - ଜ୍ଞାନବିଭାଗରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠାରେ ଏକପ୍ରକାର ନୈବେଦ୍ୟ ଓ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ପଞ୍ଜୋପଚାର ପୂଜନ ହୋଇଥାଏ । ଏହାଦେଇ ଜ୍ଞାନବିଭାଗ ନିଜର ପ୍ରାଣୀ ଭୋଜନ ପୂର୍ବରୁ ବାହ୍ୟଭାଗର ପ୍ରାଣୀଭୋଜନ ନଥାଏ ବୁଝିଥାଏ । ତେଣୁ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ପ୍ରାଣୀଭୋଜନ ନାହିଁ ବୁଝି ପୂଜା ପୂର୍ବରୁ ସ୍ୱର୍ଗପାତ ଗରୁଡ଼ଙ୍କୁ ପଞ୍ଜୋପଚାରରେ ଭବିଷ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟ ବୁଝି ନୈବେଦ୍ୟ-ଭୋଜନ ।

ମୁଦ୍ରାଦଳ ଖାତା :

“ଫୁ ଚଢ଼େଇ ଚଢ଼େଇ ଶାମ ବଳବତୀ”

ମିଶ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ସୁନ୍ଦର

କେଉଁ କଣି କିଏ ପଢ଼ାଉଛି ପଢ଼?

ପାଞ୍ଚୋଟି ଡାକ୍ତରୀ ଘର ।

ଉତ୍କଳ ପାଠକ ଓଲଟେଟି ଗୁଣାଏ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ଉତ୍ତରୀୟ ଚଳ ଚର୍ଚ୍ଚା ଉଦ୍ଘାଟନ

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

୧) ପ୍ରଶ୍ନକର ନାମ : ଡଃ ପ୍ରଶାନ୍ତକାନ୍ତ ନନ୍ଦ ।

୫) ଗୁରୁତ୍ୱ ମୁହା : ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପ୍ରାତଃସ୍ତୋତ୍ର ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପୂଜା

କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥନ ।

ସେହି ବୁଦ୍ଧି ମନୋରାଜିରୁ, ରାଜପୁର, ଜର୍ଜିଆ ଗେ ।

ନିମ୍ନ ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା କରୁ ବାବଦେ ଚିନ୍ତା ।

ମିଳନାମନିକାରେ କୌଣସିକିନ୍ଦ୍ର ଉପାଦେୟ ।

ଏହା ସବୁକୁ ନିଜର ସମ୍ପତ୍ତି ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥନ ଦେଇଛନ୍ତି ।"

ମୁଦ୍ରା ମାଧ୍ୟମ ଦ୍ଵାରା :

ଆଉ ଏହି ସମୟରେ 'ବିଶି ଶିକ୍ଷା' ଏକାକୀ' ଓ 'କାର୍ଯ୍ୟ' ଏକାକୀ 'ବିଶି ଶିକ୍ଷା' ଏକାକୀ' ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ହେବ ।

ଆମାଙ୍କୁ ଶୁଣୁ ଏକାଦଶୀ ତିଥି ତିନି ଘଣ୍ଟରେ ତିନି ଠାକୁର
ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ସୁନାବେଶ ହେଉଥିବ ବେଳେ ପ୍ରାମାଣିକତା
ନିଶ୍ଚୟନୋପକ ପାଣିତ ହୁଏ । ତଳଘରୁ ଏ ପ୍ରମାଣ ବାହାରେ
ଶୁଣୁ ଏ ପ୍ରମାଣ ଶୁଣିଲେ ପ୍ରମାଣ ହେଉଛି ଏକାଦଶୀ ପ୍ରମାଣ
ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ସୁବେଶ ହେଉଛି ତିନି ଘଣ୍ଟରେ ତିନି ଠାକୁର
ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ସୁବେଶ ହେଉଛି ତିନି ଘଣ୍ଟରେ ତିନି ଠାକୁର

ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅର୍ଥାତ୍ ଆମାଦ୍ ଶୁଦ୍ଧ ବାତାବନ ବିନ ଚରୁଡ଼ିକ
ଦେଖିବା ପାଇଁ ହୁଏ । ଏଥିରେ ଶ୍ଯାମଳ ପର୍ବତାଭା ଯୋଗାଯିବ,
ବିଶୁଦ୍ଧ ପୂର୍ବାଭା ଯୋଗ କେବଳ ଯାହି । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଗନ୍ଧାଧୃପ
ପରି ଚରୁଡ଼ିକୁ ପଃଲୁକରେ ମହାଶୁନି କରାଇ ନବବସ୍ତ୍ର ପର୍ଯ୍ୟାନ୍ତ
କରାଯାଏ । ସୁଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପମାଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଚରୁଡ଼ିକୁ
ପ୍ରାୟତଃ ଶାବକ ଘୋର ଓ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇପାରି କରନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଓ ଆଇଡି ବ୍ୟାପାରୀ କଲେ ।
 ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଓ ଆଇଡି ବ୍ୟାପାରୀ କଲେ ।

ବିଜୟବଳ୍ଲଭ ଚାଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ ! ଏମା ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପାଖରେ !

ଚରୁତ ଇଚ୍ଛାପତ ସ୍ୱାଚ୍ଛା : ଜାଣିଲେ ହୁଏ ଏକାଠି ଚିନି ଚିନି ଇଚ୍ଛାପତ ଏକାଠି ପାଣିର ହୁଏ ଓ ଚରୁତ ପକ୍ଷର ପାଣିରୁ ଉଦ୍ଭବ ପ୍ରକୃତରୁ ଉଦ୍ଭବ ହୁଏ ବୋଲି କହନ୍ତି । ଏହା ଚିନି ପାନିର ଅର୍ଥାତ୍ ଜାଣିଲେ ହୁଏ ଦାଢ଼ିଆ ଚିନି ଚରୁତ ଇଚ୍ଛାପତ । ଚରୁତ ଚିନି ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଉଦ୍ଭାସପ୍ରାପ୍ତ ପରେ ଚରୁତ ପ୍ରାକୃତରେ ସ୍ଥାନ କରି ନବରସ ଓ ପ୍ରକୃତର ଉଦ୍ଭାସ କରନ୍ତି । ଚିନିବୋଧ, ଚରାପନା, ଆକର୍ଷଣ ଓ ପ୍ରକୃତର ପ୍ରକାଶ ଉଦ୍ଭାସ । ଚିହ୍ନ ପରିହାସ ଚାହୁଁତ ହେବାକୁ ଚରୁତକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଏ ।

ଗରୁଡ଼ ସେବକ : ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଗରୁଡ଼ ସେବକ ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀମାତା ବନ୍ଧା
 ଭୂପୁରୋହିତ । ଦିବ୍ୟ ପଦେ ଶ୍ରୀମାତା ବନ୍ଧା ହୋଇଥାଏ ବିଭୁ ପୂର୍ବରୁ
 ହୁଏ । ପିଲାଟିରୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଉପରେ ଦର୍ପଣ ପାଇଁ ଅନାସ କରନ୍ତି ।
 ଗରୁଡ଼ ସେବକଙ୍କ ସହଯୋଗ, ଭଣ୍ଡାରଣ । ଆନନ୍ଦରୁ ଭରଣା ସେବକ
 ରୂପାୟୀ । ଆନନ୍ଦ ଗରୁଡ଼ ନେତା, ଆନନ୍ଦରୁ ଦିନ ମହାପାତ୍ର କାନ୍ଦିବା
 ସେବା, ଧୂପା ବାଣିବା ସେବା ଓ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ଭୂପ ସେବା ସେବା
 କରିଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀମାତା ବାଣିବା ପୂର୍ବରୁ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶି ପାରିବେ ।
 ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ସେବା, ଆନନ୍ଦରୁ ପୁରୁଷାନ୍ତରୀକ ଓ ଗୋପାଳନାଥ କରଣ
 କାନ୍ଦିବା ନେତା ସମିତି ଦୈନନ୍ଦିନ ଗରୁଡ଼ ସ୍ତୁତି କରନ୍ତି । ଯାହା
 ସେବାଦିନ ପାରିଥାଏ, ସେ ଆସି ପାରି ଖାନ୍ତି । ଶ୍ରୀମାତା ବନ୍ଧା
 ସେବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀରୁଦ୍ର ବିଶ୍ଵାକ୍ଷୀମଣି, ଶ୍ରୀରାମାୟଣ ମହାପାତ୍ର,
 ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ଵନାଥ ମହାପାତ୍ର ପ୍ରମୁଖ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି । ଗରୁଡ଼ଙ୍କ ନିକଟରେ
 ପାଦା ଆଶ୍ରୟ ହୁଏ, ପାଣି ଗଢ଼ୁଆରୁ ଭରଣା ସେବକ ନିଅନ୍ତି ।

ଶିବାନନ୍ଦଗଣେନ ଗନ୍ତୁତ : ଶବ୍ଦ ପ୍ରାଚୀନ ଶିବାନନ୍ଦଗଣେ ଗନ୍ତାତ
 ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଗନ୍ତୁତ ଧୃତ ତା ଗନ୍ତୁତ ଗେହ ବୃକ୍ଷେ ଚର୍ଚ୍ଚନା ଗନ୍ତାପାତ ।
 ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଓ ଶତକାବ୍ୟାୟକ ଗନ୍ତବୁଦ୍ଧ Invocatory Verses from
 Inscriptions'ରୁ ପଢ଼ି ଓ ସୁଦୀନ ଶତାବ୍ଦୀର ଗେହେଳ ଶିବାନନ୍ଦଗଣ
 ଗନ୍ତୁତଙ୍କ ପ୍ରଗତି ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

"କେଉଁଠି ବିଭୀଷଣଙ୍କୁ କଲ୍ୟାଣ ଦେବତା ପୂଜା କରିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ?"

(ERAN Stone Inscription of Budhagupta A.D.485)

[No 5, Page 4, Vol I]
[Edited by J.F. Fleet in C.I.] Vol III p 59 The inscription
belongs to the 5th Century AD on Palaeographical
Ground.]

ប្រធានក្រុមការងារសិល្បៈ

ପ୍ରାୟତଃ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୁଣ ଓ ଅବସ୍ଥା ଏହିପରି ହେଉଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି ।

ବିଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତାକୁ ଗଣେ ଚଳୁଥିବା

ପ୍ରକାଶନ: ୧୨ମ ଶ୍ରେଣୀ

(AJMER Stone inscription, 12th Century AD) (NO 52, Page 29, Vol I) (this is a very important epigraph as it gives description of Vishnu's ten Avatars. There is no Avatar Like Balaram, In the Place of Balaram, Comes Krishna.)

(Edited by D.C. Sarkar in E.J. *ix* pp 180-182 M)

ଆବୃତ୍ତି ୭ ପଞ୍ଚାଙ୍ଗ ଗ୍ରନ୍ଥ : ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ୮

ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର

ଶ୍ରୀ ମହାପ୍ରସାଦ

● ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିପାଠୀ

[illegible][illegible]

ସର୍ବୋପାୟନୀୟ ରୁପେ ପୌରପ୍ରାବର୍ତ୍ତନ ।

[illegible][illegible]

କେବଳ କରୁଥିଲେ ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ବସ୍ତୁ । ପରୁ ପ୍ରାୟତଃ କୁହାଯାଉଛି ଯେ ଗ ପାଣିଆ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେବ ଯୋଗେ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ, ଚତୁର୍ଥପଦ ମଧ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧରେ କେହି କେହି ମା ପ୍ରସବ କେବେ ଛାଡ଼ି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଚଳାଇଥିବା ନିବେଦିତ ଏକ ମା ବିମଳକୁ ପ୍ରମୋଦ କରାଣିକ ପରେ ଏକ ମହାପ୍ରଭାତ ଭାବରେ ଦର୍ଶିତ । ଅତୀତ ଏହି ପୂର୍ବପ୍ରାୟେ ଅନ୍ୟତ୍ର ପ୍ରକାଶ ନିବେଦନା ଯୋଗ ନଥିବାରୁ ଏହା ଏହା ଅନ୍ୟତ୍ର ଦେଖା ପ୍ରକାଶପାଇଁ ବଡ଼ ଯୋଗଦାନୀ ଏହି ମହାପ୍ରଭାତ ଦେଖି କୁହାଯାଏ ।

ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଉପାସନା ପାଇଁ, ପ୍ରାଣ, ସ୍ୱେଦ, ପ୍ରସାଦିତ
ନିର୍ମଳତା, ଚର୍ଚ୍ଚିତା, ତଥା ପାବିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ, ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ
ମଧ୍ୟ ଭଜନେଇ ନିର୍ମଳତା ଦେଇ କୁହାଯାଇଥାଏ । କେବଳ ଭଜନ
କରିବାକୁ ନୁହେଁ, ବରଂ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞାପନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।
ତେଣୁ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଭଜନ କରିବାକୁ ପ୍ରାଣ, ସ୍ୱେଦ, ପ୍ରସାଦିତ ଭାବରେ ଭଜନ
କରି-

“କିଛି ଦେଖା କ୍ଷୁଦ୍ର ଦେଖାଯିବା ଦୃଶ୍ୟମାନ ।

ଦୈତ୍ୟ ଦେବେ ଦେବ ପାଣିବ ପଦକ୍ଷର ॥”

ଏକକ ଅର୍ଥ ହେଲା, ନିକାଶ ନବ ମାଧବ ଗୋଟିଏ ସୁଦୃଢ଼
ପିଣ୍ଡ, ତାହା ହେଲା 'ଜ' । ଏହାକୁ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ କରିଥିବା
ନାହିଁ । ତେଣୁ ତା ପୂର୍ବରୁ ବିଶବର୍ଣ୍ଣ 'ଅ' ବାସ୍ତବ କରି ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ
ହେଉଥାଏ । 'ଅ' ବାସ୍ତବ କରି ଉପଲବ୍ଧ କଲେ ଶବ୍ଦଟି ହୁଏ 'ଅଞ୍ଜ' ।
ଏହି ଅଞ୍ଜଟି ଚିହ୍ନିବାର ଶେଷପଦ ଏହାକୁ ନିର୍ମାଣ୍ୟ କରିବ ନୁହେଁ
କିନ୍ତୁ ନିର୍ମଳ ଭବ, ପବିତ୍ରତା ତଥା ପାବନତା । ଏହା ନିର୍ବିକା ତରୁ
ଅନୁପାୟ-

ଅନୁରାଧା-
'କାହିଁ ଭେଡୋ! କି ଭର୍ତ୍ତ୍ୟାସ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ତ ପରିମାପୁରଣ?' ତେଣୁ
ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ସେବାରେ ନିଜର ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କେବଳ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ
ପ୍ରକାଶିତ କରି ନିଆଁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପରି ଏକ ନିଜ ଭାଷାରେ ଏହି
ପୁସ୍ତିକା ହେବ । ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରି ସେବାକର, ଆତ୍ମଜ୍ଞାନୀ ନିଜ
ପରିଚୟ, ମୁଖ୍ୟତଃ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ନିଜର, ଅନ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ
ନିଜର ଏବଂ ତାହା ନିଜର ଅଟେ । ଏହି ଭାଷାରେ ଅନ୍ୟ ଭାଷାରେ
ଅନ୍ୟର ଭାଷା ଶୁଣିଲେ ମଧ୍ୟ ତେଣୁ ଅନ୍ୟର ହୃଦୟ ନାହିଁ । ମୁଖ୍ୟତଃ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅନୁଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଭୁଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
କେବଳେ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ମନୁଷ୍ୟତାକୁ ଶୁଣି ନିଜର ଅନ୍ୟତା ନିଜ
ଅଟେ ।

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

[illegible]

୧୫-ଶେନାୟକଙ୍କ ଶ୍ରୀମତୀ ସେବାୟତ ସାମ୍ରାଜ୍ୟରୁ ନୂଆଦି
ନୂଆ ପ୍ରଗତିର ନେତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଚାନ୍ଦିନୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ୩ ମସିହା ଉପରେ
ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି କରୁଛନ୍ତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ।

48 ଶେଣି ଶେଷକି ଠାକୁରାଣୀ ପୁରୁଣା ବ୍ୟାଜାଧରଣ ଏମାନେ
ହେଉଛନ୍ତି ଶେଣି କଳକି ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଉଦ୍ଧାରଣ ହେବାପରେ
ପ୍ରଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଦିରକୁ ଡେଇଁ ଗଲାଣି ଏହି ଶେଣିପ୍ରଭାବର
ଆନନ୍ଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଣି ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ଶାନ୍ତି ବ୍ୟାପିଯାଇଛି ଏ ଏହାକୁ
ଶେଣି ଶେଷକି

[illegible]

(୧) ଦ୍ରୁତ - "ହୋ" ଗଗନେ..." ଗୋଲିରୁ ଗାନ୍ତେ ଦ୍ରୁତରୁ
 ଶୁଭେଶେ ଆମେ ଶାଣ୍ଡିଆରୁ ବେଗବେଗ ଗାମର ଅଂଶୁରା
 ଶୁଭେଶେ ଶରଣ ଦ୍ରୁତରୁ ଶାଣ୍ଡିରୁ ଗାମର ଅଂଶୁରା ପାଶୁରୁ
 ଶୁଭେଶେ ଶରଣ ଆମରୁ ଆମେ ବେଗବେଗ ପୁରୁଷର ପାଶୁରୁ
 ଶୁଭେଶେ ଶରଣ ଗୋଲି ମାଗାଗଲ ଗତି ଦେଶର ପାଶୁ
 ଶୁଭେଶେ ଶରଣ ଗୋଲିରୁ ଗାମର ଅଂଶୁରା ପାଶୁ
 ଶୁଭେଶେ ଶରଣ ଗୋଲିରୁ ଗାମର ଅଂଶୁରା ପାଶୁ
 ଶୁଭେଶେ ଶରଣ ଗୋଲିରୁ ଗାମର ଅଂଶୁରା ପାଶୁ

[illegible][illegible][illegible][illegible]

(୧) କଲକତ୍ତା: ଶ୍ରୀକଳାଧର ସିଂହ ଦେବ କରୁଥିବା କଲକତ୍ତାରେ ଆଜି ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତ ଓ କଳାକାନ୍ଦି ସ୍ତମ୍ଭେ କଲ କରୁଛନ୍ତି । ଡେସଟେବେଲ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରୀ ଆଉପରୁ ଥିଲା ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପଟ୍ଟି ଇଟାରିଆ ହୋଇଥିଲା, ଡେସଟେବେଲ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରୀର ପାଖ ୪ ୨୦୦ ଜଣ କଲକତ୍ତା ନିଃସି ପାଉଥିଲେ ।

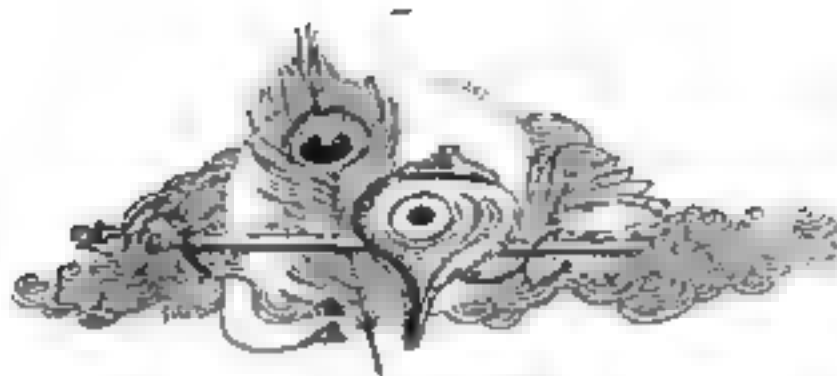
The actual operation of dragging being after wards performed by a body of 4200 coolies, called Kalabettiyas who enjoy rent free lands in the neighbouring village for their service.

[illegible]

ଆଲୋଚନା ସେବାସଂସ୍ଥାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଯଦି କୌଣସି ଅସୁବିଧା
 ଘଟିବାର ସୁଦ୍ଧା ତେବେ ଉପପତି ମହାଶାଳା ପ୍ରାୟଶଃ ଘଟିବୁତା ।
 ସୁଶାନ୍ତନାଥଙ୍କ ଉଦ୍ଦାପ୍ତ ନିଆରାଜ ଉପରୁ ଠିକ ବାବଦ ଅଣାଯାଇଥାଏ ।
 ସଂଗ୍ରହକୃତ ସାଧାରଣେ ହୃଦହୃଦିଆ ପାଖରୁ କାନ୍ଦ ବୋହିବା ଓ
 ଶ୍ରଦ୍ଧାଧାର୍ଯ୍ୟ ଉଦେଶ୍ୟରେ ରାଜପତି ମହାଶାଳା ଦିବେ କଲ୍ୟାଣ ସମୟରେ
 ସଂଗ୍ରହ ବାଦ କେବଳ କେବଳ ପ୍ରସୂତି ଚାର୍ଯ୍ୟ ସାଧାରଣଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ
 ଖ୍ୟାତିତ ହେଉଥାଏ । ଶ୍ରୀରାଜାମହାଶୟ ଉପପତିଙ୍କର ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ପ୍ରାୟ
 ମାୟା ହେବଦେବତା ବିଶିଷ୍ଟ ହୁଏ । ଉଦ୍ଧୃତ : ଚନ୍ଦ୍ର ସ୍ବଚ୍ଛ
 ଶ୍ରୀରାଜାମହାଶୟ ଉପପତିଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାଧାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାଣୋତ୍ଥାପନା କରାଯାଇ
 ପାରେ । କାହିଁ ଉପା ନିମିତ୍ତ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଶ୍ରୀରାଜା ଉପପତିଙ୍କୁ ଉପପତିଙ୍କ
 ନିଜର ପାତ୍ର ଅସୁବିଧାରେ ଦିଶାଇ, ସାଧାରଣ କେଲେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ
 ନିଜ ବୁଦ୍ଧି ବିଦାୟ ପ୍ରସୂତି ପ୍ରକଟ କରୁଥିବା ଚିହ୍ନ । ଆନନ୍ଦ
 ସଂଗ୍ରହ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ଉପପତିଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଉପପତିଙ୍କ, ଶ୍ରୀରାଜା
 ସଂଗ୍ରହରୁ ଶ୍ରୀରାଜା ଉପପତି ଦାୟିତ୍ବ କାଳ କରୁଥାନ୍ତି । ଉପପତିଙ୍କ
 ଉପପତିଙ୍କ ଏକାଧିକ ହେଲେ ପ୍ରସୂତ ଉପପତିଙ୍କର ଉଦ୍ଧୃତ ଅନୁପ୍ରାଣ
 ଶ୍ରୀ ଆନନ୍ଦୋଦ୍ଧୃତ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଉପପତି ହେଉଥାନ୍ତି ।

END OF PAGE 9

ମାନବଧର୍ମ

ମହୋତ୍ସବ-ଘୋଷଯାତ୍ରା

● ପଞ୍ଚମ ଅବସ୍ଥାମ ମଧ୍ୟ

ତାକୁଦୁହ ପଟିତପାବନ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦୁହଧାମ ନାବାଳକରେ
 ଅନନ୍ତ ନଳକୁ ନିବିଡ଼ାକାଳୀନ ବୈଦିକ, ଅବୈଦିକ, ଶୈବ, ବୌଦ୍ଧ,
 ଜୈନ, ଶୈବ, ଶାକ୍ତ, ନୃସିଂହ, ଅଗ୍ରାହା, ଅଗ୍ରହାଣୀ, କଳାକ ପଦା
 ଚାଳକ ପଦା, ମୁଦଗମାନ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାନ ଚନ୍ଦ୍ରାସନ ନିଗତର ସେ ନାଥ ।
 ବାହୁପଦାର୍ଥ ସେ ପର୍ବେ ଆପଣାତ ବସି କେତେକଟି। ତାଙ୍କ ପାଦରେ ବଡ଼
 ଖାଲ, ଲଗାତ, ଶୁଆଁ ଅଶୁଆଁ, ଧଳା ପର୍ବିତ୍ତ, ଚାଟି ଅଚାଟି ଦେଖା
 ଦିବେଶର ପଦ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ମହାପଦାର ଶେଷରେ ଦୁହୁଣ ଚାନ୍ଦିନୀ
 ଶେଷଦାସୀ। ଗଳାଲଗାଣ୍ଡର ପରମାତ୍ମାରେ ପିନ୍ଧିଥିବା ପଞ୍ଚ ଅବତାର
 ଭିତରେ ବି ସେ ଅବତୀତ ଭବସ୍ଥ ପର୍ବନର ଶୌଭାଗ୍ୟ ଦେଖାଯାଉଛି ପାଦା
 ମେଳରେ । ସେ ଦଶାବତର ବିଶ୍ୱ ଦୁହୁଣର ନାଥ । ବିଶ୍ୱର ସକଳ
 ମାନବ ତାଙ୍କର । ଅପରାଧ ଦେହାତ୍ମକରେ ପ୍ରମାଣ ମାନବ ପ୍ରମାଣର
 ନାଥାତ୍ମକା ଦେଖାଯାଉଛି ସେ । ଶିଶୁଧର୍ମ ଓ ମଧୁଧର୍ମ ପରିପୂର୍ବିତ ତାଙ୍କର
 ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ପାଦା ମାନବୀୟ । ବିଶ୍ୱର ସକଳ ମାନବ ପ୍ରମାଣ ତାଙ୍କର
 ଏକାନ୍ତ ଆପଣାତ । ଦଶାବତର ଦଶାଆତ୍ମକ ଭୂତକାଳ ଦାଦାକ
 ମହାପଦାର ଦେଖି ଆପଣାତ ପିୟ ଭବ ମାନବ ପ୍ରମାଣରେ ମାନବୀୟ
 ନାବା ଦାଦାକା ନାହିଁ ପଦ୍ମପଦାତ୍ମକ ମାନବଧର୍ମର ମହାପାଦ
 ବଡ଼ପଦ୍ମର ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଛି ଘୋଷଯାତ୍ରା ଅବତରରେ । ତାକୁଦୁହର
 ଅବତୀତ ପର୍ବନ, ପର୍ବନର ଶୌଭାଗ୍ୟ ନାଥ ଶରୀରୀର ସକଳ ଦେହାତ୍ମକ
 ମାନବ ଏହି ଶେଷଦାସୀତାଙ୍କ ନିବିଡ଼ା ମହୋତ୍ସବରେ । ନାହିଁ ଧର୍ମ
 ବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରମାଣର ନିବିଡ଼ାରେ ବିଶ୍ୱର ସକଳ ମାନବ ପ୍ରମାଣତା
 ଅବତରରେ ତାଙ୍କ ଭବ ପଦର୍ପି ଦଶାବତର ପ୍ରମାଣ ଅଧିକାରୀ ନାଥ
 ନାହିଁ । ମାନବ କବିର ଏହିଦେଶର ଉତ୍କଳର ମହୋତ୍ସବ ଦୃଷ୍ଟେ
 ଘୋଷଯାତ୍ରା ବିଶ୍ୱପରି ନାଥ ବସିପାରିଛି । ବିଶ୍ୱର ସକଳ ଧର୍ମାତ୍ମକ ଓ
 ମହୋତ୍ସବ ଦୃଷ୍ଟେ ଏହି ମାନବତା ମହୋତ୍ସବରେ ଉତ୍କଳର ଘୋଷ
 ଯାତ୍ରା । ମାନବଧର୍ମର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ବିଶ୍ୱର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାତ୍ମକ
 ଘୋଷଯାତ୍ରା ମାନବପ୍ରମାଣ ଉତ୍କଳରେ ନାହିଁ ମୁଣ୍ଡେ ମୁଣ୍ଡେ ମାନବଧର୍ମର
 ମହୋତ୍ସବ ଦୃଷ୍ଟେ ମାନବତା ।

ଘୋଷଯାତ୍ରାରେ ସ୍ୱାଗତକାରୀ, ସୁଦତ୍ତା, ବେଦନା ଓ ସୁଦର୍ଶନ
 ଉତ୍କଳର ଘୋଷ ଅବତରଣାକାରୀ ତୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରୁ ଉତ୍କଳରେ ବିଶ୍ୱର
 ମଣିର ପାଦଦେଖି ଯାତ୍ରା କର । ଘୋଷର ଅବତର ନିବିଡ଼ା
 ବସି ପଟିତପାବନ ନାଥର ସର୍ବତ୍ର ବସିଥାଉ । ଘୋଷ ନିବିଡ଼ା
 ବାଳକରେ ତାକୁଦୁହର ଅବତୀତ ନିବିଡ଼ା ବାଳକ ଉତ୍କଳକୁ ଏହି
 କୁଦେଶରେ ପଞ୍ଚାବତ ବର୍ଣ୍ଣ ପର୍ବର ଅବତାର ପଦ ଗଣାଦନ
 କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଦାତ୍ମକ ଅବତର କୋଟି ଦୁହୁଣ ଚାନ୍ଦିନୀ

ମାନବଧର୍ମର ପ୍ରମାଣପ୍ରମାଣ ନାହିଁ, ତାହା ଉତ୍କଳରେ ଘୋଷ
 ଆବିର୍ଭୂତ ଦେଖାଯାଉଛି । ତାକୁଦୁହ ଉତ୍କଳରେ ନାହିଁ
 ଶୁଭିକା ମହାତ ନାଥ ଉତ୍କଳମାନବ ପଦା
 ଅବତାର ପଦସ୍ତ୍ରମ ମହୋତ୍ସବର ପଦା ଉତ୍କଳ
 ମହୋତ୍ସବରେ ନିବିଡ଼ା ପାଦିକୁଳର ଘୋଷ
 ବହୁତକା ଦୁହୁଣ ମହାପଦାର ପାଦିକୁଳର

ଶୁଭ ଆବିର୍ଭୂତ ଦୃଶ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉତ୍କଳର ଘୋଷ ଶୌଭାଗ୍ୟ
 ପ୍ରମାଣରେ ପଟିତପାବନ ନାଥ ନାଥର ମହୋତ୍ସବରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଘୋଷ
 ବୈଶ୍ୱନୋର ଆପଣାତ ପିୟ କୁଦୁହର ଶୁଭିକା ମହାତ ଦୃଶ୍ୟରେ
 କରାଛି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାତ୍ମକ ଏହି ପଟିତପାବନ ନାଥ ମହୋତ୍ସବରେ
 ଉତ୍କଳ, ଶୁଭିକା ଯାତ୍ରା, ମହୋତ୍ସବ ଯାତ୍ରା, ଉତ୍କଳର ଘୋଷ
 ପଟିତପାବନ ଯାତ୍ରା, ନାଥ ନାଥ ଯାତ୍ରା, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯାତ୍ରା ଓ
 ଆବତାର ଯାତ୍ରା ପଦ୍ମପଦା ବିଶ୍ୱ ନାଥର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । ଉତ୍କଳର ଘୋଷ
 ଏହି ନିବିଡ଼ା ଯାତ୍ରାରେ ନାଥ, ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ, ପ୍ରମାଣ ନିବିଡ଼ା
 ଦେଖ ମାନବ ପ୍ରମାଣର ପର୍ବନ ଓ ପ୍ରମାଣର ଶୌଭାଗ୍ୟ ପଦ୍ମପଦା
 ମାନବଧର୍ମର ମହୋତ୍ସବର ଉତ୍କଳରେ ନାହିଁ ଏହି ପଦ୍ମପଦା
 ଘୋଷ ଯାତ୍ରା ବିଶ୍ୱର ମାନବ ପ୍ରମାଣର ବିଶେଷ ଅବତରରେ
 ତାକୁଦୁହର ଉତ୍କଳ ଯାତ୍ରା, ନାଥ ନାଥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନାଥ ଦେହାତ୍ମକ
 ବଡ଼ପଦ୍ମରେ ପର୍ବନ ପ୍ରମାଣ । ଅବତୀତ ଉତ୍କଳ ପଦ୍ମପଦା ଘୋଷ
 ବଡ଼ପଦ୍ମ । ଏଠାରେ ବିଶ୍ୱ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ମୁଦଗମାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଶୌଭାଗ୍ୟ
 ପର୍ବନ ପଦାପର୍ବନ ନାହିଁ । ଧର୍ମ, ମନା, ଶାନ୍ତା, ଘୋଷ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ପର୍ବନ ଏଠାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ପ୍ରମାଣ ମାନବ ଆପଣାତ
 ଘୋଷ, ଅବତୀତ ପାଦାତ୍ମକ ଦେଖ ମାନବତା ଉତ୍କଳରେ
 ଯାତ୍ରା । ବଡ଼ପଦ୍ମର ମହୋତ୍ସବର ଘୋଷ ଘୋଷ ଘୋଷ
 ଘୋଷ, ଘୋଷ, ଘୋଷ, ଅଗ୍ରାହା, ପର୍ବନ ଅବତୀତ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଘୋଷ
 ଏହି ବଡ଼ପଦ୍ମରେ ତାକୁଦୁହର ପାଦନ ପ୍ରମାଣ ମହୋତ୍ସବରେ
 ପାଦାତ୍ମକ ମହୋତ୍ସବରେ ନାଥରେ ଘୋଷ ପଟିତପାବନ
 ସ୍ୱୟ ପାଦନାବତାର । ତାଙ୍କ ଘୋଷଯାତ୍ରା ମହୋତ୍ସବରେ
 "ଘୋଷ ପାଦନା ମହାତ୍ମା" । ଏହା ପଦ୍ମପଦା ସ୍ୱୟ ନାଥ ।

ଦୃଶ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ସ୍ୱୟ ନାଥ ଯାତ୍ରା
 ପଟିତ ପାଦନ ଅବତୀତ ପାଦାତ୍ମକ
 ଏହି ନିବିଡ଼ା ମାନବତା ଘୋଷ ମହୋତ୍ସବରେ ପଦ୍ମ
 ଅବତୀତ ପଟିତପାବନ ପାଦନ ଅଧିକାର ଦେଖ ଏହା ପର୍ବନ
 ଯାତ୍ରା ମାନବତା ପଦାତ୍ମକ ନାହିଁ ।

ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଧାରୀର ପୃଷ୍ଠପାଖରେ ଏହି ଟିପ୍ପଣୀର ଅବସ୍ଥାରେ ଫୁଟିବା
କିମ୍ବା ଆକୃଷ୍ଟକାରୀ ଭାବେ କରାଯାଏ ।

[illegible]

ଏହିପରିକି ଓ ତାହାକୁ ଦୃଢ଼କୋଣରୁ ବିଚାର କଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଜଗନ୍ନାଥ ବିଗ୍ରହ କଳକାର୍ତ୍ତ, ତାହା ଏବଂ ଓଡ଼ିଆପୁରାଣରେ ଗାମ୍ଭୀର ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବେତନାତ ଏକ ପରାମ୍ପରା ପରିପ୍ରକାଶ କା ବିବୃତି ସୁପେ ବୌଦ୍ଧମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପତନ-ଅନ୍ୟମା ଗ୍ରହଣକରଣକୁ ପୂର୍ବିକ ଓ ଜପାଣିକ ହୋଇ ଆସୁଥିଲେ । ବିଗ୍ରହ କଳକାର୍ତ୍ତ, ତାହା ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବେତନାତର ପରାମ୍ପରା ଉତ୍ଥାନର ପୂର୍ବ ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରାସାଦରୁ ଦୃଢ଼ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ଏହି ବୌଦ୍ଧମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ହିଁ ଗ୍ରହଣିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଇଥିପାଇଁ ଆଜ୍ଞାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରାସାଦରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପ୍ରଭାବ ନିଶ୍ଚୟ କରିଥିଲା । ଏହି ପରାମ୍ପରା ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବ ଓ ବିଚାରଧାରା ଏକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବେତନାତ ବାହ୍ୟ ଓ ଏହାର ନିଜର ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଓ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଗଢ଼ିଛି, ପରା ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରାସାଦରୁ ପ୍ରାସାଦିତ କରିପାରିଛି ଓ ଠିକ୍ ଏଇଥିପାଇଁ ପତନ ଅନ୍ୟମା ଗ୍ରହଣା ଦେଇକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରାସାଦ ଓଡ଼ିଶାରେ କାହା ବେତନାତ ସ୍ଵାମୀ ଓ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାତା ଭାବ କରିପାରୁଥିଲେ । ମାତ୍ରପାଇଁ ଅନୁସାରେ ଦେଖାଦେଖିବା ଅନିର୍ଭର ପ୍ରାସାଦର ପ୍ରଥମ ପାଠ ଗାନ୍ଧୀ ଦେବାପରେ ଓଡ଼ିଶା ଏହି ଗାନ୍ଧୀ ଦେବତାଙ୍କର ଅନୁପ୍ରାଣ ହିଁ କରିଥିଲେ ଓ ତାହାକୁ ଆଣି ସେ ପ୍ରାସାଦର ପୂର୍ବ କରିଥିଲେ । ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରାସାଦର ପୂର୍ବିକ ହେବା ଦେବକୁ

[illegible]

"ଜଗନ୍ନାଥ ଯେ ଗୋବିନ୍ଦା, ତହିଁ ନିନ୍ଦାଏ ନର ବୋ
ଜକାକୁ ଗୋବିନ୍ଦା ଜାଣି, ଗୋବେ ବେଗେ ନିଗହାଣି"
(ଜଗନ୍ନାଥ ଚର୍ଚ୍ଚିତାମୃତ, ପୃଷ୍ଠ ୫୩୫-୫୩୬)

(ଜଗନ୍ନାଥ ଚର୍ଚ୍ଚିତାମୃତ, ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ- ପୃ. ୮୩, ୮୪)
ଏହିରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶାକ୍ତିକୁ ଏକ ଭୂତ
ଭବରେ ବୁଝାତାର କେଳିଅଟଇ ସଦର୍ପରେ ବ୍ୟବହାର ନକରିବେ
ଏକ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଅଛି । ମାତ୍ର ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣ୍ଡବ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭଙ୍କୁ
ତା'ଠାରୁ ବହୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ, ସଦୃଶ୍ୟ ପୁଣି ତ ଓ କୃତକ । ଏହିପରି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
ଆଶୀର୍ବାଦ ବିଶୁଦ୍ଧ ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ବିକୃତି ବା ଅବତାର ବୁଝେ ପରମେଶ୍ୱର
କରାଯାଇଥିବା ମର୍ଯ୍ୟାଦା, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶାକ୍ତି, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ସ୍ୱରୂପ
ଶାକ୍ତି ଓ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନୃସିଂହଙ୍କ ପ୍ରତି ସୁ-ଏକ ପୁରୁଷ ଭେଦପଦ ।
ମାତ୍ର ଠିକ୍ ସେହିଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ବୁଝାତାଉ କେଳିଅଟଇ ପ୍ରତି ପଦ
ଜୋରପାରିତ ନାହିଁ ।

[illegible]

ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଅବସ୍ଥାରେ ପୁରୀରେ ନିଜର ବୃତ୍ତ ବେଳେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ-
 ଦେବଙ୍କ ପୁରୀ ଆବାସରେ ନିଜର ସୋମବ୍ୟାପାରରେ ଏକ ମଣ୍ଡପ
 ନିର୍ମାଣ କରିଥିବା କଥା କବିତାରେ କବିତାରେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ
 ଏହି ଦେବଙ୍କ ଉପାଦେୟ ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଓ ପ୍ରଚଳିତ କରିବା
 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ଉପାଦେୟ ସମସ୍ତ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ଅନେକ
 ସମସ୍ତ ସମସ୍ତ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ । ଏହି ପ୍ରାୟାଶରେ ଆମେ ମୁଖ୍ୟତଃ
 ନିମ୍ନ 'ପ୍ରାୟାଶ' ନାମକ, କୃଷି ନିଶ୍ଚିନ୍ନ 'ପ୍ରାୟାଶ' ଚଉପଞ୍ଚାଶ
 ମନ ଉପାଦେୟ ସମସ୍ତ ଓ କୃଷି କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର' ଏବଂ 'ବୃଦ୍ଧପାଳ' ଓ
 ଓଡ଼ିଶାରେ ବେଳେ ପ୍ରାୟ । ଏହି ସବୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଯେଉଁ
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ସ୍ମୃତିରେ କରାଯାଇଛି, ତାହା ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ତମ
 ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀପୁରୀ ଆଜିର ପ୍ରାୟ ଗୁଡ଼ ବେଳେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
 ନୃସିଂହଙ୍କର ଓଡ଼ିଶାରେ । ଅନେକ ଓଡ଼ିଶାରେ ସମସ୍ତଙ୍କର
 ଉପାଦେୟ ଏହି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନୃସିଂହଙ୍କର ଉପାଦେୟ ସମସ୍ତଙ୍କର
 ନିଜର ପାଇଁ ଏକ ଉପାଦେୟ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନୃସିଂହଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀପୁରୀ ଆଜି
 ପୁରୀରେ ଯେଉଁ ପୁରୀପାଳରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ, ତାହା ପ୍ରାୟ
 ସେମାନଙ୍କର ପୁରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବା ପ୍ରାୟାଶ ଯେଉଁ ବୋଲି ପ୍ରାୟ
 କରାଯାଇଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ପୁରୀ ପ୍ରାୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
 ନୃସିଂହଙ୍କ ପ୍ରାୟପାଳ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ନିଜର ଯେଉଁ ପ୍ରାୟ
 କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନୃସିଂହଙ୍କ ଯେଉଁ ପ୍ରାୟ
 ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ସମସ୍ତ ପ୍ରାୟ ଯେଉଁ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇଥିଲା
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବା ପ୍ରାୟ ଯେଉଁ ବୋଲି ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ । ମାତ୍ର
 ପ୍ରାୟ ଆମର ଓଡ଼ିଶାରେ ଉପାଦେୟ କରାଯାଇ ଓ ପ୍ରାୟ
 କରାଯାଇଥିଲା । କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ଅବସ୍ଥାରେ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ
 ଉପାଦେୟ ନୃସିଂହଙ୍କ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ଯେଉଁ ପ୍ରାୟ ତଥା ମୁଖ୍ୟ
 ନୃସିଂହଙ୍କର (Presiding Deity) ର ଉପାଦେୟ ଓ ମଧ୍ୟରେ କରା
 ଯାଇ । ସେ ନୃସିଂହ ବିବାହ କଲେ ବେଳେ ଯେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ
 ପ୍ରାୟ ଯେ ବା ପ୍ରାୟ ଯେଉଁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇଥିଲା ମଧ୍ୟ
 ପ୍ରାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପ୍ରାୟ ଯେ ତାହା କରାଯାଇ ଯେ ବା କରାଯାଇ
 ଯାଇ ପ୍ରାୟ ଯେ କରାଯାଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ମୁଖ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେବତା
 ଯାଇ ପ୍ରାୟ ଯେ । ଏ ନୃସିଂହ ବିବାହ କଲେ 'ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବା
 'ପ୍ରାୟ ଯେ' କହିଲେ 'କରାଯାଇ ବା କରାଯାଇ ଯେ ବା କରାଯାଇ
 ଯା' ବୋଲି ବୁଝାଯିବ ନାହିଁ । ଏହି ଉପାଦେୟ ଏକ ଓ ଅନ୍ୟ ନୃସିଂହ ।
 ପ୍ରାୟ କହିଲେ କେବଳ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନୃସିଂହଙ୍କୁ ହିଁ କରାଯାଇ
 କରାଯାଇ ନାହିଁ । କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ଯେ ଓ ପ୍ରାୟ । ମାତ୍ର କରାଯାଇ
 ପ୍ରାୟ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କର କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ
 ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ଏକ
 ଉପାଦେୟ କରାଯାଇ । [Chaleswar Temple Inscription
 published by Dr Chhabra in Epigraphica Indica.
 Vol. XX, p-121 123]
 ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନୃସିଂହଙ୍କ ପ୍ରାୟ ବା ତାହା
 ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇଥିଲା ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ

ଅବସ୍ଥାରେ ଦେବତା ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀରେ ଭାଗବତ ଧର୍ମର
 ପ୍ରାୟାଶରେ ବାସୁଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉପାଦେୟ ସମସ୍ତଙ୍କର
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ଆମର କରାଯାଇ । ତାହା ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ବାସୁଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ବେଳେକାଳେ ବାସୁଦେବ
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ଦେବତା ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ
 ଏକ ଓ ଅନ୍ୟ ନୃସିଂହ । ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ଧର୍ମର ଉପାଦେୟ
 ବାସୁଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବେଳେକାଳେ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ବା ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ
 ପ୍ରାୟ ଓ ପ୍ରାୟ ଅନ୍ୟ ଦେବତା ବେଳେକାଳେ ବାସୁଦେବ ବାସୁଦେବ
 କରାଯାଇ ଧର୍ମ କରାଯାଇ ଧର୍ମ ଓ ତାହା ଉପାଦେୟ ବାସୁଦେବ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ଓ ପ୍ରାୟ । ତଥାପି ବେଳେକାଳେ କରାଯାଇ
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ବାସୁଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦିଗରେ
 ଆମର ଦେବତା ବା ଅବସ୍ଥାରେ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ
 ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ । ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ଅବସ୍ଥାରେ
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ବାସୁଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ
 ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ଏକ ଅବସ୍ଥାରେ କରାଯାଇ ।
 ମାତ୍ର କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ଓ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ଏହି କରାଯାଇ
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ -

"ବିଂସି ଯା ବିଂସି ଯା ବିଂସି ଯା
 କରାଯାଇ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ - ବାସୁଦେବ - କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ।"
 (କରାଯାଇ - କରାଯାଇ, କରାଯାଇ କରାଯାଇ)
 କରାଯାଇ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ କରାଯାଇ ବା ବାସୁଦେବ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ
 କରାଯାଇ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ଏକ ଓ କରାଯାଇ କରାଯାଇ ଏକ ଓ
 ଅନ୍ୟ ନୃସିଂହ ବୋଲି ଅବସ୍ଥାରେ କରାଯାଇ କରାଯାଇ । ପ୍ରାୟ
 ମତେ ଦେବତା ବା ବାସୁଦେବ ଧର୍ମର ବାସୁଦେବ ବା ବାସୁଦେବ ଧର୍ମର
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ବାସୁଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେବତା ବା ବାସୁଦେବ ଧର୍ମର
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ଧର୍ମ
 କରାଯାଇ ଓ ପ୍ରାୟ ଏହି କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ
 କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ 'ଓଡ଼ିଶା କରାଯାଇ' କରାଯାଇ କରାଯାଇ
 ଅନ୍ୟ, "କରାଯାଇ ବାସୁଦେବ ଧର୍ମର କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ ଅନ୍ୟ - (୧) କରାଯାଇ ଏହି କରାଯାଇ (୨)
 କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ଓ (୩) କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ ।

କୃଷି ବାସୁଦେବ କରାଯାଇ କରାଯାଇ 'କରାଯାଇ' କରାଯାଇ
 କରାଯାଇ କରାଯାଇ ? + + + (କରାଯାଇ, କରାଯାଇ-ଓଡ଼ିଶା
 କରାଯାଇ, କରାଯାଇ କରାଯାଇ, କରାଯାଇ-କରାଯାଇ, ୧୯୪୮, ପୃ. ୪୩୩)
 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ, କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ଓ ପ୍ରାୟ ନୃସିଂହଙ୍କ ଦିଗରେ କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ
 କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ ଧର୍ମର ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ
 ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରାୟ ବା ଦିଗରେ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ଏକ
 କରାଯାଇ କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ । କରାଯାଇ ପ୍ରାୟ କରାଯାଇ
 ପ୍ରାୟ ଅନ୍ୟ କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ କରାଯାଇ

କରାଯାଇ

ବେଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଅର୍ଥବ୍ୟୟ କରି ଏକ ଅନୁବିଚାରକୁ ନିଶ୍ଚିତ
କରିବା ନିୟମରେ ଯେଉଁ ବିଷୟ ଉପାଦାନର ପ୍ରକଳନ କରାଯାଏ, ତାହା
ପଞ୍ଜିକରଣ କରାଯାଇଥାଏ ଯଦିଓ କର୍ତ୍ତୃକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମ , କୋଷର ବିଷୟ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରାୟତଃ ଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
ପଞ୍ଜିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁସାରେ କରାଯାଇଥାଏ । ମାତ୍ର ବିଷୟ ଉପାଦାନର
ପ୍ରକଳନ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ , ତେଣୁ ଏ ପ୍ରକଳନ କୋଷର ଅନୁଗତ
ଆର୍ଥ ପ୍ରକଳନକର୍ତ୍ତାଙ୍କର ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରକଳନ କର୍ତ୍ତୃକର୍ତ୍ତାଙ୍କର ଅନୁମତି
କରାଯାଇଛି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ବିଷୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କର ଅନୁମତି ପ୍ରକଳନ ପ୍ରକଳନ
କୋଷର । ଉପର କୋଷର ଏ କୋଷର ବିଷୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ
ପ୍ରକଳନରେ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ କେବଳ ମଧ୍ୟ କୋଷର ବିଷୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ
ଅନୁମତି । କୋଷର କୋଷର (ଖ୍ରୀ.ଅ. ୧୦୭୮-୧୧୪୭)ର
ପ୍ରକଳନ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ (ଖ୍ରୀ. ୧୧୧୫-୧୧୪୭)ର ପ୍ରାୟ ଉପର କର୍ତ୍ତା
ପକ୍ଷେ ପ୍ରକଳନ କରାଯାଇଛି ବା ନାହିଁ ନାହିଁ କେବଳ (ଖ୍ରୀ.ଅ.
୧୧୭୮-୧୧୭୪) ବା ତାହା ଏହି କୋଷର ମଧ୍ୟକର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତାଙ୍କ
ଦେଖାଯାଏ ।

ଦୁଇଟି ଭାବନାରେ ଜଗଦାଧାରଣ ହୁଏ । ଶୁଦ୍ଧ ଗଠନଶୀଳ
ସଂସାରରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭାବେ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ
ଗଠନଶୀଳ ପ୍ରକୃତିଶକ୍ତିମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜଗତୀୟ ଗଠନଶୀଳ
ବୈଷୟିକ କୋଣ ଅଙ୍ଗୁଳି କରି ଦେଖିବାକୁ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଖିବା
ନାମରେ ବିଶୁଦ୍ଧ ଗଠନଶୀଳ ପ୍ରକୃତିଶକ୍ତିରୁ ତଥାପି ଶୁଦ୍ଧ ଗଠନ
କରିବାଯିବ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିବା ଧର୍ମର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗଠନ
କରିବାପାଇଁ , ଆଜି ଯଦି ଜଗଦାଧାରଣ ନିଜସ୍ବେ ଲକ୍ଷ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟରେ
ଯୋଗ୍ୟ ହେଉଛି , ତେବେ ଜଗଦାଧାରଣ ହେଉଛି ଜଗଦାଧାରଣ
ପ୍ରକୃତିଶକ୍ତିର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଧର୍ମ ପାଇଁ ଗଠନରେ ଅଛି ଏକ ମହତ୍ତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ
ରୂପେ ନିଜର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଓ ଦେଖିବାକୁ କେଉଁ ଗଠନ ପଡ଼ିବ ।

ଏହାକୁ ସ୍ମୃତି ରୂପେ ଏମେ ଜଗଜୀଅ ପୁରୁଷେଣା ନୃସିଂହ ବାବୁଙ୍କ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନୃସିଂହ : ଏହା ହାତୀ ଜଗଜୀଅ ଧାମରେ ଅବିଦ୍ୟା ବା ବ୍ୟା
ମାନବତାଦେବତ । ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଜଗଜୀଅ ଧାମକୁ ପୁରୁଷେଣା
ବୋଲି କୁହାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ପୁରୁଷେଣାରେ ଶେଷ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ
ପୁରୁଷେଣା-ନୃସିଂହର ପାଦ ପଦ୍ମିନୀ ।

ବୈଦିକ ଅଧ୍ୟାପକ, ଭୁବନେଶ୍ୱର ଉପସ୍ଥିତ ଚିକିତ୍ସା
ବିଭାଗରେ ମିଳିତ ଚିକିତ୍ସା, ଅନୁଷ୍ଠାନ

ଜଗନ୍ନାଥ ଜଣାଣ

● ପ୍ରାଣୀ ସମ୍ମାନ

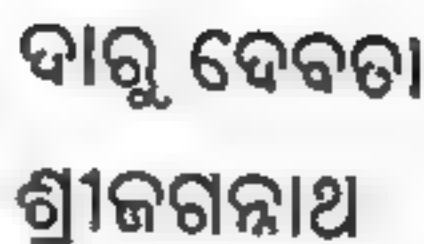
ମୁଁ ଅଭିଜ୍ଞ ଦୁଃଖ ବିଜ୍ଞା   ମୁଁ ଅନୁତ ଦୁଃଖ ପତ୍ୟା
ମୁଁ ଜାଣ ପରମ ଦୁଃଖ ଆହତ ପରାପୁର
ବୁଦ୍ଧ ଏ ଜାତକାଞ୍ଚଳେ   ଭବ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚି ଶିଳ୍ପି ଆଗେ
ତବ ମୁଖ-ପଦ୍ମ-ମୁକୁତା ମୋ ମନ ଭୁଲଇ ।

ମୁଁ ବୁଝୁଛି କିମ୍ଭାବେ ତୁ
ତେ ବାସ୍ତବ ପ୍ରାଣୀତା ଜାଣିବି ଭବିଷ୍ୟ
ତୁମେ କାହା ମୁଁ କାହା
ତୁମ ବିନା କାହିଁ ଗଲା ମୋହର ନିଜକୁ ?

ଭାରତରେ ପଦ୍ମବିଜୟ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା
ବିଭାଗର ନାମ କ'ଣ ?

[illegible]

“ମହାବଳନିବାସର ନିତ୍ୟ ଉତ୍ସବରୂପ
ବରଦେବୁଷ୍ଣଭାଷା ଗଣନାଥାୟନମଃ”

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଗଦ୍ୟ ଲେଖନୀ ଭାବେ ଗୋପାଳୀଙ୍କ କୃତ
 'ମାୟାବତୀ' ଗାଥାରେ ଦର୍ଶିତ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ
 କରାଯାଇପାରେ ଏଥିରେ ଅଛି ଯେ କାଳୀବଳ ଗୋପାଳୀଙ୍କେ ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ
 ସେବାୟତା ସମ୍ପାଦ ଶୁଣି ପଣ୍ଡିତାଙ୍କର ଗାଥାଗୀତ ଚାକି ଦେଖି ତାଙ୍କ
 ଗର୍ବକୁ ଫୁଟି ଜଳେ । ଶତଦେବତା ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସେବାୟତା ଗୁଡ଼ିକୁ
 ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ ଅବସ୍ଥାରେ ଶୁଦ୍ଧ କାଳଗିରି ନିକଟସ୍ଥ ଦୁର୍ଗଭୂମିରେ ଦେଖାଦେ
 ଯିବା ଦ୍ଵିତ ଯେନ । ତଦନ ଲମ୍ବର ଏକ ପରାକଟର ପାହାଡ଼ପରିତ
 ସ୍ତୂପରେ ଶତ ବଡ଼ର ଭଗ୍ନ ନାଲିଗିରି ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାକୁ
 ଗଲ ପୁର ପରାକଟର ଭଗ୍ନ କାଠ ଆଶା ଶତ ଭଗ୍ନର ପାଣି ଅଗ୍ନି ସାଥେବା
 ଲାଗି ମାୟା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ଚାନ୍ଦି ହେବା ପେଡ଼ିକି ଆଜି, ଦେହର ଗୋଟିଏ
 ସୋମ ସୁଆ ପୋଡ଼ିଲା ନାହିଁ ଏହିପରି ପାହାଡ଼ର ପାତ୍ର କାନ୍ଦୁ ଗତ ହେବା
 ପରେ ପୁରାକାଳୀ ହେଲା, ଏହାକୁ ପଶୁକୁଳେ ଲେଖାଣି ଦେଇ ପରାକ
 ଟାଣିପାଣି ଏହା କାନ୍ଦୁ ନିଗାଗଲା ଗପକୋଷ ପୁରୀ ଭଗ୍ନର ନାଭି
 ସାଥେକୋଷେ ମଧ୍ୟ ଗଲେଣି ଇତି । ମାୟା ଏ ପରାକଟ ପରାକଟ
 ପରାକଟେ ଅଭ୍ୟାସ କଲେ ସାରକାପାସ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ କାଳଦେବ କୃତ
 ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଭର୍ତ୍ତନା ଚଳାୟାକୁ ନିଜେ ।
 ପରାକଟେ ଦେଖି ଅଗ୍ନି ଗେତ ଦୁଇଏ କୃତକାଳମଧ୍ୟା ମୁର୍ତ୍ତିପ୍ରାୟ ଦେଖି
 ସ୍ତୂପରେ ପଡ଼ିବ ଶରୀରକୁ କରୁଥିଲେ ସାକ୍ଷିରେ ବିସର୍ଜନ କରି ଦିବା
 ପରେ ପରେ ଗୋଷେ ପୁଣି ପୁଣି ନିମଗ୍ନୀତ ପୂର୍ବକ ଗୋପାଳୀଙ୍କେ ସାକ୍ଷ
 କଲ । ସେହି ଦିନପରେ କିଛି କାଳକ କଲେ ଶରୀର ଅଗାଧରେ ମୁଗାୟା
 କରୁଥିଲେ ଗୋପାଳୀଙ୍କ ଅପୋକା ପିଣ୍ଡ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ ଦେଖି ତାଙ୍କୁ
 ଦିଶି ଗୋଷେ ଲୁଣ ଲିନିତସ୍ଥ କଟ ପିନରେ ଗନ୍ଧ ପୁଣି ଲାଗି ଏହା କରୁ
 ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ ଗୋପାଳୀ ଗୋପାଳୀ ଦେ -

ଏହି ପରବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଉତ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା କିଲକ୍ଷିତ ଉତ୍ପତ୍ତି
ନାମକରଣ ଯେ ଏହା ଓ ଅନ୍ତରାୟ, ଏହା କିମ୍ବା ପ୍ରାକୃତିକତା ଉପାଦାନ
ଶିଳ୍ପୀତ୍ବମାନେ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବ ପାଇଁ ଲୁଚିଯାଇନାହିଁ
କାରଣ କାହା ମନରେ ଆଦିତ୍ୟା ଉଦୟାସ୍ତମ ଓ ଲୁପ୍ତ
ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ଉଦୟ ଉଦୟ । କଳାଧୀ ଉଦୟ
ଉଦୟ ଉଦୟ ଉଦୟ ଉଦୟ ଉଦୟ ଉଦୟ । ଉଦୟ

॥॥॥ ॥॥॥

ଶିଳାକ୍ଷିପିତ୍ର ପାଠ କରି କହିଁ ଦେବୀ କେତେବେଳେ - ଦେଖ ମାନବଜାତିର
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଲକ୍ଷଣ । ଯାହାକି ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବତାଙ୍କର ଭକ୍ତବିଭାବର
ପ୍ରକାଶ ଅଟେ । ଦୟାଧର ଧୂଳି ଏମାନଙ୍କର ଗର୍ବହିଁ । ଦୟାଧର ଧୂଳି
ଏ ମାନଙ୍କୁ ପୁଣିତ କରିଛି । ଦୟାଧର ମତ ଏହାଙ୍କ ଉପର ଦେବ
ଚରଣାସିତ ହୋଇଛି । ତଥାପି ଏହାଙ୍କ କୃପାତ କୈବିରାଜ୍ୟରେ କେହି
ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିନାହିଁ । ତାହାକୁ ପାଶାଘରେ ପରିଣତ
କରିପାରିନାହିଁ । ତେଣୁ ସ୍ବରାଜ୍ୟରୁ ଦୂରରେ ରହି ଦେବତାଙ୍କ କୃପାଧାରରେ
ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାଙ୍କ ନିଜର କରି ନେଇଛନ୍ତି । ସ୍ବରାଜ୍ୟରେ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଇ,
ମର୍ଯ୍ୟାଦାଠାରୁ କିଛି, ଯାହାକୁ ଦୂରରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି ଏହି ଦେବତାଙ୍କ
ଶାସ୍ତ୍ରନିତ ହୋଇ । ଯାହାକି ଦେବୀ ଆଦି ଓ ଆଦି ପରାପରା ଦୂର
ଦୈବତାମୂଳକ ଭାବଧାରା ସରାସରୀ ଉପାତା ପାଠ ସମିତ ସମାଜ
ଯାଏ ତାହା ହୋଇଥିଲା । ତାହା ଏଠାରେ ପରାପରା ହୋଇ କୃପା
କରିନେଇଛି, ଏ ସମାଜରେ ଦେବତାଙ୍କୁ । ଏପରି ପରାପରା ଅନ୍ୟତ୍ର
କୃପାପି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା ଏପରି ଏକ ଦେବତା,
ଯେଉଁଠାରେ ଆଦିପୁରୋଧୀ ଓ ଶାବର ଦେବୀ ତାଙ୍କ ଭାବେ ସ୍ବରା
ମର୍ଯ୍ୟାଦାରେ ମର୍ଯ୍ୟାଦାକର । ତାହା ଅନ୍ୟତାଙ୍କ ଭାବରେ ପରାପରା
ପରିଲକ୍ଷିତ । ଯେଉଁ ଏଦେବତାଙ୍କ ପ୍ରକାଶ ଦେଖିବାକୁ । ଦୂରଦୂରୀକ
ଯାତ୍ରା ଯାଏ ଯେପରି ଉର୍ବରୋକ ଦୃତାନ୍ତରେ ଅଭିପ୍ରେତ-ସର୍ବ
ଲୋକଲୋଚନାତମା ତାହା ଏହାଙ୍କ ଯାଏ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅଛି ଦୂରଦୂରୀକ ।
ତାହା କେଉଁଠି । ଆଦି-ଦୂରୀକ-ଭାବରେ ମହାନିକର ସ୍ବର ।

ଶ୍ରୀ ବିଭୁତ୍ତ୍ୱ ନିର୍ମାଣ କରାଉ ପର୍ଯ୍ୟାୟୋକତା କରାଯାଇ ।
 ଗୋଲାକାର କେନ୍ଦ୍ର ଦୃଷ୍ଟି କେନ୍ଦ୍ର ଗୋଲାକାର ଚକ୍ରପାତ୍ର ?
 ଶାବର ପଦ୍ମପତ୍ର ଏହା ଅସିତ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ଶାସ୍ତ୍ରନାମେ ଏ
 କେନ୍ଦ୍ରରେ ବେଞ୍ଚ ପାରିବି ତାହା କରାଯାଇ । ତହିଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚକ୍ର
 ହୋଇ । ତହିଁ ଗୋଲ ଗୋଲାକାର ଗୋଲାକାର ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣ
 ଚକ୍ର ନିର୍ମାଣ ହୋଇ ପଥା ତହିଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୋଲାକାର ଗୋଲାକାର ।
 ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୋଲାକାର ଗୋଲାକାର ଗୋଲାକାର ଗୋଲାକାର ।

[illegible]

ତାହାଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣ (ରଙ୍ଗ) ରାତି ବେଳେ ଦେଖି ଥିଲେ । କେତେ
ପାତ୍ର, ବୁଝି ବର୍ଣ୍ଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ପାମାଳ ଜଗତ ଏହିଠାରେ ହିଁ ଗର୍ଭ
ବର୍ଣ୍ଣ ବିଭେଦରୁ ଗଢ଼ି ଯାଇଛି । ଯେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣ ବେଳେ ଗର୍ଭର
ପ୍ରକାଶ ହୁଏ ଜଗତ ଗଢ଼ି ।

[illegible]

ମୌଦ୍ରା ଚାକରୀର ବର୍ତ୍ତମାନ !
ପୃଷ୍ଠିକା, ମାଧୁରୀ, ମାଧୁରୀ-୨୫୨୦୦

ଦଶାବତାର ଯାତ୍ରା

ଶ୍ରୀକରକାଣ୍ଡ ଗୀତାପାଠ । ସମାପ୍ତ ହେଉଅଛି ଏହି ଅବତାର ରୂପ ଧାରଣ କରଣ । ବୁଦ୍ଧି
ଲାଗିବେଳେ ମାନସକୁ ମାନସବତାର , ରୂପି ଭାଗି ବେଳେ ବୁଦ୍ଧି ଅବତାର, ଜାନ୍ତୁଥାନ୍ତି
ଲାଗିବେଳେ ଯଥା ବଳାନ୍ତ ଅବତାର, ପୋନାପଣ ବାହୁଟି ଭାଗି ହେଲାବେଳେ ଜଗଦୀଶ
ଅବତାର, ଇନ୍ଦ୍ରାକୁ ବେଳେ ବଳାନ ଅବତାର, ଆକୃଷ୍ଟ ବୋଲି ଲାଗିବେଳେ ପରଶୁରାମ
ଅବତାର, ଆଦି ପରାଶର ଗାନ୍ଧବେଶୁ ଅବତାର, ଆକୃଷ୍ଟଭାୟ ଚଣ୍ଡା ହେଲାସ୍ଵାକ
ବେଳେ ବୃକେଶୁ ଚକ୍ର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅବତାର, ଅନ୍ତର୍ବେଦୀ ମହୋଦଧି ଚେତନ ବୌଦ୍ଧ
ଅବତାର ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହି ଯାହାକୁ ମଧ୍ୟ ତତ୍ତ୍ଵ ଅବତାର ଯାହା
ବୁଦ୍ଧିଯାଏ ।

‘ସତେଇ ପ୍ରାଣ ନାହିଁ ତପୋଧୀ ବନରେ ଯେ ପଶିବି
ସୁନ୍ଦରା ସୁନ୍ଦରୀ ଆଦି କବିତା ଗପ ପୁସ୍ତକ କବି ।’

ଚୈତନ୍ୟ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିବେ କିପରି ହରିଧୂଳିର ପ୍ରବାହ
ବନବନ୍ଧୁ ହୋଇଥିବା ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନିଜର ଶ୍ରୀରାଧା ସୁରପିଣୀ
ମନୋରମ ସୁଖ ନାୟକ ନିଜରାସ ଦୁର୍ଗାବଳୀର ମନୋରମ କିପରି
ତାଙ୍କ ସହ ଯାତ୍ରା ଯାଇଥିଲେ, ସେ ଚୈତନ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବୋଲୁ ଉପସର୍ଗ ।

‘ଉତ୍ତରାଧି ପାଣି ପିଇ ପାଣି ଉଡ଼ିବ ବୋଲିବେ ତୁ’
ପରେ ପରେ ହରି ଧୂଳି ଗୁଣ୍ଡାଳୀ ଚୈତନ୍ୟ ଆକାଶରେ ଯାଏ
କଥାକ ଦୁର୍ଗା ହରି ଧୂଳି ଦେଇ ବନରେ ବୁଝି ମନ
ପ୍ରେମେ ଉଡ଼ିଲୁଁ ଦୈନନ୍ଦିନୀ ଦୂର ପୁଣି ଉଡ଼ିବି ଉଡ଼ିବି ।’

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାହୁଣ୍ୟ ତା’ର ବନବାସରେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ସେ
ସମୟର ଦୂର ନେଇ ସମସ୍ତଙ୍କ ସମୀପ ଉଡ଼ିବେ ତା’ର କରୁଣାର
ପାଣି ବଞ୍ଚି କାନ୍ଦିବି, ତାହାକୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିବା କରୁଣା
ମର୍ତ୍ତ୍ୟଦୟା । କିନ୍ତୁ ସତେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରେମ ଉପରେ ଅବଗତ କରୁଛି ।
ଏହି ଅନନ୍ତ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀରାଧା ସୁରପିଣୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚଳେ ଅବ,
ପ୍ରେମ ଉପରେ ବୁଝିଲେ ।

‘ଚୈତନ୍ୟ ଠାକୁର ମହାକୃଷ୍ଣ କବି ରାଧା ରାଧା ଧୂଳି କଲେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମହାକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀ ଅଙ୍ଗେ ବିନ୍ଦୁ ପ୍ରସୟ ମିଶିଲେ ।’

‘ଆଜ୍ଞା ଅନ୍ୟତ୍ରାନ୍ତର ଶୂନ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ଦୃଶ୍ୟର ମେଘ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା
କରିଛନ୍ତି । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଳରେ ପଦ୍ୟରେ କାବ୍ୟରେ ଯେପରି ଚିତ୍ତି ଅସିଦ୍ଧ
ଗବେଶକ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ସେ ପୁଣି କେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ପରିଚିତ ହୁଏ,
ସେହିପରି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀରାଧା କୌଣସି ଅସିଦ୍ଧ କବି ନା ବାନ୍ତି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀରାଧାରେ ସେ ଦିବ୍ୟ ହୋଇଲେ :

‘ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ୍ୱେ ବୁଝୁ ମଞ୍ଜୁ କବିତାକୁ ନାମ
ତମ ବିଧିର ଉପାୟାନ ବୁଝୁଲ ମିଶିଲେ । ଅସି କବି
ପଞ୍ଜିରେ ଅସି ମିଶିଲେ ଯେତେବେଳେ ବାକ୍ୟ କୋଷର କାନ୍ଦି
କେଶର କଳା ସେହି ବୁଝେ ମିଶିଲା ଦେଖୁ କେତେକ୍ଷଣ ପାଣି ।’
ସେ ବୁଝିଲେ ହିଁ କବି ଯୁଗରେ କବିତାକୁ ବୁଝିଲେ ପୁଣି ପାଠକର ।
ତେଣୁ ସେହି ବୁଝିଲେ କାନ୍ଦିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀରାଧା ନିଜରେ
ଅବିଚଳେ ପଡ଼ିଯାଏ ।

‘ମହାମହେ ବୁଝି ଯେଉଁ କବିତାରେ
ଦୃଶ୍ୟ ବୁଝିଲ ନାମ କଳା ବାକ୍ୟ କବି
ଦୃଶ୍ୟ ବୁଝିଲ ତାହା କଳା ବୋଲି ଧର
କବିତା ବୁଝିଲ ନାମ କଳା ସେ ଦିବ୍ୟ ।’

ଶୁଣି କବି ବନରେ ବେଦନ ଏହି ନାମରୁ ତା ସ୍ଥାନରୁ ବୁଝି
ହୁଏ । ଖିନ୍ନ ପ୍ରାଣ ଧୂଳି ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିବା ଓ ପଞ୍ଜି ଆହୁରୁ
ଏକାକୀ କବିତାରେ ପଡ଼ିବେ ଦିଶିବ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟାପକତା ମର୍ତ୍ତ୍ୟ
ବିବିଧତା ବିଚାର କରାଯାଏ ।

‘ଖିନ୍ନ ପାଣି ପଡ଼ିବେ ଅବିଚଳ
ବନରେ ବୁଝିଲେ ଯେ କବିତାରେ
ଦୃଶ୍ୟର ପାଣି ସେ ପଡ଼ିବେ ହୋଇ
ପଞ୍ଜି ଆହୁରୁ ଯେହି କବି ଦୃଶ୍ୟରେ ବେଦ ।’

ସତେଇ ପ୍ରାଣ ନାହିଁ ତପୋଧୀ ବନରେ ଯେ ପଶିବି
ସୁନ୍ଦରା ସୁନ୍ଦରୀ ଆଦି କବିତା ଗପ ପୁସ୍ତକ କବି ।

‘ମହାମହେ ମହାକବି ଦୃଶ୍ୟ କବି ବନ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀରାଧା ମନ ମଧ୍ୟ ମନ ।’

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀରାଧା, ବନରେ ଓ ବୁଝିଲେ କବିତା ମୂର୍ତ୍ତି ହୁଏ
ଅନ୍ୟତ୍ରାନ୍ତ ଏକ ଅବ ବୁଝି ବାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି

‘ବୁଝି ଯେଉଁ କବିତାରେ ସେ ଯେ ଅବ ବିଚାର
ବେଦକୁ ପା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅବ ତାହାକୁ
କବିତା କବିତା ଦିଶେ ତାହାକୁ ଗାନ୍ଧୀ
ଅଲେଖ ବୁଝୁ କବି କୋଟି ବୁଝେ ଦୂର ।’

କବିତା କବିତା ପ୍ରାଣ କବି ପାଠକକୁ ନାମ ଦାନ କରୁଛନ୍ତି ।
ସେହି କାବ୍ୟର ନାମକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କବି କବି ନିଜେ ତାହା ଶ୍ରୀ
କାବ୍ୟକୁ ବୁଝି । ଯିଏ ତାହା ଯେହି କବି କବିତାରେ ବିଦ୍ୟା କରୁଛି, ସେ
ତାହା ସେହି ପାଠକରେ ଦେଖା ଦେଇଥାନ୍ତି । ବୁଝି ଏକାକୀରେ
ତାହା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ।

‘ମହାମହେ ସେ ସବୁକୁ କବିତାକୁ ବୁଝି
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ କାଳୀ ଯେତାହା ପ୍ରାଣ
ଗୋପ ଯେ ମଧୁରା ଯାନକର ସବୁ ପୁର
ବିଦ୍ୟା ସେ କବିତାକୁ ବୁଝୁ ପାଠକ ।’

କବିତାରେ ଅସି ମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପର୍ମ କଥା କବିତାକୁ ପର୍ମ ବୁଝି
କବିତା କିପରି ତାହା ଧୂଳି ଦୃଶ୍ୟକୁ ବିଦ୍ୟା କବିତା, ଏ
କାଳରେ ମଧ୍ୟ କବିତା ତାହା ବୁଝିଲେ ମଧ୍ୟ ବୁଝି ଅବଗତ

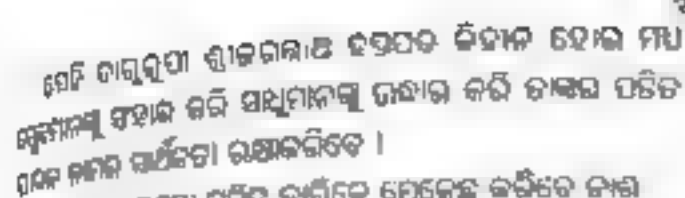
‘କବି କେତେବେଳେ ଯୋଗ ତମ ଅବଗତ
ବୁଝି କବିତାକୁ କେହି କବିତା ସେ କବିତା
ଯେତେବେଳେ ସେ ଯେ ଆପେ କବିତା
କେହି କବିତା ଧୂଳି କାଳୀରେ ପଡ଼ିବ ।’
ତେଣୁ ସବୁକୁ ବୁଝି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କବିତା କବିତା କବିତା
ପାଠକକୁ ବୁଝିଲେ କିନ୍ତୁ, ସୂଚକେ ଅଧିକାର ମିଶିଲେ ତାହା
ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱରେ କାହିଁ ପକାଇବା ଚାହିଁବ ।

‘ଅବରେ ନିଜରେ ବୁଝିଲ ଧର । ଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରକାଶକୁ ଧର ଏକ
ଦିଶିବ ଦୃଶ୍ୟ ଦିଶ୍ୟ ନାମକାୟ । ନିଜରେ ବୁଝି ଅବଗତ
କବିତା ବୁଝି ଦିଶେ ନିଜାକାର । ପଞ୍ଜି ପୁଣି କେତେବେଳେ
ଅନ୍ୟତ୍ରାନ୍ତ ଅଲେଖ ପ୍ରକାଶ କବିତା ଅଧିକାର ବୁଝିଲେ
କବିତା କବିତା କବିତା । ପଞ୍ଜି କବିତା ନିଜେ ଅବଗତ କବିତା
ବୁଝିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା । -

‘ମୁହିଁ ଅବ ଯାକ କବିତାରେ କବି କାବ୍ୟକୁ ପୁଣି କେହି
କବିତା ପଢ଼ିବା ନିଜରେ ବୁଝି କବି କେତେବେଳେ
ପଞ୍ଜି କାଳୀ ଯେ କବି ପାଠକ କେତେବେଳେ ମୁହିଁ
ପଞ୍ଜିରେ କାଳୀ ନିଜେ କାଳୀ ନିଜରେ ବୁଝି ଧର ।’

କବିତା

‘ବୈଦେହ୍ୟ ପଦ୍ମା ପଠିତେ ତାଗିତେ ମେଘେଇ କବିତା କାଣ
ହେବ ନେ ଯେବି ବାଳା ଇତିତେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଦିଗୁଣେ ଦାୟ ।’
ଏହି ବୈଦେହ୍ୟ ଉପଦେଶାବଳୀର ମଧ୍ୟରେ ସାଧ୍ୟାବଳୀର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ
ପୁଣିତ ହେବ ଆସନର ଚିତ୍ର ଓ ନିଜର ଏହି କବିତା ଏ ଶେଷାବଳୀର
ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଖଣିଆରେ ଦୁର୍ଗାଦେବୀ ହୋଇଥିବ । ଆଗାଧାର କୁଣ୍ଡଳ,
ମାଣସିକ, ଗତିନୀତି ଇତ୍ୟାଦି କବିତା ନିଜର ଏକାକୀ ହୋଇଥିବେ
ନାହିଁ ବାଳା ଧାରାରେ ପରମ ପୁରୁଷଙ୍କ ମୁଖ ଚିତ୍ରାବଳୀରେ ।

“ହେଉ ଗୋରା ମୋର କିର୍ମାନ୍ୟ ହୋଇବ ଗଣିବନ୍ୟ ପପରା, ବିକା
ବେଣିଆ ଲାଗିଥିବ ନିଜବଧୂ କାହିଁକି କାହାଣି ଶୁଭା
ଦାଶର ହୃଦୟ ସୁଦ୍ଧ ଶିଖି ପୁଣି ଦାଶର ଦୟାବଦ ତହିଁ
ବିଶ୍ୱାସ ମୁଣ୍ଡ ଏକାକାର ହେବ ଚିତ୍ତାକାନ୍ତ ଆସା ଏହି ।”

ସ୍ୱପନା ସୁନାକସାରିରେ ଅର୍ପାଉ, ଯାହାକାନ୍ତ କାନ୍ତା କରୁ ପହଞ୍ଚିବେ,
ନିଜେ ‘ବନ୍ଧୁ କୁପରେ’ ପୁଣି ପାରିବେ । ଅର୍ପାଉ ହେତାରେ ଯେ
ଫିରା, ସ୍ୱପନାରେ ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ସେ ହିଁ କଳିଘୁଣରେ ଶ୍ରୀକଳାହାସ ।
ପୁଣିରେ ସୁଜନା ଦେଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ଅଭିଯାଚନା, ପାଣ୍ଡୁ ଗନ୍ଧବଦନା,
ଶିଶୁମାରୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଧ୍ୟ ଏପାରେ ସୁନା ପାରିବେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ
ସାପଣା ପାରିବେ -

ଜଣ ବୋଲି କହିବାକୁ ହେଉଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା। ଏହା ଆମ ପାଇଁ
ଏକ ଅନନ୍ୟତା ଭଳି ଦେଖାଯିବ। ତେଣୁ ଆମେ ଏହାକୁ

କେବଳ ଦୃଢ଼ତା ଓ ଅନ୍ଧାର ଭେଦନ କରିପାରେ। ସେହି ଭେଦନ
କେ ଅନ୍ଧ ଓ ଅନ୍ଧାର ସୂଚକ ଅଟେ ତାହା କେହି ଜାଣିପାରେ ନାହିଁ ।”

ଚାନ୍ଦିନୀରେ ପୂର୍ବ ଆଡ଼ ପାର୍ଶ୍ବରେ ଉଦ୍‌ଭବୀ ସେ ଚାନ୍ଦିନୀ
ଶିଖାମାନଙ୍କୁ ଚାନ୍ଦିନୀର ସୁଖାନ୍ତରେ ବେଦନାତ ବ୍ୟାଧି । ଯେ
ଶୁଭାଶୁଭା, ଶେଷରେ ଶୁଭ ବା ଶେଷ ଧାରଣା ଉଦ୍‌ଭବୀ ଯେ
ନିଶାନ୍, ସେହି ଶେଷରେ ଶାନ୍ତୀର ସୁଖାନ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ ହେଉଛନ୍ତି
ବେଶ୍ୟ ଶେଷରେ ଶାନ୍ତୀର ସୁଖାନ୍ତ ।

“ବିପଦକ୍ଷୟ ବିଶ୍ୱାସ ଏକାକୀ ଯେ ଶିବ ନାମ ସ୍ମୃତକେ ପ୍ରଜାଣ
ନର ଯଦି ବାନ୍ଧ ଶିବା ନରକାନ୍ତ ବିକରେ ଶ୍ଵା ନଶିବେତ୍ୟ
ଯଦି ମଞ୍ଚ ଚନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ବେ ସ୍ମୃତକେ ନାମାଦେବେ ପ୍ରଜାଣ
ତେନି ଯେନି ଯେନି ଯେନି ଯିବ ନେତେ ଶେଷକେ
ରାମଦାସ ।”

ଶୂନ୍ୟବୃତ୍ତ, ବୃନ୍ଦାବେତୀ, ଅଶୋକ, ନିର୍ବାଳା, ନିରଞ୍ଜନ ଚନ୍ଦ୍ର
ସୁନ୍ଦରପାଣି ଏହା ଚୋରୀଶାଳାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ବୃନ୍ଦା
ବେଲେଇଟି । ପରା, ମନ୍ଦିରକୁ ଏହି ଚିତ୍ତେ ବୃନ୍ଦା ପଶିପହଞ୍ଚି ପବିତ୍ର
ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରାଘାଟରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପାଦୁ, ସ୍ୱରୂପ ହୋଇ
ପରାହାଣୀରୁ ଲାଜ ହୋଇଲା ପରି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଅନୁରାଗ
ପ୍ରତିଟି ବୃନ୍ଦାରେ ଫୁଟି ଉଠୁ ଓ ପ୍ରତିଟି ଆତ୍ମା ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ
ଲାଗି ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ । ତା ନିଶା ଗୋଟିଏ ଧାବନୀ ହେଉ । ଏହା
ହିଁ ମହାପ୍ରଭୁ ଅବତରାଣର ମନର ଏକାନ୍ତ ଜମିନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ.ପ୍ରଭାକର ପୁର
ପାଠ୍ୟ-୧ ପ୍ରଥମାବଳୀ-୧୭

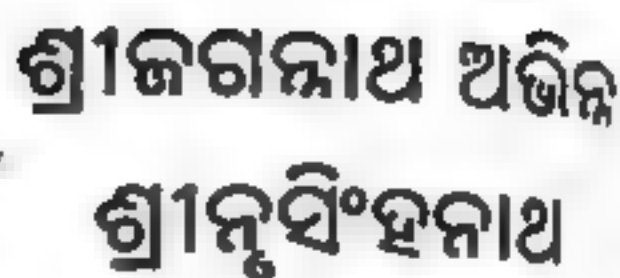
● **ପ୍ରାମାଣି ଅନୁଲ୍ୟବାରା ପଢ଼ିବାକ୍ଷେତ୍ର**

ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶି
 ଦୁଃଖ ଅଭିନୟ
 ଦୁଃଖ ଅବତାର
 ଓ ଦୁଃଖୀ...
 ତାହା ଅଛି ନା-ଆଉ ଅଛି ଦୁଃଖ
 ନା-ନା ନିଶିତ ହୃଦ ଅଛି
 ତାହା ଅଛି ନାଳରୁ
 ଶବ୍ଦ ଆନିମିକର ଆନି-କାହାର କଳକାହାର,
 ପ୍ରାୟ ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର 'କାହାର' ନାମରେ ତ,
 କଳକାହାର ଉଦ୍‌ବେଗୀୟ ନାଳକାହାର
 ଅବନୟା 'କାହାର' ଓ 'ନାଳକାହାର'

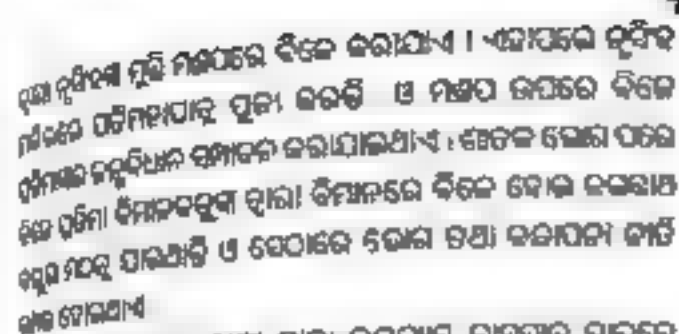
ପୁଣି କେତେକେ
ଥାଉଁ-ଥାଉଁର ମିତେକୁଣି
ଜାହାଜ, ଆଗାଧରେକା ପରମ ଦୁନିଆ
ଶାନ୍ତହୃଦୟ 'ଦୁଇଖେରମ' ।
କବୁଣି ଜାହାଜ କେଇ
ଆକାଶର ବୁଡ଼, କେତେ କାଳୀ
ହୁଏ ଧର୍ମର ଚାଲୁକେ-ସୁଗାଝା
ଖାଟି, କେତେ ଓ ପାଟିର ମେଢ଼
କେଉଁ କଳକା
ସର୍ବଜନ, ବିଶ୍ୱାସୀବନର ଅନ୍ତର ନିଶ୍ଚିନ୍ତ

ଶିଳ୍ପର ଉପ ଗର୍ଭି ବାହର
 ସୁନ ବହୁତାହରେ
 ଉତ୍ଥାଏ ଘେନି କାଟି ଧର୍ମ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେବ
 ତା ଗଜ ନାଦ ଶୁଆଁ ଅଶୁଆଁର ଘର
 ଶବ୍ଦସୁନଠାରୁ ଦେହର ଲେଖାକଣ୍ଠି ଯାଏ
 ଶରୀରର ନଈ ଶରୀରୀୟ ସୁଖେ
 ଲାଜା ସୁନ ଶିଶୁବିଦିତ
 ଧର୍ମର ମହାସୁନ ସୁନ ବହୁତାହ ବେଦ ॥

"SAFE", APPROX. 9500
(9547)

200 900

‘ହେ ପୁରାଣ’ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରଭ୍ୟାନ୍ତ୍ର ଭାରତୀୟ ଦାରୁଚର
 ନୃସିଂହଙ୍କର ଜଣିଥିଲେ ଓ ବହୁ ନୃସିଂହ ମନ୍ତ୍ରରେ ଦାରୁଚର ଶ୍ରୀକାନ୍ତଙ୍କୁ
 ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ । ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରଭ୍ୟାନ୍ତ୍ର ଭାରତର ନୃସିଂହଙ୍କ
 ଉଦ୍ଧାରପୂର୍ବକ ଅଭ୍ୟାସ ଯାଏ କରିବା ପରେ ଦାରୁଚରଙ୍କର ଚର୍ଚ୍ଚନ
 ତତ୍ତ୍ୱ ଶିଖିଲେ ତୋଳି ଉଠିଯାଏ । ଶ୍ରୀକାନ୍ତମାନଙ୍କର ନବଜନ୍ମକରଣ
 ନୃସିଂହଙ୍କୁ ଦେବ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗ ଭାବେ କହିଥାନ୍ତି । ନୂତନ ବିଭାବ ନିର୍ମାଣ
 କାର୍ଯ୍ୟେ ନୃସିଂହ ମନ୍ତ୍ରର ମନ୍ତ୍ରରେ ରୋମ କରାଯାଏ । ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରର ଚର୍ଚ୍ଚନ
 କାର୍ଯ୍ୟେ ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହଙ୍କୁ ଚୋଇଲି ଦେବିଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ
 ଓ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରରୁ ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ ମନ୍ତ୍ରରେ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରାଯାଏ । ଦାରୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
 ନୃସିଂହଙ୍କୁ ନୃସିଂହ ମନ୍ତ୍ରରୁ ଦେବୀ ଦିବ୍ୟ ଭାବରେ ଆଦାନ କରାଯାଇ
 ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରର ଚର୍ଚ୍ଚା କରାଯାଏ । ବୃତ୍ତାନ୍ତର ନବ ମନ୍ତ୍ରରେ ନୃସିଂହ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ
 ବୃତ୍ତାନ୍ତରୁ ନୃସିଂହ ଭାବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ଦେବୀ ଭାବରେ
 ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରର ନୃସିଂହ ବୃତ୍ତାନ୍ତରୁ ଚର୍ଚ୍ଚା କରାଯାଏ ।

ବାରିକମାନ ଶୁଦ୍ଧ ପଣ ବୃହତ୍‌କାଶି ଚିତ୍ରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଆକୃତିଆ
ତା ନୃସିଂହ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥାଏ । ଶରୀରାଂଶ ମଠ ଏହି ଚେଷ୍ଟା
ଆୟୋଜନ କରିଥାନ୍ତି । ସରଳା ତା ବାରିକୋଗରୁ ଗଞ୍ଜା ପାକଳା ପାଇଁ
ନୃସିଂହରେ କଳଚି ପ୍ରତିମାକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶୁଦ୍ଧ କଳା ତିନି ଦାରି ଆଶ୍ରମ :
ପଶୁ ଆଶ୍ରମ (ବାରିକାଣ୍ଡି), ଅନିରା ଆଶ୍ରମ (କୋକମଣ୍ଡପ ଘାଟି) ବୁଢ଼
ଆଶ୍ରମ (ଗୌରବନ୍ଦୁ ଘାଟି) ଓ ମାର୍ଗଶେଷ ଆଶ୍ରମ (ମାର୍ଗେଶ ଘାଟି) ରୁ
ବିତେ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଦାରି ନୃସିଂହ ତିନେ ଭୂମି ଉପରେ ପଶୁ
ପ୍ରତିମାରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀନୃସିଂହଙ୍କ କଳଚି ପ୍ରତିମା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆକାଶର ପ୍ରାୟ
ହେଲା ତିନିଠାରେ ଦାରି ଆଶ୍ରମରୁ ବିତେ କରିଥାନ୍ତି । କେଉଁଠା ଯାହା
କମାୟରେ ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହଙ୍କ ପ୍ରତିମାକୁ ଭାବେ ସୁଦର୍ଶନକରୁ ଦାରି
ଅନୁଷ୍ଠାନକାରୀଙ୍କ ସହ ଯାତ୍ରା କରିଥାନ୍ତି ।

ତେଣୁ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରର ନାଟିନାଟି ଓ ଉର୍ବିଶାର ଧର୍ମ ଧାରଣାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୂଜା ଉପାସନା ବହୁତ ଭାବେ ପ୍ରଚଳିତ । ଭଗ୍ନ ଦୈବତ, ଶୈବ ଓ ଶାକ୍ତ ପାଠରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉପାସନାର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଦ୍ୟମାନ ରହିଛି । ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଏବଂ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଆର୍ତ୍ତଭାବରେ ଏକ ମୋହିନୀ ଉନ୍ମୁଖ୍ୟ ଓ ବନ୍ଦ୍ୟର ଭିନ୍ନ ପୂଜା ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅଛି । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏକ ଏବଂ ଅଭିନ୍ନ ଅଟନ୍ତି ।

ମେଣ୍ଟାଲ୍‌ହେଲ୍ଥ୍‌ର ଗୁରୁତ୍ୱ

● ଶ୍ରୀ ବୈଜାୟ ପ୍ରିୟାତା

[illegible]

[illegible]

ଏହି ସାହିତ୍ୟର ମଧ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି, ସ୍ୱାଧୀନତା ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ସାଥୀରେ
କିଛି କବିତାରେ ପଞ୍ଚମେଶ୍ୱରୀ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଥିବା କେନ୍ଦ୍ର ଆକାଶ-3
ଆନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ସାହିତ୍ୟ ଶାନ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ବା
ପ୍ରାଚୀନ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ବାହାରେ ପ୍ରବେଶ ପଥ ବିଚାରମାନ । ଶେଷ
କିଛି ମଧ୍ୟରେ ଆସିଲେ ଶେଷ କେନ୍ଦ୍ର ଆକାଶ କେନ୍ଦ୍ର, ଆକାଶ, କେନ୍ଦ୍ର
ଆକାଶ ପ୍ରାଚୀନ । ଏଥିରେ ଆନୁମାନ କରା ଯାଉଛି ବର୍ତ୍ତମାନ ଶେଷ
ଆକାଶର ମଧ୍ୟରେ ଆକାଶ ନିର୍ମାଣ କରା କରା, ପ୍ରତି ପିଠାକୁ
ନିର୍ମାଣ ପ୍ରାଚୀନ

[illegible]

କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ଏବଂ ବିଶେଷତାରେ ଏହୁପରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକାଶ
କରି ଏହି ଦିବ୍ୟ ଶିକ୍ଷାପାଠ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଏହି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନରେ
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦିବ୍ୟଚିତ୍ର କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ଉପପତ୍ତି ମହାଶୟା ଦିଲ୍ଲିଶ ଉପହାର
ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତମିତ କରିବାକୁ ହୁଏତ ଅନ୍ତତଃ ଚେଷ୍ଟାଯାଉଥାନ୍ତା।

[illegible][illegible]

ମନ୍ତ୍ରପ ସାହିବ ରୋଗଜନା ଜୀବିତେଶ୍ବର ସାହିବ ବୃଥାବା ଜାଣା,
ରାଜବଶା ଜାଣା, ପାଣିଜାଣ, ଗଜଜାଣ, ରାଜାଜ ମହାଜି ଜାଣା ଓ
ଜୟ ଥାପାଏ ବଡ଼ ପୋଷାବା ଜାଣା । ବୁଦ୍ଧାବ ବେଶ୍ ସାହିବ ବୁଦ୍ଧଜାଣା,
ବିସ୍ମୟ ଜାଣା, ଖୋପାଳିଜାଣା, ମଣିବିଜୋଟ, ମଲ୍ଲାରଜ ଜାଣା,
ଅଲ୍ଲୋଟାଟ, ଗଣେଶ ସୁସୁର ଜାଣା, ବୁଦ୍ଧାଜାଣା, ମାଳିକା ଜାଣା,
ମାଣିକାଣା, ମାଳୟଜ ଜାଣା, ଶାଣିଜୋଟ, ଜାବୁ ଜୋଟ, ବେଲଜ
ବଲ୍ଲଭ ଜାଣା, ନରସିଂହ ବଡ଼ ଜାଣା, ବଡ଼ଜାଣା, ରୋପାଜାଣ ବଲ୍ଲଭ
ଜାଣା, ପିତାପିତା ଜୋଟ, ବେଲଜ ଜାଣା ଓ ବୁଡ଼ିଙ୍ଗ ଜୋଟ ।
ପୋଳମନ୍ତ୍ରପ ସାହିବ ଯଦୁବିହାରୀ ଜାଣା, ବେଲଜ ଅମଳ ଜାଣା,
ବିଶାଳଜ ଜାଣା, ଅମଳଜାଣା, ଜଗତପୁରୀଜାଣା ଜାଣା ଓ ବୁଥବୋଟା ।

କାନ୍ଦା, ଦାନ୍ଦ ପାଣିର ଖୁଣ୍ଟିଆ କାନ୍ଦା, ଶିଉଳରୁ କାନ୍ଦା, ନୂଆଦଳ
ଗୁରୁକାଳ କାନ୍ଦା, ଜହନରୁ କାନ୍ଦା, ନାଲିକୋଟ, ପେଟାଦଳ
କୁବେର କାନ୍ଦା ଓ କାନ୍ଦିକାକୋଟ । ଗୋଟିଏ ଦାନ୍ତ ପାଣିର ଅଳ୍ପ ଶୁଣ
କାନ୍ଦା, ଖାଦୁକୋଟ ଓ କୁଆଣି ରୁ କାନ୍ଦା ।

ଏହି ଜାଗାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାଳର ବରାଦଗଣିରେ ବହୁତ
ଆଖିରା ଲୋପ ପାଇଗଲାଣି । ଏପରିକି କେତେକ ଜାଗା ଅଧିକ
ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ସେଠାରେ ଚଳିବସି ଗୁଡ଼ି ଲିପଟି
ପେଣ୍ଠରୁ କେତା ଆଖିରାକୁଟିକି ସୁନାଲଣିକ ବଢ଼ିବା ଘେଟ ଶୁଣାଏ
ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟକୁ କାଲଜାଦ ଧରି ବାଜନ କରି ଆସୁଛି ।

කොටස් ඇතුළත්ව ඉහත සඳහන් කරුණු
විස්තරයෙන් සඳහන් කර ඇත.

ଏକବାର ସତ

● ଭୃଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ

ଚନ୍ଦନାଘ୍ର,
 ଗନ୍ଧା କାଢ଼ି ଗାନ୍ଧିବେ
 ଉପରେ ତଳେ ଆସିଲ
 ଫେ' ପାଖରେ
 ଫେର ଦିଶୁଥାନ୍ତେ ବସିପଡ଼ିଲ
 କହିଲ-ହୁ କା'ରୁ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ଭଲ ପାଉ ?
 ମୁଁ ଲାଭରେ ହାଉଛି ପଡ଼ିଛି ।
 ଥର ଥର ବଢ଼େଇ କହିଛି,
 ତମକୁ...ପରୁ ତମକୁ....
 ତଳମଲ ତ ଫେ' ଜାବନ ପାହାନ୍ତା
 ଏକମାତ୍ର ଓଏସିରୁ....।
 ଦୁଗେ ପିନ୍ଧିବେ ବସିବେଇ
 କହିଲ, ମିଛୁଆଟା
 ମା' ମାଲେ ବ'ଣ ମିଛ କହୁଛି
 ଘଟ କହ ଘଟ ...।
 ମୁଁ ଲାଭେଇ ଗାନ୍ଧି
 କହିଛି, ଫେ' ବାପାକୁ
 ଖେ ଏବେ ପେଟୁରରେ....
 ତଥାପି ଫେ' ମତ ଦିଅନ୍ତେ
 ସେ ବପାବାଣି ଘଣ୍ଟିକା ।

ଚନ୍ଦ୍ରା ଗଜାବର ଚମେ କହିଲା, ନା...
 ମୁଁ ବିଚେ ଅନିରାଧି
 କହିଲି, ମୋ ବୋଲିବୁ
 ଚମେ କହିଲା-
 ଦୁ ବାନ୍ଧା ଦେଲା ପରେ ଆଉ
 ମା' ଦେଲା ପରେ
 ତୋ' ବାପା, ଦୋର ତୋ'ର
 କେତେ ମନେ ପକ୍ଷି ?
 କହ...ପତ କହ ।
 ମୁଁ ତମ ଦୁଇଟା ଆଖୁର
 ଅନେଇ ପାରିଲି କହି ।
 ତଳକୁ ଅନେଇ ଆସେ କହିଲି,
 ଚାଲୁ...ମୋ' ସୁନାସୁ ...।
 ଚମେ ହସି ହସି ଉଡ଼ିଗଲା
 ବୋଲି-ଦୁ କାହିଁକି ଏତେ
 ମିଛ କହୁଛୁ ?
 ମୁଁ କହୁଛି ପଲା
 ପତ କହିବୁ ତୋଲି ।
 ମୁଁ ଗୋଟାପଣେ ଝାଲେଇ ଗଲି
 ଆସେ କହିଲି-

ମୋ' ପୁଅକୁ
ଏକୋକାକ ଚଳା ବିଶିଷ୍ଟତା
ତମେ ମୋ' ଟି' ହାତ ଧରି
ହଲେଇ ଦେଇ
କହିଲୁ-ମତେ ବାହା
ମୋ' ଟି' ଆଖୁଟି ବାହା
ସତ କହ ଏକୋକାକ ଚଳ ...
ମୁଁ ତମ ପାଦ ଟି'ଟାକୁ
ନାବୁଡ଼ି ଧରି କହିଲି,
ମତେ ପୁରୁ ମତେ
ମୁଁ ମତେ ଟି' ସବୁ
ବେଶା ଜଳ ପାଏ ...
ତମେ ମୋ' ଟି'ହାତ ଧରି
ତଳୁ ଉଠେଇ ଦେଇ ।
ମୋ' ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଉଁଶି ବୋଲି
କହିଲ ...ଚତ କହିଲୁ
ଏକୋକାକ ଚଳ ।

စစ်ကိုင်း၊ ဘုရား
မေတ္တာ၊ အာရုံစူးစိုက်
မေတ္တာ၊ အာ

000 120

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରଥଯାତ୍ରା

● ଚକ୍ରର ବାହାରେ ବାହାରେ ବାହାରେ

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିଲେ ।
 ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ : ପ୍ରଥମ ମହାବଳୀ 'କଳ୍ପବିତ୍' ।
 ମହାବଳୀ ପ୍ରଥମ ମହାବଳୀ ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ଗୋଟିଏ ଶିକ୍ଷା କଳ୍ପବିତ୍ ।
 ପ୍ରଥମ ଶିକ୍ଷାବଳୀ ଗୋଟିଏ ଶିକ୍ଷା କଳ୍ପବିତ୍ । ପ୍ରଥମ କଳ୍ପବିତ୍
 କଳ୍ପବିତ୍ କଳ୍ପବିତ୍ ନିଜ ଗର୍ଭ କଳ୍ପବିତ୍ ଏକ କଳ୍ପବିତ୍
 କଳ୍ପବିତ୍ ଏହି ପ୍ରଥମ ମହାବଳୀ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ପ୍ରଥମ
 କଳ୍ପବିତ୍ । କଳ୍ପବିତ୍ ପ୍ରଥମ ମହାବଳୀ ପ୍ରଥମ ମହାବଳୀ
 ଏହି କଳ୍ପବିତ୍ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ପ୍ରଥମ ମହାବଳୀ ୪୦ ବର୍ଷ
 କଳ୍ପବିତ୍ କଳ୍ପବିତ୍ କଳ୍ପବିତ୍ ୧ ପ୍ରଥମ ମହାବଳୀ ୧୪୦

ଭର୍ତ୍ତି (୧୯୯୦ ବ୍ଲକ) ଦେବ । ପଞ୍ଚମ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ପ୍ରତିମା ଉପ ନିର୍ମାଣ
ବେଳେ ୨୪/୨୫ ବର୍ଷ ହୋଇଥିଲା - ଏହି ଘମାସାକାଳରେ ୧୭୫୭
ପରମାତ୍ମା ଉପାୟା ନିର୍ମାଣ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ବିଚାରାଳୟ ବନ୍ଦ
ହୋଇଥିଲା ବା ଟଙ୍କା ଗୋଟା ବା ଟଙ୍କା ନାହିଁ ମନେକରି ପ୍ରାୟ ୧୭୨୮
୦ରୁ ଦୁଇହଜାରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବା ପରେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତଙ୍କର ପୁଅ,
ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ଶୁଭିକା ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ଆଦି ବିକାଶକାରୀ ଚାର୍ଯ୍ୟ
ହୋଇଥିଲା । ସୁତରାଂ ଉପାୟାତ୍ମକ ପ୍ରକୃତ ହୃଦୟର ଦୃଢ଼ ସତ ଗୋଟାକାର
ପୁରୁଣା ।

ପଞ୍ଚମି ଦିନ : ଦୁଇଜଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଞ୍ଚମି ପଞ୍ଚମି ବଡ଼ ଆକର୍ଷଣ ।
ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପୁରୀରେ ଉପବାସୀ ଥିବାବେଳେ ପଞ୍ଚମି ଦିନର ଉପବାସ
ଦିନେ ଲଗାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏପରି ପଞ୍ଚମି ଦିନେ କେବଳ ଦିନ ପଞ୍ଚମିରେ
ଆଗରୁ ପଞ୍ଚମି ଦିନ ପଞ୍ଚମି ଦିନେ ହୋଇଥାନ୍ତି । ମନେ ହୁଏ - ଏକ
ବୁଦ୍ଧାବସାନ ଉପବାସ ସର୍ବ ହୃଦୟ ଦୃଢ଼ରେ ରହିଥାଏ । ଶ୍ରୀକାନ୍ତଙ୍କ
(ଶିଳ୍ପିଆ) କପଡ଼ା ଶୁଦ୍ଧା(ମୋଟା ଦରଜି) କଥା ଯାଏ । ଏହା
କେବଳେ ଶେଷାଂଶ ଦେଖି । ସେଇ କପଡ଼ା ଉପରୁ ଧରି ପୁରୁଷ
ଏକ ସ୍ତମ୍ଭରୁ ଆଗରୁ ଆଗରୁ ଉପର ପ୍ରକଳମରେ ଆସନ୍ତି । ଯେଉଁଠି
ବିଶୁଦ୍ଧ ପାଣି ଉପରେ ଶେଷରେ ଏକ ଗୋଲେଇ ମଞ୍ଚି ଫିଙ୍ଗି ଦିଆ
ହୁଏ । ତାହା ଉପରେ ବସି ରହିବ । ମନ୍ଦିର ଶିଳ୍ପ ଉପରୁ ଆସିଥିବା କେଇ
ପେଲିସ ଉପରେ ଦାନ୍ତରୁ ଉଠି ରଥ ଦିନେ ଲଗାଯାଏ । ଏହି ଦିନ ଏ
ଅନ୍ତରରେ ଅନୁତ ମନୋନି ବନି ଶେଷ ପଞ୍ଚମିରୁ ଆସୁଥିବା ଗୋଟାକ
ଘର ଚଉପାଞ୍ଚ କେତ ଦିନ ଲଗାଯାଏ । କେତ ଦିନକିଏ ଦିନିଆ
ପୁରୀ ଶାସ୍ତ୍ରମାନ ମତେ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦୁର୍ଗା ଶାସ୍ତ୍ର ଲଗାଥିଲେ ।

ଉପ ବେଦକା : ବୁଦ୍ଧାବସାନ ଧୂଳି ଉପ ବିବିଦ ଗାୟତ୍ରୀ ବଧ କଲରେ
ଉଠିବ କଲରେ କଲବେଦକୁ ବୁଝା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଉପର ବେଦକା
ପ୍ରାୟବେଦକା ଆଦି ପାଇଁ ବୁଝା ବଡ଼ ଉପାଦାନ । ସେହି ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ
ପରେ ପ୍ରକାଶ ହେଲା :-

- ଉପ-ବୁଦ୍ଧ ବାଧ୍ୟୁତ
- ବାବା-ବୁଦ୍ଧ
- ଉପ ଉପା-ବୁଦ୍ଧବେଦ ବାଧ୍ୟୁତ
- ଆୟୁ-ହନ ମୁକ୍ତ
- ବୁଦ୍ଧା-ଅବସାନ
- ବୁଦ୍ଧା-ଅବସାନ ପଦ୍ମ
- ବାଧ୍ୟୁ-ବୁଦ୍ଧ
- ବୁଦ୍ଧବେଦ-ବାଧ୍ୟୁ
- ବାଧ୍ୟୁ-ବାଧ୍ୟୁ, ବାଧ୍ୟୁ ଓ ବାଧ୍ୟୁ
- କେବଳ ନାମ-ଉପାଦାନ, ବୁଦ୍ଧ-ବାଧ୍ୟୁ
- ଉପ ପୁରୁ-କେବଳ ବୁଦ୍ଧ
- ଉପ ପାଣ୍ଡବ ବାଧ୍ୟୁ-ବିଶୁଦ୍ଧ, ବୁଦ୍ଧ, ବିବାହକାଳ,
- କାନ୍ତା(ଆଦ୍ୟର ଲଗାଯାଏ)
- କେବଳ ବାଧ୍ୟୁ-ବୁଦ୍ଧାବସାନ
- ଉପ ବେଦ-ଧୂଳିପାତ
- ଉପ ଉପ-ବୁଦ୍ଧ

ଉପବାସା ବିଶେଷତା-୧୯୯୧

ଉପ ବାଧ୍ୟୁ-ବିଶୁଦ୍ଧ ବାଧ୍ୟୁ
ବାଧ୍ୟୁ -ବୁଦ୍ଧ, ବୁଦ୍ଧାବସାନ, ବାଧ୍ୟୁ, ଧାତା, ବିଶୁଦ୍ଧ, ବିଶୁଦ୍ଧ
ବାଧ୍ୟୁ, ବାଧ୍ୟୁ

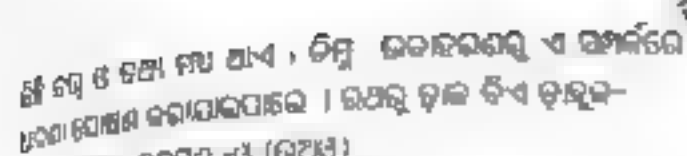
ଉପବାସର ଅର୍ଥବା, ପୌରାଣିକ ପୁରାଣ, ଅଗ୍ନି, ଶୁକ୍ର, ଶୁକ୍ର
ଅଗ୍ନି, ବାଧ୍ୟୁ ପାଣି ।

ଉପ ବୁଦ୍ଧ : ବୁଦ୍ଧ, ବୁଦ୍ଧ, ବିଶୁଦ୍ଧ, ପୁରୁଷ, ସ୍ତମ୍ଭ
ବୁଦ୍ଧାବସାନ-ବୁଦ୍ଧ, ବୁଦ୍ଧ
ବୁଦ୍ଧ ନାମ-ବୁଦ୍ଧବେଦ
ବୁଦ୍ଧ ନାମ -ଅଗ୍ନିକାଳ
ଆବେଶ ବାଧ୍ୟୁ-ବୁଦ୍ଧବେଦ
ଉପ ଶିଳରେ -ଅଗ୍ନି ନାମ

କେଉଁ ପଞ୍ଚମି :- ପାଣ୍ଡବ ଉପବାସ ଆଦ୍ୟର ଲଗାଯାଏ
ଦିନ ଉପର ଶିଳି ଉପର ପ୍ରକାଶି ବାଧ୍ୟୁ ଲଗାଯାଏ । ଶାନ୍ତ
ବାଧ୍ୟୁ ବାଧ୍ୟୁ ବୁଦ୍ଧାବସାନ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ପୁର ବାଧ୍ୟୁ ଧୂଳି
ଲଗାଯାଏ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପ୍ରକାଶେ ଉପରେ ଲଗାଯାଏ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ
ଆରମ୍ଭ ହୁଏ କେଉଁ ପଞ୍ଚମି ।

୧୭୫୭ ମନ୍ଦିରକୁ କେବଳ ଲାଭ । ଲାଭାତ୍ମକ ନିର୍ମାଣ ଉପବାସ
ପାଣ୍ଡବ ବାଧ୍ୟୁ ଲଗାଥିଲେ । ବୁଦ୍ଧାବସାନ ଲାଭା ଲାଭା ଲାଭା
ଲଗାଯାଏ । ଲଗାଥିଲେ । କେବଳ ପାଣ୍ଡବ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପ୍ରକାଶେ ଏ
ଆଦି ଲାଭ ପ୍ରକୃତ ପଞ୍ଚମି ପାଣ୍ଡବ ଲାଭା ମନ୍ଦିରର ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ
ନାମ-ନାମ ଆଦି ଲାଭ କରି ଏହି ଲାଭ ଲାଭ କରି ଲାଭ ଲାଭ
ନାମକୁ ନିଲେ କେବଳ ଲାଭାବନା ଲାଭ ଲାଭ ଲାଭ । ପାଣ୍ଡବ
ବାଧ୍ୟୁ ଆଦି ଲାଭେ ଲାଭାବନା କେବଳ ବୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧ
ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି କେବଳ ଲାଭା କେଉଁ ପଞ୍ଚମି
ହୋଇଥିଲେ । ୧୮୭୧ ବାଲରେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତଙ୍କ କେବଳ ବୁଦ୍ଧ
ପୁରୁଷାବସାନ କେଉଁ ମହାପାଣ୍ଡବ ପାଣ୍ଡବ ଲାଭ ଲାଭ
ମନ୍ଦିର ପାଣ୍ଡବ ମହାବେଦ ବଡ଼ କୋଠା ନାମକୁ ବୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧ
ବୁଦ୍ଧବେଦ ବାଧ୍ୟୁ ନାମକୁ ବିଶୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧ ବାଧ୍ୟୁ ବୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧ
କେବଳ ଲାଭା ପଞ୍ଚମି ଲାଭ ବୁଦ୍ଧ କୋଠା ନାମକୁ ବୁଦ୍ଧ
୧୮୭୪ରୁ ବାଧ୍ୟାବସାନ କେଉଁ ପାଣ୍ଡବ ପାଣ୍ଡବ ଲାଭା ଲାଭା
ଆସୁଥିଲେ । ବିଶୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧାବସାନ ବୁଦ୍ଧ ପରେ ମହାବେଦ
ମୁଖ୍ୟ ବା ବାଧ୍ୟୁ କେଉଁ ପଞ୍ଚମି ଲଗାଥିଲେ । କେଉଁ ମୁଖ୍ୟ
ବୁଦ୍ଧାବସାନ କେଉଁ ପୁରୁଷ ପଞ୍ଚମିରେ ବୁଦ୍ଧାବସାନ କେଉଁ ମୁଖ୍ୟ
ପାଣ୍ଡବ, କେଉଁ ମାନ୍ଦିର ଲାଭା ଲାଭା କେଉଁ ପଞ୍ଚମି ଲାଭା
ବୁଦ୍ଧ ହୁଏ ଓ ଗୁପ୍ତ ପରେ ଗୁପ୍ତ ଲାଭା ଲାଭା ।

ଉପବାସ ଓ ବାଧ୍ୟୁ : ଉପବାସ ଏକ ଉପବାସ ବୁଦ୍ଧ ବା
ଏହିରେ ବାଧ୍ୟୁର ପୁରୁଷ ଆଦି ବାଧ୍ୟୁର ଉପର ଉପର ବାଧ୍ୟୁ
ବୁଦ୍ଧବେଦ 'ପଞ୍ଚ' ଶ୍ରୀକାନ୍ତଙ୍କ ଉପବାସ ଉପବାସ ହୋଇ ଲାଭା ଲାଭା
ଥାଏ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପୁରୁଷ । ବୁଦ୍ଧ-ବୁଦ୍ଧାବସାନ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭା ଲାଭା
ବୁଦ୍ଧାବସାନ । ଲାଭାବସାନ ପାଣ୍ଡବ ଲାଭା ଲାଭା ଲାଭା ଲାଭା
ଲାଭ ଲାଭା, ଲାଭା ବୁଦ୍ଧାବସାନ ଲାଭା ଲାଭା ଲାଭା ଲାଭା
ଲାଭା, ବାଧ୍ୟୁ ଲାଭା ଲାଭା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଲାଭା ଲାଭା ଲାଭା

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି ।

[illegible]

ଧର୍ମର ରଥ ଗାଣିବ, କାଶୀ ଆଦି ଜାହାଗି ଜେଉଁ ଭଜିବ ନାହିଁ ।
ଓକି ଉତ୍ତର ସୁବା ମଣିଷଟି ନଳରେ ବାସ୍ୟା ଦାନ୍ତ ହୁଏ । ପାକୁଚା
ସମୟ ଠିକ୍‌ ନାହିଁ । କଥା ଶୁଣି ନେବାକୁ ପ୍ରାଣପୂର୍ବ୍ବ ଉଦ୍ୟମ କରିବ ।
ଲୋକାନ୍ତ ବା ଲୋକ ସମ୍ମୁଖରେ ବୁଦ୍ଧ ଧାରାଟି ଏଠାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।
ଭବ ତଥା

ଘର ଖୋଲି,
 ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ମୁଁ ଚେବିବି
 ଦଳ ଗଡ଼ି ମୁଁ ଚେବିବି
 ଏ ଗୋଲା ଫିଲିପ୍ ମୁଁ କହୁଛି
 ମୁଁ ତା ଗଡ଼ିବି ।

କେତେକ ପାତ୍ରମାନେ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଉତ୍ତମ ନିର୍ମିତ । ପୂର୍ବରୁ କିଛି
ପ୍ରାୟତଃ ଉତ୍ତମ କଳାକାରମାନେ ଥିଲେ । କେତେକ କାଳିନୀମାନେ
ଏହି କଳାକାରମାନେ ଥିଲେ । ଏହି ଗାତ୍ରରେ ପ୍ରାୟତଃ କେତେକ ମଧ୍ୟ
ପ୍ରାୟତଃ

“ପୁରୀର ବନ୍ଦେ ମାତେ” ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
ମାତା ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

ତା ବେଳେ କହାଣ୍ଡିରେ ଆକାଶ ନେଇଛି ।"

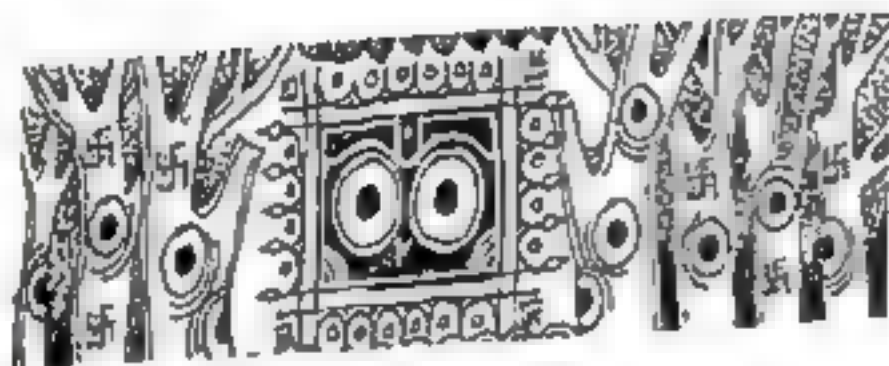
ରଥ ଚାଲିବା ନିମିତ୍ତ ଗୋଟିଏ ଲୋକ ନିୟୁତ ଟଙ୍କା ରଥ
ଦିଏବାରୁ ନିଜର ସ୍ୱଳ୍ପ ଧନକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ
'ମାଉସାମା' ଗୋଟିଏ କଳାକାର ତାଙ୍କର ମଠ ପାଖରେ ଦିଅଁ
ଗୋଟିଏ ପାଥାଳି , କେତେ କେତେ ଦିନକରେ ମଧ୍ୟ ବଦଳୁ ନାହିଁ ।
ମାଉସା ମା' ପରାସ୍ତ ପରାସ୍ତ ହେଉ ନାହିଁ । ବାହୁଡ଼ ବନ୍ଧାମାନ ଘରକୁ
ଧୂଆଁ ପାଉଁଶ ନେଇ ଯାଏ । ବଡ଼ ଦେଉଳରେ ଦିନିଧିର ପଞ୍ଚ ଅବକାଶ
ପରି ଯେଉଁଠି ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ପାଉଁଶକଣ ପ୍ରକାର ନାହିଁ ତେଣୁ ଏହି
ସମୟରେ ବର୍ଷର ଉତ୍ତମ ଋତୁ ଉତ୍ତମ ଋତୁ ଯାଉଛି ମଧ୍ୟ ନାହିଁ
ଦେଉଳର ବର୍ଷର ଉତ୍ତମ ଋତୁ ଏହି ସମୟରେ ଯାଉଛି ବୋଲି ଲୋକେ
ବିଶ୍ୱାସ ।

ବାଲୁକା:- 'ବେଗା ପଟ୍ଟା'ର ଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଞ୍ଜୁରୀଆ ବଡ଼ ଦେଉଳରୁ ସିମାନ୍ତରୁ ଦିଶେ ବୋଲି ଆଜି ମନ୍ତ୍ରଣା ପର ନିକଟରେ ଥିବା ଖଣ୍ଡ ଛାଡ଼ି ଗାନ୍ଧିଦେବ ଟପାଟି ଯଥାସ୍ଥିତି ଭଗଲଥ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଦାଣ୍ଡରେ ଆଣି ନିହତାକୁ ଏହା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଅସିମାନ । ବାଲୁକା ଯାହା ଦିନ ପୁଣିକା ମନ୍ଦିରକୁ ଗଞ୍ଜବୋହୋର ବସ ବଳଦେବ ଥିଏ ବାବେଲ ଭରସି । ପରସିନ ଏକାଦଶାଦୁକ ପାଳନ କରନ୍ତି । ପରପରସିନ ରଥରେ ପଣାଲକ୍ଷି ଶୋଭା ମନ୍ଦିର ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି । ବାଲୁକା, ବେଗା ଦିନ ମଞ୍ଜଳାଙ୍କୁଟି ଲକ୍ଷ୍ମୀଥା ବେଗା ଗାନ୍ଧି ଶିବ ବଳଦେବ ପଞ୍ଚାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଗାମାଲୁକ ଡାପୁଦାସ ଗାଧୁଣ ପ୍ରବେଶ ପରିଚାଳନାରେ ଥିବାକୁ ଏହି ପ୍ରକାର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୁଏ ।

ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଚେରର ଓ କର୍ମକାରୀ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ନିୟୁତ ଥା'ନ୍ତି । ଯୋଗେ ପାଉଣା ପାଇବା ପରେ ଶିର୍ଷକ୍ ମହାଶୁଳ ନିଶାପାଏ ଏହା ଦେଉଛ ପ୍ରବେଶ କରାନ୍ତି । ଏହାର ପାଣିଶାଫା ପୁରଜମାନଙ୍କର ଚେରକାଟି ତ୍ୟାଜତ ହୁଏ । ପୂର୍ବ ଭାବିନୀତି ଅନୁସରଣରେ ସୁଖି ପୁରୀ ବାଣସୀ କରଣଧୀ ଫାୟୁଟିଭ ଅବିଳନ ପ୍ରଭାବ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଅନୁସୂଚ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଉତ୍ପାଦ୍ୟ ନେତେର ନେତେର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିଲେ ମୁତା ଉତ୍ପାଦି । ଶ୍ରାବେର ପରାକାର ଅବିଳନ ରୂପାୟନ

0522,64409.9889 P P

ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ପରିକ୍ରମା

● ଶ୍ରୀ ସଦାଶିବ ମହା

ପୃଥ୍ବୀ ମଧ୍ୟରେ ଭାଗତ ବେଶ, ଭାଗତ ମଧ୍ୟରେ ଭାଗତ ପ୍ରବେଶ,
ନାଶକ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ବା ପୁରା ଗୋଟିଏ ଶେଷ ସହର । ଏହି ଶେଷ
ସହରଟି ଅତି ଦେଶ ବିଦେଶରେ ପୁରା ବା ଭଗବାନପୁରା ଭାବରେ
ପରିଚିତ ନେତ୍ର ନୂର୍ତ୍ତ, ଶ୍ରୀଚନ୍ଦ୍ରଶିଳା, ଦାଶନିକ, ଗବେଷକ, ପଣ୍ଡିତ,
ଜର୍ବ, ଲେଖକ, ଭାବୁକ, ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ, ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଏପରିକି ପ୍ରକୃତିପ୍ରିୟ
ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ପାଇଁ ଏହା ମହାନ ଆକର୍ଷଣ ସ୍ଥଳ । ଏହାପରେ ବଙ୍ଗୋପସାଗର ।
ଅନ୍ୟ ଚିତ୍ତିପଟେ ନୟା ଦେଖା ଦେଖିତ ଏଇ ଶେଷ ସହରଟି ଏକ ଦୂର
ଇହିଲେ ବେଳେ । ଏହି ଶେଷଟି ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଏହା
ଚିତ୍ରକଳା ପ୍ରିୟତମ ବୋଲି ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କର ମତ । ଚିତ୍ରକଳା ପ୍ରିୟତମତ୍ବ
ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ଚେତ, ନୟ, ପୁରୁଷ, ଜଙ୍ଗମ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଶେଷ । ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦ ନାଥ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ମୂଖ୍ୟ ଆକାଶ
ଦେବତା । ତାଙ୍କରି ନିମନ୍ତେ ଏଠାରେ ନିତ୍ୟ ଗପକ ଚନ୍ଦନ, କୃତ୍ୟ,
ଗୀତ ଉତ୍ତମ ମୁଖ୍ୟତ । ଇତିହାସ ଗ୍ରାଣ୍ଥରେ-

"ଅନାମକ କଲ ଯିବା
କଳାକାର ଦେଖିବା
ଶଙ୍ଖମାରି ମଞ୍ଚରେ
ବେନିନେତ୍ର ପଞ୍ଚାବିଦ୍ୟା ।"

ଏହି ଶେଷର ମର୍ଦ୍ଦିମା ବର୍ତ୍ତନା ଚନ୍ଦ୍ର, ପୁରାଣ ଠାରୁ ଆକାଶ ବର୍ତ୍ତ ବହୁ
ପ୍ରାଚୀନ ଓ ଅଧୁନିକ ଯୁଗର ଚର୍ଚ୍ଚାମାଳା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

"ଭାଗବତବୋଧକ ଚେତେ
କୁରୁର୍ଗେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମେ ।
ଦକ୍ଷରୁଦ୍ର ଶଙ୍ଖମାରି
ଭକ୍ତ ନାମ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ।"

-ଚକ୍ରପାଳ

X X X X

ପର୍ବତ ଶୃଙ୍ଗ ଶେଷର ଗର୍ଭା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।

ପର୍ବତ ଶୃଙ୍ଗ ଶେଷର ଗର୍ଭା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।

-କପିଳ ବାହନୀ ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ

X X X X

କେତୁନେତ୍ରାକାଶ

ଶେଷେ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମେ

-କବିତା ପୁରାଣ

ପଦାବଳୀ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଅଧୁନିକ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି
ଶେଷର ଧୂଳି, ବାସି ମଧ୍ୟ ମହାନ ଓ ପବିତ୍ର । ଏହାର ପବିତ୍ରତା ଓ

ମହାନତାରେ ଆଦୁରା ହୋଇ କବି ଗଭୀରରେ -

ପ୍ରଭୁଙ୍କେ ! ଏକ ମାୟାକାନ୍ଦି, ଜଳ ମାୟାକାନ୍ଦି
ମାୟାକାନ୍ଦି ଶରଣା ବାସିରୁ ବାହା ।

ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ବାଗମାୟରେ ଚେତନାପ୍ରାଣ, ନାମ ଉତ୍ତମ ମୁଖ୍ୟତ,
କାଳିଆର ଦେବତା ନଦେଶେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରୁ ପିତା ଗର୍ଭ ନୂର୍ତ୍ତ
ପ୍ରକାଶ ହୋଇ ଶେଷେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଆଦିବାସ ମୋହ ଅନନ୍ୟ । ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର
ଅବସ୍ଥିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଓ ଏହାର ବେଦାଦିନି ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର
ପର୍ବତମାଳାକୁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଆକୃଷ୍ଟ କରିଥାଏ ।

ତତ୍ତ୍ୱିଆ ଭାଗବତକାଳ ଅତିବଡ଼ା ନଗରୀ ଗୋଟିଏ ଦେଶର
ତତ୍ତ୍ୱିଆ ନାମ ପ୍ରାଚୀନ ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଆଲୋଚନା ଦୃଷ୍ଟି ଶୃଙ୍ଖଳା
ତାଙ୍କର ସାଧନାରେ ଶେଷେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଥିଲା । ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥିବା
ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ବର୍ତ୍ତନା ଗୋଟିଏ ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେ ଦେଖିବା
ବର୍ତ୍ତନା ଭାବିବାର । ଅତିବଡ଼ା ନଗରୀ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତମ,

ଏକେତ୍ର ପୁରୁଷ ଗୋଟିଏ । ଅଗଳ ନିତ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟକ
ଭାବନା ନୟା ଯେ ଯମୁନା । ଦୃଶ୍ୟକଳୁ ଜଳ ଗୋଟିଏ
ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଅଗ୍ରଭାଗ ଯହିଁ ଗୋପୁର ଦୃଶ୍ୟକଳୁ କବି
ଆକାଶ ମଣ୍ଡଳ ଯେ ପୁର । ବସନ୍ତ କାଳିନି ପର
ତାଙ୍କ ଯେ ଗୋଟିଏ ଗିରି । କାଳେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀ ପୃଷ୍ଠି
କାଳେ ଦୃଶ୍ୟ ଯେ ତାଙ୍କ । କାଳେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀ ପୃଷ୍ଠି
ମାଗଣି ଯେ ତାଙ୍କ ପାଶ । ସେ ଶ୍ରୀମାତା କୃଷ୍ଣା ଦେବୀ
ଅଗଳ ନୟା ଯେ ଅଛି । କୃଷ୍ଣା କାଳେ ଦୃଷ୍ଟି
ସେ ଠାକୁର କାଳେ ପାଶ । କୃଷ୍ଣା ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀ
ଗୋପ ମୟା ବୋଲି କବି । ଏହାର ଦୃଷ୍ଟିକଳୁ କବି
ଚେତନା ଯୁଗଳ ଏହାର । କୃଷ୍ଣା ଦୃଶ୍ୟ ଗୋଟିଏ
ସେ ବଚନି ଯେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ । ଦୃଶ୍ୟକଳୁ ପାଶ ମାଗଣି
କାଳେ ପାଶ ଯେ ପାଶ । କାଳେ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀମାତା
ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ମାଗଣି ମାଗଣି କଳ । ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ପାଶ ବୋଲି କବି
ଏହାର ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀ । କୃଷ୍ଣା ଦୃଶ୍ୟ ଶ୍ରୀମାତା
କାଳେ ତାଙ୍କ ଦେଶ ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବର୍ତ୍ତ ଶ୍ରୀମାତା
ଆକାଶ କବି କଳକଳା ତାଙ୍କ, ଅଗ୍ନି ନୟା, ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ରୀ
ଦୃଷ୍ଟିକଳୁ ତାଙ୍କ, କଳ ପାଶବେଳ, ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ରୀ
ତାଙ୍କ, ମହାଚେତ ତାଙ୍କ, ମଧୁପୁରୀ କବି ଉଦେଶ୍ୟ କବି, କୃଷ୍ଣା

[illegible][illegible]

ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟ ଏକ ମହାନ ଶକ୍ତିପୀଠ ବୃନ୍ଦେ ପର୍ବତୀ ।
 ଶ୍ରୀକଳାସୁନ୍ଦରୀ ଦେବୀଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ଲଗାଯାଇଛି ବିମଦ୍‌, ଦୈତ୍ୟ
 ପାଶରୁ ନିରାଶ୍ରୟ ହୁ ଶୈବକଣ୍ଠ । ଶ୍ରୀକଳାସୁ ମନ୍ଦିରର ଗାଁ ନାତିକେ
 ଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବ ବିଶେଷ ଭାବେ ପରିଚିତ ହୁଏ । ଏପର୍ବତୀ ତନ୍ତ୍ର ବାୟୁରେ
 ତନ୍ତ୍ରମୟୀ ବାଦିନୀ ଭାବେ ଉପାସନା କରାଯାଏ । ତେଣୁ କଳାସୁନ୍ଦରୀ
 "କାଳୀପ୍ରାଣ ଶ୍ରୀ କଳାସୁ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ପଣ୍ଡିତା ବାଦିନୀ ।" ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ
 ଭୋଗ ହେଉଥିବା ଅଳ୍ପ ପ୍ରାୟ ପାଣ୍ଡୁରାମାୟା ଦେବୀ ବିମଦ୍‌କୁ
 କୋରାକୋରାରେ ତାହା ମହାପ୍ରସାଦରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୁଏ । ଗହ୍ମ
 ପିନ୍ଧା, ଉପରେ ପୁନିତା ସ୍ୱରୂପା ଦେବୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମହାଦେବୀ ଅବସ୍ଥି
 ଥିବେ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ କାର୍ଯ୍ୟର କାରଣ । ସେ ଦେବୀଙ୍କର ଆରାଧନା ।
 ସେ କହୁଥିବା ଦେବୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ତଥା ସ୍ୱରୂପେ, ଶୈବୀ ବୃନ୍ଦେର ଶୈବୀ
 ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ଭାବେ ଓ ଦେବତା ବୃନ୍ଦେର ବୃନ୍ଦା ମୁଖ୍ୟତ୍ୱରେ ଗୁପ୍ତା
 ବିଶାଳମାନ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇ ପୁରାଣରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ।

“ହାଁ ହଁ କେବଳ ଜଗତା ଶିଶୁ ମାତ୍ରା ଚିତ୍ତବୃତ୍ତା
ବୁଦ୍ଧିର ଚନ୍ଦ୍ର ବୁଦ୍ଧିର ଚନ୍ଦ୍ର ବୁଦ୍ଧିର ଚନ୍ଦ୍ର ବୁଦ୍ଧିର ଚନ୍ଦ୍ର ।”

ସେ ଦେଉଳକୁ ପ୍ରମାଣ ନିର୍ଦ୍ଦାୟ ଦେଖିଲା, ମହାଦେବଙ୍କ ଓ ପର୍ବ
ଦେବୀଙ୍କ ନାମ ଦେଇ ପୁର ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଅଛି ।
ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ବିଜୟା ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟ ଦେଉଳି ଏକ ମହାନ
ଉର୍ବିପାତ । ତତ୍ପରେ ପରେ ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଉତ୍ସବସମ୍ପର୍କ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମଧୁର
ନାଟ୍ୟରେ ଶିଳାରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାଚୀନ

[illegible]

ଭେଦାଦିଆପାଏ ।
 ପଞ୍ଚତୀର୍ଥ : ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ହେତୁ ଯଜ୍ଞ କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଶେଷରେ
 ଏହା ଏକ ପରମ ପାବନ କ୍ଷେତ୍ର । ଅତି ବଡ଼ା ନଗରୀର ପାଦ ପାଦମେ
 ଯେତେକ ଦୁର୍ଗନ୍ଧାଳ ମହା ଏ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଖଟି ଯେଉଁ ,
 ଯେତେକ ଚାଉଁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯେ କଳା ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ପଞ୍ଚତୀର୍ଥ ହେତୁ ମାନବମାନେ ପରମେଶ୍ଵର, ଶେଷେଶ୍ଵର,
 ଶିବ, ବ୍ରହ୍ମା, ଇନ୍ଦ୍ରପୁରୁଷ, ଯମେଶ୍ଵର ଓ ମହେଶ୍ଵର । କେହିକେହି ମହାଶୟ
 ବେଳରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ବେଳେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରକୁ ଏକ ଚାଉଁ ବେଳେ ଯେ
 କରୁଥାନ୍ତି । କେତେକ ପଣ୍ଡିତ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଏହି ପଞ୍ଚତୀର୍ଥରେ ପ୍ରଭାତ
 ପାଞ୍ଚବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ପ୍ରତିମା ନିକେ ଅଟେ ପ୍ରଭାତ ପାଞ୍ଚବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର
 ମାତରେ କି ଉକ୍ତି କୁହାଯାଇଥାଏ ଏହି ପଞ୍ଚତୀର୍ଥରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ପ୍ରତିମା
 ଦେଖି ଯାଏଁ ପାଞ୍ଚ ପାଞ୍ଚରେ ପ୍ରଭାତରେ ଏପରିକି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ପ୍ରତିମା
 ଦେଖ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଯାଏ ନାହିଁ କେହି ।
 ନିର୍ଦ୍ଦେଶ :-

“କଟକ ପଲିଟେକ୍ନିକ୍ ସ୍ନାତକ ଉପାଧି
ପ୍ରାପ୍ତ କେଶବ କୁମାର ସାହୁ ନାମରେ
ନାହିଁ କର୍ମରେ ନାହିଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ
ପଦ୍ମ ମୋହନ ବାବୁ ବାବୁ ଯାହା କେତେ ।”

[illegible]

ପଦ୍ମ ଭାସ୍କର ମନ୍ଦିର ମଝିରେ ପାଲୁର ବିଶ୍ୱାମ ନେତାବଳୀ
 ପଦ୍ମଭାସ୍କର ବଳପୁ ପୁରୀର ନାହିଁ । ପୁରୀ ନଗର ଅନ୍ୟ ଏକ
 ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଲା, ଗଣ ଗପରୁ ପାଲୁର, ପାଲୁରୀ ବା ପଥାପଣ
 ନେତା ଅନ୍ତରାଳର ବା ଅନ୍ତରାଳ ବନ୍ଦିତକୁ କୌଣସି ଭୁଲ୍‌ମାର୍ଗ ଶୁଦ୍ଧି
 ନଥାଏ, ବାରିପଦା କର୍ତ୍ତା । ପଥାପଣର କର୍ତ୍ତା ବା ତାଳକାର ଗହଳୁ
 କର୍ତ୍ତା, ପଦ୍ମପୁରୁଷ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବନ୍ଦି ବାଳମାର ପୁରୁଷ ହେଲେଣି ପୁରୀର,
 ଯାହା ଗପରେ ନି ବେଳେ ପାଲୁର ପାଲୁରୀର ନୁହେଁ, ପଥାପଣ
 ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଯାହାପ୍ରାୟ କରାନ୍ତି । ଆଉ ମଧ୍ୟ ପୁରୀରେ
 ପାଲୁରେ କଥାକୁହୁ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବାରିପଦା ଘର ଇଥର ବହୁର୍ବର
 ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । କେପଟି ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣପୁରେ
 ଶେଷାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିଲା ଯେ ବାରିପଦାରେ କୃତାଦୃଶ
 ହେଉଛି ବାରିପୁର କେବି । ଏକଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜର ନାୟକା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକୁ
 ଉପାସନାହାରୁ ନାୟା ହେତୁରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଦ୍ୱାରା ତିନି ଆଖି ମହାପୁରୁ
 ଚରଣାଧାରୁ ପଥାପଣ କେବି ହେଉଥିଲେ, ଯାହାକି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କେବି
 ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏକ ମଧ୍ୟରେ କାହାଣୀ ପଥରୁ ପରିଣାମରେ
 ରକ୍ଷା କରି ପାଳନ କରୁଛନ୍ତି । ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ମହାପୁରୁଷ ମୁଖ୍ୟ ହେବେ
 ହୋଇ ଏକାକୀ ଅନୁଗତ ଭାବରେ ଇଥରୁ ବାରିପଦା ପାଇଁ ହୋଇ
 ରହିଥିଲେ, ଯାହାକି ଏକ ପ୍ରାୟ ପ୍ରମାଣ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଛି । କାଳର
 ଗହଳର ମହାନ୍ ପରମ୍ପରା ହେଲା, ଗହଳର ନେତା କୃତା ଜାଣାୟା
 ଏହା ଶାସ୍ତ୍ର ହେଉଛି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମାତ୍ର । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଗପରେ
 ପ୍ରମାଣର ଯେ ବାରିପଦା ଗପରେ ପରିଣା ଓ ବୁଦ୍ଧିର ଗପରେ
 ପୁରନ ଏହି ବାଣୀ କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବାରିପଦାରେ ତିନି
 ଗପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଦ୍ୱାରା ବହୁବିଧରୁ ବୁଦ୍ଧିର ଶେଷାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଲୁର
 ଗହଳ, ଯାହା ପୁରୀ ପକ୍ଷରୁ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପୁରୀ ଏକ ବାରିପଦାରେ ହେଉଥିବା ଗପମାନଙ୍କର ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ
 ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଲା, ପୁରୀର ପଦ୍ମ ପ୍ରମାଣ ରୁଦ୍ଧିବା ମନ୍ଦିର ନିକଟରେ
 ପହଞ୍ଚିବା ଓ ବାହାଡ଼ା ତିନି ଏକାପିତରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରୁ ଫେରିବା
 ବିଧାନ । ଅବଶ୍ୟ ଅନେକ ପ୍ରମାଣର ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିଲେ
 ପୁରୀ, ଯଦି କେଉଁକେଉଁ ଅବସ୍ଥାରୁ ସମ୍ଭବ ହେଲେ, ତାହାହେଲେ
 ପରଦିନ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ତିନି ବାରିପଦାରେ ଏହି
 ବିଧାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂରୁ । ଉତ୍ତରରେ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତିରା ବିନ ଇଥରର
 ଗାନ୍ଧି ବାରିପଦାରେ ଆଗା ନାହିଁ । ଆଉ ଦେଖି ନୁହେଁ, ପରଦର୍ଶୀ
 ବିନ ବାରିପଦାରେ ଗପ, ଗପମାନଙ୍କର (ମାତ୍ରାମା ବା ରୁଦ୍ଧିବା ମନ୍ଦିର)
 ମନ୍ଦିର ପକ୍ଷରେ ପହଞ୍ଚି ଥିଲେ ହେଁ, ମାତ୍ରା ବୁଦ୍ଧିର ଗପ ଦେଖିନ
 ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅବିଦି ନାହିଁ । ପରଦର୍ଶୀ ବିନ ବୁଦ୍ଧିର ଗପ ଅନ୍ୟ ଅଧ୍ୟାୟ
 ବା ଅବିଦି ବାରିପଦାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଗପ ହେଉଛି ଯଦି ପଦ୍ମପୁର ।
 ଫଳରେ ପୁରୀର ଗପମାନଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣନା କେବଳ ବିନା ପଦ୍ମପୁର ।

ଯାଉଥିଲେ ହେଁ, ବାରିପଦାରେ ତାହା ଅନ୍ତତଃ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିନ
 ବିନୟାପା । ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଗାନ୍ଧି ବିନ ଶେଷାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାହିଁ, ଗା
 ପରିଣାୟ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିଲେ ହେଁ, ଅନ୍ତତଃ ଏକ ବୁଦ୍ଧିର ଗପ
 ଗପରେ ଉପଦେଶନ କରି ଗପମାନଙ୍କୁ ପୁରୀରୁ ପରିଣାୟ
 କରୁଥିଲେ ।

ପୁରୀରୁ ବାରିପଦାରେ ଗପମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ବିଶେଷତ୍ୱ ବର୍ତ୍ତମାନ
 ହେଲା, ଗପରୁ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ କପୁର୍ତ୍ତା ନୁହେଁ ବରଂ ବାରିପଦା
 ପ୍ରାୟ ଏକ ବୁଦ୍ଧିର ଉପଦେଶ ମିଳାଇ ଗପରେ ଗପମାନଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧି
 ଅର୍ଥାତ୍ ଶୁଦ୍ଧିତା ଓ ବାହାଡ଼ା ପରେ ବହୁର କରାଯାଏ । ଶୁଦ୍ଧିତା ମନ୍ଦିର
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣପୁରେ ଶେଷ ବିନ ପ୍ରାୟ ଏକ ବୁଦ୍ଧିର ବାରିପଦାରେ ଶେଷାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ହୋଇ ବିନା ପ୍ରାୟରେ ଶାନ୍ତରାଜ କରାଯାଏ ।

ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଗାନ୍ଧି ବିନୟାପା ଗାନ୍ଧି ୧୭୭୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ
 ପ୍ରାୟତଃ ଅନ୍ତରାଳର କଳାପରେ ପେଟେଟେରେ ପୁରୀର ମହାପୁରୁ
 ବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଶିଳ୍ପି ସୈନ୍ୟ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସାଗରେ ଧରି ଅଧିଷ୍ଠା,
 ହେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ଗଳପଟି ମୁକୁଟ ହେବ, ତାହା ସେହି
 କଳାଧାରୁ ବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ନେବାକୁ, ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ଅପରାଧର ପାଖରେ କାହାଣୀପାତ୍ର ଲେଲ । ଶିଳ୍ପ କର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 କଳାଧାରୁ ତାହା ପାଖରେ ଆସିଥିବା ଗଳା ପରିକଳର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 କଳାଧାରୁ ଏକେ ଅଧାର ହେଲେ ଯେ, ଶେଷରୁ କଳାଧାରୁ ହୁଏ
 ବୁଦ୍ଧିର ହେଲେ, ତାହା କାଳରେ କଳାଧାରୁ ପାଇଁ ମନ୍ଦିର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 କରିବାକୁ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣପୁରେ କଳାଧାରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ହେଁ, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଶିଳ୍ପି ଗଳା ପାଇଁ ବିନୟାପା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମନ୍ଦିର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଏକ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅଛି ଯେ, କଳାଧାରୁ
 କଳାଧାରୁ ବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଅନ୍ୟତମ ବାରିପଦା ଥିଲା । ତେଣୁ
 ପୂର୍ବରୁ ତାହାର ଅତୀତ ଦେଶୀର ହୋଇଗଲା । ତାହା ବୁଦ୍ଧି
 କଳାଧାରୁ ବିନୟାପା କଳାଧାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମନ୍ଦିର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 କରିଥିଲେ ଓ ୧୭୭୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ କଳାଧାରୁ ହେଉଛି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 କରିଥିଲେ ।

ଗଳାପାରେ ବିଶ୍ୱାସ ଅନୁଯାୟୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମହାପୁରୁଷର ଗପ
 ସେହି ମନ୍ଦିରରେ ଆକର୍ଷିତ ହେଉଥିବା ଗପମାନଙ୍କର ଏକାକୀ ଗାନ୍ଧି ଏକାକୀ
 ରୁଦ୍ଧିବା ବା ବାହାଡ଼ା ବିନ ପୁରୀର ଗପମାନଙ୍କ ପରେ, ବାରିପଦାରେ
 ଆରମ୍ଭ ହେଉଛି ଏକ ବାରିପଦାକୁ ଦୃଢ଼ାୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ହେଉ
 ନୁହାଯାଉଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପକ୍ଷ ବାରିପଦାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 କଳାଧାରୁ ଗାନ୍ଧିକାନ୍ତି, ପର୍ବପର୍ବାଣୀ, ଯାଜ୍ଞପାତ୍ର ଏକାକୀ ଗପମାନଙ୍କର
 କଳାଧାରୁ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ାୟ ହୋଇ ରହିଛି, ଯଦିବା ପୂର୍ବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ହେତେବ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସହିତ ବାହାଡ଼ାରେ ଆଗ କଳାଧାରୁ ଏକ
 ଦର୍ଶନରେ କଳାଧାରୁ ଗପ ଫେରି ଆସିବା କଳାଧାରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 କଳାଧାରୁ ହେଉଛି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ

ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର-ସେବା ଓ ସେବକ

● ଶ୍ରୀ ଭାସ୍କର ମିଶ୍ର

ବ୍ରହ୍ମର ପରମାତ୍ମା ଦେବ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତ କେଉଁ ଅନାଦି କାଳରୁ ବସୁନ୍ତେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶେଷରେ ପୂଜିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛନ୍ତି, ତଥା ଏବେ ବି ଅତ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଧୁକାୟ ହୋଇ ରହିଛି, ଏହି ଦିଗର ଶୈଳୀ ନିର୍ମାଣ, ନାଟ, ଭାଟି, ଯାଜି ଯାହା, ସେବା ଓ ସେବକମାନଙ୍କ ଶୈଳୀ ଅପର୍ବରେ ବହୁ ଗଣେଶଶାଳ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବେ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଶାସ୍ତ୍ର ଆଦି ବର୍ଣ୍ଣନା ପ୍ରକାରେ ବାସୁନ୍ତ, ଭାଟି, ନାଟ, ଯାଜି ଯାହା, ଉପବାସିବୁଦ୍ଧିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ଶାସ୍ତ୍ରାବଳୀର ବିଷୟ ।

ଏହି ପ୍ରସିଦ୍ଧ କାହାଣୀ ନାହିଁ ତଥା ମନ୍ଦିର ସ୍ଥାପନରେ ଭଗବାନ ଶେଷ ବ୍ୟୟାକର ୧୯୭୪ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୫ ତାରିଖ ଦିନ ଏକ ଶିଳାଧିନ ରାସ ବୋଇ କହିଥିଲେ, "ଓଡ଼ିଶା ଗାନ୍ଧୀରେ ଅବିଷ୍ଟିତ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ମନ୍ଦିର ଅବିଷ୍ଟିତ ଓ ଏହାର କାହାଣୀ ପ୍ରଧାନ ଗଣିଛି । ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଅନ୍ତେ କୌଣସି ମନ୍ଦିର ଏହା ଗହ୍ମ ରୁଦ୍ଧକାୟ ରୁହେଁ । ଏହା ନିର୍ମାଣ ଏକ ବୃତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ । ଭଗବାନଙ୍କର ଦିବିନ ଅସ୍ତର ରାସାଦିଆ ଗଳ୍ପରେ ଏହି ମନ୍ଦିର ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ପ୍ରତିବର୍ଷ ପୁଣ୍ୟ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରୁ ମନ୍ତ୍ର ଗଣେଶରେ ଆସୁଥିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହାର ପରିଚାଳନା ବିଷୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଉଚିତ ନୋହି ମାନ୍ୟତା ଦୃଷ୍ଟି କେଉଁ ଗହ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ସ୍ପଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ନିର୍ମିତ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି କାହାଣୀରୁ ପୂର୍ବ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ କାହାଣୀରୁ ପ୍ରାୟ ଠାକୁରମାନଙ୍କ ସେବା ଓ ସେବକଙ୍କ ଅପର୍ବରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ଲୁଚିରହିଛି ତେଣୁ ରହିଅଛି ।

ଶୈଳୀର ମହାତ୍ମା ପୂର୍ବରୁ କାହାଣୀର ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତ ନାମମଧ୍ୟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଗଣର ରାଜା ଦିଶୁବଦ୍ଧିର ଦ୍ଵାରା ପୂଜିତ ହେଉଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଉତ୍କଳର ମହାରାଜା ମଧ୍ୟକ ନାମରେ ଏହାକୁ ଆକର୍ଷଣ, ଗୁପ୍ତ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଶୋଭା ଓ ପାତ୍ର ବୋଧା- ଏହିପରି କାହିଁକି ପୂଜକଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ରାବଳୀ ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲେ । (ନାମାହି ମହୋଦୟ)

ନାମାହାଣୀ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତ ଦିଶୁବ ବୋଧା ଦିଶୁବଦ୍ଧିର ଦେବବର (ଏକ ଦୃଷ୍ଟ) ମୁକ ଶୋଭାରେ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କୁ ପୂଜା କରି ସମ୍ବରଣ ଦୈନିକ ପୂଜାର ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ଆଦି ନାମାହାଣୀ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ରାଜାଯାହାର ପରାବୁଦ୍ଧିର ସେବାପ୍ରଦାନରୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଅବିଷ୍ଟିତ ସେବାମାନଙ୍କୁ ଅପ ପ୍ରକାର ସେବା ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଏହାଦ୍ଵାରା ଶେଷମାନଙ୍କ ପରାବୁଦ୍ଧିର ପାତ୍ରାହାର ଉଦ୍ଧାର କଲେ, ଏହାଦ୍ଵାରା ଶେଷମାନଙ୍କ ଶେଷମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କଲେ । ଏହି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପ୍ରକାର ସେବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନ୍ତର କଲେ । ଏହି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପ୍ରକାର ସେବା ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଏହିପରି ମାନ୍ୟତା

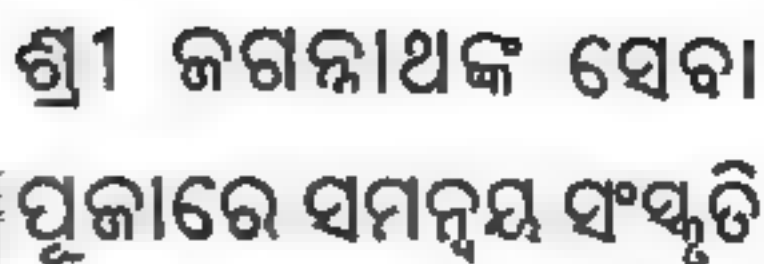
ସେବାରେ ମାନ୍ୟତା ଦେଇ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । (ନାମାହାଣୀ ତଥ୍ୟ ଓ ତଥ୍ୟ ସେବାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା) । 'ପ୍ରାଚୀନ ଗଣେଶ ପୁରାଣରେ ଗଣେଶ ଦେଉଳି ଯେ, ସେବାମାନଙ୍କ ଶେଷ ରାଜା ଯାହା ଉଚ୍ଚରେ ରାଜୁତି କରିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ମାନ୍ୟତା ଦେଇ ଦିବିନ ଶୈଳୀ ସ୍ପଷ୍ଟ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରି ପାହୁରା ନାଟକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ନାମାହାଣୀରୁ ଅନ୍ତରାହାରା କେତେକ ଆର୍ଯ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିଶାଳୀ ସେବାରେ ନିପୁଣି ହେଉଥିଲେ ।

ଏହିପରି ଦିବିନ ଅନୁପାଦ୍ୟ ୧୨୩୮ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ପରମେଶ୍ଵର ଦେବ (୩ୟ) ବର୍ତ୍ତମାନର ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ କେତେକ ବାଟି ସ୍ଥାପନ କରି ସେବାରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ସେବାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ଉଚ୍ଚରେ ରାଜା ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କ ଦୈନିକ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରି ପ୍ରାୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବା ଦିନରେ ସମସ୍ତ ସେବାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ଦିଶୁବ କରି ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ । (ପ୍ରାଚୀନ ଗଣେଶ) । ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ସେବାଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟି ପାଇ ଏହି ସେବା ଅନେକ କାଳରେ ଦିଶୁବ ହେଉଥିଲା । ତତ୍ପରାଳୀନ ସମୟରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ସେବା ଓ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପ୍ରକାର ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଦିଶୁବ । ଏହା ଏକ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ସେବାରେ ଏହା ପରପ୍ରାୟ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଅର୍ଥରୁ ୧୮୦୫ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ କେତେକ ସେବାଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ଅଧିକାର କରିବା ସେବା ସେବା ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ପରିଚାଳନା କାଳରେ ପ୍ରାୟ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ସେ ସମୟରେ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ସେବାମାନଙ୍କ ସ୍ଥାପନରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ରାଜ୍ୟ ଅବଳେଶ୍ଵରଙ୍କର ସମସ୍ତ ସେବା ସେବା । ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପ୍ରାୟ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ଦିଶୁବ ଓ ସେବାରେ ସେବା ସେବା ପ୍ରାୟ ୨୫୦ । ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଭଗବାନଙ୍କ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ମୁଖ ସେବା ପ୍ରଦାନ କାର୍ଯ୍ୟ ସରକାର ୧୯୫୨ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ନିର୍ମାଣ ଏକ ବୃତ୍ତର ଅନୁପ୍ରାଣ କରି ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ସେବାମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ଵ ଓ ସେବା ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରି ତଥା "ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ସ୍ପଷ୍ଟ"ରେ ଦିଶୁବ କଲେ । ଏହି ନାମାହାଣୀରେ ଶେଷ ଦିଶୁବ ନାମ ପ୍ରାୟ ଅଧିକାର ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଦିଶୁବ ହେଉଥିଲେ । ଏହି ସ୍ପଷ୍ଟରେ ୧୯୯୯ ପ୍ରକାର ସେବା ଶ୍ରେଣୀ ରହିଅଛି । ତତ୍ପରାଳୀନ ମାନ୍ୟତା ଦେବା ଅବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ନିମ୍ନରେ ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ସେବାମାନଙ୍କର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରଦାନ

- ୧- କେପଟି ମହାରାଜ, ୨-ପରିଶ୍ରା ବା ରାଜସ୍ଵରୁ, ୩-ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ଦିଶୁବ ନାମାହାଣୀ ମହାରାଜ, ୪ -ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ, ୫-ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ, ୬- ମୁଦ୍ରାକର ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ, ୭-ଶ୍ରୀକରକାନ୍ତେ ପ୍ରାୟ, ୮-ପ୍ରାୟ, ୯-ପ୍ରାୟ

ବିଶ୍ୱ ଆଧାର୍ଯ୍ୟକ କେନ୍ଦ୍ରରେ ସାମ୍ୟ ମୈତ୍ରୀ, ଭାବୁକ ଓ
 ଉତ୍ସାହ ଆତ୍ମବଳ କେନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀକରଣଧୀ । କେବଳ ଉପାଦେୟ ଓ
 ଫଳପ୍ରସୂତ ଶ୍ରୀକରଣଧୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶ୍ରୀକରଣଧୀ ଓ ଶ୍ରୀକରଣଧୀ
 ଶ୍ରୀକରଣଧୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶ୍ରୀକରଣଧୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶ୍ରୀକରଣଧୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ପୁଣ୍ୟ ଏ ବେଳା ଶର୍ତ୍ତ ଯତ୍ନକୁ ଯତ୍ନବାନୀ ।

ଏହିପ୍ରକାର ଗୁଣିତା) ଶବ୍ଦ କଥାପ୍ରାୟ ଚାଲୁଥାଏ ।

ଅର୍ଥ-ସର୍ବପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନ ଏବଂ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପସ୍ଥାପନ ।

ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, ଗୋଟିଏ ଓ ତାହା ଦିଶିବ ।

[illegible][illegible]

ଦୁଃଖୀ ଭାବରେ ପରେ ପୁଣି ଅଧିବାସ ବେଳେ ଓ ବିରୁପ ବିବର୍ତ୍ତନ
ଏହିମାନେ କରିଥାନ୍ତି । ଅଶ୍ୱସ୍ଥ ପରେ ପଣା ଚୋରା ପୁରୁଷ
କରିଥାନ୍ତି । ଅବେଶର ଚୋରାସ୍ତ୍ର ନିଆରୁ ଶାସ୍ତ୍ରାତ୍ମକେ ପ୍ରମାଣ ନ
କରିବାକୁ ହୁଏତ ବିବର୍ତ୍ତନ ଥିବାରୁ ତାହା ଏଠାରେ ପ୍ରକାଶ କରାଗଲା
ନାହିଁ । (ବାନରହି ମହାବଲ୍ୟ) ବୁଦ୍ଧ୍ୟ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରମୁତ ସୁଧ
ନୂଆଲମ୍ବାନେ ଆହୁରି ଅନେକ ଦେବା କରିଥାନ୍ତି । ବିଷ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ
ପ୍ରଜ୍ଞା ପଢ଼େବେଳେ ଆଉ କେତେକ ସୁଧ ସୂତ୍ରାଣ ଦେବା ହସ୍ତାକ୍ରିୟ ହୋଇ
ପରତ ଶ୍ରେଣୀ ବେଦନାୟ ଦଲା ସମ୍ପାଦିତ ହେଉଥାନ୍ତି । ଅଶ୍ୱସ୍ଥ ପିଣ୍ଡରେ
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମଣ୍ଡେଟି ପାଇଁ ଫଳ ବାନ୍ଧିବା ପ୍ରତିଦିନ କଲ୍ଲଭ ବାନ୍ଧିବା ମହାସ୍ମରଣ
ଧାରିବେ ଧୋପିଆଇ କରିବା ଚିଞ୍ଚି (ସୁବର୍ତ୍ତନ) ବିଜେ କରାଯାଏ ଆଉ
ଅନ୍ୟ କେତେକ ଦେବା କେତେକ ଦଳତା କେହି ଏହା ସୁଧ ସୂତ୍ରାଣ
ବେଦନା ହେଉ ନିବନ୍ଧନାହେଉ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ନବନେତ୍ରର ସମ୍ପାଦନେ
ପଦ୍ୟର ଓ ପ୍ରଥମସ୍ଥାୟା ଉପରେ ବାନ୍ଧି ହୁଏତ ପାଳନ କରିବି ।
ପୁରୁଷେ ସୁଧ ସୂତ୍ରାଣ ଓ ସୁଧ ସୂତ୍ରାଣ ବିଷ ? ତାହା ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନେବେ ?

ପରିବର :- ଚରିତ୍ର ଓ ମୂଳ ଲୋକର ବା ଆଧୁନିକ ଗଣକ ଚରିତ୍ରର
ପ୍ରାକାରଗତ ବେଶ : ମହାଭାରତରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଚରିତ୍ର ଚଳନା
ସ୍ୱଭାବର ଦୂର୍ଦ୍ଦେଶରୁ ବିକଳ ଗୋଲଥିଲେ ଓ ଆଧୁନିକ ଚରିତ୍ର ଗୋଟି
ସମୟରେ ଆସିଥିଲେ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ "ଅର୍ଦ୍ଧ" ବ
"ପ୍ରୋଟାଗୋନିଷ୍ଟ" ଆଦି ବାଣୀ ବାସ କରୁଥିଲେ । ଏହିମାନଙ୍କ
ପ୍ରକାରର ଦୁଇ ଓ ତାହା ଶୁଣା ଶୁଣି ଥିଲା ।

[illegible]

କୃଷକ ସୁଧାବଳୀ

ହେଲ ପୁରୀ ଅର୍ଚ୍ଚନା ଦାନିଲା । ପୌରାଣିକ ଓ ଐତିହାସିକ ଚିନ୍ତାମଣି
ବିଭୁବସୁ ବା ବସୁବିହାରୀଙ୍କ କାବ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ । ତାହାଗୋଟି
ତାହାରେ ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ କୋଳସ୍ଥିତାଙ୍କ ଲେଖିତ ଗ୍ରନ୍ଥର
କବିତା ।

ଆର୍ଯ୍ୟ ଓ ଅର୍ଯ୍ୟ ସାମୁଦ୍ରିକ ମହାଶିଳା ଓ ସମୁଦ୍ର ସ୍ଥ ପିତ
ବୋଲା କଳିତା ଓ ବିଦ୍ୟାପତିଙ୍କ ବିବାହରେ । ବିଦ୍ୟାପତିଙ୍କ ଓଲଟରୁ
ଓ ଲବିତ ଗର୍ଭରୁ ବାହାରେ ଶୁଭ ସୁଧାର । ବିଦ୍ୟାପତିଙ୍କ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ
ପରିମାପାତ୍ରଙ୍କୁ ବୁଝାଯାଇଥାଏ । ବିଶ୍ୱବସୁ ବା ବସୁବିହାରୀଙ୍କ ବାସ୍ୟର
ବିଭିନ୍ନଶୃଙ୍ଖଳା ସେବକ । ବିଶ୍ୱ ଶୁଭ ସୁଧାର ଏକ ସମୁଦ୍ର ଶ୍ରେଣୀ ।
ସମାଜାମହାବିତର ଲବଣା ବାହରୁ ଦେଉଳ ଚୋରା ନିଜର ଦୁଇଗୋଟି
କାବ୍ୟ ନାମର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଓ ବିଶ୍ୱ ବାହରୁ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଲେଖି ଗ୍ରନ୍ଥିତଲେ ।
ଦେଉଳ ଚୋରା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଲବଣାଧର ଆସି ଯେ :-

"ତୁମେ ଦେବେ କଲ ଦେବ ମାୟାଧର୍ମ ମୁହିଁ
ମୋହର ତାହେନେ କେହି ନଥିବେ ଦୋହାନ୍
ଭବୁଦ୍ୟାନ୍ ଦୋହେ ଲବଣା ଚେହେ ଲାଧ୍ୟ ନାହିଁ,
ଗର୍ଭିତେ ବିଭବି ମୋହର ହୁଏ କାହିଁ ।
ପୁରୁ କାହିଁ ଦୋହନେ ଯେ ଦେଉଳ ଆମର
ଆମର ଦୋହନେ ଧର୍ମ ମିତ ଯେ ମୋହର
ବିଦ୍ୟାପତି ବାହରା ଯେ ବୁଡ଼ ପକେ ହୁଲା,
ଦେଉଳ ହିତ ଯେ ଯେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଦୋହରା ।
ନବରୁଣାପାୟ ଯେଉଁ ପୁରୁ ଦେବ କାତ
ହୁଏ ସୁଧାର ଯେ ଦେବ ଦୋହରା ଲବଣାଧର

ବଦଳିଲ ପଲେ ଯେଉଁ ପୁରୁ ଦେବ କାତ
ଦତ୍ତା ଦେବେ ଦେବେ ଦୋହେ ଲବଣାଧର
ସେ ବାହରା ପଲେ ଯେଉଁ ପୁରୁ ଦେବ କାତ
ପ୍ରଦତ୍ତ ଦେବେ ଦେବ ଦୋହନେ ଲବଣାଧର ।"
ଦେବଦେବ ବାହାରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଯେ :-

"ବିଶ୍ୱବସୁ କୁହୋହୁତା ସୁଧା ବିଦ୍ୟାପତିର ସୁଧା
ଲବଣାଧର ତ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଦୀ ଲବଣାଧର ପୁରୁଷ ଶୁଭ ।"

ତାହାହୁଏ ପୁରୀ ଅର୍ଚ୍ଚନା ବିନପାୟ ଆର୍ଯ୍ୟ ଲବଣାଧର ସୁଧା
ଆର୍ଯ୍ୟ ସାମୁଦ୍ରିକ ଗୋଟିଏ ଓ ନିଜର ଦୋହା ଓ ସମୁଦ୍ର ସୁଧାର
ଦୋହା । ଦୋହରା ଲବଣାଧର ଦୋହେ, ବାହରା, ଶୁଭ ଲବଣାଧର
ଦୋହା ଦୋହ ଓ ଦୋହ ଲବଣାଧର ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଓ ସୁଧା
ଦୋହ ଦୋହ । ଶ୍ରୀକବିରାଜ ଦୋହନ ଓ ଲବଣାଧର ପୂର୍ବ ଧାର
ସମୟରେ ପୁରୀ ଅର୍ଚ୍ଚନାରେ ଏହି ସମୁଦ୍ର ସାମୁଦ୍ରିକ ଏକ ବିଶ୍ୱବସୁ
ଲବଣାଧର । ତାହାହୁଏ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରୀକବିରାଜ ସମୁଦ୍ରିକ ସୁ
ଲବଣାଧରରେ ଏକ ଅବିଭକ୍ତ ଲବଣାଧର ସମୁଦ୍ରିକ ଯେ ଦେବ ଲବଣା
ଦୋହାଧାଏ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀକବିରାଜଙ୍କୁ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଦେଲେ ଓଡ଼ିଆ ଦୋହ
ସାମୁଦ୍ରିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅସିବ କାହିଁ । ତାହା ପିତାମହ ଲବଣା
ଶ୍ରୀକବିରାଜ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ହିଁ ଲବଣାଧର ଧର୍ମ, ମାର୍ଗ, ପୁରୀ ଅର୍ଚ୍ଚନା
ତଥା ସୁଧା । ସେ ଏକ ସମାଜ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରକାଶିତ । ଲବଣାଧର
ଅବସରରେ ପୁରୁ ଏହି ଲବଣାଧର ଓ ଦେଉଳ ଗର୍ଭ ଓ ଲବଣା
ଚୋରିରେ କାହିଁ ଲବଣା, ଏହିକି ପ୍ରାଣିନା ।

ଦେବଦେବ, ଶ୍ରୀକବିରାଜ, ଦେବଦେବ ଶ୍ରୀ, ଧର୍ମ

ଯାଚକୀ

ଯାଚକୀ ମୋ କାହିଁ ଧର୍ମ
ହୁଏ ପାତକ ନିବାରଣ
ସାଧନା ବଦଳିବି ବିଶି
ଧର୍ମନାଶି ମୁହିଁ
ଆର୍ଯ୍ୟ ଧର୍ମ ଲବଣାଧର
ଲବଣାଧର ମୋ ପାତକ ଧରା
ଏ ଲବଣାଧର ଦେ ଲବଣାଧର !
ଲବଣାଧର ପୁତ୍ର ପାତକରେ
ଲବଣାଧର ବିବିଧ ଲବଣା
ଲବଣାଧର !

ପୁତ୍ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଏହି
ଲବଣାଧର ବାହାହୁଏ ଏ
ଦେ ପୁରୀ ପଲନା ।
ଏହିକି ମୋ ଯାଚକୀ ଲବଣା
ଏ ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର
ପୁତ୍ରପତି ମୋର !
ତାହା ପଲନାଧର ବସୁ
ହୁଏ ପାତକ ଲବଣାଧର ସୁଧା
ଯାଚକୀ ଲବଣାଧର
ହୁଏ ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର ଧୋଇ

● ଦୁଃଖିନ ମହାତ୍ମା ପ୍ରମୋଦ
ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର
ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର
ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର
ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର
ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର
ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର
ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର

ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର
ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର
ଲବଣାଧର ଲବଣାଧର

ସେମାନେ ସେଥିରେ ମନିଷ ବିଚାରୀ ଟିକି ଭାବରେ ବିକଳ ତଥା ଗର୍ଭଗୃହ, ମଧୁର ବା ପ୍ରଥମ ମହଲା ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ମହଲା ବା ଶେଷ ଗୃହ । ଗର୍ଭଗୃହ ଗପରୁ ପ୍ରଥମ ମହଲାକୁ ଏକ ଛୋଟ ପଥର କଟା ପଥର ଅଛି । ଗର୍ଭଗୃହରେ ପଶିଯାଏତେ ଥିବା କୋରଡ଼ (Corbelled) ପଥର କାହାକୁ କହାନ୍ତି ଆସିଛି । (Bulged Out) ଏବଂ ଗପରପଟେ ଦୁଇଟି ପଥର ଗୋଟିଏ ଟିକେ ବାହାରକୁ ଆସିଛି । ପଥର କାହାରି ଆସିବାକୁ ଚାଲି ଶୁଭୁପ ଅତ୍ୟଧିକ ଭାର (over-Stressed Perhaps because of an improper distribution of load) ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ବୋଲି ସେମାନେ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି । ଗପର ମହଲା ବା ଶେଷ ଗୃହ ପାଇଁ କୌଣସି ପାହାଚ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବାହାରପଟୁ ପତଳ ଆସୁଥିବା ବାଟ (Ventilator)ରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଶେଷ ମହଲା ଘିରକୁ ଯାଇଥାନ୍ତେ । ସେଥିରେ ପ୍ରବେଶ କରି ବେଶାଗଲା ଯେ, ପରୁର ପରିମାଣର ଧାନ ଗଚିତ ଅଛି । ସେଠାରେ ଏକ ଶିଳାବଦଳ ମଧ୍ୟ ଅଛି : ସେଇ ଶିଳାବଦଳକୁ ଲଗାଯାଇ ଯେ ଶ୍ରୀ ବାଉନିଶାଳ ଦେବଙ୍କ ୨୮ ଅକ୍ଷରେ ବଡ଼ ଦେଉଳର ଦୁନ ଶ୍ରୀ କାହାରିପାଟ ମହାଦେବୀ କଲେ । ତାପୁର୍ବରୁ ତିଆରିକିଆ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ବାହାର କରାଯାଇ ଏହି ଦୁନ ତିଆରିକା ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିବରଣୀକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଦେବୀର ମନ୍ଦିରଟି ହେଉଛି ଏକ ଶେଷରେ ବସିଥିବା ଦୁନ ପଲତରା ମାଧ୍ୟମରେ ମନ୍ଦିରକୁ ରକ୍ଷା କରାଯିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର କରାଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଶେଷତା ନିଶ୍ଚିତ ମନ୍ଦିରଟି ଅନୁପାତ ଦୁଇଟି ବିଷୟରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇ ନଥିବାର ଜଣାପଡ଼େ । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା Ground water Survey ବା ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଭୂମିତଳ କଳର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଭାଗରୁ ତେଜାଯାଇ ଯେ, ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା କୂଅଭୂମିର ପଥା - ବିମଳାଙ୍କ ପାଖ ଶାନ୍ତବାସ ପଥା ଏବଂ ଲୋକପାଳେ ଥିବା କୂଅରେ କିଏ ପଡ଼ି ପାରିବ, ୧୫ ରୁ ୨୦ ଫୁଟ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି । ତେଣୁ କିଏ ପଡ଼ିବ ବିଚାର କଲେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ପ୍ରବଳତାକୁ ପ୍ରାୟ ୧୫, ୨୦ ଫୁଟ ମଧ୍ୟରେ କଳପ୍ରଭ ଅଛି । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପ୍ରବଳତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ସମ୍ଭବ । ଦେବୀଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ଶୁଭଦ୍ରୁପୁର୍ବ ସୁପାରିଶ ହେଲା ଯେ, ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଅବସ୍ଥିତି ନିକଟତର ଭୂମିତଳ କଳରୁ ତିନିରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରିମାଣାତ୍ମକ ଭୂମିତଳ କଳରୁ ଅନୁପାତ ପ୍ରାୟ ୧୫ରୁ ୧୦୦ରୁ ୧୫୦ ଡିଗ୍ରୀରେ ବୁଲୁଥିଲେ ଭୂମିତଳର ପ୍ରଭାବ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ୧୯୭୮, ୧୯୮୨ ଏବଂ ୧୯୮୫ ମସିହାରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପରିପାତ୍ରରେ ସମାନ୍ୟ ଭୂମିତଳ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିବାକୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରକୁ ଉନ୍ନତ ଭୂମିତଳକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରାଜିବା ଭବିଷ୍ୟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ଏକ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଭୂମିତଳ ନିରୁପଣ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ କରାଯିବା ଚାହିଁ । ଏହି ମତରେ ମଧ୍ୟ ଏ ଯାହା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇନାହିଁ ।

୨୯.୯.୯୨ରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ସିଂହାସନରୁ ଅଣାଯାଇ ଅନେକ ପିଣ୍ଡ ଲାଗି ଏକ ନିଆରଣରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇ ଗର୍ଭଗୃହ ୪.୬.୯୩ ବୁଡ଼ା ମନ୍ଦିରଟି କରାଯାଇଥିଲା । "ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ସୁରକ୍ଷା" ଶୀର୍ଷକ ଏକ ଶ୍ରେଣୀପତ୍ର ମଧ୍ୟ ବିଧାନସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରୁ ପଲତରା କରାଯିବାପରେ ବହୁ ଜମିଦାରୀ କରାବୁଦ୍ଧିରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ ବାହାରି ଥିଲା । ବିଧାନସଭାରେ,

ସଭାପତି ବିଶେଷାଦ-୧୯୯୧

ବିଶିଷ୍ଟବର୍ତ୍ତକ, ବିକାଶର ବଧ, ବିବରଣ କରାଯି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରୁ ତଥା ମହାରାଜୁ ଦାରିକା ଯିବାକୁ ଦୃଶ୍ୟ, ବିଶ୍ୱାସୀ ସେବାରେ ଯା ବିଶ୍ୱାସୀ କରାଯି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୁର୍ଗ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟଧିକ ସୁରକ୍ଷିତ, ଯଦି ବିଶ୍ୱାସୀ ଦୂର୍ଗ ଆବିଷ୍କାର ହେଉଛି କେଉଁ ମନ୍ଦିରର ଦୁଇ ପାଖ ଦିଗରୁ ୨୪ ଗୋଟି ଦୁଇ ଶିଳାବିଗ୍ରହ ମାଧ୍ୟମରେ ମନ୍ଦିର ଗପର ଅନୁଭୂତ ହୋଇଛି । ତମର ପଶିଣ ଓ ପୂର୍ବ ଭାଗରେ ଏହି ପରି ୨୫ ପାଖ ବିଶ୍ୱରୂପ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେନାହିଁ ।

ଦୁଇଟି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ନିର୍ମିତ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପୂର୍ବଭାଗରେ ମନ୍ଦିର । ଦୁର୍ଗପାତ୍ର ୩୦ ମିଟର ଗଛ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ମନ୍ଦିର ସୁରକ୍ଷା ଓ ଭାରି ଦୂର ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ବିଶାଳ ଦୂର୍ଗରେ ନିର୍ମିତ । ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱବତ୍ସବ ଏହି ମନ୍ଦିରର ମନ୍ଦିରଟି କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ ଏକ ଦୃଶ୍ୟର ବ୍ୟାପାର ଗପପାତ୍ରରେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଅବସ୍ଥିତି ପରକୁ ଯିବା ବେଳେ ହିଁ ମନ୍ଦିରଟିର ଏକମାତ୍ର ପଥ । ଶ୍ରୀ ମ ଦର୍ଶନ ଦିଅନ୍ତି । ପରେ ମଧ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ ମନ୍ଦିର ଯ ମନ୍ଦିର ପରିଷଦ ମଧ୍ୟ ୯୭ ଗୋଟି ମନ୍ଦିରର ମନ୍ଦିରଟି କାର୍ଯ୍ୟ ଦୂରକୁ ବୁଡ଼ି ଏକ ସମୟରେ ଗଚିତ କହେବା ପାଇରେ ମନ୍ଦିର ପାଣ୍ଡିରୁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥାଏ ପାଣ୍ଡିମନ୍ଦିରର କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଅଛି । କେନ୍ଦ୍ର ପରାମର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ସେହି କର୍ମ ଆଜ୍ଞାକୁ ପ୍ରାୟ ବାହାର ଓ ବିଶେଷତା କର୍ମକାରୀ ଦିଗ କରାଯାଇ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ପରିପାତ୍ର ।

ଗତ ୪-୬-୯୯ ଉପପାତ୍ର ପ୍ରାୟ କମିଟି ଦେବତାଙ୍କୁ ବିକାଶର ପ୍ରତିନିଧି ଭବିଷ୍ୟର ମହାପ୍ରଭୁ ରୁଣିବା ଯିବାପାଇରେ ଶ୍ରୀ ଗର୍ଭଗୃହ ମନ୍ଦିରଟି କରାଯିବ ବୋଲି ଦୂରକୁ ଦେଖିଲେ । ମିତ୍ର ଅଟାରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଦେବତା ଗଛ କରାଯିବା ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଗଣାଅଧିକ କାଣ୍ଡିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଦେବତାରେ ଚକ୍ରପାତ୍ର ନିୟମ ଗଣାଅଧିକ କାଣ୍ଡିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଦେବତାରେ ଚକ୍ରପାତ୍ର ନିୟମ ଗଣାଅଧିକ କାଣ୍ଡିଥିଲେ । ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଅଳ୍ପ ଫଳକୁ ପଟା ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ରର ଗ ବା କାଳର ପ୍ରଭୁର ଶ୍ରୀ ଆବରଣ ତିଆରିକା କରାଯିବା ଶା.ରା. ମନ୍ଦିର ଯିବୁ ବୁଡ଼େ ମନ୍ଦିରଟି କହେବା ପାଇରେ ଉକ୍ତ ଦେବତାଙ୍କ ମହାପ୍ରଭାବ କରାଥିଲେ । ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟର ଦୁର୍ଗାବଳୀର ଉକ୍ତା ହୋଇ ଥିବାକୁ ଗପପାତ୍ର ନିୟମର ଉକ୍ତ ଲୋକଙ୍କର ଗପସ୍ଥିତିରେ ଏହା ମନ୍ଦିରଟି କରାଯିବା ଉକ୍ତ ଉକ୍ତ ଦିଗୁପାତ୍ରର ବିକାଶକୁ ସମସ୍ତେ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ଏଠାରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଦୁଗା ମନ୍ଦିର ବାଣ୍ଟିଥିଲେ କହୁଥିବା ପ୍ରଶ୍ନରୁ କେଉଁ ନିମ୍ନସ୍ଥରାସ୍ତ କର୍ମକାରୀମାନେ କୌଣସି ଚକ୍ରପାତ୍ର ନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବା ସମ୍ଭବ ହେଉଛି । ତାହାକି କେଉଁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପ୍ରଭୁର ବିକାଶ ମୁଖ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ଶା.ରା. ପ୍ରଭୁ ଏବଂ କେଉଁ ବାଣ୍ଟିଥିଲେ ଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ।

କେବଳ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଗର୍ଭଗୃହ ନୁହେଁ, ଲୋକପାଳ, କୋଇଲିଗର୍ଭ, କେବଳ ପ୍ରାଚୀର ତଥା ଆହୁରି କେତେକ ଶୁଭଦ୍ରୁପୁର୍ବ ଦୁନ ଶ୍ରୀ ଗପପାତ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ହୋଇପାରିବ । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ପ୍ରଶାସନ କେଉଁ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କର ଭାଗତ ପରିକଳ୍ପନ ଦୃଷ୍ଟି ଅଧିକ କରାଯିବା ନୈତିକ ବାଣ୍ଟିବୁ ।

ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଉପକଳ୍ପନା
ନିର୍ମାଣାବଳୀ, ଉପକଳ୍ପନା ନିୟମ, ଉପକଳ୍ପନା
କେବଳ ଦୃଶ୍ୟ

[illegible]

ଏକଦେବତା ଆୟୁଧ ବୃକ୍ଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକ ଚପଳଚରଣ
କ୍ଷମ ପ୍ରକୃତ ତାହାର ପୂର୍ବାର୍ଦ୍ଧର ଚିତ୍ରର ବୃକ୍ଷିକାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଆଦ୍ୟ ପର୍ବ
ପ୍ରାୟେଶ୍ୟକ ଶେଷ ଚିତ୍ରର ଶ୍ଵାବଶୀ ପୂର୍ବକ । ବୃକ୍ଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପ୍ରଥମ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ଏବଂ ଚଳନଶୀଳତା ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ଏ ପୂର୍ବକ ଚିତ୍ର ।
ଏହି ଦେବତା ବୃକ୍ଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ଏ ପୂର୍ବକ ଚିତ୍ର ।
ପ୍ରଥମ ପର୍ବର ଦେବତା ବୃକ୍ଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ଏ ପୂର୍ବକ ଚିତ୍ର ।
ପ୍ରଥମ ପର୍ବର ଦେବତା ବୃକ୍ଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ଏ ପୂର୍ବକ ଚିତ୍ର ।
ପ୍ରଥମ ପର୍ବର ଦେବତା ବୃକ୍ଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ଏ ପୂର୍ବକ ଚିତ୍ର ।
ପ୍ରଥମ ପର୍ବର ଦେବତା ବୃକ୍ଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ଏ ପୂର୍ବକ ଚିତ୍ର ।

ଉତ୍କଳ ବ୍ୟବହାର ନିରୁଦ୍ଧିବାକୁ ସେମାନେ ବଳଭୟଭୋଷା ବୁଝେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ । ସେମାନେ ଶ୍ରାବଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ବଳଭୟଭୋଷା ପରିଚିତ ବୁଝେ ବଳଭୟ ବା ବଳବଦ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରି ଥାଆନ୍ତି । ଏହା ଉତ୍କଳ ଶାସ୍ତ୍ରାବଳୀ ପାଠକମାନେ ଜାଣିବାାର୍ଥେ ପାଇଁ ହମ ନିରୁଦ୍ଧିରେ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ବେଳେ ଯୁକ୍ତ ବୁଝିଲେ ଯୁକ୍ତ ନିରୁଦ୍ଧିରେ ଚେଣୁ ଉତ୍କଳଭୂମିର ପୂଜ୍ୟ ବଡ଼ଠାକୁରାଣୀ ହମ ଏହା ବଳ ଶାଣ୍ଟିର ଅଧିକାର ଥାଏବାରୁ ନିରୁଦ୍ଧିରେ କିଣ୍ଡି ଚଳାଯିବେ ତୁମ୍ଭ ନିରାଧାର ଏହା ବଳଭୟ ଉତ୍କଳର ଗଳପଟି ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ସତ୍ୟାୟତ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହିପ୍ରାସିତ କିରୁତରା ବଳଭୟଭୟ ।

ସର୍ବୋପରି, ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ନବରୂପାବସ୍ଥାରେ ଶୈଳ୍ୟାର୍ମାଙ୍କ ସ୍ମାରକ
ଦେବତା ବନ୍ଦନ, ବୈଷ୍ଣବମାନଙ୍କର ସର୍ବୋତ୍କର୍ଷ ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର
ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶରୁ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଶୈଳ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ
ନିରୁଦ୍ଧତା, ସୁତରାଂ ବିଭେଦ ଦେଇ ନେତୃତ୍ୱ ନିର୍ବାହରେ ରୁଣ୍ଡେ ଶାସ୍ତ୍ର
ଭାବନାରେ ସର୍ବଧର୍ମ ସମ୍ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୁଗ ଯୁଗ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ
କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

କୋ-କାହ୍ନା କୁଳଦେବ, ଯେ ଆହୁରାଚର, ନି-ବ୍ୟାଧି

୧. ଉତ୍ପତ୍ତି ସ୍ୱରୂପ: ୧୮ ଓ ୧୯ଶତାବ୍ଦୀ

9 -GIFC04000

ସା-ସଂସଦର ସାହିତ୍ୟ(ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ପୂର୍ବ ପରାମର୍ଶ)

୪-ଉପାଦେୟତା(୧୧୧୭)

8-619129 05/94

୨-୧୧-୧୯୯୭

9-କଟକର ଚର୍ଚ୍ଚିତାମୂଳ

୮-ଭୁବନେଶ୍ୱର:

୯-ଉଚ୍ଚତା ଉପନେତ୍ର(୧୦ମ ସ୍ତର ବାସୀ ଅଧ୍ୟାୟ)

୧୦-ବିର୍ମାଦ୍ୟ-ବିଦେଶ, ବାହୁଡ଼ାଣା ୧୯୮୮-୮୯

୧୧-ସାଧାରଣତା ଗାନ୍ଧୀଜୀ-୧୯୮୭-୦୩/୧୧/୧୯୮୭

Q 9 Epigraphic Ind. Vol. XIX-27

EPA-Q.H.R.J.-Vol VIII April 1958(page 76)

୧୪-ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରକାଶ-ପୂର୍ବ ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁରୀ ପୁରୀନଗର

କ୍ଷେପନାତ୍ମକ

[illegible]

ସମାପ୍ତ

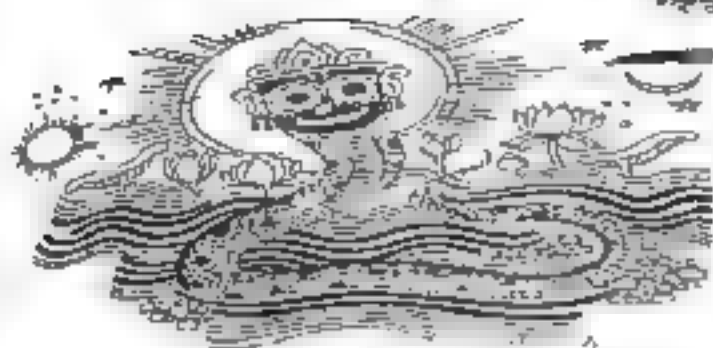

ଅବଲୋକନ

● ଶ୍ରୀ ପ୍ରତାପ କୁମାର ମହାପାତ୍ର

ସଂସ୍କୃତ ବିଭାଗ-୧୯୯୯

ବୁଦ୍ଧାବତାର ଜଗନ୍ନାଥ

● ପ୍ରଫେସର ଗୋପାଳୀୟ ମହାପାତ୍ର

ଅନେକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିରାକାର କୌଣସି ଦେବତା ବୋଲି ପ୍ରତିପାଦନ କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ସେ କୌଣସି ଦେବତା ନୁହେଁ ବୋଲି ଅନେକ ଗବେଷକ ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଉପାସନା ପାଦରେ ବଡ଼ ଅବିଧି ପଡ଼ିଥିବେ ପ୍ରଶ୍ନ । କେଉଁ କଥାଟା ସିଦ୍ଧ ହେବ, ଏହା ହେଲା ପ୍ରଶ୍ନ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାବତାର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯଦୁ ବିବାହ ଅବସରରେ ପରେ ଭାବ ଗୋପନୀୟ:-

କାହିଁ ଯେତେ ଦୈନନ୍ଦିନିକ ପୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାବତାର
କୌଣସିମନ୍ତେ ତାହା ଉଦ୍ଧୃତ କୌଣସିମନ୍ତେ ତାହା
ମୁଦୟାଣୀ ପ୍ରଭୃତି ପୁରୁଷେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାବତାର
କେବଳେ ପ୍ରଭୃତି ପୁରୁଷେ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ପ୍ରଭୃତି ।

ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାବତାର କୌଣସି ନୁହେଁ, ଏ କଥା ସତ । ତଥାପି ତାହା ଦୈନନ୍ଦିନ ପ୍ରଭୃତି କୌଣସିବିଧରେ ବୋଲି ବୁଝାଯାଉଛି । କୌଣସିବିଧରେ ତାହା ବୁଝି ବୋଲି ପ୍ରଶ୍ନ କରି ଏହାକୁ ଗୋପନୀୟ ପୁରାଣରେ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି ନେଉଛନ୍ତି । ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଦୃଷ୍ଟ ଅବତାର ବୋଲିଛନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥ ମହାଶ୍ୱରୀଙ୍କୁ ଯେ ମଧ୍ୟ ବୁଝାଅବତାର ଭାବରେ ବୁଝାଅ ଗୋପନୀୟ । ସେହିପରି ଗୋପନୀୟତା କାରଣେ କାଳୀମଣ୍ଡପରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଉପାସନା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସିବିଧରେ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ବୁଝାଅ ଦିଆଯାଉଛି । ସେଠାରେ ବୁଝାଅ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କରିବା କଥା, ମାତ୍ର କହିଲା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ । ଏହା ଏକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟ । ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଦୃଷ୍ଟ ବୁଝାଅ ବୋଲି ବିବାହ କରାଯାଇ, କବିମାନଙ୍କରେ ବୁଝାଅକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ । ମାତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ବୁଝାଅ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କରାଯାଇ । କୌଣସିମନ୍ତେ ଏହାକୁ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କରିବାରେ ବୋଲି କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଏହାକୁ କେବଳ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ କୌଣସି ବୋଲି ଧରିନେବାରେ ପଡ଼ି ବୁଝାଅ କଥା ନୁହେଁ । କୌଣସିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟ ଗୋପନୀୟ ଗ୍ରହଣେ କେଉଁଠି ହେଲେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଗୋପନୀୟ ଦେବତା ଭାବରେ ବୁଝାଅ କରି ନାହିଁ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟାରେ ହିଁ ଏପରି କରୁଛନ୍ତି । କାଳୀମଣ୍ଡପରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ କାଳରେ ଶ୍ରୀ ଏହି ଜଗନ୍ନାଥ- କୌଣସିବିଧରେ ଓ ପିତୃଦେବ ଅଭାବ ବୁଝାଅରେ ଶ୍ରୀ କବିମାନଙ୍କ ଉପାସନା ବୋଲିଛନ୍ତି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କୌଣସି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ । ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଗୋପନୀୟତାରେ ଓ ତାଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଗୋପନୀୟତାରେ ଏହି ବୁଝାଅଟାର ସ୍ୱରୂପ ଯାହା ଥିଲା । ସେହି ପ୍ରକାର ଗୋପନୀୟତାରେ ବୁଝାଅ ବୋଲି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଧାରଣା କୌଣସିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟରେ ବିଶେଷତାରେ ବୁଝାଅ ହୋଇଥିଲା । ସେହିପରି ସେହି ଗୋପନୀୟତାରେ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ତାହା ତାହା ମହାପାତ୍ରଙ୍କରେ ଏହି କଥା କାରଣରୁ କେଉଁଠି । ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଉଛି । ଅତି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଏହି ଗୋପନୀୟ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ

ଦିଆଯାଉଥିଲା । କେଉଁଠି କୌଣସି ଗୋପନୀୟ ଅବସରରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ କୌଣସି ଦେବତା ବୋଲି କହିଲେ । କେଉଁଠି କୌଣସି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଅବଶ୍ୟ କରି ତାହା କେଉଁଠି ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବୁଝାଅରେ ଏହି ମହା ପ୍ରାୟେଶ୍ଚକୁ ଗୋପନୀୟ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କେଉଁଠି ଏହି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଦିନା ଦିନରେ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କରିବାରେ । ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କେଉଁଠି ଏହି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ୧୯୮୦ରେ ଏହାକୁ ଗୋପନୀୟ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଗୋପନୀୟତାରେ ତାହାକୁ କେଉଁଠି ନାହିଁ । ତଥାପି ଗୋପନୀୟତାରେ କରିବା ନାହିଁ । ଗୋପନୀୟତାକୁ କୌଣସି କୌଣସି ଗୋପନୀୟତାରେ ଗୋପନୀୟତା ହେବାକୁ କହିଲାଣି । କେଉଁଠି ଅବଶ୍ୟ ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ କେଉଁଠି ।

ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଗୋପନୀୟତାରେ ଗୋପନୀୟତାରେ ଗୋପନୀୟତାରେ ବୋଲି କହିଲେ, ତାହା ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କୌଣସି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ଏହିପରି ଗୋପନୀୟତାରେ ଗୋପନୀୟତାରେ କେଉଁଠି ।

“କେଉଁଠି, ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଗୋପନୀୟତା

କେଉଁଠି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କୌଣସି ଗୋପନୀୟତାରେ କେଉଁଠି ଗୋପନୀୟତାରେ କେଉଁଠି ।

“ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର
କୌଣସି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର

ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର, ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର
କେଉଁଠି । ତାହାରେ ଜଗନ୍ନାଥ ବୁଝାଅଟାର ଗୋପନୀୟତାରେ । ଗୋପନୀୟତାରେ କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର, ଏହା କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର ବୁଝାଅ ।

“କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ
ମୁଁ କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର ମହାପାତ୍ର” (ମ.ପ.ବ. ୨/୧୩)
ତାହା ଦୃଷ୍ଟାଅବତାର ଏକପ୍ରକାର ଜଗନ୍ନାଥ (ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର)
କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ।

କୌଣସି ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର
ଏକ ପ୍ରାୟେଶ୍ଚ କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର ।

ଏହି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର, କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର
ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର
କୌଣସି, ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର, ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର
କୌଣସି କୌଣସି, ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର
କୌଣସି କୌଣସି । ଏହା ଥିଲା ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର
କୌଣସି ଧୃତବୃଦ୍ଧାବତାର-

ଅନୁପ୍ରାସ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନାମ, ଶିକ୍ଷକଙ୍କ-୨/

ମାତ୍ର ।
 ଶେଷରୁ ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ନୁହେଁ ବେତରଫୁ କରାଯାଏ । ଏହି ମତକୁ
 ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଅନାଦି ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ "Jagannath the Krishna
 of Orissa" All Orissa History Congress କେ
 ରାଉଁର ଯୋଗଦାନ କରିଛନ୍ତି । ସରକାରୀ ସ୍ତରରୁ ଏହି ଚେତନା
 ଶୁଦ୍ଧ । ଶେଷରୁ ବିଷୟ ବେତରଫୁ କରାଯାଏ । ସେ ଅବଦାନ । ସବୁ
 ଧରଣର ମାତ୍ର ପାଠ ଉପରୁ । ଏପରିକି ନୁହେଁ ବା କିନ୍ତୁ ବେତରଫୁ
 ନିର୍ଦ୍ଦେଶଦାନୀ ଏହା କେଉଁ ଏକ ଉପକାରୀ ଗୋପନୀୟ ରାଜ୍ୟ ।
 ଶେଷ ପକ୍ଷରେ

ମାତ୍ର ଦୁର୍ଗ ବେଳେ, ଚନ୍ଦ୍ରବିହାର ବଜାଉ

ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧି ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ।

ବିଦ୍ୟା ବିକଳ) ଯେ ଦୀନ ଅବସ୍ଥାରେ

ଉତ୍କଳ ବିକାଶ ଯେ ଯେଉଁଙ୍କ ଦେହାନ୍ତ ନ (ମ.ର. ୨୫୭)

ଉତ୍ତରା ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବିବାହରେ ନିଜରୁ ଅଳ୍ପଦେଇ ବୁଝା ବା ଚୋର ।

ମୂର୍ତ୍ତିଧାରୀଙ୍କୁ କୃଷି ଓ ବଳରାଜା ଉଭୟ ାନ । ତାହାର ଚେତନା
ନିର୍ବାଚିତ । ପୁରପୁରାଣରେ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି କୃଷି ଓ ବଳରାଜା
ନିମ୍ନ ଧରଣ "ନ ଚେଦୋଽସ୍ତି ତ ଚେ ଦିବ୍ୟଃ କୃଷ୍ୟା ତ ବଳୟା
ଃ" ଯେଉଁ ଉଭୟ ଗୁଣ ଥାଏ ତାହାକି ଦାସ ନାହିଁ ତା କୃଷି-ନିଗମାଧାରୀ
ଯେଉଁ ଯେଉଁ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ବେଳେ ଅନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହାର ତା ବଳରାଜାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ
ଖିନ୍ନକରି ଦେଇ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଚଳିଥାଏ । ତାଙ୍କ ଦାୟାରେ;

ମେଲିକା ଗୁଣେ ଗୁଣେ ଚଢ଼ି ଚଢ଼ି ଚାଲେ ଚାଲି

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶୁଭାଶୀର୍ବାଦ । (ପୃ. ୩୩, ପୃ. ୨/୧୧୦)

ମୋର ଶାଶୁମାମା ପରେ ନିଶାଚାରୀ ଗଣ ଚୋର, ଏହି ଭାବନା

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କେ ଦୃଢ଼ ହେବାକୁ ଚାହୁଁ ।

[illegible]

ମେଘଦୂତର ଦୃଶ୍ୟର ଏକ ଅବତାର ମାତ୍ର ଏହିପରି କୌଣସି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ

ମାମୁଁ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ କିଛି ସମୟ ଦେଖିବାକୁ କୁହୁଛନ୍ତି ।

ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ମନୁଷ୍ୟତା ଗୁଣ ଥିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ । ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଯେଉଁ

ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ପରେ ସାଫ୍ଟବେର ଲେଖକଙ୍କୁ ଡାକି କେନ୍ଦ୍ରର ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ।

[illegible]

ମୂଲ୍ୟ-୧୦୩-୧୦୪) ଶ୍ରୀମତୀ ଚିତ୍ରବତୀ ମାତା ଓ

ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ, ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମାଳୟ, କଟକ

ଏହାକୁ ନିଜର ନିଜସ୍ବ ସମ୍ପତ୍ତି ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

[illegible]

ଉପରୋକ୍ତ ସର୍ବସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରୀଙ୍କୁ ପଦବର୍ତ୍ତୀ କଲେବଳ ଦୁଇଟି ବର୍ଷର ଅବଧିର
ଭିତ୍ତିରେ ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରଯୋଗ୍ୟ ହେବ ।

ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ, ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦାବଳୀ, ୨୦୧୬

ନିମ୍ନ ଲେଖିତ ଶୁଦ୍ଧ ପଦ୍ୟ ଲେଖନଙ୍କ ନାମ ଲେଖି ନିଜର ଅଧିକାର ଧର୍ମ
ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ । ଗାଳ୍ପିକ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

...ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକାର ଓ ଶକ୍ତି ଥିବା ଯେ, ଯେଉଁଠି

“ନିଶ୍ଚୟ ଯଦି ସେ ଶୁଣିବେ । ସେହିପରି କିଛି କେବେ

1997-98

ସଂଖ୍ୟା ବିଶେଷାଂଶ-୧୯୭୩

1994-95

କିନ୍ତୁ ଏହା ପରାସ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ତାହା ପୁରୀରେ ଅନେକ ଦିନ
ବିରାଜିତ ହୋଇଗଲେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପୁରାଣାଳୟ ଏହି ପୁରୀରୁ ପୁରୀକୁ
ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଗଲା । ତାହା ନିର୍ମିତ ହେଲା । ତାହା ଅବତାରରେ
ତାହା ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ । ଏହା ପୁରୀରୁ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ଅବତାର
‘ହା’ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦
ଏହା ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦
ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦
ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦

ଦୁଇ ଦିନ ଗୋଟାଏ ବୃଦ୍ଧଙ୍କର ଲାଠିଟାଳୁଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଦିଷ୍ଟଙ୍କର
 ଅବତାର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ଉଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଗ୍ରହଣ
 ଜାରିଲା, ସେତେବେଳକୁ ବୃଦ୍ଧଙ୍କର ଚିତ୍ତ ଯାଇଥିଲା । ମହାବଳୀଙ୍କର
 ବୃଦ୍ଧ ମୂର୍ତ୍ତି ପୂଜା କରୁଥିଲେ । ବୃଦ୍ଧ ବେଳର ଶାଳା ଡାକରେ
 ଖୋସା ଗଲେ । ସେ ଲଣ୍ଡେ ଅତିମାତ୍ରଣ ଭାବେ ବାଳରେ ପୂଜ୍ୟ
 ହେଲା ଯାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ବୃଦ୍ଧ ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା । ବୌଦ୍ଧ
 ଧର୍ମ ବିପ୍ଳବ ଧର୍ମକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇ ପରାଧୀନତାରେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇ
 ଯାଉଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଅମଳ ପୁରାଣାଳଙ୍କାର ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ
 କରାଯାଉଥିଲା । ପରିଶେଷରେ ସେ ଦିଷ୍ଟଙ୍କର ବଶାବଳୀର ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ
 ପାଇଲେ । ସେତେବେଳକୁ ନୃସିଂହ ଅବତାରା ବୃଦ୍ଧ ଗ୍ରହଣ କରି ଗୋଟି
 ଲବଣ ଅବତାରରେ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ । କରାମତୁରୀର ଦିଷ୍ଟଙ୍କର ବୋଉ
 ଅବତାରର ମଣିଷା ଲାଙ୍ଗୁଳ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ଏଥିରେ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ
 ଦିଷ୍ଟଙ୍କର ଅବତାର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । (ପୁରାଣ ବିଶ୍ୱାସ-
 ଉପାଧ୍ୟାୟ- ପୃ ୫୫୯) ଲାଉବତରେ ମଧ୍ୟ ବୌଦ୍ଧାବତାରର ବର୍ଣ୍ଣନା
 ଥିବାକୁ ଅଧ୍ୟାପକ ବନବେଦ ଉପାଧ୍ୟାୟ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । (ପୁରାଣ ବିଶ୍ୱାସ
 ପୃ ୧୭୩) ଅର୍ଜୁନପୁରୀ ଓ ଗରୁଡ଼ ପୁରାଣରେ ୧୨/୨୦/୩୧, ୧/
 ୧୪୫/୪୦) ମଧ୍ୟ ଏହି ଅବତାରର ସ୍ମୃତିଟି ଦେଖନ୍ତୁ । ବୃଦ୍ଧ ଦିଷ୍ଟଙ୍କର
 ଅବତାର ବୃଦ୍ଧ ବୃଦ୍ଧାଦି ବେଦ୍ୟ ବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ଷଷ୍ଠ ଶତାବ୍ଦୀର ଅନ୍ତରା
 ଶତାବ୍ଦୀ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଥିବ ଧର୍ମ ବିପ୍ଳବର ସମୟ ବୋଲି ଅବଧାନରୀ
 କରାଯାଇପାରେ । ଗୋଟି ଶତାବ୍ଦୀରେ ଉପଲବ୍ଧ ପୁରାଣମାନେ ସିନ୍ଧୁଧର୍ମକୁ
 ବୌଦ୍ଧଙ୍କ ଭବନକୁ ଉତ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଦିଷ୍ଟଙ୍କ ଅବତାର ବୋଲି
 ମାନି ନେଇଛନ୍ତି । ଏହି ଉପାଦେଇ ଶବ୍ଦର ଓ ସ୍ମୃତିଗୁଡ଼ିକ ବିପ୍ଳବର ଉତ୍ଥାପନ
 ବୃଦ୍ଧାବତାରରେ । ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶେଷବେଳ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦିଷ୍ଟ ଅଧିଷ୍ଠିତ
 ପୁରାଣ ଉତ୍ଥାପନଧର୍ମ ପୁରାଣ ଅର୍ଥାତ୍ ମଠ ପ୍ରାପ୍ତ କରି ଗଢ଼ିଥିଲେ । ବୃଦ୍ଧ
 ଦିଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଦିଷ୍ଟଙ୍କର ଅବତାର ଭାବରେ ପୂଜା କରାଯାଉଥିବା
 ସେତେବେଳର ବେଦ୍ୟ ପାଇବା ଥିଲା । ଏହା ପୁରାଣାଳଙ୍କାର ତାଙ୍କୁ ବୃଦ୍ଧ
 ବର୍ଣ୍ଣନାକୁ ବଂଶାବତାରର ଶାଢ଼ିକାର ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଉପାସ ବିଧିରାଜ
 ପାଉଥିଲା । ମାତ୍ର ବୌଦ୍ଧମାନେ ଏହି ଉପାସ ଗ୍ରହଣ କରି ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଦିଷ୍ଟ
 ଭାବରେ ଉପାସନା କରୁଥିଲେ । ଏହା ବେଳର ଦିଷ୍ଟଙ୍କର ମାନ୍ୟତା ।
 ଶବ୍ଦାବତାରର ପ୍ରାୟ ଲାଉବତ ଦୁଇ ଦୁଇ ବୌଦ୍ଧ ପରିମୋକ୍ଷଙ୍କୁ ପକ୍ଷ
 କଲେ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ପ୍ରଚାର କରାଗଲେ ସମସ୍ତେ ଦେଲା । ପରିଶେଷରେ
 ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ବଦଳରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ବରାହାଞ୍ଚଳ ମୂର୍ତ୍ତି ଓ ବୃଦ୍ଧଙ୍କର ସ୍ମୃତି
 ଓ ପୂଜା ଫୋପାଡ଼ିଲା । ସେଥିପାଇଁ ବୃଦ୍ଧବେଦ କହାଯାଏ-

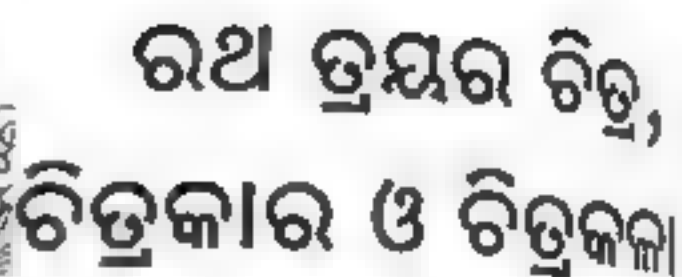
*ବେଘର, ଧୂସ ବୁଝି ଗଲାଣି, କେତେକାଳୀନ ହେଲା ।

[illegible]

ମାଧବୀ, ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀମତୀ, ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ, ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ-୨

୧୯୯୭

200 200

ଜୀବନମଣ୍ଡପ ଗର୍ଭଭୂମି ଓ ଦୁଇକଦମ୍ବ ପରିଚିତ । ଅଗଣେ ଦୁଇଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁମ୍ଫା ମଧ୍ୟରେ କଳ୍ପବୃକ୍ଷର ଦିବ୍ୟ ଲେଖନୀରେ ଚିତ୍ରାଙ୍କିତ । ଏହି ଚୋରାଶରେ ଉତ୍ତରାଳେତ ଦୁଇ ମଧ୍ୟ ଦିବିତ ଲେଖିଥାଏ । କଳାକୃଷ୍ଣ ଉପରେ ପଟ୍ଟପତ୍ଟ ଥିବା ଚାକରଣି । ଦୁଇଦିଆ ଉପରେ କଳ୍ପବୃକ୍ଷ ଓ ଚିତ୍ରାଙ୍କିତ ଉପରେ କଳ୍ପବୃକ୍ଷର ଦୁଇଟିପତ୍ଟ । ଏହି ଜାଲେତଦୁଇର ଧର୍ମ ଲେଖା- କଳାକୃଷ୍ଣ ଉପରେ ପାଦ-ଦୁଇଟିର ପ୍ରାଣ । ଦୁଇଦିଆ ଉପରେ ଶେନଳତା ବା ଆର୍ତ୍ତଜାଲରେ ପ୍ରାଣ । ପଦ୍ମ ଚିତ୍ରାଙ୍କିତର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବପଦ ମଧ୍ୟମାଂଶ ଅବସ୍ଥା ପାଦୁରବ୍ୟାଧୀ । ଗୁମ୍ଫା ଅବ୍ୟାଧି, ଶାନ୍ତି ଦୁଃଖ ।

[illegible][illegible][illegible][illegible]

ଉତ୍ତର: ଚିତ୍ରକର ଚିତ୍ରୋତ୍ତର ଉପର ଶେଷରେ ଦୂରକୁ ଯେଉଁଠି

[illegible][illegible]

କଳରେ ମିଶିବ ବାବୁ ବିଚିତ୍ର ମଣ୍ଡଳୀ
 ଶୋକନଳା, ଶୋକନଳା ପଦ୍ମପାୟ ମଣି
 କରୁ ଅଗେ ଶୁବ ଚର୍ଚ୍ଚ ମଲାଳ ଧଳାବି
 ଅଗାଧରେ ମଣିବ ଦେ ବିଚାଳନା ଧଳା । କଥାଟି
 ଦୁଇ ଶିଶୁ କହୁଛି
 କାଳରେ ବିଚିତ୍ର ନେଇ ଦୁଇଟିର ପୁଅଟି ପଢୁଛି ଶି
 ଅଛି କେ ପାଠରେ ଏପରି ଦେବତା, ଶୋକନଳା ମଣ୍ଡଳୀ
 ଦେଇଥାନ୍ତା ବିଚିତ୍ର କବି ବିଦ୍ୟାବଳାକାୟ "ପୁରୁଷ ମଣ୍ଡଳୀ"

ଓଡ଼ିଶା ଗଣତନ୍ତ୍ର
 ଓଡ଼ିଶା ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଗର୍ବ
 ଓଡ଼ିଶା ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଗର୍ବ
 ଓଡ଼ିଶା ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଗର୍ବ
 ଓଡ଼ିଶା ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଗର୍ବ
 ଓଡ଼ିଶା ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଗର୍ବ

10/10/10

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ, ଜୟଦେବ
ଓ ଗୁରୁନାଥକ

● ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ମିଶ୍ର

◎◎◎◎

ଦୁର୍ଘଟଣାଗଣା ଖେଳର ଅନ୍ତରାଳ ପୂର୍ବରୁ ଦୁଇଟି ଟୀକାରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇଥିଲେ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଜୟଦେବ ।

ନବି ଜୟଦେବ ଶ୍ରୀକବିଧାର୍ଯ୍ୟ ଦିବ୍ୟ ପେମରେ ଗପୁରୁଷ ହୋଇ
 ଯେତେବେଳେ ଦଶାବତାର ମଠସ୍ଥିତ ଶରଧା ନନ୍ଦକୁଳରେ ଦୂର
 ପିଲାବୟସରେ , କେତେ ମନେଇ ଦୃଢ଼ରେ ଦାମଦାୟକ ଉଦ୍ଭୁତ । ଅତୀତ
 ଶେଷରେ ଶେଷ ପାଣିଥିଲେ ଯେତେବେଳେ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଶୋଧନାଳୟ
 ମହାନାୟକ କୃଷ୍ଣଦାସରେ ଅନୁଭବ ନବି ବର୍ଣ୍ଣନ ପାଇଁ ବିଜୟ
 ଦେବଦୁଲେ । ଏବେ ଦଶାବତାର ବିଶ୍ୱିତ ମଠ ଓ ଯାକ ମନ୍ତ୍ର ପାଠୁଆଣ
 ଏବଂ ତାହା ପଢ଼ିଲେ ଶରଧା ନନ୍ଦର ଅନାଦ ଲାଭ ପାଇଁ । ଅନନ୍ତ ଦୁଇରେ
 ନବ ଅବ ପାଣିରେ ବସୁଥା ପରିବେଶରେ ବେଶାୟାଉଛି ତାଳ ଦମା
 କର ମଦାୟନଦେଇ ନିପତି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଦେଖିବେ ? ଶରଧାଲକର
 ସୁନ୍ଦରୀ କଦମ୍ବରୀ , ବର୍ଣ୍ଣନାକୁଳେ ପ୍ରାୟତଃ ଶେଷରୁ ଶୁଦ୍ଧ ନାଭରେ
 ପ୍ରସ୍ତୁତା ଶେଷ ନବ ଯେପରି ନାନା । ଅନ୍ଧାରୀ ବିଶ୍ୱିତ ସେହିଭଳି
 ଶରାପୁଣି । ଶରାପର ଏକାକୀ ପଦ୍ମନାଭାୟା ଶାନ୍ତି ଯିବେ କୁଆଡ଼େ
 ସେହିପାଇଁ ଗଦନା କଲେ ' ମେଘେମେଦୁର ମୟା' କଳକୃଷି
 ଶାନ୍ତାଶ୍ରମର ଦୁର୍ଗେଶ II ' ମେଦୁରୀର ଆକାଶ ଆକାଶ କଳକୃଷି
 ଶମାନ୍ତମାନାଦର ଦୁଇ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ଧରଣ ନିଶିଃ । ସେ ସମୟରେ ଇନ୍ଦ୍ର
 ଆକରପଥ । କୃଷ୍ଣ କରା , କଳକୃଷି କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ଓ ଆକାଶ ମଧ୍ୟ ଆକରଣ ।
 ଗଗନେ କୃଷ୍ଣ ଚାନ୍ଦ । ଶେଷ ଏହି ଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ବିଶ୍ୱବେଶେଷରେ
 ଶରଦବିଜୟ ଇନ୍ଦ୍ର କୃଷ୍ଣ କୁଆଡ଼େ ବର୍ଣ୍ଣନିବେ , ଶେଷ ଶାନ୍ତାୟ ନବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
 ଦେଖିବି ତାହା ପରେ ପାଶ୍ୟାନ ଦେଖାଯାଉ ।

ଏହିଭବି ଏକ ଆକର୍ଷକତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ଗାତଗୋସିନ ।
 ସ୍ୱଚ୍ଛାତ ଚଉକେ ଥିବା ଏହି ଭାବରୁ ମାଧୁମ୍ବ ଭବି ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରାଣ
 ଦମନଶୀଳ ଓ ପରମ ସୁସ୍ୱାସ୍ଥ ଧର୍ମ ଥର୍ତ୍ତ, କଥା ଓ ମୋକ୍ଷ ପାଠ୍ୟରୁ
 ବିପଦ ସମ୍ପର୍କ ହେବ । ସେ ବିଷୟରେ ଏକ ଅନିବାର୍ତ୍ତ ପଦ୍ୟ ପୋଡ଼ିବି
 ବସି କରୁନେବ । ତାହା ନିଜ ଭାବରେ -

ଯଦି ଏହି ସ୍ଥଳରେ ଉପର ଲେଖା

ଏହି ଟଙ୍କା ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ।

ସମସ୍ତ ସ୍ତରରୁ ଗୁଣ୍ଡା ଗୁଣ୍ଡା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ।

[illegible]

ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ପଞ୍ଚମ ସ୍କନ୍ଦ ପୁରାଣ ଯେତେବେଳେ ଧର୍ମପ୍ରାଣ ଡାକ ଦେଖି :
 ପୁରାଣେ ଅନଳକୁ ଦେଖାଗଲାଣି, ତାହା ଅଧିପାତ୍ର ଅନଶା ଅଛି ।
 ମୁଁ ଏହାପରେ ୩୦୦ ବର୍ଷ ବିଚିନ୍ତାକରି ପୁରାଣ ପାଠିଯାକରେ
 ବାସ ପଢ଼ିବା ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଗୀତରେ ବୋଲାଇ ଏ ଯେ ଦେଖିଲେ
 ମହେଶ୍ୱର ଧରିଥିଲେ ଓ ଯେମାନେ ପ୍ରଭାତେ ନିଶାକ ସାଙ୍ଗ । ପଳକର
 ଫଳର ଗଣନାରେ ମଧ୍ୟ ନଦୀର ଅଗରେ ଶିଖା ସାଧୁମାନେ ଅଧିବୃତ୍ତ
 ଯେଉଁ ଶିଖର ନାମକ ସାଙ୍ଗ ବୋଲି କହିବା ଶୁଣାଯାଏ । ନାନା ଓ
 ନାନା ପରମାତ୍ମାଙ୍କେ ବୋଲିବା ଶୁଣାଯାଏ ଏ ଯେ,

ଓଡ଼ିଶା ଦେଶର ନିର୍ବାସିତ ଥାଏ।

[illegible][illegible]

ସୁଦୃଢ଼ ନୀତିରାଜ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ, ଉ. ଆସି. ପାଞ୍ଚାୟତରାଜ ଯନ୍ତ୍ରଣା)

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କମିଟି
କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କମିଟି

[illegible]

ଏକାଧାରରେ ନିଜର ପ୍ରାଣ ଓ ପୁରାଣ ଯାଜପାରିନିଶାରେ । ତେଣୁ
ନିଜର ପ୍ରାଣ ଓ ପୁରାଣ ଯାଜପାରିନିଶାରେ । ତେଣୁ

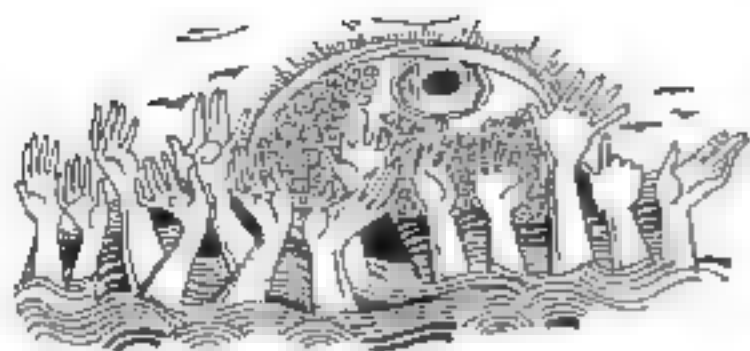
ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ଏହିପରି ପ୍ରତି ଅନୁରୋଧ କରୁଛି ଯେ ଶିକ୍ଷାଦାତାମାନେ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଓ ସମ୍ପଦ ଉପଯୋଗ କରିବେ ।

[illegible][illegible]

ସମସ୍ତଙ୍କ ସହଯୋଗ

ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତିରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ

● ବହୁଳ ବାସୁଦେବ ସାହି

ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ଧାର (ଶବ୍ଦ) ଏକ ମହାକାଶାକାଶର
ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ତା'ର ପ୍ରଭାବ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହୁଏ । ଜଗନ୍ନାଥ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା
କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ଶବ୍ଦରେ ଶବ୍ଦ ଦେଖିବା ।

ଆର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ଆଦି ପର୍ବପ୍ରସଙ୍ଗ ଗ୍ରହଣ କେବଳେ ଉନ୍ନତ ହେଉଥିବା
ଏକ ଅପୂର୍ବ ଚାନ୍ଦି ଉପାଦାନ ଉପରେ ଥିବା

"ଅଗ୍ନି ଯଜ୍ଞକୁ ପୂଜାରେ ବିଶେଷତାରେ ଅପୂର୍ବ
ତଥା ଉପରୁ ଦୂର୍ଗତେ ଶେଷପାରି ପଦାନ୍ତର ।"

ପୂର୍ବର ନାମରେ ଏହା ଅର୍ଥ ନାହିଁ- 'ଜଣେ ବୈଦିକ ଶ୍ରୀ
ଦୂର୍ଗା (ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ଦୂର୍ଗତେ ଦୂର୍ଗା)କୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ନହୁଅନ୍ତି,
ସିନ୍ଧୁ ତାଳରେ ଉପେକ୍ଷା ଏହି ଅପୂର୍ବ ଚାନ୍ଦି ଉପେକ୍ଷା କରି ପ୍ରାମାଣିକ
କାଳ କର ।' ଏହାର ବାବୁରୁ 'ଅପୂର୍ବ ଚାନ୍ଦି'ର ପ୍ରାଣ ଏହାକୁ
ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିତେ (ପ୍ରାଣାନ୍ତର ଅର୍ଥରେ, ବା ଉପେକ୍ଷାରେ) ଗ୍ରହଣ
କରିବା ଶକ୍ତି ଥାଏ । ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆଦିବାସୀ ବା
ଦେଖିବା ପ୍ରତି ବୈଦିକ ଶ୍ରୀମତୀ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ହିଁ ପୂର୍ବ ଗୋଟିଏ ।

ପ୍ରାକୃତିକ ବିଶ୍ୱାସରେ ଏହି ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ମତରେ, ଜଗନ୍ନାଥ
ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିତେ ଥାଏ ଏକ ପ୍ରାଣାନ୍ତର (ଆଦିବାସୀ ଗୋଟିଏ)
ଦୂର୍ଗା ଉପେକ୍ଷାରେ ଥାଏ । କାଳକ୍ରମେ ତାଙ୍କୁ ଦୂର୍ଗା ଅର୍ଥରେ
କରି ନିରାପାତ୍ର 'ବିଶ୍ୱ'ର ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିତେ ନିଜର ନିରାପାତ୍ର ।
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ପ୍ରାଣ, ଏହିଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶେଷାନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ, ଜଗନ୍ନାଥ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ନିଜର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶେଷାନ୍ତର ଶେଷାନ୍ତର
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶେଷାନ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିତେ ପ୍ରାଣାନ୍ତର କରିବା । ପ୍ରାଣାନ୍ତର
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣାନ୍ତର କରିବା ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶେଷାନ୍ତର ଶେଷାନ୍ତର
ପ୍ରାଣାନ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିତେ କରିବା । ଜଗନ୍ନାଥ ଶେଷାନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ
ଓ ଏହିଦୂର୍ଗାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ଦେଖିବା ପ୍ରତି ଜଗନ୍ନାଥ ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ମତରେ କରିବା ।

ପ୍ରାଣାନ୍ତର ଦେଖିବା (ଦୂର୍ଗା) ମଧ୍ୟରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଶ୍ରୀକୁପେ
ପରିଚିତ । ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ । ଶ୍ରୀମଦ୍ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶେଷାନ୍ତର
ପ୍ରାଣାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ

ଉପେକ୍ଷା ପ୍ରାଣ

ଜଗନ୍ନାଥ- ଉପାଦାନ କେବଳ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ହେଉ ଓ 'ଜଗନ୍ନାଥ'
ଜଗନ୍ନାଥ କେବଳ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ହେଉ, ସେ ବିଶାଳ ଏବେ ନିର୍ବିଚାରରେ
ଦୂର୍ଗା ଶେଷାନ୍ତର ନାହିଁ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦୂର୍ଗା ବିଶାଳ ଧର୍ମ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଶବ୍ଦ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ବିଶାଳ ଧର୍ମ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ।
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଧର୍ମ ଜଗନ୍ନାଥ ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ।

'ଜଗନ୍ନାଥ'ର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶବ୍ଦର କାଳ ଓ ସଂସ୍କୃତି ଜଗନ୍ନାଥ । ଜଗନ୍ନାଥ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶବ୍ଦର କାଳରେ, 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଶବ୍ଦଟି ଯେଉଁଠି ପାଲି-ପୁର
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ । ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଶେଷ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଶବ୍ଦର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ । 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଶବ୍ଦର
ଅର୍ଥ ଶେଷ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଅର୍ଥରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଖିବା' ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶବ୍ଦର ତା'ରୋକ୍ତି ଉପରେ 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଦେଖିବା
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶବ୍ଦର କାଳରେ, 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଶବ୍ଦର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଏହା ଏହାରେ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ- ଜଗନ୍ନାଥ, ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ, ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ, ଦୂର୍ଗାଙ୍କ, ଦୂର୍ଗାଙ୍କ, ଦୂର୍ଗାଙ୍କ, ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଓ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ । କେବଳ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶବ୍ଦର କାଳରେ ପାଲି କାଳରେ ଏହି ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ଏହାରେ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିତେ ଜଗନ୍ନାଥ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଏହି ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ । ଶେଷାନ୍ତର ଏକ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରାଣ କରିବା ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଓ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଏହାରେ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ।

'ଜଗନ୍ନାଥ' ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଶବ୍ଦର କାଳରେ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
'ଜଗନ୍ନାଥ' ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଅର୍ଥ 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ।
'ଜଗନ୍ନାଥ' ଓ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ,
'ଜଗନ୍ନାଥ' ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ- ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଆଉ ଏକ ପ୍ରାଣାନ୍ତର ନାମ ପ୍ରାଣାନ୍ତର 'ଜଗନ୍ନାଥ' ।
'ଜଗନ୍ନାଥ' ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଏହା ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ 'ଜଗନ୍ନାଥ' ମଧ୍ୟରେ ଏହାକୁ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହା
ଏ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଜଗନ୍ନାଥ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ

ଦୂର୍ଗାଙ୍କ (ଆଦିବାସୀ) ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ (Jagannath)କୁ
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ।
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଆଦିବାସୀ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଏହା
ମଧ୍ୟ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ପ୍ରାଣାନ୍ତର । ଶେଷାନ୍ତର ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ପ୍ରାଣାନ୍ତର
ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ ଦୂର୍ଗାଙ୍କ

ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଚୁଆପାଏ ମାତର । ମାତର, ଶବର ଅର୍ଥ
 ଚନ୍ଦ୍ରଚୂଡ଼ିଆର ଗଣି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଶବରମାନଙ୍କ ମାତର ପୁରୀ ପ୍ରଗତିତ
 ଅଛି । ଏମାନେ ଚନ୍ଦ୍ରଚୂଡ଼ିଆର, ଦେବର ମୂଳ-ଦଣ୍ଡ ବିଶିଷ୍ଟ କାଷ୍ଠଗଣ
 (Wooden poles) ପୁରୀ ଜଗିଥାନ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥ-ଦେବତାଙ୍କୁ ବୁଲେବା
 ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମଧ୍ୟ ତଳ ଉପରେ ପରିସ୍ପୃତ ବା ବୁଲେବା ନିୟମ
 ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତର ଅଂଶ ପରି ଦେଖାଯାଇଥାନ୍ତି । ଶବର ଦେବତା
 'ଜଗନ୍ନାଥପତି' ମଣିବେ ଚିଆରି ଅଣ୍ଟା ବା ମାତର ଗର୍ଭ ଦେଖାଯାନ୍ତି ।
 ଗମ୍ଭର ଚାନ୍ଦରେ ଶୋବା ଗମ୍ଭର ଶେଷ (ପୁରୀ)ରେ ଯୁଗରେ ମହାଲ୍
 ନାଶପାୟ ବାଲୁ ପୁରୀ ପାଲଟିବାକୁ ବୁଲେବା ସ୍ଥଳ ପୁରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ
 ମିଳିଥାଏ ।

କୋଥୁ ଏ ଏହି ମାତର ମୂର୍ତ୍ତି ତାଳବୃକ୍ଷର ଗର୍ଭର ବୁଲିବା
 'ନାମମଧ୍ୟ' ଗର୍ଭରେ ବୁଲିବାକୁ ଦେଖାଯାନ୍ତି । ଏହି ମୂର୍ତ୍ତି ମଧ୍ୟ ବାଲୁ
 (ତାଳବା) ବୋଲି ବୁଲୁଥିବା ଦେଖାଅଛି । ଶବରମାନଙ୍କର 'ଜଗନ୍ନା
 ଥାୟାୟା' ପରଦର୍ଶୀ ତାଳରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସହିତ ଗମାବୁତ
 ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ଶବର ନାୟାୟା ନିମ୍ନ ଗପରେ ଚିଆରି ଏକ ମୁଣ୍ଡପୁତ୍ର
 ଗର୍ଭରେ ବୋଲି ନାମକରଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାନ୍ତି ।

ପଞ୍ଚମଶ ଶବରୀ ଶବରଙ୍କୁ ଶବରୀୟା ଯେ ଶବର ଦେବତା (ଜଗନ୍ନା
 ଥାୟାୟା) ଏ ଧାରଣା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କରେ ବଦଳୁଥିବା ଦେଖାଯାଉଛି । ପାଞ୍ଚ
 ପାଞ୍ଚରେ ଓଡ଼ିଆ ଶବରୀୟା ଆଦିକଣ୍ଠ ଗାୟନା ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କ ମହାଲ୍ଲଭତର
 ବୁଲୁଥିବା ଚାନ୍ଦର ବୁଲେବା ଦେଖାଅଛି- 'ଦେଖାନ୍ତି ମଧ୍ୟର ଶବରୀୟାଙ୍କ
 ଶୁଣ, ମୂର୍ତ୍ତି ସେ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ଶବରୀୟା ନାୟାୟା' । 'ଅପୁରୁଷକୁ ଯେ
 ଆଉଟି ଦେବ ଗର୍ଭ, ଜଗନ୍ନା ଥାୟାୟା ବୁଲେ ଅବତର' । ଶୁଣି
 ନାୟାୟା ପ୍ରତିବାନ୍ଧ୍ୟ ଦାନ୍ତି, 'ଜଗନ୍ନାଥ ଅଗ୍ନେ ଅଗ୍ନେ ଦେବତାଙ୍କୁ ପିପୁଟି ।
 ଶାଳାଣୀ ଶବରୀୟା ଯେ ଶାଳିକା ମନ ବାନ୍ତି, ଯିଏ ଅନ୍ଧ ନିପୁଣୀଙ୍କ ସେ
 ଦେବତାଙ୍କୁ ଚିତ୍ତି । ଜଗନ୍ନାଥ ଥାୟାୟା ସେ ଶବରୀୟା ଆଦିକଣ୍ଠ ଦେବ,
 ଆପଣେ ବୁଲୁଛି ତାଙ୍କୁ କରତ ବୁଲିବାନ୍ତି । 'ଦେଖେବେ ଦେବେ ସେ
 ଜଗନ୍ନାଥ ବୁଲୁଛି, ଅପୁରୁଷରେ ଦେଖିବା ମଧ୍ୟର । ଦେଖେବେ ଦିନିଆ
 ବାସନ୍ତି ଦେବ, ବଦଳୁଥିବା ପ୍ରକେଶ ଦେବା ଯେଉଁ ନିପୁଣୀ ଗୋପାଳ' ।
 'ଉପର ଦେବୀୟା ଗର୍ଭରା ଶବର, ଦେଖେବେ ମଧ୍ୟର ବୁଲେ ଶବର,
 ଦେଖିବା । ସେ ପ୍ରତିମା ଦେଖିବା ପ୍ରକେଶ, ବୁଲୁ ନାମ ତାଙ୍କର ବର
 ପି ଅମେଶ । ଧରଣୀ ପର୍ବତ ଗପରେ ଅପୁରୁଷ, ଚର୍ଚ୍ଚିତ ତଳେ ନେଇ
 ଶୋଭା ଶାନ୍ତି ।' ପାଞ୍ଚ ମିଳିବା ସେ ବୁଲୁ ନାମ ନୃପତି । ବିବେ
 କେଶବଙ୍କର ଅପୁରୁଷରେ । ବୁଲୁଥିବା ଅପୁରୁଷ ପ୍ରକେଶ ଶିଳାତ,
 ଦେବା ମଧ୍ୟର ସେ ପୁରୁଷ ଦେଖିବା । 'ଜଗନ୍ନାଥ ବୋଲି କଣି ଦେଖେବେ
 ପ୍ରମା ସୁଗେ, ଜଗନ୍ନାଥ ନାୟାୟା ବୁଲୁ ଥାୟାୟା ମଧ୍ୟ ବୁଲେ, +++ ସେ
 ଜଗନ୍ନାଥ ଅଗ୍ନେ ଦେବତାଙ୍କୁ ଶିଳା, ଜଗନ୍ନା ଥାୟାୟା ବୁଲେ କେବେ
 ଦେଖାନ୍ତି ଶୋଭା ।' +++, ପାଞ୍ଚିତ ଚାନ୍ଦ ଅମଳୁ ନାମ ଅଗ୍ନେଶ୍ଵରୀ ।
 ସେ ଚାନ୍ଦେ ଅଧିକାରୀ ଧରଣୀର ଶବର । ଅଗ୍ନେ ଶବର ଯେ ଦେଖେବେ
 (ତାଳ) ମଧ୍ୟର, ଯେ ଶବରୀୟା ଶବର ବାଣ ଶୁବେଟି ଆମ ଗର୍ଭ, ଦେଖାନ୍ତି
 ଦେଖିବାକୁ ନାମ ଦେଖେବେ ଅଗ୍ନେ ଦେବତାଙ୍କୁ ପିପୁଟି । ନାୟାୟା ନିମ୍ନର ଅମଳୁ
 ଦେଖିବାଥାୟା ବୁଲୁ, ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରକେଶ ଅମଳୁ ନେଇ ବୁଲୁ ।' ଉପେ

ଜଗନ୍ନାଥ ବୁଲେ ନାୟାୟା ବାଲୁ ଶିଳାତ । ଶାଳୁ ବାଲୁ ଶବର
 ଦେଖେବେ ଗପଗତ । ଦେଖିବା ଶାଳୁ ଶବର ପରିଶ୍ରମୀ, ନାୟାୟା
 ବିବେ କଣିବ କି ଦେବ ବାମା ?

ଚକ୍ରର କାଷ୍ଠପଦ ମହାଲ୍ଲଭ ମହାଲ୍ଲଭ, ଓଡ଼ିଆ ଚକ୍ରପତିର ପରିଶ୍ରମୀ
 ଆଦିକଣ୍ଠ ଚକ୍ରପତି କି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଓ ପ୍ରଧାନ ପରିଶ୍ରମୀ
 ଏବଂ ଚକ୍ରର ଅ ଧର୍ମ ମୁଖ୍ୟତଃ ଓ ପ୍ରଥମତଃ ଆଦିକଣ୍ଠ ଧର୍ମ ।
 ପରଦର୍ଶୀତାଳାଳ ବୋଲି 'ଜଗନ୍ନାଥ' ପ୍ରକରେ ଗର୍ଭେ ଏହି
 ଆଦିକଣ୍ଠ 'ଜଗନ୍ନାଥ' । ଜଗନ୍ନାଥର 'ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରତିପଦ ପୂର୍ବର ଗର୍ଭେ
 ପ୍ରତିପଦର ଶବ 'ନାଥ (ଯଥା) ଶାଳାଣୀୟା, ପାର୍ଶ୍ଵନାଥ, ନେତ୍ରପ
 ଲତ୍ୟାଦି) ଯୋଗ କରି ଜଗନ୍ନାଥ ବୋଲି ଅବିଚିତ ଲେଖେବେ ଶବର
 ଶବ ଦେଖିବେ ଏହି 'ଜଗନ୍ନାଥ' ଲେଖେବେ ବୁଲିବା । ଶାଳାଣୀୟାଙ୍କ
 'ଅପେ ପଦାରୁ' ମହାଲ୍ଲଭେ ଥିବା 'ଅପୁରୁଷକୁ' ଶବରେ ଯେ
 ଅଧର୍ଯ୍ୟଭର କାନ୍ଦି ଦେବତାଙ୍କୁ ପ୍ରତି ପୁରୀର କାଷ୍ଠନା ଅଧ୍ୟ ଏବଂ ଶାଳୁ
 ଶବର କାନ୍ଦିବା ବାଲୁଗୁଡ଼ିକ ବୋଲି ଶୁଣିବା ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବେ ଜଗନ୍ନା
 ଦେବତାଙ୍କ ବିକାଶ ପ୍ରାୟ ଶ୍ରୀ ପୁ ୧୩୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଶେଷ
 ପାରିଥିଲା ବୋଲି ଗୁଣାବଳି କରିବାକୁ ହେବ; ଜାଣିବା ଶାଳାଣୀୟା
 ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦେବତାଙ୍କୁ ଥିବା ବା ଚକ୍ରପତିଙ୍କୁ ବୋଲି କୁହୁଥିବା
 ଦୃଶ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଖାଅଛି ।

ଶବରମାନେ ପ୍ରଥମେ ଲୟାବତ ମୂର୍ତ୍ତି ପୁରୀ ଗଢ଼ୁଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଶ
 ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଧିକମାନଙ୍କରେ ବୁଲୁ ଶବର ବାସ କରୁଥିଲେ ।
 ଦେଖାନ୍ତି ପ୍ରାୟଶ୍ଚେ ବୁଲୁ ନିମ୍ନତରା ଶୁଣାଯାଏ, ଯା' ଗର୍ଭେ ଶବର
 ଜଗନ୍ନାଥ ଶୁଣୁଛି । ଗୋଟିଏ ନିମ୍ନତରା ଅନୁପାୟ ପୁରୀର ଗର୍ଭରା
 ବଡ଼ ଦେବର ନିର୍ମାଣ ଥାୟାୟାରେ ଲଥ ଚାନ୍ଦିବା ପାଞ୍ଚ ଓ ପାଞ୍ଚ ଶୋଭିତା
 ପାଞ୍ଚ ଦେଖାନ୍ତିଙ୍କର ପୁଣି ଦେଖାଅଛି । ଅନ୍ୟ ଏକ ନିମ୍ନତରା ପ୍ରକେଶ,
 ଶବର ଗର୍ଭର ବିଶ୍ଵାସକୁ ନାମମଧ୍ୟର (ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଆଦିକୃଷ୍ଣ) ପୁର
 କରୁଥିଲା । ଲୟାବତଙ୍କୁ ବୁଲାଇ ପ୍ରକେଶ ବୁଲୁଣା ବିକାଶ କରି
 ବିଶ୍ଵାସକୁ ନାମା ଲୟାବତଙ୍କୁ ବିକାଶ କରି ନାମମଧ୍ୟର ଶବର
 ପାଲଟୁଥିଲେ ଓ ପୁରୀକୁ ନାମମଧ୍ୟରକୁ ଆଦିକଣ୍ଠ ଜାଣିବା ଦେଖାଅଛି ।
 ଅନ୍ୟ ଏକ ନିମ୍ନତରା ଅନୁପାୟ, ଜଗନ୍ନାଥ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷଙ୍କର ମଧ୍ୟ
 ଶବର । ସେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ସେତେବି ନାୟାୟା ନିମ୍ନତରା ଦେଖାନ୍ତିଙ୍କ
 ବାସ କରୁଥିଲେ । ଜଗନ୍ନାଥରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଆଦିକଣ୍ଠ ଶାଳାଣୀୟା
 ଓ ଶବର ବୁଲାଇ ଜଗନ୍ନାଥ ସେତେବିର ପ୍ରତିପଦ ଦେଖାଅଛି । ଓଡ଼ିଆ
 ଶାଳା ଜଗନ୍ନାଥ ବୁଲୁଣାକୁ ପାଲାଇ ଏହି ପାଲୁରଙ୍କ ଗର୍ଭର ପାଞ୍ଚିତ ଶାଳୁ
 ଅନୁପାୟ କେବେବେ ଦେବ ବା ଦେଖିବା ନାୟାୟା ଦେଖାନ୍ତିଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ
 ଅଧିକର ଶବର ଅଧିକୃଷ୍ଣ କାନ୍ଦି ଦେଖାଅଛି । ବୁଲୁଣା ଗର୍ଭରେ
 ଦେଖିବା କାନ୍ଦି ଚିତ୍ତି ଏ ଜଗନ୍ନାଥ ଲୟାବି ଦେଖାଅଛି । ଶବର ଶାଳା
 ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଦେଖିବା ବିଶ୍ଵାସରେ ଯାଇଥାଏ । ପାଲୁରଙ୍କୁ ଗର୍ଭର ଶବ
 ସେ ଦେଖି ଆସିଲେ । ବିଶ୍ଵଚିନ ପରେ ଦେଖିବା ଗଣ ଦେଖା ଦେଖିବା
 ବାସ ପାଲ ପାଲୁରଙ୍କ ପାଲୁ ଲେଖେ ଓ ପୁରୀକୁ ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 କେବେ । ପାଲୁର ଲାଗି ହେଲେ । ଚାଲୁଥିବା ଧାରଣା କରି ମହାଲ୍ଲଭ
 ଲାଗି ଲାଗି ପୁରୀରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦେଖି ବାଲୁରୁ ମୂର୍ତ୍ତି ଗପର ମଧ୍ୟ

ନିଶାପତେ ଶେ ଦୃଢ଼ତା, ମନ୍ଦା ଓ ଅଭୟ ମୁଦ୍ରା ଦୈବତ୍ବିତା । ଦୈବ୍ୟଭାବ
ପ୍ରିୟତେଜା ଓ ପ୍ରଭାସୁଦାନି ଶୋଭାଦେଶିଣୀ ।

ଦୃଢ଼ତା ଶୌଖ୍ୟ ବନ୍ଧନା ଅଭୟ ଅନ୍ଧଧାନିଣୀ
ଦୈବପ୍ରିୟାଙ୍କାପମୁଦ୍ରା ପ୍ରଭାସୁଦାନି ଶୋଭିଣୀ
ନନ୍ଦା ଦେବତା ଦୃଷ୍ଟିତା ଅର୍ଚ୍ଚାଦ୍ରାଘ ପରାୟଣା
ଅର୍ଚ୍ଚାତମା ନନ୍ଦାଂଶୁପଦ୍ମ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀଭୟପ୍ରଦାୟା ।

ନନ୍ଦାପୁଷ୍ପା ବାହୁଡ଼ା ବରଣା ଦିବ ଯାଏ ପୁରୋହୀତା ଗର୍ବିଣୀ ଦିଧି
ଅନୁଷ୍ଠିତ କେଶଧାରୀ ।

(୫) ପୁରୀର ବାହୁଡ଼ା “ଶୁଭାଳ”ରୁ ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାରା କୁହାଯାଏ
କାହିଁକି ?

ବହୁପୁରୀର ପୁରପୁରୀ, ପଦ୍ମପୁରୀ, କପିଳସୁଧୀନାମରେ ପୁରୀ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ମୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରଦେବୀଙ୍କ କବିତା । ଏହାର ଉତ୍ତମ
ଦେବୀ, ଭାଗବତରେ ଲୋକାବତାରରେ ଦୈତ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅଛି ଯେ, ଯଦି

କାହାଙ୍କ “ଅଭିଜ୍ଞାନ” ତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ହୁଏ ତା
ମୁକ୍ତିଲାଭ କରେ । ଯଦି କେହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କୁହନ୍ତି ତେବେ ମୁକ୍ତି
କୁହନ୍ତି ତେବେ ଦେବତାଙ୍କ କବିତା ଯେ ମୁକ୍ତି ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ
ପୁରୀରେ ନନ୍ଦାଙ୍କ କବିତା କୁହନ୍ତି ତେବେ ତା ଦେବତାଙ୍କ ପୁରୀ
ଦେବୀ, ଦେବତାଙ୍କ କବିତା ଯେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରେ ।

କେବଳ କବିତା ଦେବ ପୁରୀର ଗୋକୁଳାଞ୍ଜଳୀ
କେବଳ ପୁରୀର ଗୋକୁଳାଞ୍ଜଳୀ ମୁକ୍ତି ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।

ପୁରୀର ବହୁପୁରୀ ପର୍ବରୁ ବୁଝି କବିତା, ପର୍ବପୁରୀ ପର୍ବ
“ଗର୍ବିଣୀ ନନ୍ଦାପଦ୍ମ”ର ମଧ୍ୟଭାଗ କୁହନ୍ତି ନନ୍ଦାପୁରୀର ମଧ୍ୟ
ହୁଏକାନ୍ତି । ଏହି ଶ୍ରୀମତୀ ଦେବତାଙ୍କ ଏହାକୁ ‘ପୁରୀର ବହୁପୁରୀ’ କେହି
କହିଛନ୍ତି । ଏହି ଶ୍ରୀମତୀ କୁହନ୍ତି ତେବେ ପୁରୀ କେବଳ ନନ୍ଦା
ଏହାଙ୍କ ଶ୍ରୀମତୀ କୁହନ୍ତି ନନ୍ଦାଙ୍କ ନାମରେ ପରିଚିତ । ପୁରୀ ପୁରୀରୁ

ନ ଦେବତା କୁହନ୍ତି ନନ୍ଦାଙ୍କ ବାହୁଡ଼ାଙ୍କ କବିତାଙ୍କ
କାହାଙ୍କ ମୁକ୍ତି କବିତାଙ୍କେ କୁହନ୍ତି ନନ୍ଦାଙ୍କ ପଦ୍ମପୁରୀ ।

ପଦ୍ମପୁରୀ ଶ୍ରୀ ମତୀ

ରଥଯାତ୍ରା

● ଶ୍ରୀ ପୁରୀର ଶ୍ରୀ ମତୀ

କେବଳ ନନ୍ଦା ଆଜେ ନନ୍ଦାଙ୍କ

ବହୁ ଦେବତାଙ୍କେ କବି

ପର୍ବର କବିତା ଗୋକୁଳା ପର୍ବ

କେବଳ ଦିବେ କବିତା ଦୃଷ୍ଟି ।

ବହୁପୁରୀ ଆଜେ କେବଳ ଦିବେ

କେବଳ ଦିବେ କବିତା ପର୍ବ

କେବଳ ଦିବେ ଆଜେ କବିତା

କବିତା ଗୋକୁଳା କବି ।

କବିତା ଦିବେ କବିତା ଗୋକୁଳା

କବିତା ଦିବେ କବିତା

କବିତା ମତୀ କବିତା ଦିବେ

କେବଳ କବିତା କବିତା ।

ଆଜେ କବିତା, ତା ପରେ କବିତା

କେବଳ କବିତା-କବିତା

ନନ୍ଦାଙ୍କ ପଦ୍ମପୁରୀ କବିତା

କେବଳ ଦିବେ କବିତା ।

କେବଳ ଦିବେ କବିତା କେବଳ

କବିତା ଦିବେ କବିତା

କେବଳ ଦିବେ କବିତା କେବଳ

କବିତା ଦିବେ କବିତା ।

କେବଳ ଦିବେ କବିତା କେବଳ

କବିତା ଦିବେ କବିତା

କେବଳ ଦିବେ କବିତା ମତୀ

କେବଳ ଦିବେ କବିତା ।

କିନ୍ତୁ କେବଳ କବିତା କବିତା କବିତା
କବିତା କବିତା କବିତା

କବିତା କବିତା

ଏହି ଜମିରେ ଚନ୍ଦ୍ରବିନ୍, ଲବିଚନ୍ଦ୍ର, ଇନ୍ଦ୍ରବିନ୍ ଇତ୍ୟାଦି
କୌଣସିକାଳୀନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏଠାରେ ତାଙ୍କର ପୌର
ଧର୍ମର କର୍ମ ହେଉଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ୮୪ ବୌଦ୍ଧ ବିହାରୀୟାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ
ବେଲୁଆ, ଦୁରୁଆ, କରୋଆ ଇତ୍ୟାଦି ବିହାରୀୟାଙ୍କର ଓଡ଼ିଶାରେ
ତତ୍ତ୍ୱ ଉପକାର ବ୍ୟାପନ ପ୍ରକାର ଓ ପ୍ରସାର କରିଥିଲେ । କେହି କେହି
ଆଲୋଚନା ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ଯେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର, କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର
ଓ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ ମନ୍ଦିରରେ ଯେଉଁ ଅଶ୍ରୁତ ତଥା ନନ୍ଦ ପୂର୍ବ
ଦୃଷ୍ଟିଭାବେର ହୁଏ, ତାହା କୌଣସି ତତ୍ତ୍ୱ ଉପକାର ପ୍ରକାର ବ୍ୟାପନ ଅନ୍ୟ
କ୍ଷେତ୍ର ନୁହେଁ ।

ତତ୍ତ୍ୱ ମତରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଦେବତା ଓ ବିମଳା ଦେବତା ।
କୌଣସିକାଳୀନ ଏକ ସ୍ଥିତିରାୟକ୍ତ ଗପରେ ଅନୁକୃତ । ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ
ମନ୍ଦିରରେ ପଞ୍ଚମାଳ ପୂଜାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏହି
ପଞ୍ଚମାଳ ପୂଜା ମଧ୍ୟରେ ମନ୍ଦା, ମାନ୍ଦ, ମନ୍ଦା, ମୁଦ୍ରା ଓ କୌଣସି ପ୍ରକାର ।
ଶ୍ରୀ ମନ୍ଦିରରେ ଏହା ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ ନହେବା ଏହାର
ଅନୁରୂପ ଭାବେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଗୋପରେ ବିଭିନ୍ନ, କାହାଣୀରେ
ପରବ୍ରାହ୍ମଣ, ଉଦାତ୍ତ, କେତେକ୍ତି ଓ ପଞ୍ଚମାଳ ଇତ୍ୟାଦି ତାଙ୍କର
ପଞ୍ଚମାଳର ପରିପ୍ରକାଶ ମାତ୍ର । ତତ୍ତ୍ୱ ମତରେ ଜଗନ୍ନାଥ ପର୍ବରେ
ସପ୍ତମା, ଧୂମ୍ରମା ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ଚିତ୍ରେଣି ଶେଷା ଓ ମଞ୍ଜୁ ବନା ଦିନକାଳ
ପାଠରେ ପିଆଯାଏ ଏବଂ ନିକଟରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଗପରେ ଛାୟା,
ମାୟା, ବ୍ୟାଘ୍ରମୁଖ, ପିଙ୍ଗମୁଖ ଓ ଶୋକିନୀମୁଖ ଅର୍ପଣ କରାଯାଏ ।
ଏହାଛଡ଼ା କାନ୍ଦୁକିଣ୍ଡା ପାହୁରାୟାଙ୍କ ନିକଟରେ ଦିନକାଳ ଗୋପାଳରେ
ବହୁ ଛାନ୍ଦବନା ପିଆଯାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ।

ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ମହାପ୍ରସାଦ । ବିମଳା ଯେ ତତ୍ତ୍ୱର ଦେବୀ-
ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରକାର ବିମଳାଙ୍କୁ ଅର୍ପିତ
ହେଲାପରେ ମହାପ୍ରସାଦରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ତାଙ୍କର ମାଳ ମତରେ
ମା' ପ୍ରସାଦ 'ମହାପ୍ରସାଦ'ର ଲାଭ । ମହାପ୍ରସାଦର ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହି
ଯେ ଉପକାଳରେ ଦିଅଁ ଦୁଆ ଏହାର ଅନ୍ତର ଭାଗର ଗୋପାଳ ଏଥିରେ
ବହୁତ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ । ପୁନଶ୍ଚ ପାତଶାଳାରେ ଥିବା ଦୁଇଟି
ଜଗନ୍ନାଥ ଦିଆଯାଏ । ଏହା ଉପକାଳରେ ଅସ୍ଥିପତ୍ର ନାମରେ
ପରିଚିତ । ଏଥିରେ ପାତ କରାଯାଇ ଉପକାଳ ଆଲୋଚିତ କରି
କୈବଳ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରାଯାଏ । ଏହି ଉପକାଳକୁ ନିକଟ ଦୃଷ୍ଟିରେ,
କୈବଳ୍ୟ, ପାତକ, ନାମକର ଓ ଯେତେକ । ଉପକାଳ କୈବଳ୍ୟ
ତତ୍ତ୍ୱ ଗପରେ ଅନୁକୃତ । ତତ୍ତ୍ୱଗପରେ ଅନୁକୃତ ହୁଏ ବାହୁକୁ ନାମକର
ସ୍ୱରୂପ ଅଟେ ଏବଂ କେତେକ୍ତି ଅନୁକୃତ ଦେବତା ଅଟେ । ଏହି
ଉପକାଳର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ମହାପ୍ରସାଦ ହିଁ ହେଉଛି- ଦେବୀ ସୁଭଦ୍ରା ।
ପୁନଶ୍ଚ ମହାପ୍ରସାଦ କୈବଳ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ ଓ ଏହାକୁ କାନ୍ଦିଧର୍ମ ବର୍ଣ୍ଣ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଶାନ୍ତ ସେବକ କରିଥାନ୍ତି । ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ 'କୌଣସି
ତତ୍ତ୍ୱ' କହେ-

'ପ୍ରଭୁରେ କୈବଳ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ
କେବେ ବର୍ଣ୍ଣ ଦିନକାଳ
ନିକଟେ କୈବଳ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ
କେବେ ବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସାଦ ପ୍ରସାଦ ।'

କୌଣସିକାଳ, ଶାନ୍ତକାଳ, କୈବଳ୍ୟ ଓ କୈବଳ୍ୟ ଦୁଇ
ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ଯେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି- ଏହା ଅନୁକୃତ ମହାପ୍ରସାଦ
ଗପର ନାହିଁ । ଏହାର ପ୍ରମାଣ ବହୁ ତତ୍ତ୍ୱଗପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।
ଗପର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପଞ୍ଜିକା ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉ
ପୋଥିର ଏକ ବିଭାଗେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, କେତେକ୍ତି ଓ ସୁଭଦ୍ରା ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ
ଧର୍ମ କହୁଥିବା ଦେଖାଯାଏ । ତତ୍ତ୍ୱଗପ ପୋଥିର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ
ବରଣା, ତାନ୍ଦିଆ, ତାନ୍ଦା, କୁନ୍ଦୁକୁନ୍ଦା, କାନ୍ଦା, ମହାକାନ୍ଦା, କୈବଳ୍ୟ,
ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, କୈବଳ୍ୟ ଓ ଗୋପାଳ ଧର୍ମ ତାଙ୍କର ଦିଅଁ ଅନୁଗରେ ପ୍ରକାଶ
ହୋଇଅଛି । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, କେତେକ୍ତି ଓ ସୁଭଦ୍ରା ହୁଏ, ଶ୍ରୀ ଓ ଶ୍ରୀ ବିଭାଗ
ଯଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଅଛି । ଏହାର ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣାବଳୀରେ ଦେଖିବାକୁ
ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ ।

ପୁନଶ୍ଚ ପଞ୍ଚମାଳ ପ୍ରାୟ- କରୋମା, ଅଳ୍ପ, ପଶୋମ, ଅଳ୍ପ
ଓ କରୋମା କୈବଳ୍ୟ ଧର୍ମଗୋପାଳ ହେଲେ । ନିକଟ ଏମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ
ପ୍ରାୟୋଗମଧ୍ୟରେ ଯଦ୍ୱାରା ମନ୍ଦ ଓ ତତ୍ତ୍ୱର କହୁତ ବର୍ଣ୍ଣାବଳୀରେ ମିଳେ ।
ଅନୁକାଳରେ ଉକ୍ତିତ ୮୪ ଯଦ୍ୱାରା ଗପରେ ତତ୍ତ୍ୱ, ମନ୍ଦ ଓ ପରବ୍ରାହ୍ମଣ
କହ ବହୁ ଗପରେ ତତ୍ତ୍ୱରାକୁ ମିଳିଥାଏ ।

ପଞ୍ଚମାଳ ମତରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଗୋପାଳ ଗୋପ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବହୁ
ଯଦ୍ୱାରା, ମନ୍ଦ, ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଛାୟା ଦେଉଳି ପରୁଣ ବାଧନା ଓ ହେଉମାଳ ଧର୍ମ
କୋଣାର୍କ ଅଟେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବାଧନା- ଏହି ବାଧନା ଦୁଇଟି ପ୍ରାୟୋଗ
ପରିକାଳରେ ଗୋ ନିକଟ ଗୋପାଳ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଗପରେ କହିହୁଏ ।

ଏହା, ଦିନ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନବନେତ୍ର ଓ ଗୋପାଳ ଶାନ୍ତର
ତାଙ୍କର ବିଭାଗ ଦୃଷ୍ଟିଭାବେର ହୁଏ ।

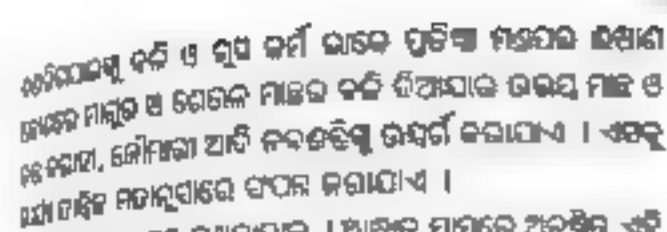
ନବନେତ୍ରର ଗପରେ ତାକୁ ଅନୁଗରେ ବାଧନା
ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦେବତାମାନେ କାଳକ୍ରମେ ମହାକାଳ ନିକଟରେ ପଥର ।
ସେଠାରେ ପ୍ରାୟୋଗ ସ୍ଥାନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ପରେ ଗପ, ଗପ ଗୋପ
ଗପ 'ପ୍ରସାଦା କଥା' ପାଠ କରନ୍ତି ଏବଂ ଗୋପରେ 'ସୁଭଦ୍ରା ଗପ'
କପ କରନ୍ତି । ଗପର କୌଣସି 'ପ୍ରସାଦାକଥା' ପାଠ ତତ୍ତ୍ୱ ବିଭାଗ ପ୍ରାୟୋଗ
ଧାରଣା ଇତ୍ୟାଦି ତତ୍ତ୍ୱଗୋପ ଅଟେ । ପୁନଶ୍ଚ ମହାପ୍ରସାଦ ପାଠ କେବେ
ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ପାଠ ।

ତାକୁର ବାଧନା ପରେ ବନଯୋଗ କର୍ମପାଳି କୁମାରୀ,
ଅନୁଗରେ ପାଳି କାର୍ଯ୍ୟ ବନାପନ ପରେ ତାଙ୍କର ଯଦ୍ୱାରା ପାଠ ।
ଏହା 'ମହାପ୍ରସାଦ' ଭାବେ ପରିଚିତ । ଏହି ମହାପ୍ରସାଦ ଗପରେ ବିଭିନ୍ନ
ଦେବତାଙ୍କୁ ଅନୁଗରେ କରି ଦେଖାଯାଇ ଆଦି କରାଯାଏ । ଏହାର
କେବେକେତେକ ଯେ ତତ୍ତ୍ୱର ମୁଖ୍ୟକର୍ମ କୁପେ ପରିଚିତ କହି ହେଉ
ଅନ୍ୟତ୍ର ଗୋପାଳାୟ ବାଧନା ଦୃଷ୍ଟିଭାବେର ଦୃଷ୍ଟିଭାବେ ବିଧିବଦ୍ଧ ।

ତତ୍ତ୍ୱ ମତ ଅନୁସାରେ ତତ୍ତ୍ୱ ବାଧନାର ଗମ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କେବେ ପାଠ
ବା ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ନିକଟରେ ପାଠ କରାଯାଏ । ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପୂର୍ବ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଆନନ୍ଦ କରି ପୂର୍ବ ଅର୍ପଣ ଆଦି ଗମ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ
ନିକଟରେ କରାଯାଏ । ଏଠାରେ କଥାପାଠ, ଦେବୀ ଗୋପାଳ ପାଠ,
ସୁଭଦ୍ରା ଗୋପାଳ ଓ ଅନ୍ୟତ୍ରାଙ୍କୁ ପୂଜା କରାଯାଏ । ଏହାପରେ

୧୯୭୦ ପ୍ରସାଦ

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଶାନ୍ତିର ମାତ୍ରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏହି ଯୁଦ୍ଧକୁ ନବବିଜୟ ଯାତ୍ରା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ତାହାର ନିମ୍ନରେ 'ବି' ଶ୍ରେଣୀ ଅଧିକାରୀ ଶୁଭ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଫଳା ଅଟେ । ସୁରକ୍ଷା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସେବାରେ ସୁକଳ୍ପା ରାଜରେ ବଳି ଦା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତା ସୁବର୍ଣ୍ଣନାମା ଜାରିକରାଯାଏ । ଏହାକୁ କୁହାଯାଉଥିବା ପ୍ରକାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶିକ୍ଷା ଶୁଣି

ପ୍ରଥମ ପର୍ବର ଫୁଲଟି ପୁରୁଷର ଫୁଲ ଶ୍ରୀରାମର ଧର୍ମ ଚରା
 ଦ୍ଵିତୀୟ ପର୍ବର ଫୁଲଟି ଏକ ଓ ଅନ୍ୟ ଶ୍ରୀରାମର

ହେଉଛି ପରବ୍ରହ୍ମ, ଯାହାକି ତେଣୁ ଗୁଣ ଓ ପୁଣ୍ୟର ମିଳନ ଘଟିଛି ।
ଆଦର ଚନ୍ଦ୍ର, ବୋଉର ଓ ପିତା ବା ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଧର୍ମ
ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ଆଦରର ଯୁଗରେ ସେ 'ଉଦୟାମାୟା',
ବୋଉର ଯୁଗରେ 'ବୁଦ୍ଧ' ଓ ପିତା ତତ୍ତ୍ୱ ଯୁଗରେ ସେ ଜଗନ୍ନାଥ ରୂପେ
ପୁଣ୍ୟ ପାଇଛନ୍ତି । ଦିନର ବୋଉର ଚନ୍ଦ୍ର । ଜଗନ୍ନାଥ ହେଲେ ଗୈର
ଓ ଦିନର ହେଲେ ଗୈର ।

ଶ୍ରୀକବିରାଜ ଗୁଣବେଦ ଚଉଦ ପ୍ରଭାବକୁ ଅସ୍ଥାବଳ ଚିନ୍ତାଯାଇ ନିମ୍ନରେ । ମାତ୍ର ଦେଖି ଚକ୍ର ଦ୍ଵାରା : ୩୭) ବିଶେଷଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ, ୩୮) ବ୍ୟକ୍ତି ଗୁଣବେଦ ଚକ୍ରଦ୍ଵାରା ଦେଖାଯାଇ ।

ପିଟିଙ୍ଗି କାଗିଜାଟର ପାଠକାଳୀ,
ଭୁବନେଶ୍ୱର ୨ ମହଲା, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୪

ସ୍ତେନନନ...

ଉତ୍ତର

● ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ପଣ୍ଡା

[illegible]

ବଂଶୋଦୟ ଶାସ୍ତ୍ର ଶୈଳୀ ପାଠ
ମୁଦ୍ରିତ ପଦ୍ଧତି ।

ଚନ୍ଦ୍ରଶିବ ଦୂରଘରୁ ଧୋଇ ଦେଇ
 ଘେର ଭାବ ସବୁ ।
 ସନ୍ତାନଭରା ମଝି ମଝି ଘରଟି
 ତାହୁଁରେ ଦେଖାଣି
 ଏ ଲାଲ ଚୋରଇ ।

ମାଉସାଲ ପୋଡ଼ ପିଠାଇ ମୋଟରେ
 ଭଲଧାନ୍ଦାଲି ଘେନେ
 ମଝିବାଇ ଆସୁ ରୁଟି
 ବଡ଼ ଚୋରଇକୁ ଭରି ଶୁନନ୍ତାଇ,
 ଭଲବାଇ ଶାବର ବାବର
 ଭଲପଇ ଦିଅଇ ଦେହରେ ।

ଦେଖୁ ନାହିଁ ନୋର ଅଞ୍ଜନର
 ନାହିଁ ବୁଝା, ନାହିଁ ଗୋଲ
 ଦିନେ ମଳହାପ, ଘେବେରୁ ଦୁ
 ଆର୍ଦ୍ରତା, ଅପର୍ଯ୍ୟାପ
 ପାଲଟାଇ ତୋ ବରଣ ବୁଝି
 ଘେବଣା ମୋ ଗୋ ପିନ୍ଧାଇଲେ ।

ପ୍ରକାଶକ: ଡାକ୍ତର, ଡାକ୍ତରୀ, ଶେଷ

● ଶ୍ରୀ ଜୟାଭାଗା ଭୋଗ

କି ନନ୍ଦନ ହୁଏତୁ ଗର୍ଭିଣୀ ମୁଁ ପଦ୍ମ
 ବୁଲେତ ଶବ୍ଦର ନନ୍ଦ
 କି ଶେଷ ପୁଣିବି ତବ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶବ୍ଦପଦ ନନ୍ଦନ । ୧ ।
 ଭଣି ମୋ ବନ୍ଦନ, ଭଣି ମୋର ଧ୍ୟାନ,
 ଭଣି ମୋ ବୁଦ୍ଧିର ଧ୍ୟାନ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମେ ଶ୍ରୀରାମ ମୋର ବନ୍ଦନ
 ତବ ଶ୍ରୀରାମ ନନ୍ଦ । ୨ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ମୋ ଶ୍ରୀରାମ, ଶ୍ରୀରାମ ମୋ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ମୋ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ । ୩ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ । ୪ ।
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ
 ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମ ଶ୍ରୀରାମ । ୫ ।

ନେତୃତ୍ୱ: ଡ. ଅନିଲ
ଏମ୍. ଡି. ଡି. ପ୍ରାଧିକାରୀ

ਅਰਜੁਨ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ

ଅର୍ଦ୍ଧ ଯୁଗ "Nanotechnology" ର ଯୁଗ ! People can scan their brains into a computer and create self replicas.

ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି, ଏକ ମଣିଷର "ହେବ୍"ର ପ୍ରତିରୂପ କିପରି ହାସଲ କରିପାରିବା ?

ଆମେ ନ୍ୟୁରନ୍‌ରୁ ନ୍ୟୁରନ୍, ନେକ୍ଟର ବାଲ ନେକ୍ଟର, ଟିକ୍‌ଟାକ ଟିକ୍, କପି କପିପାରିବା ।

ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ Music Synthesizers* ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିଛନ୍ତି ।

"The Age of Spiritual Machines" ର ଲେଖକ Raymond Kurzweil ମଣିଷର "Reinstanlation" "Immortality" ର ଯୁଗ ସ୍ୱପ୍ନ ପାଇଁ ଅମର ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବା କରିଛନ୍ତି ।

ଆଜିର ଆର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀ ଦିଗରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ମଣିଷତାକୁ ଅଧିକ ପରିଭାଷା କରିପାରୁନା ବୋଲି । ପ୍ରଫେସର ମଣିଷର ହେଉଛି ଏପରି ଅନୁଭବ କରିପାରିବ ଯେ, ଫୋନ୍‌ରେ, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍‌ରେ ମଣିଷ ଓ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଭିତରେ ପ୍ରଭେଦ ବାଣିହେବ ନାହିଁ । ଆମେ ମଣିଷ ଦିଗରେ ଖାଲିକିଏ ଏପରି ପ୍ରୟୋଗ କରିବୁ, ଯାହା ଫଳରେ ମଣିଷର ଦୀର୍ଘଜୀବ, ଲମ୍ବ ଅବସ୍ଥା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । ଆଜି ଡାକ୍ତରୀର ଯୌବନ- ଦିନ ଯୌବନ । ଯୌବନ ମୁଁ ଯେ ଯୌବନ- " ନବନାଥ ଏକ ଶିଶୁର ଚପଳେ ପ୍ରଥମ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୃଦ୍ଧର 'ପାଇଁ ମଣିଷମାନ ଆଜି ବହଳ-ଦିନର ।

ଏକଦିନ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ଦିନର ୧-୧-୨୦୦୦, ଯେତେବେଳେ ୧-୧-୦୦" ଲେଖାଯିବ, ଯେତେବେଳେ ୧୯୦୦ ବୁଝାଯିବ । ତାହାହାର ପରିଭାଷା ସେଇ ମଧ୍ୟଭାଗ, ପଦରେ ବାରିବା ଦାୟିତ୍ୱର ଶବ୍ଦର ଚାଳ ସଫଳ ହେଲେ ବିଶ୍ୱର ଗମ୍ୟ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବଳ ହୋଇଯିବ । "ମିଲେନିୟମ୍ ବଗ୍" (Millennium Bug) "ବିଦିବାଦ ଚାକ୍ଷୁଷ"ର ବିଶ୍ୱେସନ ହେବ । ଉନ୍ନତ ଯେତେବେଳେ ଆସୁଛି ସେବେ ।

ଆମେରିକାରେ "ଭାଏରା", DHEA (DIHYDROE PIANDROSTERONE), "ମେଲାଟୋନିନ୍" (Melatonin), "ପିକୋଷ୍ଟେର" ଅର୍ଥ "ମୃତ ହଜାବନା ପୁଆ" କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା "ଦିନ ଯୌବନ" ଭାବ ପାଇଁ ମାଣି ବଣା କରାଯାଇ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପାଇଁ ମଣିଷପାଇବ ।

ଆଜିର ଯୁଗ "ସିଲିକନ୍ ଏଜ" (SILICON AGE)ର ଯୁଗ । "ସ୍ପୋକ୍ ଏଜ", "ହାକ ଏଜ", "କ୍ୱେଣ୍ଟାଏଟ ଏଜ", ଆଗରନ ଓ ଶିଶୁ ଆବୁମିନ ଏବଂ ଆଗମୀ ଏକଦିନ ଶତାବ୍ଦୀ ସେବେ " ସିଲିକନ୍ ଏଜ ।" NEW CENTURY WILL BE DEFINED BY SILICON. ସିଲିକନ୍ "ଚାଟାକାକି" "ସ୍ପୁରକାକି କର୍ମ" ଅଠକାକିରେ ପ୍ରାଣ ଗୁଣିବା ପ୍ରକାର କରିବ । ଏହା ଏପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ ଯେ ସ୍ତନ୍ନ ବିଦ୍ୟା ଓ କେଳିପ୍ରସ୍ତ ବିଦ୍ୟାକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଏହା ପରିଶୋଧିତା ଗନ୍ଧା ବିଶିଷ୍ଟରେ ଗଢାଯିବ ବୋଲି ।

ଭଦ୍ରାକ୍ଷା ବିଶେଷକା-୧୯୯୯

ଆଜି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ବ୍ୟାଘାତ, ଶାସ୍ତ୍ରାଳୟ ଆକାଶ ଗୋପନ ନିଶା ଔଷଧ (Drug Addiction) ମାତ୍ର ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ଗଢାଉ ଉଦ୍‌ବେଗ ବୃଦ୍ଧି କରିଛି ।

ଉନ୍ନାଦିକ ଜାଗାରେ କେରାଣ, ପରାଣ, ପଦ ଉଦ୍‌ବେଗ ହେଲେ ଆଜିର ଆଶା ଅତୀ ହାସ୍ତା ସୁବଳ ମନରେ ଥିବ, ଶିଶୁ ସଜାଟାର ପକାର, ପଞ୍ଚ, ଚିନ୍ତା, ବାଲକେ "କେରାଣ"ର ପ୍ରାୟ ପ୍ରଭୁତ୍ୱର କମ୍ପ ବୃଦ୍ଧ ଗଢାଉ ଉଦ୍‌ବେଗ ବୃଦ୍ଧି କରୁଛି ।

ଶାଳେଇ, ଅଫିନ, ହିପୋକେଟିକ, ଗଣ୍ଡାକ, ବାଲିକେଟିକ ମାନବୁକର, ଆଲେକ୍ଟ୍ରୋକ୍, ଏକ, ଇପ୍ରୋକେଟିକ, କେରାଣ, L.S.D. (Lysergic Acid Diethyl amide), speed (Amphetamine) ବୋଲି ଗଢାଉ ବୃଦ୍ଧ ପାଇଁ କେରାଣ କରୁଛି ବିଶେଷକାର୍ଯ୍ୟ, ଉଦ୍‌ବେଗ । "ପଦ ଶାଳା ଦିବର୍ତ୍ତ" ପ୍ରତି କ'ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ପାରିବ ? Everybody who does drugs, knows the crash. କେରାଣ ମାତ୍ର ଶାଳିନିକେଟିକ, କେରାଣକାରୀ କେରାଣ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ, କେରାଣ, ହାତାକ୍ତରୁ ବୁଲୁ ପୁଲ, କେରାଣକାରୀ କେରାଣ, କାଳାକା, ପିକାକୋ, କେରାଣ କେରାଣକାରୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ । କଣ ଶିଶୁ ?

ଆଜିର ଯୁଗ "ହାମ୍‌ବର୍ଗର" (Ham-burger) ଏକ ଦିନ କେରାଣ । ମଲିନିକେଟିକାରୀ କମ୍ପାଣୀ "ମଲିକେଟିକ"ର ଶିଶୁ ଗେରାଣା ଶୋଇ ଏହାକୁ ବିଶ୍ୱକର ପ୍ରାପ୍ତତା ଗଢାଉ ନାହିଁ କେରାଣକାରୀ ।

ଭାରତରେ "ସ୍ୱାମି" ପ୍ରଭୃତି ମାତ୍ର କେରାଣ କମ୍ପାଣୀରୁ ଏହି "ମଲିକେଟିକ" ବିଶେଷକାରୀ "ବିଶ୍ୱକେଟିକ"ର ଗଢାକମାଳା ମନକୁ ନିଶି କେରାଣକାରୀ ।

ଆମେରିକାକୁ ବାଲ, ଗଣ୍ଡାକ, ବିଶ୍ୱକ ୧୯୫୯ ବେଳେ ପ୍ରାପ୍ତତାକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରୁଛି ହାମ୍‌ବର୍ଗର ।

ଆଜିର ଯୁଗରେ କୃତ୍ରିମ ଉଦ୍‌ବେଗ ବୃଦ୍ଧ ପାଇଁ ଉଦ୍‌ବେଗକାରୀ (Chemical Fertiliser) କୃତ୍ରିମ ଉଦ୍‌ବେଗ ବୃଦ୍ଧ ଉଦ୍‌ବେଗକାରୀ ବେଳେ, ଆଜି ପ୍ରାକୃତିକ ଗଢା ପାଇଁ "କଣି କେରାଣ" (Kani Culture) "ଆର୍ଥୁରା" କା "ବିଶ୍ୱ"ର ମନକୁ ଗଢା ପ୍ରାପ୍ତତା ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ "ପୁଲେ"ରେ ପକାଣା ନିରାଣା କରାଯିବ ।

ଆଜିର ଯୁଗ ଅମର ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇ ଅମର ଯୁଗ । ଗୋଟିଏ "କ୍ଲିନିକାଲ ଡେଥ୍ (CLINICAL DEATH) ଡେଥ୍ (BIOLOGICAL DEATH) ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରାପ୍ତତା ପ୍ରାପ୍ତତାକାରୀ ଭିତରେ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧର୍ମ ଗଢାଉ ନିରାଣା କେରାଣ ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ ଉଦ୍‌ବେଗକାରୀ ପ୍ରାପ୍ତତା କେରାଣକାରୀ ଏ ପ୍ରାପ୍ତତା । "ହାମ୍‌ବର୍ଗର" । ଆମେରିକାରେ ଅର୍ଥ L.S.D. sion Society ର ଗଠନ ।

ଆଜି ବିଶ୍ୱର CANCER ' AIDS', 'IBOLA' ରୋଗରୁ ନିର୍ମୁକ
ହେବା ପାଇଁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବଢ଼ିବାକୁ ନିଅନ୍ତୁ । କେବଳ ଆମେ ନୁହେଁ
ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହ ଉପାଦାନ ପାଇଁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଉତ୍ତମ
କରିବା ? ମନେ ରଖନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତି ଲୋକ ଗର୍ବ ?

ପ୍ରାଚୀନ ବିଦ୍ୟାଳୀ ନିଜ ହାତରେ ମଣିଷଟିଏ ଗର୍ବ ପୂର୍ବକା ପୂଷଣେ
ପିଆ କରାଇବା କିମ୍ଭେ ଦେବ ତିଏ ପାଦ ପରାସ କରିଥାନ୍ତା
କହନ୍ତି । ଏହିଟି ସମ୍ଭାବନା ପରେ ଗୋଟିଏ ଜଗତଜୀବ ପୁଣି ପଶୁବର୍ଗର
ମଣିଷ ନିଜର ଜାମା ପ୍ରଶ୍ନ କରି ମାରିବ ?

ଶିକ୍ଷାକର୍ମ ଏବେ ପୁରୀ ଉଚ୍ଚତମ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଛି ।

ଅର୍ଥ ବିଶ୍ୱ ସନ୍ଧ୍ୟାତା ଗପରେ "ପିମୋକ୍ସିପ"ର ଖବର ଝୁଲୁଛି ।
ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରତିମିନିଟ୍ରେ ହଜିହଜି ଏକର ତାପ ନିମି ନୂଆକାୟ
କେନ୍ଦ୍ର ନିଜା ଗୋପସର ନିଜା/କାକରରେ ନିଜି ଯାଉଛି ।

ଦ୍ୟାଉର ଶିଳ୍ପୀୟତା, ଘରର ନିର୍ମାଣରେ ଜନସାଧାରଣ ଦୃଷ୍ଟି ଦ୍ୟାଉର
 ଶେଷ ଶିଳ୍ପୀୟତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ । ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବସ୍ତୁ ଗଢ଼ାଉଥିବା ଶିଳ୍ପୀ
 ଶିଳ୍ପୀ ଶେଷରୁ ଶିଳ୍ପୀ, ଲୋକରେ 'ଶିଳ୍ପୀ' ଦ୍ୱାରା ଶିଳ୍ପୀ ଶିଳ୍ପୀ
 ଶେଷରୁ ଶିଳ୍ପୀ ଶିଳ୍ପୀ ।

ପୁରୀରେ କୋଲାରା, ଡେହଲିଜୀରା ଦୁଇ ଗ୍ୟାସ ଆର୍ କରୁଛନ୍ତି ।
 ଖବରର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଶିକ୍ଷଣ ଶ୍ରାବଣକା ଆଜି ଉଦ୍ଘାଟିତ ।

ଏକଦିଶା ଶବ୍ଦାନ୍ତା ଶେଷ ଭାଗରେ ପୁରୁଷାର ଉପାଦ ୪ ଓ ୫ ଦିଶା
ଉପାଦିତା ବୃତ୍ତି ଗୋଟିଏ । ପୁରୁଷାର ଉପାଦ, ପଣ୍ଡିତ ଗୋପାଳ ଶ୍ରୀ
ବଳଦେବ ବାବୁ ଉପାଦିତା ମହାବଳାକର ପତନ ୨୦ ମିଳାତ ବୃତ୍ତି
ଗୋଟିଏ । ଉପାଦିତା, ଉପାଦିତା ଉପାଦ ଉପାଦ ଉପାଦିତା ।

ଏହିକି ଚାନ୍ଦିନୀଙ୍କର ଫାନ୍ସର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ପରିବର୍ତ୍ତନ
ପ୍ରୋତ୍ସାହନ । ବନ୍ୟା, ମରୁଡ଼ି, ଅତିଶିଖା ଚର୍ଚ୍ଚା, ଅସୁସ୍ଥ ବେ
ଳାରେ ଶିକ୍ଷା ନାହିଁ ।

"ELN MO" ଯାହାକୁ ବୁଦ୍ଧ ପାଞ୍ଜିରେ "Chrital Chrit" -
ନିରାକାରର ଗୁଣରୁ ଜନ୍ମେଥିବାର ପ୍ରକାଶରେ ପୃଥକୀକରଣ କରାଯାଇଥିବା
ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଯାଇଛି । ପୃଥିବୀ ବୁଦ୍ଧପାତ୍ରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ
ନିୟମିତ ଭାବେ ପରିଚାଳିତ CO₂ ସ୍ତରକୁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍ କରିବା ପାଇଁ ଏହି
ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଜୀବନର ଧାରାରେ ଏହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସରରେ ରହିବାକୁ ନିୟମିତ କରିବ । ଏହାକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ-
ାର୍ଥରେ ବୁଦ୍ଧ ପାଞ୍ଜିରେ

ବହୁଳ ପୁଣିର ବ୍ୟବସାୟ ବ୍ୟବହାର ଫଳରେ ପୁଣିର ଗୁଣାରେ ଅନେକାଙ୍କୁ ଯୋଗପାଇଛି ଦିଶୁ । ପୁଣିର ଖାଲେ ଚନ୍ଦ୍ର ନେଲେ ତା'ର ଆଉ ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ପରିବେଶର ପ୍ରଭାବ କରୁଛି ।

ବ୍ୟାପକ ଶାନ୍ତିତାପ ନିୟମିତ ଯତ୍ନକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ପୁରୋଧାପଦ
ବ୍ୟାପକଙ୍କୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଫେରା ପାଇଁ କେବଳ ଦୁଇଟି ନିୟମ 'ଓଡ଼ିଆ' ଓ
ଭାରତୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ରହି । ଏହା ପାଇଁ କେବଳ ଦୁଇଟି ନିୟମ ପ୍ରଥମ ଓ
ଦ୍ୱିତୀୟ ନିୟମ ଓ ତୃତୀୟ ନିୟମ ଉପରେ ପଡ଼ିବ ।

ପ୍ରତି ଦିନର ଅନେକ ଶେର ନିରାଶ୍ରୟ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ, ଖାଦ୍ୟ ଖରଚ
ଓ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି ।

ଜଳ, ବାୟୁ, ଧୂଳିର ପ୍ରଦୂଷଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ ପାର୍ଶ୍ୱ ଦେଖି "ହୋ ପ-ଘର" ।

ଅତି ବିଶୁଦ୍ଧ ଯେଉଁଠି ପରମାତ୍ମା ଅସ୍ଥା ନାହାନ୍ତି, ସେହି ତାହା ଯଦି ଏହି ମୁଖରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ତେବେ ପୁଣ୍ୟଭାଗେ ଏହି ପଦ ଆବଦାନ ଶୁଦ୍ଧ ଉପରୁ ପୁଣି ଶେଷ ଅଗେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାଣିଜ୍ୟପ୍ରକଳ୍ପ ଚିନ୍ତାକାରକ, ଲାଭରେ ବଢ଼ିବ । ବିଶ୍ୱାସୀ ଶେଷେ ମଣିଷର କଲ୍ୟାଣ ଶାନ୍ତି ବିଶଦିତ ହେଉ ମନରେ ପଡ଼ିବ ।

[illegible]

କେଉଁଠା ଯିବା ପାଇଁ ଆମେ ଯିବା ?

ଆଜିର ଏ ସାଜସଜାଣରେ ପାର୍ବତୀଙ୍କ, ଦିବ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ମଧୁସୂଦନ ଭାବେ "ପାରମର୍ତ୍ତକ" ନାମର ଆମର ପ୍ରେସରା ତେଜ ନାବକର ପ୍ରତିପତ୍ନୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶର୍ମିଷ୍ଠା ପଣ୍ଡା ।

କେ ଆନ୍ତର । କିନ୍ତୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ
 ଯେଉଁ ଦିନେ କେବଳ,
 କେ କେ ଦିନେ
 କିନ୍ତୁ କେ କେବଳ ଧରି ଧରି
 କେବଳ କେବଳ କେବଳ କେବଳ ।

अथवा, निम्न

ଶ୍ରୀମତୀ ଶର୍ମିଷ୍ଠା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗହଣରେ ଗୋଟିଏ ଦିନ

● **ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ୟାୟ ମହାଶୟ**

[illegible][illegible][illegible]

‘ଏକମ ଉପାଦେୟମିତ୍ୟେନ ନିବିଢ଼ା ଚିତ୍ତିବତଃ’ - ପ୍ରଥମ ଶ୍ଳୋକ
ବେଳେ ହିଁ ପଢ଼ି ଲାଗି ଚାଲୁ ।

‘ବିଦ୍ୟା ଶ୍ରୀ ବିଚିତ୍ର ।’ ବେ ଦୁଃ ଲକ୍ଷଣ କହିଲେ । ‘ବିଚିତ୍ରତା ବନ
ଅବିଦ୍ୟାବାଦରେ ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ଏହାଙ୍କର କେହି ଗଣନା କରୁନାହାନ୍ତି ।
କେହି । କିନ୍ତୁ ନିଜ ବନ ଗଣନାରେ ଲୋକ କେତା ବୁଦ୍ଧି ଅଳ୍ପତା ଓ
ବିଶ୍ୱାସନୀୟ ଅବସ୍ଥା ଲୁଚିଛି ଓ ପାରମ୍ପରିକ ବୁଦ୍ଧିକୁ ବୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧ ଲୁଚିଛି ।
ପ୍ରାଚୀନ ଲୋକେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାତ୍ମା ଗଣିଥିଲେ । ଏବଂ ବିଦ୍ୟା ଲୋକ ଏ ଅଧିକ ଲୋକ
ପାଳରେ ଶ୍ରୀ ବିଚିତ୍ର ଯିବେ । ଦୁଃଖର ଜଣା, ଅବିଦ୍ୟାର ଜଣାକର ଲୋକ ଏ
ଲୋକକୁ ପ୍ରାୟ କେହି ବୁଝୁଥିବେ ନାହିଁ ।’

‘ଏବେ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଲେଆ ଚଳେ ଅପପ୍ରାୟ ଆପଣଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟିଏ ?’ ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

‘ନା, ବାବୁ, ନା । ପୁଅକୁ ୧୯୭୭ରୁ ମୁଁ ଏହି ଭୋଜପଦା ଖିଆ
କରି ଚିପି ଆସୁଛି ଏବଂ ଭୋଜେ ମୋତିତା ଓ ମୋର ଉଚ୍ଚର ପାଣି ।
ତା ୧୯୮୮ର ଭୋଜପଦା ନିର୍ବାଚନରେ ମୁଁ ୮୦ ହଜାରରୁ ଅଧ
ଭୋଟ ବ୍ୟବଧାନରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲି । ମୁଁ କିଛି ପରାଜୟ
ଅଭିଯାନରେ ଯାଇ ଚାଲିଲି । ଅବଶ୍ୟ ପରାଜୟରୁ ମୋର ମୁଁ ବ୍ୟା
ଜିଥିଲି । କାରଣ ମୁଁ ଅପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ହେବାକୁ ଭଲ ଜାଣୁଛି । ମୁଁ
ମୋର ଜେଡେକ ବାବୁ ଏଥିରେ ବାଧା ଦେଲେ । ତତ୍ତ୍ୱାନ୍ତର
ମନ୍ତ୍ରଣାକୁ ନିବାରଣ ଦେବ ବୋଲି ସେମାନେ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ତ ନିଯାମ ପରାଜୟରୁ ଭଲ ବାବୁ ନିର୍ବାଚିତ ହେବା ନିମନ୍ତେ ।

"କିନ୍ତୁ ଆପଣ ସାମର ଯୁବା ଦେବେ ଇସ୍ତାସ୍ତୁର ଅନ୍ତରଃସ୍ୱର
ଅନ୍ତର ମାଡ଼ି ନାହାନ୍ତି ବୋଲି କିନ୍ତୋଃ ୧୭ ଯେଉଁ ଅନ୍ତରଃ
ସ୍ୱରରେ ?" ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

ସେ କହି କହି କହିଲେ- 'ଏହି ନିର୍ବାଚନକଳାରେ ଖେଳ ଖେଳି
ଅଞ୍ଚଳରୁ ଯଦି କଣେ ପରାପଞ୍ଚ ହେବ ତେବେ ତେବେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରୁ
ପରାପଞ୍ଚ କରି ନପାରିବୁ, ତାହାହେଲେ କଣେ ପରାପଞ୍ଚ ନିବା ବାନ୍ଧି ?
ମୁଁ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କାହିଁ ତାହାର ସମାଧାନ ନୋହେବ
କରିପାରେ କହି ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ
କରି ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କାହିଁ ତାହାର ସମାଧାନ
ନହିଁ ତ ଓଡ଼ିଶାପାତ ହେବ କହିବ । ଏ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଶୁଣିବୁ
ଏହା ମୁଁ ଭାବୁଛି ।'

ଅଦୃଶ୍ୟବିତ ଭାବେ ଜଣେ ଦକାୟିକିଣୀ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଶେଷ
ଯେ ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ କେତେକଣା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାପ୍ତିରେ ହୋଇ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତେ ଆସୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ପୂର୍ବଦେଶ
ପାଦରା - 'ବାହାରି ! ଏଠିକୁ କେହି ଆସିବା ବେଳେ ନାହିଁ, ଏଠା
କେହି ବେଶେଇ ହୋଇ ଅନାଦିଶ୍ୟ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କେହି କେହି ନାହିଁ,
ତାହା ମୋତେ ମାୟାମୟ ଅଛି । ମୋ ଦକାୟି ପାଶ୍ଚାତେ ପ୍ରାଣୀ ଯେ
କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତ ଦିଶାରେ ନାହିଁ । ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ଏ କେତେକଣେ ଯୋଗ୍ୟ ବୁଝାବୁଝି କିଛି କିଛି କାହାଁ ।

ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ଗରୀବ ଏହି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ଆସିଲେ । ଏହି ଶାସନ ଦଳର ଭାବମୂର୍ତ୍ତି କୁଳଦେବୀଙ୍କ ଓ ଦଳର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହେଉଥିବା କଥା ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଜାଣି ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ।

ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଦାନର ସେଇ ଅଟ୍ଟିକା ଦିବସରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ
ପଦାର ଅବିଘ୍ନରେ ଜାଣାପୁର ବାହାରିଲେ । ଦିଶାବର୍ତ୍ତନ ଗର୍ଭରେ

ସେ ଚିତ୍ରଟି ଚିତ୍ରି ଯାଉଥାନ୍ତି । ସେ ବସିଥିବା କିପୁର ନଗର ଥିଲା ।
 ୧୯୫୬. ୨୨୨୧ ତାଙ୍କ ଗାଡ଼ି ପଛରେ ମରୁ କୋଟିଏ ଦୁଇଟି
 ଗାଡ଼ିରାଜା ଯିବା ଯିବା କରୁଥାନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିବାସରୁ କାହିଁକି
 ଗାଡ଼ି ଗାଲି ଉଠିପଥୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଥାଏ । ଅପେକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
 ଦେଇ ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗାଲି ଉଠିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥାଏ । ଆମେ ଏକ
 ଦୃଷ୍ଟି କରୁଛୁ ଯାହା ଗାଡ଼ି ଆମ ନାମରେ କରୁଥିବା ମରୁ ହୋଇ
 'ସେ' ବୋଲି କହୁଥାନ୍ତି । 'ଆମ ନାମରେ ଗାଡ଼ି ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
 ଦେଇ ପାରୁଛୁ କାରଣ ପୂର୍ବ କେଉଁ ଯାଉଛି ' ବୋଲି ମୁଁ
 କହୁଛି । ସେ ଅତି ବଡ଼ ପେଟା ପେଟା କରୁଥିଲା 'କିନ୍ତୁ
 ଆମେ କାହିଁକି ମୋ ପଛରେ ପଛେ କାଟୁଥିବା ଯିବେ ? ମୁଁ ପଛରେ
 ପୁରୁଷ ଆମେ କେହି ଯାଉନାହିଁ ?'

ମୁଁ ତାଙ୍କ କଥା ବୁଝି ପାରିଲି । ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ

କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି

ମନେକରି ଆମେ କେବଳ ଆମ ନାମରେ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି

କିନ୍ତୁ ଆମେ କେବଳ ଆମ ନାମରେ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି

Woods are lovely dark and deep,
 But I have promises to keep,
 And miles to go before I sleep.
 'ଆମେ କେବଳ ଆମ ନାମରେ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି

ଏପରି କାହାଣୀ-ଆମେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗାଡ଼ିରୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ

ଆମେ କେବଳ ଆମ ନାମରେ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି

ଆମେ କେବଳ ଆମ ନାମରେ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି

କିନ୍ତୁ ଆମେ କେବଳ ଆମ ନାମରେ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି

ଆମେ କେବଳ ଆମ ନାମରେ ଆମେ କିନ୍ତୁ ଆମେ କିନ୍ତୁ
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି
 କିଛି କଥା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଗାଡ଼ିରୁ ଡାକିଲେ କହିଲି ଯାହାକି

ପ୍ରଶାସନର ସହ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଲୋକେ ଚାହୁଁଥିଲେ ।
 ତିଏ ନେତୃ ପ୍ରକାର ମନ ଦିଶେଇ ନଥାଏ ତାହା କହୁଥାନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
 ନିଜର ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ସବୁ ଶୁଣି ଯାଉଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମତ୍ୟପାନ କରିବା
 କେତେକ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଲୋକ ସମାଜର ଚାହୁଁଥିବା ଅନୁଭବ
 ଲୋକ କଲେ ପେଟି ଅପରାଧରେ । ପେଟାରେ ପ୍ରାୟତଃ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ
 ଆଲୁମିନିୟମ ପ୍ରକାରର ସେମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ କହୁଥାନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
 ସେମାନଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କେହି କହିବାକୁ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
 ଲୋକ ନୁହେଁ । ମୁଁ ମୋ ଭିତରୁ କେହି ଚଳି ଆସିଲି । ଚଳାଣି
 ନଥାଏ କିନ୍ତୁ କାହିଁ ମୋତେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହାଯାଇଛି । ମୋତେ ମୋ
 ଦୃଷ୍ଟିରେ କେହି କହାଯାଇ ଲୋକଙ୍କର ଅପରାଧରେ କହିବା ମାଗୁଛନ୍ତି ?
 ତମ ପାଖରୁ ସେମାନେ ଏବେ ଅଧିକ ଦୂରକୁ ଦୂର କଥା କହୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ
 ମୋ ପାଖରୁ ଆସି ସେମାନେ ମୋତେ କୁହାଯାଇ ନାହିଁ ଓ ଠିକ୍ କଥା
 କହୁଛନ୍ତି କି ? ହିତର କଥାକାଳ ଦିଶିବାରେ ଥିବା ଏ
 ଅନୁଭବୀଙ୍କ କାଳକାଳୀନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଲୋକଙ୍କ ଅନୁଭବ କେତେ ।
 ତମ ଆସ, କାଳକାଳୀନ ଆସରୁ , ଯିଏ ତମକୁ ମୋତେ ଦିଶେଇ
 କହୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ତ ଆସରୁ । ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ, ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର କଥା
 କହାଯାଉ ।

ଉପରେ କହୁଥିବା ଦୁଇ ଦିନି କେହି ସୁନାକାର ପଛରୁ ବାଣି
 କେତେକଲେ । ସେମାନେ ମୋତେ ଅବହେଳା କଲେ । ପୂର୍ବରୁ କାହା
 ଅନୁଭବ କଥା କି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲେ ପେଟି । ଲୋକଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ
 ବାହାରେ ପଡ଼ିବା କଥା କେତେକ କେତେ ଓ ଶ୍ରୀ ଅବହେଳା କଲେ କିନ୍ତୁ
 କୁହାଯାଉଛି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସେହି କଥା କହିବାକୁ ଦିଶିଲେ, କାହାପୁର
 ଅଧିକୃତ ପାତ୍ରା କରିବାକୁ । କେତେକ ପଦ୍ମିନୀ କୁହାଯାଇ । ସେହି
 କଥାକାଳୀନ । ପେଟି ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପୂର୍ବରେ ବସି କା'
 କାଳରେ । ଆଜି ପେଟି ପଡ଼ିବାକୁ, କଥାକାଳ ଲୋକ କହି ଲୋକେ
 ଆଜି ପିତା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନୁଭବରେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କିନ୍ତୁ ଦିଶୁଥିଲେ କେତେ-
 ଆଜି ସବୁ ପାତ୍ରାକି କେହି । ଲୋକେ ଆସୁଥିଲେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
 କଥାକାଳୀନ କେତେ କହୁଥାନ୍ତି - କେହି ଏ କଥାକାଳ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କେତେ
 କହିବା କଥା । ତା'ପାଖରୁ କେତେକ କଥା କେତେକ କେତେ ଏ ଅନୁଭବ
 ଦିଶୁଥିଲେ କେତେ । ଏ ଦୂରରୁ କଥା ଏକାକୀଙ୍କ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଦିଶେ କଥା ।
 କାଳକାଳୀନ କଥାକାଳ ଲୋକଙ୍କ କଥା ଅନୁଭବ । ନିଜର କଥାକାଳ
 ସେ ସବୁର କଥାକାଳ ନିଜେ ଅନୁଭବ ।

ଆଜି ପେଟି ଯାଇ କାହାପୁରର ଏକ ପଦ୍ମ ଅନୁଭବରେ ପଡ଼ିଲେ ।
 ପଡ଼ିବା ନିମନ୍ତେ ପଦ୍ମ ମନରେ ଏକ ଶ୍ରୀ ଦିଶିବା ଦେଖାଯାଏ ।
 ଏ କଥା କେହି ଆସୁଥିଲେ ପାତ୍ରାକି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପେଟି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
 ମନରେ ଏ କହିଲେ - 'ଏ କେତେକ ପାତ୍ରାକି ପାତ୍ରାକି ପାତ୍ରାକି କଥାକାଳ
 ତାହା କେତେ ଅନୁଭବ ଦିଶୁଥାଏ ।'

କେତେ ଦୂରରୁ ପାତ୍ରାକି ଦୃଷ୍ଟି ଏ ଅନୁଭବ-ପ୍ରକାର ଅନୁଭବ ପ୍ରକାର
 ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କଥାକାଳ କହିବାକୁ । କେତେକ ପାତ୍ରାକି ପାତ୍ରାକି ପାତ୍ରାକି
 ସେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାତ୍ରାକି ପାତ୍ରାକି ପାତ୍ରାକି ଅନୁଭବ ଦିଶୁଥାଏ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

କେତେ ଦୂରରୁ ପାତ୍ରାକି ଦୃଷ୍ଟିରେ କେତେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କେତେକ
 କେତେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କଥାକାଳରେ ଓ ଅନୁଭବରେ କେତେକ କଥା
 କେତେ ପାତ୍ରାକି କେତେକଲେ । ତା'ପରେ କଥା ପାତ୍ରାକି କେତେକ
 ଏ କଥା କଥାକାଳ ଏହି କଥାକାଳ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କଥାକାଳ
 କେତେକଲେ - 'ଏ ଅନୁଭବରେ ଅନୁଭବ କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 ପାତ୍ରାକି ପାତ୍ରାକି । ପୂର୍ବରୁ କାହାପୁର କଥାକାଳ ଦିଶୁଥିଲେ କଥା
 କଥାକାଳ କଥାକାଳ ଏହି କଥାକାଳ, ଥିଲା । ତା'ପରେ ୧୯୮୩
 ଅନୁଭବରେ କଥାକାଳ କଥାକାଳ ଦିଶୁଥିଲେ କଥାକାଳ । କଥାକାଳ
 ପୁଣି ୧୯୮୭ ଅନୁଭବ ପାତ୍ରାକି ପାତ୍ରାକି କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 କଥାକାଳ ଦିଶୁଥିଲା । ୧୯୮୮ ଅନୁଭବ ଅନୁଭବ ପିତା ପାତ୍ରାକି
 କଥାକାଳ କଥାକାଳ ଏହି ଅନୁଭବ କଥାକାଳ ଆସିଥିଲେ । କେତେକ
 ଅନୁଭବରେ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 କେତେକଲେ ଏହି ଅନୁଭବ ଆସିବାକୁ ଅନୁଭବ ଅନୁଭବ କେତେକ
 ପରେ କଥାକାଳ କହିଥିଲା ।'

ଅପର କାହାପୁର ଅନୁଭବ ପେଟାକୁ ମନ ୧୦ କିଲୋଗ୍ରାମର
 ଥିଲା । କେତେକଲେ କଥା କଥାକାଳ । ଅନୁଭବ କଥାକାଳ
 ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କଥାକାଳ ପେଟା ଓ ପେଟାକାଳରେ କଥାକାଳ
 କଥାକାଳ ଥିଲା । ଅନୁଭବ ଅନୁଭବ ଅନୁଭବ ପେଟାକାଳ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
 କେତେକଲେ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 ପେଟାକାଳ କଥାକାଳ ଅନୁଭବ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 ତାହା କେତେକଲେ ପାତ୍ରାକି ଏହି ଅନୁଭବ କଥାକାଳ ପେଟାକାଳ
 କେତେ ଅନୁଭବ କଥାକାଳ ପାତ୍ରାକି କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 ମନ କେତେକଲେ । ଲୋକଙ୍କ କଥାକାଳ ପାତ୍ରାକି କେତେକଲେ
 ଏହି କଥାକାଳ କେତେକ କଥାକାଳ କଥାକାଳ 'କଥା' ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
 ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କଥାକାଳ କହିଥିଲା ।

ଅପରାଧ କଥା କେତେକଲେ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 କଥାକାଳ । କିର୍ତ୍ତନର ୨୪ କଥା ପୂର୍ବରୁ ପେଟାକାଳ କଥାକାଳ
 କିଛି । ମୁଁ କଥା କଥାକାଳ କେତେକଲେ । କେତେକଲେ କଥାକାଳ
 କଥାକାଳ ପେଟା କିର୍ତ୍ତନର କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 କଥାକାଳ । କଥାକାଳ କିଛି କଥାକାଳ କଥାକାଳ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
 କିର୍ତ୍ତନ କିର୍ତ୍ତନରେ କେତେକଲେ କେତେକଲେ କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 କଥାକାଳ କିର୍ତ୍ତନରେ ଆକାଶକାଳ କହିଲେ ।

କିର୍ତ୍ତନ ପ୍ରକାର କେତେକଲେ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ
 କଥାକାଳ । 'ଆଜି କିର୍ତ୍ତନ କେତେ ଏହି କେତେକଲେ' କେତେକଲେ
 କେତେକଲେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ । 'କେତେକଲେ' କେତେକଲେ
 କେତେକଲେ ଏବେ ।' କେତେକଲେ । କଥାକାଳ ପାତ୍ରାକି ଓ ପାତ୍ରାକି
 କେତେକଲେ କଥାକାଳ । ଆଜି ତାହାକୁ କଥାକାଳ କେତେକଲେ
 କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ କଥାକାଳ

କିର୍ତ୍ତନ କେତେକ
 କି. ୧୯୮୫, କିର୍ତ୍ତନ
 କେତେକଲେ

ସମ୍ବାଦ ପରିକ୍ରମା

ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଉପନିର୍ବାଚନରେ ଡଃ ଗମାଙ୍ଗାଳ ବିପ୍ଳବ ବିଜୟ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କବିଧୀର ଗମାଙ୍ଗାଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଗଠନିର୍ବାଚନରେ ବିପ୍ଳବ ଭେଟରେ ବିଜୟ ଲାଭ କରି ବିଧାନସଭାକୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ବି.ଜେ.ଡି. ବି.ଜେ.ପି. ମେଧ ପ୍ରାଣୀ ଶ୍ରୀ ବିଜାଞ୍ଚଣା ମାଣିକୁ ୧୯ ହଜାର ୩୯୩ଟି ଆଧାର ଭେଟରେ ପରାଜିତ କରିଛନ୍ତି । ଡଃ ଗମାଙ୍ଗାଳ ବିଜୟ ୨୮ ଭଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ୮ ଧର ନିର୍ବାଚନୀୟ ଭାବରେ ଭୋଟରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଥମ ଅବସରୀ ବିଧାନସଭାକୁ ନିର୍ବାଚିତ ହେବା ଆରମ୍ଭ ।

ସତ ୨୮ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ଡାକସ୍ମୃତିର ପ୍ରକାଶନେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏକ ଗସ୍ତରେ ଡଃ ଗମାଙ୍ଗାଳ ବିଧାନସଭା ସଭାସ୍ୟ ଭାବରେ ଶରଣ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ବାଲୁପୁର ଶ୍ରୀ ଚିତ୍ରମଣି ବ୍ୟାଙ୍କ ଖଜାଦାରୀ ତାଙ୍କୁ ଶପଥପାଠ କରାଇଥିଲେ ।

ଏହି ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳର ମୋଟ ଏକଲକ୍ଷ ୩୮ ହଜାର ୫୮ ୭ ଭଣ୍ଡ ଭୋଟରଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଉପନିର୍ବାଚନରେ ୬୯ ହଜାର ୩୩୫ ଭଣ୍ଡ ଭୋଟର ଭୋଟ ଦେଇଥିଲେ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ୨୬୨୭ ଟି ଭୋଟ ନାକର ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଡଃ ଗମାଙ୍ଗାଳ ୫୬ ହଜାର ୭୦୯ଟି ଭୋଟ ମଧ୍ୟରୁ ଡଃ ଗମାଙ୍ଗାଳ ୫୧ଟି ଭୋଟ ପାଇଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ୨୩ ହଜାର ୫୫୮ ଟି ଭୋଟ ପାଇଥିଲେ ।

ତତ୍କାଳୀନ ଗମାଙ୍ଗାଳ ଏହି ଉପନିର୍ବାଚନରେ ଏକ ଶାନ୍ତ, ସୁଖ ଓ ସୁବିଧା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପସ୍ଥାନ କରି ଏକ ଉତ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟକୁ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ଏହିଭଳି ନିରାକୃଷ୍ଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାନ୍ଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ନିର୍ବାଚନରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବାପାଇଁ ସେ ଆଶା ପୋଷା କରିଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଓ ଭୂତଳ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କ ଗର୍ବ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କରିବାକୁ ଜନସାଧାରଣ ତାଙ୍କୁ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିବାରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଗମାଙ୍ଗାଳ ପ୍ରତି ଗଭୀର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇଛନ୍ତି ।

ଗାନ୍ଧୀ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି

ସତ ୨୯ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କବିଧୀର ଗମାଙ୍ଗାଳ ଆଧାରଭର ଅନୁଷ୍ଠିତ ଗାନ୍ଧୀ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଗୈରହାଜିରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

ଏକନିର୍ବାଚନ ହେବା ପରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନସଭା ଶ୍ରୀ ଗସ୍ତରେ ଗସ୍ତ କରିଛନ୍ତି- ଗାନ୍ଧୀ ସଭାସଭା ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱର ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ଣ୍ଣ ମାବାବାବା ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବ । ଏହିପରି ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସ ସର୍ବସ୍ୱ ଗୋଟିଏ ପାଟଣାଧାର କରିଛନ୍ତି ।

ଏକ ଦର୍ଶ ଧର୍ମ ବିଧାନସଭା ସଭାସ୍ୟ ହେବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପେଟର ହୋଇଛି । ପୂର୍ବରୁ ବିଧାନସଭା ମାଣିକୁ ପେଟରରୁ ୨୦୦୯୯ରୁ ୨ ହଜାର ବ୍ୟୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଧିକ ବିନେମା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ ପ୍ରସ୍ତାବ ମହିଳାଙ୍କ ଗୈରହାଜିରୀ ଅନୁମୋଦିତ ହେଉଛି । ଏହିପରି ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଆୟନ ୧୯୮୯ ରୁ ପ୍ରକାଶନ କରାଯାଇଛି ।

ବାଲୁପୁରରେ ଫକୀରମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ବାଲିପାଟଣା ଉପର ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବ୍ୟବସାୟ ବିକାଶ ଓ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ ।

ବୃଦ୍ଧିକର, ପ୍ରବେଶକର ଓ ଅବକାଶୀ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନର ସମ୍ଭାଷଣରୁ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଗରୁ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଛି ।

ନବଭାଷିତ ଡାକ୍ତରୀରୁ ଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଶ୍ରେଣୀ କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗରୁ ଅନୁମୋଦିତ କରାଯାଇଛି ।

ଅଧିକାଂଶର ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଗଭୀର କରାଯାଇ ଅଧିକାଂଶରୁ ବୃଦ୍ଧୀ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅର୍ଥ ଲାଭରୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି । ଏହି ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଡାକ୍ତରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୨ ହଜାରରୁ ୩ ହଜାର ବ୍ୟୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ଅଧିକାଂଶରୁ ୨୦ ହଜାର ବ୍ୟୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୧୦୦୯୯ରୁ ୧୦୦୯୯ ବ୍ୟୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ପାଇଁ ବ୍ୟୟ ପାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

ସତ ୨୯

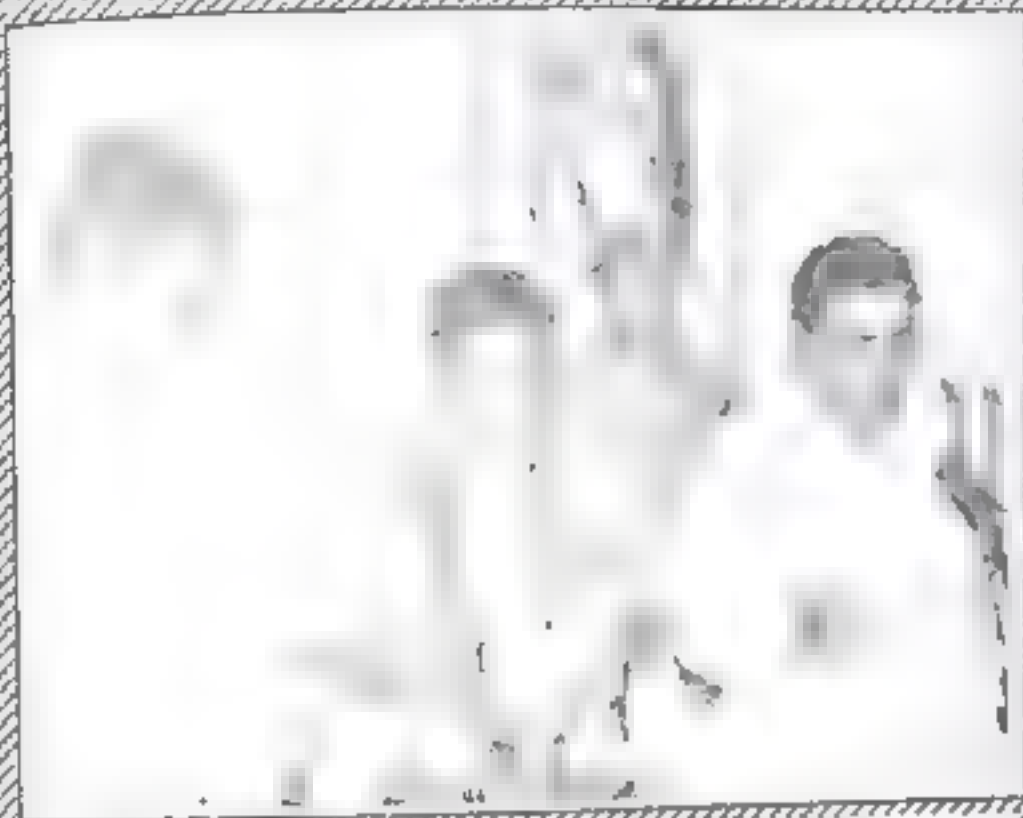

ବିଜୟା ମୁଖାର୍ଜୀ ତଥା ଚିନ୍ମିତ ଗୋଟିଏ ଦିନରୁ ଚଳିଆ ଗାଡ଼ି
ବାଜୁଗୁଡ଼ି ଶ୍ରୀ ବିଜୟାଙ୍କ ସହ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ିରେ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ିରେ । ୨୮/୨

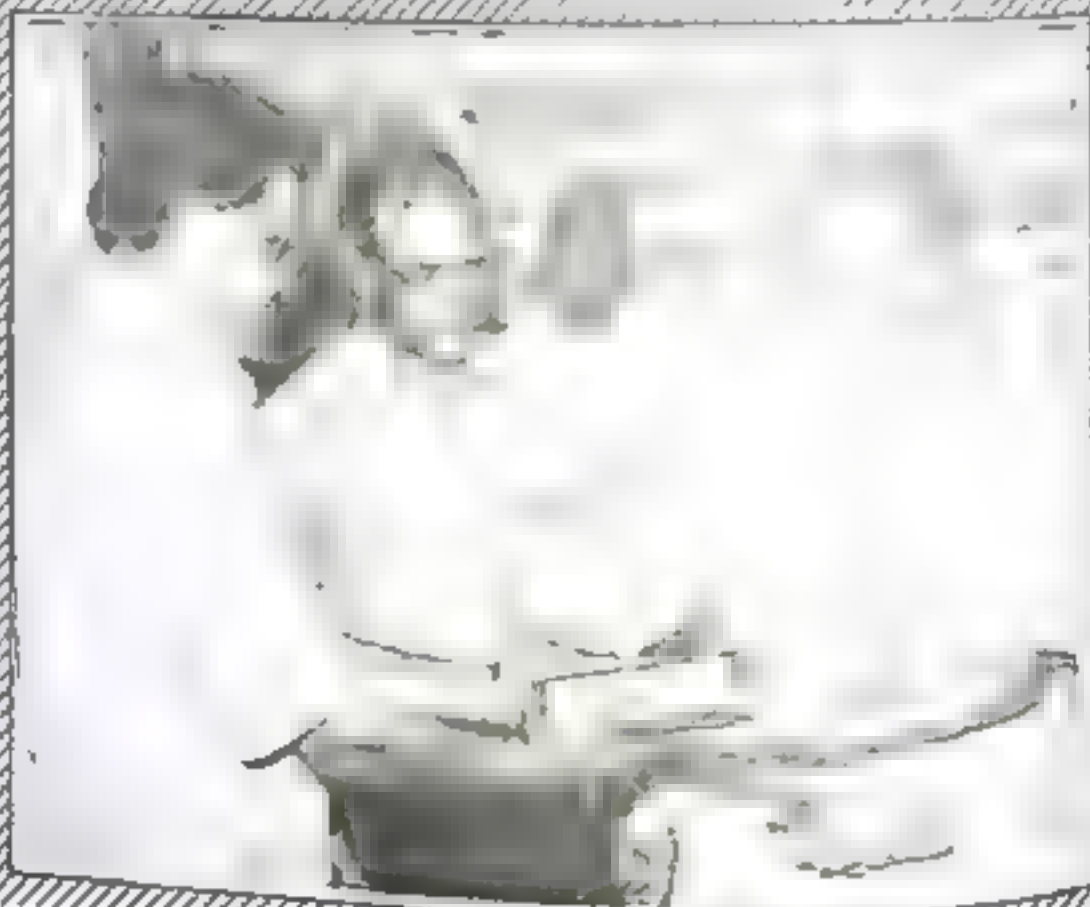

ସିନିଆଲିଆରେ ମୁଖାର୍ଜୀ ତଥା ଚିନ୍ମିତ ଗୋଟିଏ ଦିନରୁ ଚଳିଆ ଗାଡ଼ି
ବାଜୁଗୁଡ଼ି ଶ୍ରୀ ବିଜୟାଙ୍କ ସହ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ିରେ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ିରେ । ୨୮/୨

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଚାଷ ଯେଉଁ ଖେତରେ ହେଉଛି

୧୫.୧

ପୁରୀ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଚାଷ ଯେଉଁ ଖେତରେ ହେଉଛି
ପୁରୀର ବିଭିନ୍ନ ଉପଜାତିର ଲୋକଙ୍କ ଚାଷ ଖେତରେ ହେଉଛି । ୧୬/୨

ଭାରତୀୟରେ ପ୍ରଥମ ଗୋଟିଏ ଗପ ପଢ଼ାଉଥିବା ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ଦେବ
ପ୍ରାୟଶଚିତ୍ତ ଦେଇ ସଚ୍ଚେତନତା ପଣ ଗୋଟିଏ କାହାଣୀ । ୮୭

ପ୍ରାୟଶଚିତ୍ତ ଦେଇ ସଚ୍ଚେତନତା ପଣ ଗୋଟିଏ କାହାଣୀ
ପଢ଼ାଉଥିବା ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ଦେବ
ପ୍ରାୟଶଚିତ୍ତ ଦେଇ ସଚ୍ଚେତନତା ପଣ ଗୋଟିଏ କାହାଣୀ ।

ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ସମ୍ମାନେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଇତିହାସ ବିଭାଗର ପ୍ରଦର୍ଶନୀର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ୧୫: ଗୋଟିଏ ଅଧିକାରୀ କରୁଛନ୍ତି ୨୫/୨

ପୁରୀ ଓ ଗୋଟିଏ ଅଧିକାରୀ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଇତିହାସ ବିଭାଗର ପ୍ରଦର୍ଶନୀର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ୧୫: ଗୋଟିଏ ଅଧିକାରୀ କରୁଛନ୍ତି ୨୫/୨

ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଶିକ୍ଷକ ଓ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ସମେତ
ମୁଖ୍ୟାତିଥି ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ରାୟଙ୍କ ପ୍ରତିମା

ଭାରତ ଶ୍ରେଣୀର ମଧୁବ୍ରତ ଚନ୍ଦ୍ର ୧୫୦ ଜଣ ଶ୍ରୀମତୀ ପଦ୍ମ ଅବତାର ଓ ୨୫ ଶ୍ରୀମତୀ ବିଜୟ ଅବତାରଙ୍କ
ପ୍ରତିମାଗୁଡ଼ିକ ଠିକଣା ୨୦୦୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟବ୍ଦରେ ଗଠିତ ଥିବା ଏ ପ୍ରତିମାଙ୍କ ଶୀର୍ଷକ ଶ୍ରୀମତୀ ମଧୁବ୍ରତ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କ
ଓ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କ ଓ ମୁଖ୍ୟାତିଥି ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ରାୟଙ୍କ । ୨୨ ୨

ଓ.ଏସ୍.ଏ.ସ୍. ଶ୍ରୀ ବଳାଦିଆର ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ଖବରର ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଡିଭିଜନର ଡାକ୍ତରୀରା ଉପରେ
ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଚଢ଼ି ଶିଖର ଶାନ୍ତ ବଳିଆରୀରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କରୁଥିବେ । ୨୫/୬

ବିଶାଖ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଆୟୋଜିତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ମହାବଳ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଶାସନ କରୁଥିବା ଉପରେ
ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଚଢ଼ି ଶିଖର ଶାନ୍ତ କରୁଥିବା ଶେଷରେ । ୨୫/୬

ପର୍ବତୀନାଥ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ବିଧାନ ସଭା ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ
ମୁମ୍ବାଇରେ ଗତ ବିଧାନ ସଭାଙ୍କ ଆଧିବେଶନରେ । ୧୯୮୭

ପର୍ବତୀନାଥ ଶ୍ରୀ ରାଜ୍ୟର ପରାମର୍ଶ ଦାତାଙ୍କ ସହିତ ମୁମ୍ବାଇରେ
ମୁମ୍ବାଇରେ ଗତ ବିଧାନ ସଭାଙ୍କ ଆଧିବେଶନରେ । ୧୯୮୭

